

פ ר ש ת א מ ו ר

(א) ויאמר יי' אל משה אמור אל הכהנים בני אהרן ואמרת אליהם
לנפש לא יטמא בעמיו. א"ר יוסי, מ"ט דא לקבל דא, דכתיב לעילא, ואיש או
אשה כי יהיה בהם אוב או ידעוני מות יומתו, וסמך ליה אמור אל הכהנים.
א אלא כיון דאזהר להו לישראל, לקדשא להו בכלא, אזהר להו לכהני לקדשא
לון, וכן ללויים. לכהני מנין. דכתיב אמור אל הכהנים. ללואי מנין. דכתיב
ב ואל הלויים תדבר ואמרת אליהם. בגין דישתכחון כלתו זכאין קדישין דכין.
ב אמור אל הכהנים בני אהרן, ב מ"ט הכא בני אהרן, וכי לא ידענא
דבני אהרן ניהו. אלא בני אהרן, ולא בני לוי, דאהרן דהוא שירותא דכל כהני
דעלמא, דביה אתרעי קב"ה מכלא, בגין למעבד שלמא בעלמא, ג ובגין דאהרן
ארחוי סליקו ליה להאי, דכל יומי דאהרן הוה משתדל לאסגא שלמא בעלמא.
ובגין דאורחוי כך, סליק ליה קב"ה להאי, למיעל שלמא בפמליא דלעילא.
ובגין כך אמור אל הכהנים בני אהרן.
ג אמור אל הכהנים בני אהרן ואמרת אליהם. ר' יהודה פתח, ג מה
רב טובך אשר צפנת ליראיך וגו'. מה רב טובך, כמה עלאה ויקירא, ההוא

מסורת הזהר
(א) ח"ג פח: פט. ב (במדבר יח). ג (תהלים לא)
חלופי גרסאות
א משמע. ב ל"ג מ"ט הכא' ג בגין.
ב"א רעט צ"ג.

מאמר (א) ויאמר ה' אל וגו': ויאמר ה' אל משה וגו' לנפש לא יטמא בעמיו. א"ר יוסי, מהו הטעם, שזה, הוא כנגד זה שכתוב למעלה, ואיש או אשה כי יהיה בהם אוב או ידעוני מות יומתו, שהסמך אליו הכתוב, אמור אל הכהנים. ומשיב כיון שהזהיר את ישראל שיקדשו עצמם בכל, הזהיר גם לכהנים שיקדשו עצמם וכן ללויים. מאין לנו, לכהנים. כי כתוב אמור אל הכהנים. ומאין לנו, ללויים. כי כתוב, ואל הלויים תדבר ואמרת אליהם. כדי שימצאו כולם צדיקים קדושים וטהורים. ב אמור אל הכהנים בני אהרן: שואל, מהו הטעם שכתוב כאן, בני אהרן, וכי איני יודע שהם בני אהרן. ומשיב, אלא בני אהרן, מלמדנו, ולא בני לוי. כי אהרן הוא (דע"י דף פ"ה ע"א)	הסולם התחלה לכל כהני העולם, כי בו בחר הקב"ה מכל, כדי לעשות שלום בעולם, ומשום שדרכיו של אהרן, העלו איתו לזה. כי כל ימיו של אהרן היה משתדל להרבות שלום בעולם. ומשום שדרכיו כך העלהו הקב"ה לזה, לכהונה, שיכניס שלום בפמליא של מעלה. כי ע"י העבודה שלו, הוא גורם זיווג קב"ה ושכינתו, ונעשה שלום בכל העולמות. ומשום זה, אמור אל הכהנים בני אהרן. ג אמור אל הכהנים בני אהרן וגו': ר' יהודה פתח, מה רב טובך אשר צפנת ליראיך וגו'. מה רב טובך, כמה הוא עליון ויקר אור העליון ההוא שנקרא, טוב. שכתוב, וירא אלקים את האור כי טוב. וזה הוא אור הגנוז, שבו עושה הקב"ה טוב בעולם, ואין מונע אותו בכל יום, ובו	בני אהרן
---	--	------------------------

ד נהורא עלאה דאקרי טוב, ה דכתיב וירא אלהים את האור כי טוב. ודא הוא אור הגנוז, דביה עביד קב"ה טב בעלמא, ולא מנע ליה בכל יומא, בגין דביה מתקיים עלמא, וקאים עליה. אשר צפנת ליראיך, דתנן, נהורא עלאה עבד קב"ה כד ברא עלמא, וגניז ליה לצדיקא לזמנא דאתי. הה"ד, אשר צפנת ליראיך.

ד) פעלת לחוסים כך. פעלת, בזמנא דאתברי עלמא, ההוא נהורא הוא קאים ונהיר מרישא דעלמא לסייפי דעלמא. כד אסתכל קב"ה, לאינן חייבין דומינן לקיימא בעלמא, גניז ליה לההוא נהורא, דכתיב ד) וימנע מרשעים אורם. וזמין לאנהרא לצדיקיא לעלמא דאתי, ו דא הוא אשר צפנת ליראיך, וכתביב ה) וזרחת לכם יראי שמי שמש צדקה ומרפא בכנפיה.

ה) תא חזי, בשעתא דבר נש קאים למיהך לההוא עלמא, והוא בבי מרעיה, אתיין עליה ג' שלוחין, וחמי תמן, מה דלא יכיל בר נש למחמי כד איהו בהאי עלמא. וההוא יומא, יומא דדינא עלאה הוא, דמלכא בעי פקדונא דיליה. זכאה ההוא בר נש, דפקדוניה אתיב למלכא כמה דאתייהיב ליה בגויה. אי ההוא פקדונא אתטנף בטנופי גופא, מה יימא למארי פקדונא.

ו) זקף עיניו, וחמי למלאך המות קאים קמיה, וסייפיה שליפא בידיה, א) קסטר בקטרינ, בקוטמא דההוא בר נש. ולית לה לנפשא קשיו בכלא,

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ד) (איוב לח) לך יס צ"ב. ה) (מלאכי ג) בשלח צג צ"ס. ד) טוב ול"ג נהורא עלאה, ה' מה רב טובך ול"ג מן דכתיב עד אור. ז' הה"ד ול"ג מן ודא עד וזרחת.

דרך אמת א) שומר בקישור ומאסר האיש ההוא והכוונה שבשעת מיתה מענישין בכל אבריו וקשרי גופו ומלת קומטא פ"י מאסר כמ"ש עונותיו ילכדונו את הרשע תרגומו חובי דרשינא קמיתין.

מאמר

הסולם

בשעתא דב"ג קאים למיהך לההוא עלמא

ה) ת"ח בשעתא וכו': בוא וראה, בשעה שאדם עומד ללכת לעולם ההוא, והוא בבית חליה, באים עליו ג' שליחים. ורואה שם מה שאדם אינו יכול לראות כשהוא בעולם הזה. ויום ההוא הוא יום הדין העליון, שהמלך מבקש בחזרה את הפקדון שלו, דהיינו הנשמה. אשרי הוא האדם, שמשיב הפקדון אל המלך כמו שניתן לו, דהיינו ב"י קדקדו. ואם פקדון ההוא נתלכלך בטנופי הגוף, מה יאמר לבעל הפקדון.

ו) זקף עיניו וחמי וכו': נושא עיניו, ורואה את מלאך המות עומד לפניו, וחרבו שלופה בידו, המחבל והשליט בשבירת אדם ההוא. ואין דבר קשה לנפש כמו הפרידה שלה מן הגוף. והאדם אינו מת עד שרואה את השכינה, ומרוב התשוקה אל השכינה, יוצאת הנפש מן הגוף, לקבל השכינה. אחר שהנפש יצאה מן הגוף, מי היא הנפש היכולה להתדבק בשכינה, ולהתקבל בתוכה. וכבר העמידו דברים האלו

ובן מתקיים העולם, ועומד עליו, אשר צפנת ליראיך, כי למדנו, אור עליון עשה הקב"ה כשברא העולם, וגנז אותו לצדיקים לעתיד לבא. ז"ש אשר צפנת ליראיך פעלת לחוסים כך.

פירוש. שיש ב' אורות, א) הוא אור הגנוז לצדיקים לעתיד לבא, ואינו מאיר בעולם. ב) הוא אור הנקרא טוב, הנמשך מן אור הגנוז, המאיר בעולם בכל יום, שהעולם עומד עליו.

ד) פעלת וכו', בזמנא דאתברי וכו': פעלת, כי בזמן שנברא העולם היה אור הזה עומד ומאיר מראש העולם עד סוף העולם. כשנסתכל הקב"ה באלו הרשעים העתידים לעמוד בעולם, גנז אור ההוא, ז"ש, וימנע מרשעים אורם. ועתיד הקב"ה להאיר אותו לצדיקים לעולם הבא. וזה הוא אשר צפנת ליראיך פעלת לחוסים כך. ופעלת טובב על פעולת הגניזה. וכתוב, וזרחת לכם יראי שמי שמש צדקה ומרפא בכנפיה.

(דפרי דף פ"ח ע"א)

ז כפרישו דילה מן גופא. ובר נש לא מית, עד דחמי לשכינתא, ומגו סגיאיות תיאובתא דשכינתא, נפשא נפקת *) לקבלא לשכינתא. בתר דנפקא, מאן איהי נפשא דאתדבק בה ׀ ותתקבל בגווה והא אוקמוה להני מלי.

ז) בתר דנפקא נפשא מן גופא, ואשתאר גופא ׀ בלא רוחא, אסיר למשבק ליה בלא קבורתא, דכתיב ׀ לא תלין נבלתו על העץ כי קבר תקברנו ביום ההוא. בגין דמיתא דישתהי כ"ד שעות, דאינון יומם ולילה, בלא קבורתא, יהיב חלישותא בשייפוי דרתיכא, ומעכב עבידתא דקב"ה מלעבד. דאפשר דקודשא ב"ה גזר עליה, בגין למיתיה בגלגולא אחרא, מיד בההוא יומא דאתפטר, לאוטבא ליה. וכל זמנא דלא אתקבר גופא, נשמתא לאו עאלת קמי קב"ה, ולא יכלא למהוי בגופא אחרא, בגלגולא תניינא, דלא יהבין לנשמתא גופא אחרא, עד דיתקבר קדמאה. ודא דמי לבר נש דמיתא אתתיה, לא אתחזי ליה, למיסב אתתא אחרא, עד דקביר לקדמיתא, ובגין דא אמרה אורייתא, לא תלין נבלתו על העץ.

ח) דבר אחר, כד אתפרשא נשמתא מן גופא, ובעיא למיזל לההוא עלמא, לא תיעול לההוא עלמא, עד דיהבין לה גופא אחרא מנהורא, ולבתר יכלא למיעל. ומאליהו תנדע, דהו ליה תרין גופין, חד דביה אתחזי לתתא לבני נשא, וחד דביה אתחזי לעילא, בין מלאכין עלאין קדישין. וכל כמה דגופא לא אתקבר, צערא הוא לנשמתא, ורוח מסאבא אודמן לשרייתא עלוי, ולסאבא לההוא גופא. ט) ובגין דההוא רוח מסאבא, אודמן, לא לבעי ליה לאיניש, למיבט

חלופי גרסאות

ו כד פרישו: בפרישו. ׀ ויקבל ׀ ; ויתקבל. בגופא. ט הכי ול"ג מן בלא רוחא עד ורוח מסאבא בסוף אות ח'.

מסורת הזהר

ו (דברים כא) תרומה צ צ"ו.

בשעתא — לההוא עלמא

הסולם

פאמר

וזה דומה, לאדם שמתה אשתו, שאינו ראוי לישא אשה אחרת עד שמקבר הראשונה. ומשום זה אמרה התורה, לא תלין נבלתו על היץ. ח) דבר אחר כד וכו': פירוש אחר. כשנפרדה הנשמה מן הגוף, ורוצה ללכת לעולם ההוא, לא תכנס לעולם ההוא עד שנותנים לה גוף אחר מן אור, ואח"כ יכולה לכונו. ומן אליהו תדע זאת. שהיה לו ב' גופים, אחד שבו נראה למטה לבני אדם, ואחד שבו נראה למעלה בין מלאכים עליונים הקדושים. וכל כמה שהגוף לא נקבר צער הוא לנשמה, ורוח הטומאה מוכן לשרות עליו ולטמא הגוף ההוא. ט) ובגין דההוא רוח וכו': ומשום שרוח הטומאה ההוא מוכן, לטמא הגוף, לא צריך אדם להלין גוף ההוא לילה אחד, משום שרוח הטומאה נמצא בלילה, ומשתטה, דהיינו שמשוטט, בכל הארץ, למצוא גוף בלי נפש, לטמא אותו, וע"כ בלילה

האלו. קסטר, פירושיו אסטר ומחבל המעניש, מלשון ראהו קסדר אחד (שבת מט.) קפריין, פירוש מושל, יליט. כמו, מסרוהו לקטרון וחבשו. (תוספתא סוטה י"ד) קוטמא, פירוש שבירה. מלשון קוטמו ומריח בו (ביצה לג:). ז) בתר דנפקא נפשא וכו': אחר שהנפש יצאה מן הגוף, והגוף נשאר בלי רוח, אסור לעזבו בלי קבורה. שכתוב, לא תלין נבלתו על העץ כי קבור תקברנו ביום ההוא. משום שהמת השתהה בלי קבורה כ"ד שעות, שהם יום ולילה, גורם חולשה באברי המרכבה שהאדם רומז לה, ומעכב מעשהו של הקב"ה מלהעשות. כי אפשר שהקב"ה גזר עליו מיד בגלגול אחר, באותו יום שנפטר, כדי להטיב לו, וכל זמן שלא נקבר הגוף, אין הנשמה באה לפני הקב"ה. ואינה יכולה להיות בגוף אחר בגלגול שני, כי אינם נותנים גוף אחר אל הנשמה עד שיקבר הראשון. דפו"י דף פ"ח ע"א *) דף פ"ח ע"ב

ההוא גופא ליליא חד, בגין דרוח מסאבא אשתכח בליליא, ואשתטח בכל ארעא, לאשכחא גופא בלא נפשא, לסאבא ליה, ואסתאב יתיר, ועל דא אזהר לכהני ואמר, לנפש לא יטמא בעמיו, בגין דאינון קדישין לא ישרי עליהו רוח מסאבא, ולא יסתאבון.

(י) אמור אל הכהנים, רבי יצחק אמר, אמור אל הכהנים, בלחישו. כמה דכל עובדיהון דכהני בלחישו, כך אמירה דלהון בלחישו. אמור ואמרת: זמנא חד, ותרין זמנין, לאזהרא להו על קדושיהו, בגין דלא יסתאבון. דמאן דמשמש באתר קדישא, כ בעיא דישתכח קדישא בכלא. לנפש לא יטמא, כמה דאוקימנא, דגופא בלא רוח, מסאבא הוא, ושאריו עליה רוח מסאבא. דהא תיאובתא דרוחי מסאבי לגבי גופיהון דישראל ה איהו, בגין ד דאתרק מנייהו רוחא קדישא, ובמנא דקודשא, אתיין לאתחברא. וכהני דאינון קדישין, קדושתא על קדושתא, לא בעיין לאסתאבא כלל, בגין דכתיב (ח) כי נזר אלהיו על ראשו. וכתיב כי שמן משחת אלהיו עליו אני יי.

(יא) והוא כגוונא דלעילא קאים לתתא, ה דכתיב (ט) כשמן הטוב על הראש יורד על הזקן זקן אהרן שיורד על פי מדותיו, האי קרא אוקמוה, אבל כשמן הטוב על הראש, דא משח רבות קדישא עלאה, דנגיד ונפיק מאתר דנהרא עמיקא דכלא. ד"א, דנגיד ונפיק מרישא דכל רישין, סתימא דכל סתימין. על הראש, על הראש ודאי, רישא דאדם קדמאה.

(יב) יורד על הזקן, דא דיקנא יקירא, כמה דאוקמוה. זקן אהרן, דא כהן

מסורת הזהר

(ז) לעיל אות א צ"א. (ח) (במדבר ו). (ט) (תהלים קלג) י ל"ג אמור ואמרת. כ ל"ג בעיא. ל ישתכח. לך צב צ"א. ה איתיהו. ו דאתרחק. ט כתיב.

חלופי גרסאות

מאמר

הסולם

יורד על הראש יורד על הזקן

אלקיו על ראשו, וכתוב, כי שמן משחת אלקיו עליו אני ה'.

(יא) והוא כגוונא דלעילא וכו': והוא, הכהן, כעין הכהן של מעלה, הוא עומד למטה. שכתוב, כשמן הטוב על הראש יורד על הזקן זקן אהרן שיורד על פי מדותיו. מקרא זה העמידהו. אבל כשמן הטוב על הראש, זה הוא שמן משחת קדש העליון, דהיינו שפע המוחין, שנמשך ויוצא ממקום הנהר העמוק מכל, שהוא בינה. פירוש אחר, שנמשך ויוצא מהראש של כל הראשים הסתום מכל סתומים. שהוא הראש דא"א. על הראש, על הראש ודאי, שהוא הראש של אדם הקדמון, שהוא א"א. ושיעור הכתוב הוא, כשמן הטוב שהוא על הראש.

(יב) יורד על הזקן וכו': זה הוא זקן היקר, דהיינו דיקנא דא"א, כמו שהעמידהו. זקן אהרן, זהו כהן גדול שלמעלה, דהיינו דיקנא

בלילה, נטמא יותר. ועל כן הזהיר לכהנים ואמר, לנפש לא יטמא בעמיו, משום שהם קדושים, לא ישרה עליהם רוח הטומאה ולא יטמאו. כי גוף ב"י רוח, רוח הטומאה מוכן לשרות עליו.

(יח) אמור אל הכהנים וכו': ר' יצחק אמר, אמור אל הכהנים בלחש. כמו שכל עבודות הכהנים הם בלחש, כך אמירה שלהם, בלחש. אמור ואמרת, היינו פעם אחת ושתי פעמים, להזהירם על קדושתם כדי שלא יטמאו. כי מי שמשמש במקום קדוש, צריך להמצא קדוש בכל. לנפש לא יטמא, הוא כמו שהעמדנו, שגוף בלי רוח הוא טמא, ושורה עליו רוח הטומאה. כי תשוקות רוחות הטומאה הוא לגופיהם של ישראל, משום שהורק מהם רוח הקדושה, ובאים להתחבר בכלי של הקדושה, דהיינו בגוף. וכהנהגים, שהם קדושים קדושה על קדושה, אינם צריכים להטמא כלל. משום שכתוב, כי נזר

(דפו"י דף פ"ח ע"ב)

גדול ^ע דלעילא, והא אוקמורה. וההוא שמו, * יורד על פי מדותיו, דמאינון משיח, נגיד ונפיק ונחית לתתאי, וכגוונא דא נגיד ואתעטר כהנא תתאה, במשח רבות לתתא.

יג) האי קרא, לאו רישיה סיפיה, ולא סיפיה רישיה. כתיב אמור אל הכהנים בני אהרן ואמרת אליהם לנפש לא יטמא. לא יטמאו מבעי ליה, מהו לא יטמא. אלא, על ההוא ^פ כהן עלאה מכלהו קאמר. אמר רבי יהודה והא כתיב והכהן הגדול מאחיו. ^צ אלא ודאי הכי הוא כמה דאתמר, ואמר רבי יצחק, כהנא דקאים לתתא, כגוונא דלעילא, בקדושה אצטריך לאשתכחא יתיר מכלא, כמה דאתמר.

רעיא מהימנא

יד) (** ק פקודא דא, לסדרא כהנא בכל יומא ^ר בוצינין בבי מקדשא, והא אוקימנא ברזא ^ט דמנורה. ואיהו רזא כגוונא ^ת דלעילא, בגין ^א דנהירו עלאה במשח רבו, נחית על רישא דכהנא בקדמיתא לבתר איהו אדליק ואנהיר כל בוצינין. דכתיב כשמן הטוב על הראש וגו', וכתיב כי שמן משחת אלהיו עליו וגו'. ועל דא אתייהיב רשו לכהנא בלחודוי, לסדרא ^ג בוצינין, ולאדלקא להון בכל יומא תרין זמנין, לקבל נהירו דיחודא תרין זמנין, ^ד קרבנא בכל יומא, תרין זמנין, וכלא אצטריך.

חלוסי גרסאות

ע לעילא. ^פ ל"ג כהן. ^צ ב"פ"י כתב כאן חסר. ^ק פקודא כ"א. ^ר בוצינין. ^ש דמט"ט. ^ת ל"ג דלעילא. ^א ל"ג דנהירו. ^ב בוצינין. ^ג בוצינין. ^ד ל"ג קרבנא בכל יומא תרין זמנין.

רזא דמנורה

הסולם

מאמר

גדול שלמטה, שא"ר יצחק, הכהן העומד למטה, שהוא כעין של מעלה, צריך להמצא בקדושה יותר מכולם. כמו שלמדנו. וע"כ הוציא הכתוב לפי עצמו. לאסור עליו להטמא אפילו לאביו ולאמו.

רעיא מהימנא

יד) פקודא דא לסדרא וכ': מצוה זו היא, שיסדר הכהן בכל יום גרות בבית המקדש. וכבר העמדנו זה בסוד המנורה. והוא סוד כעין שלמעלה, משום שאור העליון בשמן המשחה יורד תחילה על ראש כהן העליון, שהוא ג"ר דז"א, ואח"כ הוא מדליק ומאיר כל הנרות, דהיינו ספירות המלכות שהם מאורי אש, כי כתוב, כשמן הטוב על הראש וגו'. וכתוב, כי שמן משחת אלקיו עליו וגו'. וע"כ ניתנה רשות אל הכהן בלבד, שיסדר הנרות ולהדליקם בכל יום ב' פעמים, כנגד הארת היחוד שהוא ב' פעמים, וקרנן התמיד שהוא בכל יום ב' פעמים. והכל צריך.

ועל

דיקנא דז"א, בסוד החסד של ז"א, וכבר העמידהו. ושמן ההוא, דהיינו שפע דא"א, יורד על פי מדותיו של ז"א, שמאלו המדות דז"א נמשך ויוצא ויורד לתחתונים. וכעין זה, נמשך ונתעטר כהן הגדול למטה, בשמן המשחה למטה שהוא כנגד הכהן הגדול של מעלה, שהוא חסד דז"א.

יג) האי קרא לאו וכ': מקרא זה אין ראשו סופו ואין סופו ראשו, שכתוב, אמור אל הכהנים בני אהרן ואמרת אליהם לנפש לא יטמא בעמיה, שתחילת הכתוב הוא ברבים, וסופו ביחיד, לא יטמאו היה צריך לומר, לשון רבים, בכתחילת הכתוב, מהו לא יטמא. לשון יחיד, ומשיב, אלא על כהן הזה העליון מכולם, אומר הכתוב. דהיינו הכהן הגדול שלמעלה. א"ר יהודה והלא כתוב, והכהן הגדול מאחיו, שהוא רומז על כהן גדול שלמעלה ולא בכתוב הראשון. ומשיב, אלא ודאי כך הוא, שלנפש לא יטמא רומז על כהן העליון מכולם, שהוא ז"א והכתוב והכהן הגדול מאחיו הוא כמו שלמדנו, שמדבר מכהן (דפ"י דף פ"ה ע"ב * דף פ"ט ע"א **) דף פ"ה ע"ב)

(טו) ועל ידי דכהנא נהרין ה בוצינין בכלא, עילא ותתא * ו למחדו חידו, ולאשכחא חידו בכל סטרין. באדלקותא ז דבוצינין, ח דהא תרין אלין על ידי דכהנא, לאשתכחא חידו בכל סטרין, ואלין אינון אדלקותא דבוצינין וקטרת. והא אוקימנא י שמן וקטרת ישמח לב, ע"כ. ט

(טז) וולאחותו הבתולה הקרובה אליו וגו'. מה כתיב לעילא, כי אם לשארו הקרוב אליו וגו'. רבי אבא פתח, ז מי זה בא מאדום חמוץ בגדים מבצרה וגו', מי זה בא מאדום, זמין קב"ה ללבשא לבושי נוקמא על אדום, דאחריבו ביתיה, ואוקידו היכליה, וגלו לכנסת ישראל בני עממיא. ולמעבד להון נקמת עלמין, עד דישתכחון כל טורין מטורי י עלמא, מליין מקטולי עמין, ולמקרי לכל עופא דשמיא עליהו, וכל חיות ברא כ יתזנון מנייהו תריסר ירחי, ועופא דשמיא שבע שנים, עד דלא תסבל ארעא ניוולא דידהו. הה"ד, ח כי זבח ליי' בבצרה וטבח גדול בארץ אדום, עד דאינון לבושי יסתאבון. הה"ד ט וכל מלבושי אגאלתי

(יז) חמוץ בגדים מבצרה, בגין דמינה נפקו אוכלוסין דעלמא, לחיילא על ירושלם, ואינון שרו לאוקדא היכלא, ובני אדום מפגרין שורין, ורמו אבני יסודא, הה"ד ט זכור יי' לבני אדום וגו', האומרים ערו עד היסוד בה. יח זה הדור בלבשו, באינון לבושי דנוקמא דזמין ז לאלבשא. צועה

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

י (משלי כז) ויקרא לו צ"ב. כ וירא קד צ"א. ז (ישעיה סג) תולדות לו צ"י. ח (שם לד) ב"ב קפה צ"ב. ו (שם סג) ויגש כב צ"ג. ט (תהלים קלז) פקודי קב צ"ע.

ה בוצינין. ו ולמהדי. ז דבוצינין. ח ל"ג מן דהא עד וקטרת. ט פקודא כ"ב לברכא כהנא וכו' קמ"ה א"י י עלמין. כ ויתנון. ז ללבשא.

מאמר

הסולם

ולאחותו הבתולה

שלא תסבול הארץ הניוויל שלהם. ז"ש, כי זבח לה' בבצרה וטבח גדול בארץ אדום. עד שלבושי נקם האלו יטמאו חן ההרוגים, ז"ש, וכל מלבושי אגאלתי.

(יז) חמוץ בגדים מבצרה: משום שמבצרה יצאו גדודי העולם לצבוא על ירושלים, והם התחילו לשרוף את ההיכל, ובני אדום מהרסים החומות, ועקרו אבני היסוד. ז"ש זכור ה' לבני אדום וגו' האומרים ערו עד היסוד בה. מפגרין. פירושו להרוס. כי על ולהרוס מתרגם פגרא (ירמיה א' יד) רמו פירושו עקרו. מלשון ארמויי ארמיה מניה (פסחים יוד:).

יח זה הדור בלבשו: היינו באלו לבושי נקם שעתידי להלביש. צועה ברוב כחון. מהו צועה. היינו משבר. כמ"ש עמים תחתיו יפלו וגו', אמרו ישראל לישעיה, מי הוא זה שיעשה כל כך. פתח ואמר, אני מדבר בצדקה, אותו, שהוא רב לחושיע. אותו שכתוב בו, אוהב צדקה

(טו) ועל ידי דכהנא וכו': ועד ידי הכהן מאירים הנרות בכל, למעלה ולמטה, לשמחה בשמחה, ושתמצא השמחה בכל הצדדים. דהיינו בימין ובשמאל, בהדלקת הנרות. כי שנים אלו הם על ידי הכהן להמצא שמחה בכל הצדדים, ואלו הם, הדלקת הנרות וקטרת. וכבר העמדנו, שמן וקטרת ישמח לב. (ע"כ רעיא מהימנא) טז ולאחותו הבתולה הקרובה וגו': מה כתוב למעלה מזה, כי אם לשארו הקרוב אליו וגו'. ר' אבא פתח, מי זה בא מאדום חמוץ בגדים מבצרה וגו'. מי זה בא מאדום, היינו כי עתיד הקב"ה להתלבש בלבושי נקם על אדום, על שהחריבו ביתו, ושרפו היכלו, והגלו לכנסת ישראל בין העמים, ויעשה להם נקמת עולמים, עד שימצאו כל הרים מהרי העולם מלאים מהרוגי העמים, ויקרא כל עוף השמים עליהם לאכול מפגריהם. וכל חיות השדה יונו מהם י"ב חדשים. ועוף השמים שבע שנים, עד דפויי דף פיה ע"ב י) דף פ"ט ע"א)

ברוב כחו, מהו צועה. מתברר. כמה דכתיב (ט) עמים תחתיד יפלו וגו'. אמר ישראל לישעיה, מאן הוא דין דיעביד כל כך. פתח ואמר, (פ) אני מדבר בצדקה, ההוא דאיהו רב להושיע, ההוא דכתיב ביה, (צ) אוהב צדקה ומשפט. ואיהו צדקה ממש, ואיהו רב להושיע.

(יט) וכל כך למה. בגין דגרמו לכ"י למהוי שכיבת לעפרא בגלותא, ולמנפל לארעא, כמה דכתיב (ק) נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל. ובג"כ, קב"ה ילבש לבושי נוקמא עליהו, לסאבא לון בסגיא דקטולייא, דכתיב וכל מלבושי אגאלתי.

(כ) וכל כך למה, דכתיב ולאחותו הבתולה הקרובה אליו אשר לא היתה לאיש. דלאו חולקיה דעשו, ולא הוות בעדביה (ח) דההוא דכתיב ביה (ז) איש יודע ציד איש שדה, לה יטמא, באינון לבושינ דנוקמא, דזמין לאסתאבא בין אינון אוכלוסין, דכתיב ביה לה יטמא, בגינה, בגין דאיהי שכיבת לעפרא, והוא בעי לאקמא לה, הה"ד (ש) קומי אורי כי בא אורך. (י)

(כא) (ח) לא יקרח קרחה בראשם. רבי יוסי אמר, לא יקרח בה"א מאי טעמא. אלא, ההוא שמן עלאה, דאיהו (ב) משח רבות קודשא, דאשלים לכל שבעה יומין כמה דאתמר, דכתיב (א) כי שבעת ימים ימלא את ידכם, ההוא שמן עלאה אתעדי מניה ואתקרח, אי איהו אפגים רישיה. בגין דרישא דכהנא עלאה,

מסורת הוהר

(ע) (תהלים מז) בשלח עד צ"ג. (פ) (ישעיה סג) לעיל אות סז צ"ל. (צ) (תהלים לג) ח"ג רצב. ת"ז תכ"ב סז. (ק) (עמוס ה) ויחי קפד צ"ה. (ר) (בראשית כה) תולדות לד צ"ב. (ש) (ישעיה ס) ויקרא כח צ"פ. (ת) ח"ג פט: קלב: א) (ויקרא ח) ח"א בהשמות רנת צו ס"ב אות קע שמיני ס אות כו.

דרך אמת (ב) שמן משחת קדש והוא רמז על שפע החכמה.

חלופי גרסאות

בשביל שהיא שוכבת בגלות לעפר, והוא רוצה להקימה. ז"ש קומי אורי כי בא אורך. (כא) לא יקרח קרחה בראשם: ר' יוסי אמר, לא יקרח כתוב בסוף עם ה', מהו הטעם. ומשיב אלא שמן ההוא העליון, שהוא השפע של אבא, שהוא שמן משחת קדש המשלים לכל שבעת הימים, שהם חג"ת נה"מ, כמו שלמדנו שכתוב, כי שבעת ימים ימלא את ידכם, אותו שמן העליון הוסר ממנו ונקרח קרחה, אם הוא פוגם ראשו. כי הראש של כהן העליון, דהיינו ג"ר דז"א, הוא שמן העליון הזה, שהוא אורות דאבא כנ"ל, וע"כ אין הכהן התחתון צריך להראות בעצמו שום פגם. וכבר למדנו, כי בהיותו מכוון כנגד כהן העליון, הרי מעשיו פוגמים בו. וע"כ כתוב, לא יקרח עם ח'. שהוא אותיות, לא יקרח ח', דהיינו שלא יפגום

הסולם

מאמר

צדקה ומשפט. והוא צדקה ממש, דהיינו המלכות שנקראת צדקה. והוא רב להושיע. (יט) וכל כך למה וכו': וכל כך למה. הוא משום שגרמו לכנסת ישראל שתהיה שוכבת לעפר בגלות, וליפול לארץ. כמ"ש נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל. ומשום זה, הקב"ה ילבש עליהם לבושי נקם, לסמא אותם ברוב ההרונים. שכתוב, וכל מלבושי אגאלתי. (כ) וכל כך למה וכו': וכל כך למה. הוא כי כתוב, ולאחותו הבתולה הקרובה אליו אשר לא היתה לאיש, שהיא השכינה הקדושה שהיא אחותו דז"א, שאינה חלקו של עשו, ולא היתה בגורלו של ההוא שכתוב בו, איש יודע ציד איש שדה, לה יטמא. היינו בשבילה יטמא, באלו לבושי נקם העתידים להטמא בין אלו ההמונים הגרונים הנ"ל, וע"כ כתוב, לה יטמא, בשבילה (דמ"י דף פ"ט ע"א)

ההוא שמן עלאה הוי, ועל דא לא ליבעי ליה לכהנא דלתתא, לאחזאה ביה בגרמיה פגימו כלל, והא אתמר. ובגין כך כתיב בה"א.

(כב) פתח ואמר, ב) בשוב יי' את שיבת ציון היינו כחולמים. בשוב יי' את שיבת, דא בגלות בבל אתמר. דלא אשתכחו יתיר בגלותא אלא שבעין שנים. דכתיב, א) כי לפי מלאות לבבל שבעים שנה אפקוד אתכם. וכתיב היינו כחולמים, מאי כחולמים. אלא הא אתערו חברייא, דאיכא שבעין * שנים בחלמא. כג) ותא חזי, ס כתיב כי שבעת ימים ימלא את ידכם. מאן שבעת ימים. הא אתמר, ההוא אתר עלאה, דהוא כללא דכל שיתא אחרנין, אקרי ט שבעת ימים, ואקרי תשובה. תנינן, מאן דיתיב בתעניתא בשבתא. קורעין לו גזר דינו של שבעים שנה, ושבעין שנה אינון שבע אנפי מלכא, דאפילו אסתכמו עליה פ כלא לביש, ז ההוא גזר דינא אתקרע. מ"ט. בגין דאחיד ביה בההוא יומא, בכללא דכלהו, דאקרי ק שבעה, ר ואקרי תשובה, בגין כך בכלהו אחיד, ואהדר בתשובה, ואתקרע גזר דינא בכלהו. ועל דא ודאי שבעין שנים איכא בחלמא.

(כד) כגוונא דא, כהנא אתעטר בשבע, דאקרי שבעת ימים, אי פגים רישיה, ההוא ש שבעה דאיהו כללא דכלהו, אקרח מניה כל ההוא קדושא ת דכלהו, דשריא עליה. וע"ד אודהרו דלא יקרח קרחה בראשם, וישתכחו

חלופי גרסאות

ט הא אתמר. ע שבע ול"ג ימים. פ ל"ג כלא. צ מוסיף כל החווא. ק שבע. ר ל"ג ואקרי. ש שבע ת ל"ג דכלהו.

מסורת הזהר

ב) (תהלים קכו) ח"ג רס: ג) (ירמיה כט) ויקרא פז צ"ט.

שבעת ימים ימלא

הסולם

מאמר

עליו לרע, נקרע גזר הדין, מהו הטעם. משום שהיושב בתענית אחת ביום ההוא שהוא כלל כולם, דהיינו בינה, שנקראת שבעה ונקראת תשובה, משום זה, כשנאחז שם, נאחו בכל נ"י שנים, כשחזר בתשובה, וע"כ נקרע גזר הדין של כולם. וע"כ יש ודאי שבעים שנה בחלום. פירוש. שהחלום הוא בעת שינה, שפירשו הסתלקות המוחין, והגלות ה"ס שינה, וע"כ מכנה שני הגלות בשם חלום, וע"כ נמשך ע' שנה, דהיינו הסתלקות המוחין של ז"א, שיש בהם חג"ת נהי"מ שבכל אחת עשרה. וע"כ אה"כ היינו כחולמים.

כד) כגוונא דא כהנא וכו': כעין זה הכהן מתעטר בשבעה, שהם בינה, שנקראת שבעת ימים, אם הכהן פוגם ראשו, שבעה ההוא, בינה, שהיא כלל של כל ד' ימים חג"ת נהי"מ, מקריח ממנו כל אותה הקדושה של כולם השורה על הכהן. וע"כ נזהרו, שלא יקרח קרחה בראשם, כי יהיו נמצאים פגומים בכל ד' ספירות. ומשום זה צריך הכהן להמצא בשלמו

יפגום ולא יקרח ח' עלינונה דהוי"ה, שה"ס אמא. הממשכת השמן מאבא ומעטרת ראש דז"א.

(כב) פתח ואמר בשוב וגו': פתח ואמר, בשוב ה' את שיבת ציון היינו כחולמים. בשוב ה' את שיבת, זה נאמר בגלות בבל, שלא נמצאו יותר בגלות אלא ע' שנה. שכתוב, כי לפי מלאות לבבל שבעים שנה אפקוד אתכם. וכתוב, היינו כחולמים. מהו כחולמים. אלא הרי העירו החברים, שיש חלום של שבעים שנה (תענית כג).

כג) ות"ח כתיב כי וגו': וכו' וראה כתוב, כי שבעת ימים ימלא את ידכם. מי הם שבעת ימים, וכן נקראת תשובה. ולמדנו, מי העליון שהוא כלל כל הששה האחרים, דהיינו הבינה הכוללת בתוכה חג"ת נהי"מ, נקראת שבעת ימים, וכן נקראת תשובה. ולמדנו, מי שיושב בתענית בשבת, קורעים לו גזר דינו של שבעים שנה, ושבעים שנה הם שבעה פנים של המלך, דהיינו ז"ס חג"ת נהי"מ שכל אחת מהן כוללת עשר שהם ע'. שאפילו כולם הסכימו (דפרי דף פ"ט ע"א * דף פ"ט ע"ב)

פגמין א מכלא. ובג"כ כהנא בעי לאשתכחא בשלימו יתיר מכלא, ב כ"ש ההוא דאיהו עלאה מכלהו.

כה) א"ר אבא, כאן בה"א תתאה, כאן בה"א עלאה. כ"ג דאיהו עלאה מכלהו, בה"א עלאה. דכתיב אשר יוצק על ראשו שמן המשחה ומלא את ידו וגו'. ומלא ידו דכתיב שבעת ימים ימלא את ידכם. כהנא אחרא בה' תתאה, ג דכתיב, לא יקרח קרחה בראשם, וכתיב בתריה, ולא יחללו שם אלהיהם. והאי שם הא ידיעא איהו. ובג"כ כתיב, והכהן הגדול מאחיו אשר יוצק על ראשו שמן המשחה ללבוש את הבגדים, כמה דאמרן. ובגין דאיהו קדישא כגוונא דלעילא, כתיב ומן המקדש לא יצא.

כו) ר' אבא פתח ואמר, ד) לך יי' הצדקה ולנו בושת הפנים כהיום הזה לאיש יהודה וליושבי ירושלים. זכאין אינון ישראל, דקב"ה אתרעי בהו, מכל ד עמין עע"ז, ומגו רחמיותא דלהו, יהב להו אורייתא דקשוט, למנדע ארחא דמלכא קדישא. וכל מאן דאשתדל באורייתא, כאלו אשתדל ביה בקב"ה, דאורייתא כלא שמיה דקב"ה הוי. ובג"כ מאן דאתעסק באורייתא, אתעסק ביה בשמיה, ומאן דאתרחק מאורייתא, רחיקא הוא מקב"ה.

כז) תא חזי, לך יי' הצדקה, כד"א, ה) לך יי' הגדולה והגבורה. מאן צדקה. אתר וכל אנפין נהירין אחידן ביה, והוא אחיד בכלהו, וביה אשתכחו. ולנו בושת הפנים אתר דכל אנפין נהירין אתרחקן מניה. צדקה, אמת קשוט, ונהורא

הלופי גרסאות

מסורת הזהר

ד) (דניאל ט), ה) (דה"א כט) ב"א רעה צ"ב. א בכלא. ב מוסיף כ"ש וכ"ש. ג ל"ג מן דכתיב עד ובג"כ ד שאר עמין ול"ג עע"ז.

לך ה' הצדקה

הסולם

מאמר

המקדש לא יצא. דהיינו כמו אבא ואמא עלאין שהווג שלחם אינו נוסק.

בשלמות יותר מכולם, ומכל שכן, אותו שהוא עלין מכולם, שהוא כהן הגדול.

כו) ר' אבא פתח וכו': רא"פ ואמר, לך ה' הצדקה ולנו בושת הפנים כהיום הזה לאיש יהודה וליושבי ירושלים. אשרי הם ישראל שהקב"ה בחר בהם מכל העמים עכ"ל, ומתוך האהבה שלהם נתן להם תורת אמת לדעת הדרך של מלך הקדוש. וכל מי שעוסק בתורה הוא כמו שמשדל בהקב"ה, כי כל התורה כולה הוא שמו של הקב"ה. ומשום זה, מי שעוסק בתורה, עוסק בשמו, ומי שמתרחק מתורה, מתרחק מן הקב"ה.

כז) ת"ח לך ה' וגו': בוא וראה, לך ה' הצדקה, הוא כש"א, לך ה' הגדולה והגבורה, נהם מדותיו חג"ת נה"י, אף צדקה היא מדת המלכות. מי היא צדקה, היא מקום שכל פנים המאירים אחוים בו, והוא אחו' בכלם בכל תפירות

כה) א"ר אבא כאן וכו': אר"א, כאן בח' תחתונה כאן בח' עליונה. כהן גדול שהוא עלין מכולם, פוגם בח' עליונה, שהיא בינה, שכתוב, אשר יוצק על ראשו שמן המשחה ומלא את ידו וגו'. ומלא את ידו, היינו בינה, שכתוב, שבעת ימים ימלא את ידכם, ושבעת ימים היא בינה כנ"ל, שהוא ה' עליונה דהויה. כהן אחר, פוגם בח' תחתונה דהויה, שהיא מלכות, שכתוב, לא יקרח קרחה בראשם, וכתוב אחריה, ולא יחללו שם אלקיהם, ושם זה הרי הוא ידוע, שהוא מלכות, דהיינו ה' תחתונה. ומשום זה כתוב, והכהן הגדול מאחיו אשר יוצק על ראשו שמן המשחה ללבוש את הבגדים. דהיינו כמו שאמרנו ששמן המשחה יורה על שפע אבא שמקבל מאמא, שהוא ה' עליונה, (כנ"ל אות כ"א) ומשום שהוא קדש כעין של מעלה, כתוב, ומן (דפו"י דף פ"ט ע"ב)

דכלא, ונהורא דאנפין חידו דכלא. בושת, כסופא רחיקו דקשוט מאן דאכסיף, בגין דאמת דאיהו צדקה, אתרחק מניה. רחיקו דאנפין נהירין.

כח) ת"ח, כהנא עלאה בעי לאתחזאה בשפירו דאנפין, בנהירו דאנפין, בחידו יתיר מכלא. ולא בעי לאתחזאה ביה עציבו ורוגזא, אלא כלא כגוונא דלעילא. זכאה חולקיה, דעליה כתיב, ^(ז) אני חלקך ונחלתך. וכתיב ^(ח) יי' הוא נחלתו. וע"ד בעי לאתחזאה שלים בכלא, בגרמיה, בלבושיה, דלא יפגים גרמיה כלל, כמה דאתמר. ^ה

כט) ^(ט) והוא אשה בבתוליה יקח. ר' שמעון פתח, ^(ט) והנה הוא שם עלילות דברים וגו'. וכתיב וענשו אותו מאה כסף וגו', כי הוציא שם רע על בתולת ישראל, וכי בתולת ישראל ^ו היא, בתולת אביה, או בתולת בעלה היא, מהו בתולת ישראל הכא. הדא הוא דכתיב, ^(י) שאל אביך ויגדך זקניך ויאמרו לך. אוף הכא כהנא דקאים כגוונא דלעילא, כתיב והוא אשה בבתוליה יקח, הכי נמי בבתוליה, דלא תפוק מבבא ^ז דחצרה מזמנא לבר, והא אתמר. ^(ל) רבי שמעון הוה אזיל בארחא, והוה עמיה ר' יהודה ור' יוסי ור' חזקיה. פתח ר"ש ואמר, ^(כ) טרף נתן ליראיו יזכור לעולם בריתו. טרף נתן ליראיו.

חלופי גרסאות

ה בדפו"י כתב האי איהו בטר נשואין וכר עד לארעא דישראל דף רע"ו ע"א שיטה ד' זהו קצת מאמר מרע"מ מצאתי בהעתק ונדפס באורך בפרשת כי תצא כי שם ביתו מאמר מתחיל וענשו אותו. 1 או. 2 מזמנא דחצרה.

מסורת הזהר

ו) (במדבר יח). ז) (דברים יח) יתרו פו צ"מ. ח) ח"ג. צ. ט) (דברים כב) ח"ג רעה: י) (דברים לב) פקודי קפב צ"ח. כ) (תהלים קיא) משפטים קסב צ"מ.

הוא אשה בבתוליה יקח

הסולם

מאמר

פתח, והנה הוא שם עלילות דברים וגו'. וכתוב, וענשו אותו מאה כסף וגו', כי הוציא שם רע על בתולת ישראל. שואל, וכי בתולת ישראל היא, הרי בתולת אביה או בתולת בעלה היא, מהו בתולת ישראל כאן. שפירוש, בתולה בת יעקב שנקרא ישראל. ומשיב, ז"ש שאל אביך ויגדך וגו'. דהיינו לישראל אביך, שדינה בתו, יצאה לראות בבנות הארץ, וקרה מה שקרה. וכיון שהכתוב מדבר בהוצאת שם רע, הוא מזכיר בתולת ישראל. דהיינו כמו שקרה לבת ישראל, דינה. אף כאן הכהן העומד כעין של מעלה, כתוב, והוא אשה בבתוליה יקח. דהיינו שלא תצא פעם מפתח חצרה לחוץ. וכבר למדנו. ומקיש בבתוליה, אל בתולת ישראל. שלא יארע לה יציאה לחוץ. כמו שקרה לבתולת ישראל. ^(ל) רבי שמעון הוה וכר: ר"ש היה הולך בדרך, והיה עמו, ר' יהודה ור' יוסי ור' חזקיה. פתח ר"ש ואמר, טרף נתן ליראיו יזכור לעולם בריתו. טרף נתן ליראיו, אלו הם הצדיקים, שהם יראי הקב"ה, כי כל מי שירא אותו

הספירות דז"א, ובו נמצאים. דהיינו המלכות שכל ספירות ז"א נמצאות בה. ולנו בושת הפנים, זה מקום שכל פנים המאירים מתרחקים ממנו, שהוא הס"א, צדקה, שהיא המלכות. היא אמת, ואורם של הכל ואור הפנים, ושמחת הכל. בשת, שהיא הס"א, היא חרפה והתרחקות האמת. כי מי שנתבייש, הוא בשביל שהאמת שהיא צדקה נרחקה ממנו. שהיא התרחקות של פנים המאירים.

כח) ת"ח כהנא עלאה וכר: בוא וראה, כהן העליון, דהיינו כהן גדול, צריך להראות ביופי הפנים, בהארת הפנים, ובשמחה יותר מכל. ואין צריך שיתראה בו עצבות ורנגו, אלא הכל כעין של מעלה. אשרי חלקו שעליו כתוב, אני חלקך ונחלתך. וכתוב, ה' הוא נחלתו. וע"כ הוא צריך להיראות שלם בכל, בעצמו, ובלבשו, שלא יפגום עצמו כלל, כמו שלמדנו.

כט) והוא אשה בבתוליה יקח: ר"ש (דפו"י דף פ"ט ע"ב *) דף צ' ע"א)

ח אליו אינון זכאין, אינון דחלי דקב"ה, דכל מאן דדחיל ליה, אתקרי מאינשי דביתא דמלכא, ועליה כתיב, (ז) אשרי איש ירא את יי'.

(לא) מהו טרף נתן ליראיו. אלא ט כמה דכתיב, (ח) ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה. מהכא אוליפנא, דכל ב"נ דלעי באורייתא בליליא, וקם בפלגות ליליא, בשעתא דיכנסת ישראל אתערת לאתקנא ביתא למלכא, האי אשתתף בהדה, והאי אקרי מבי מלכא, ויהבין ליה כל יומא מאינון תיקוני ביתא, הה"ד ותתן טרף לביתה וחק לנערותיה. מאן ביתה. כל אינון דמשתתפי בהדה בליליא, אקרון ביתה, בני ביתה. ובג"כ טרף נתן ליראיו.

(לב) מהו טרף. טרף ממש, דאיהי נטלא מאתר רחיקא עלאה, דכתיב (י) ממרחק תביא לחמה. ומאן זכי להאי טרף, סופיה דקרא אוכת, דכתיב, (ט) יזכור לעולם בריתו. מאן כ דאשתדל באורייתא, לאשתתפא בהדה בליליא. ולא עוד, אלא דצדיק חד עלאה אית ליה לקב"ה, והוא אשתתף בהדיה, ויתרין תרווייהו לכנישתא דישראל, דכתיב (ט) צדיקים לעולם יירשו ארץ.

(לג) תו פתח ואמר, (י) ולא יחלל זרעו בעמיו כי אני יי' מקדשו. ת"ח, כל מאן דאפיק זרע לבטלה, לא זכי למחמי אפי שכינתא, ואקרי רע, דכתיב (י) כי לא אל חפץ רשע אתה לא יגורך רע. האי י מאן דאפיק ליה בידיה, אן

חלופי גרסאות

ח אלא זכאין אינון דחלי : אליו אינון זכאין דחלי.
ט הכי כתיב. י דכל. כ דאסתכל. ז ליג מאן.

מסורת הוזהר

(ז) (שם קיב). (ח) (משלי לא) ויחי רסח צ"ה. (ו) (משלי לא) וירא סט צ"ב. (ט) (תהלים קיא) לעיל את ל צ"כ. (ע) (ישעיה ס) ב"א רח צ"ד (פ) (ויקרא כא). (צ) (תהלים ה) ב"א רח צ"ב.

טרף נתן ליראיו

טרף ממש. דהיינו שטורפת ולזקחת בחזקה ובכח, שזה רומז על הדינים שמתגלים עם החכמה. (כנ"ל פקודי אות שע"ו) שהוא לוקחת ממקום רחוק עליון, שכתוב ממרחק תביא לחמה. דהיינו חכמה, שכתוב, אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני. ומי זוכה לטרף הזה. סוף הכתוב מוכיח, שכתוב, יזכור לעולם בריתו. דהיינו מי שמשתדל בתורה להשתתף עמה בלילה. כי התורה נקראת ברית. ולא עוד אלא שצדיק אחד עליון יש לו להקב"ה, שהוא יסוד דו"א, ואיש הזה משתתף עמו להשפיע להמלכות. ויורשים שניהם את כנסת ישראל. שכתוב צדיקים ירשו ארץ. דהיינו הצדיק העוסק בתורה בלילה, וצדיק העליון, ירשו המלכות, שנקראת ארץ. (לג) תו פתח ואמר וכי : עוד פו"א, ולא יחלל זרעו בעמיו כי אני ה' מקדשו. בוא וראה, כל מי שמוציא זרע לבטלה, אינו זוכה לראות פני השכינה, ונקרא רע. שכתוב, כי לא אל חפץ רשע אתה לא יגורך רע. דהיינו מי שמוציאו בידו, או באשה אחרת שאינה כשרה. ואם תאמר

הסולם

מאמר

אותו, נקרא, מאנשי ביתו של המלך, ועליו כתוב, אשרי איש ירא את ה'.
(לא) מהו טרף נתן וכי : שואל, מהו טרף נתן ליראיו. ומשיב, אלא הוא כמ"ש ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה. וכיון שהצדיקים הם אנשי ביתו כנ"ל, ע"כ מקבלים טרף הזה. מכאן למדנו, שכל אדם העוסק בתורה בלילה, וקם בחצות לילה, בשעה שכנסת ישראל, שהיא המלכות, מתעוררת לתקן בית אל המלך, דהיינו להמשיך הארת חכמה בשבילו, בסו"ה בחכמה יבנה בית. איש הזה משתתף עמה, וזה נקרא שהוא מבית המלך ונותנים לו כל יום מתקוני בית האלו. ז"ש, ותתן טרף לביתה וחק לנערותיה. אשר טרף פירושו, הארת חכמה, וחק, פירושו שלא תמשכנה ממעלה למטה (כנ"ל קדושים אות ק"ט ובסולם אות קכ"ג). מי הוא ביתה. המ, כל אלו המשתתפים עמה לעסוק בתורה בלילה נקראים ביתה, בני ביתה. ומשום זה, כתוב, טרף נתן ליראיו.
(לב) מהו טרף : שואל, מהו טרף, ומשיב, (דמ"י דף צ' ע"א)

ח באנתו אחרא דלא כשרא. ואי תימא דאפיק ליה באנתו דלא מתעברא, הכי נמי. לא. אלא כמה דאמרן.

לד) ועל דא יבעי ב"נ מקב"ה, דיזמין ליה מאנא דכשרא, דלא יפגים זרעיה, מאן דאפיק זרעא במאנא דלא כשרא, פגים ליה לזרעיה, ווי למאן דפגים זרעיה. ומה בשאר בני נשא כך, בכהנא דקאים לתתא כגוונא דלעילא בקדושה עלאה, עאכ"ו.

לה) בעמיו, מהו בעמיו. דהא כתיב לעילא, אלמנה וגרושה וחללה זונה את אלה לא יקח, וכתוב ולא יחלל זרעו בעמיו. בהם מבעי ליה, מהו בעמיו. אלא מלה דא קלנא בעמיו, פגיו בעמיו, ועל דא כתיב, כי אם בתולה מעמיו יקח אשה, מעמיו ודאי, כלא כגוונא דלעילא. כי אני ה' מקדשו, מהו מקדשו. אלא אנא הוא נ הווא, דאיהו מקדש ליה ס בכל יומא, ובגין כך לא יפגים זרעיה, ולא ישתכח ביה פגיו. ע דהא אני י' מקדשו דאנא בעינא לקדשא ליה וישתכח קדישא בכלא, דקדישא ישתמש על ידא דקדישא.

לו) פ ת"ח קב"ה * ישתמש ע"י דכהנא, ז וישתכח קדישא כד אתי לשמשא, ובגין דקב"ה ישתמש על ידא ק דכהנא דאיהו קדישא, כהנא ישתמש ע"י דדכיא, דאתקדש בדכיותיה, ומאי איהו. ליואי. ר ב"נ אחרא, ישתמש ע"י דקדישא אחרא, בגין דישתכחון כלא בקדושה, לשמשא לקב"ה. זכאין אינון ישראל בעלמא דין ובעלמא דאתי, דעלייהו כתיב, ק ואבדיל אתכם מן העמים

מסורת הזהר

(ק) (ויקרא כ) ח"ג קצ:

חלופי גרסאות

ח במלה אחר ול"ג באנתו אחרא דלא כשרא.

נ ל"ג הווא. ס כל. ע ובג"ד; דא; ד"א. פ כהנא

ול"ג ת"ח קב"ה ישתמש. צ דישתכח. ק דקדישא ול"ג דכהנא דאיהו קדישא. ר כהנא.

מאמר

הסולם

לא יחלל זרעו בעמיו

ועל כן כתוב, כי אם בתולה מעמיו יקח אשה. מעמיו ודאי. הכל כעין של מעלה. כי אני ה' מקדשו. מהו מקדשו. ומשיב, אלא אני הוא אותו שמקדשו בכל יום, וע"כ לא יפגום זרעו, ולא ימצא בו פגם, כי אני מקדשו, שאני רוצה לקדש אותו, וימצא קדוש בכל, והקדוש ישתמש על ידי הקדוש.

לו) ת"ח קב"ה ישתמש וכו': בוא וראה, הקב"ה ישתמש על ידי הכהן, שימצא קדוש כשבא לשמש. ומשום שהקב"ה ישתמש ע"י הכהן שהוא קדוש, ישתמש הכהן על ידי טהור, המתקדש בטהרתו ומי הם, הם הלויים. ואדם אחר, דהיינו הכהן, ישתמש על ידי קדוש אחר, שהוא הלוי, כדי שימצאו כולם בקדושה לשמש הקב"ה. אשרי הם ישראל בעולם הזה ובעולם הבא, שעליהם כתוב, ואבדיל אתכם מן העמים להיות לי. כמה נבדלים הם ישראל בקדושה

תאמר, המוציאו באשה שאינה מתעברת, נחשב ג"כ למוציא זרע לבטלה. אינו כן, אלא אלה כמו שאמרנו.

לד) ועל דא יבעי וכו': ועל כן יתפלל האדם מהקב"ה, שיזמין לו כלי כשר, דהיינו אשה כשרה, שלא יפגום זרעו. מי שמוציא זרעו בכלי שאינו כשר, פוגם את זרעו. אוי למי שפוגם זרעו. ומה בשאר בני אדם כך, הכהן העומד למטה ומכוון כעין של מעלה בקדושה העליונה (כנ"ל אות י"א) על אחת כמה וכמה. וע"כ כתוב לא יחלל זרעו בעמיו.

לה) בעמיו מהו בעמיו וכו': שואל, כתוב בעמיו, מהו בעמיו, שהרי כתוב למעלה אלמנה גרושה וחללה זונה את אלה לא יקח, וכתוב, ולא יחלל זרעו בעמיו, היה צריך לומר, בהם, מהו בעמיו. ומשיב, אלא שפירושן, דבר זה חרפה הוא בעמיו, פגם הוא בעמיו, (דפו"י דף צ' ע"א *) דף צ' ע"ב)

להיות לי. כמה פרישן ישראל מכלא, בקדושה, לשמשא לקב"ה, הה"ד (ו) והתקדשתם והייתם קדושים כי אני יי' אלהיכם.

(ז) תו פתח, ואמר, (ח) ליי' הישועה על עמך ברכתך סלה. ליי' הישועה, הכי תנינן, זכאין אינון ישראל, דבכל אתר דאתגלו, שכינתא אתגלייא בהדיהו. כד יפקון ישראל מגלותא, פורקנא למאן, לישראל, או לקב"ה. אלא הא אוקמוה בכמה קראי, והכא, ליי' הישועה ודאי, אימתי. על עמך ברכתך סלה. בשעתא דקב"ה ישגח (ט) בברכאן עליהו דישראל, לאפקא לון מן גלותא, ולאוטבא להו, (י) כדון ליי' הישועה ודאי. ועל דא תנינן, דקב"ה ייתוב עמהון דישראל מן גלותא, הה"ד, (י) ושב יי' אלהיך את שביתך ורחמך.

רעיא מהימנא

(לח) (*) (א) כי אם בתולה מעמיו יקח אשה, פתח רעיא מהימנא ואמר, פקודא דא, למיסב כהנא רבא בתולתא, הה"ד אלמנה וגרושה וחללה זונה את אלה לא יקח כי אם בתולה מעמיו יקח אשה. ואמאי בעינן דלא יסב אלא בתולתא בלא פגימו. אלא, אתתא איהי כוס דברכה, טעמו פגמו. (**) וכהנא דקריב קרבנא יי', בעי דלהוי א איהו שלים, ב בלא פגימו, שלים באברוי בלא פגימו, דמומין פסלין בכהניא. שלים בגופיה, שלים בנוקביה, לקיימא ביה, (ב) כלך יפה רעיתי ומום אין בך.

(לט) דקרבנא מנחה איהו, וצריכין ישראל למשלח מנחתא דלהון ג למלכא, בגבר שלים. דאינון בהפוכא דסטרא אחרא, דהא ביד איש עתי פגים, הוו שלחין

מסורת הזהר

(ר) (שם) ב"ב קפט צ"ב. (ש) (תהלים ג). (ת) (דברים ל) (ש) ל"ג בברכאן. ת ל"ג כדן. א ל"ג איהו. ב ל"ג בלא פגימו שלים באברוי. ג ל"ג למלכא בגבר; בגוף. (ירא קנד צ"ב. א) (ויקרא כא). (ב) (שיר ד). צו י צ"מ.

חלופי גרסאות

מאמר

הסולם

בתולה מעמיו יקח אשה

רעיא מהימנא

(לח) כי אם בתולה מעמיו יקח אשה: פתח רעיא מהימנא ואמר, מצוה זו, היא שישא הכהן הגדול בתולה, ז"ש, אלמנה וגרושה וחללה זונה את אלה לא יקח כי אם בתולה מעמיו יקח אשה. שואל, ולמה צריכים שיקח רק בתולה בלי פגם. ומשיב, אלא אשה, היא כוס של ברכה, שאם טעמו פגמו. כלומר, שמרמזת על המלכות, הנק' כוס של ברכה. והכהן המקריב קרבן לפני ה' צריך שיהיה שלם בלי פגם, שלם באברוי בלי פגם, כי המומים פוסלים בכהנים, שלם בגופו, שלם בנוקבא שלו. לקיים בו כלך יפה רעיתי ומום אין בך.

(לט) דקרבנא מנחה איהו וכי: כי הקרבן הוא מנחה. וצריכים ישראל לשלוח המנחה שלהם אל המלך, על ידי אדם שלם. כי הם בהיפך מן הסטרא אחרא, אשר ביד איש

עתי

בקדושה, מכל, לשמש להקב"ה. ז"ש והתקדשתם והייתם קדושים כי אני ה' וגו'.

(לז) תו פתח ואמר וכי: עוד פ"א, דה' הישועה על עמך ברכתך סלה. לה' הישועה, כך למדנו, אשרי הם ישראל שבכל מקום שגלו, השכינה גלה עמהם. כשיצאו ישראל מן הגלות, למי תהיה הגאולה, לישראל או להקב"ה. כי גם השכינה תצא מן הגלות. אלא הרי העמדנו בכמה מקראות, וכאן, לה' הישועה ודאי, מתי היא. בעת שעל עמך ברכתך סלה, בשעה שהקב"ה משגיח בברכות על ישראל להוציאם מן הגלות ולהטיב להם, אז לה' הישועה ודאי. כי השכינה תצא מן הגלות. וע"כ למדנו שהקב"ה ישוב עם ישראל מן הגלות. ז"ש, ושב ה' אליך את שביתך ורחמך. כי ושב משמע שהוא ג"כ ישוב עם ישראל מן הגלות.

(דפו"י דף צ' ע"ב * דף פ"ט ע"ב **) דף צ' ע"א

ליה דורנא, ד דכתיב א גורל אחד ליי' וגורל אחד לעזאזל. דאלהים אחרים כלהו פגימין מסטרא דצפון, ה והכי רובא דבתי ע"ז הם פגימים, בנוקבא דלהון, חורבא, לילית, פגימותא וכו'.

(מ) ו ר"מ איהו ו' מלא ואיהו בסדורא דא ז יה"ו. ה' בתראה, כוס מלא ח ברכת ה', מסטרא דימינא ומסטרא דגבורה דאיהו דינא, שכינתא ט אתקריאת הוי"ה, הה"ד, ד) הנה י"ד ידו"ד הויה במקנך אשר בשדה. קם ר"מ, ואשתתח קמיה. ואמר זכאה חולקי כ דמארי ומטרוניתא ל אינהו בעזרי. ע"כ. ח

(מא) * א) איש מזרעך לדורותם אשר יהיה בו מום. רבי יצחק אמר, בגין דאיהו פגים, ומאן דאיהו פגים, נ לא אתחזי לשמשא ס בקודשא. והא אוקמוה, דב"נ דאשתכח פגים, לית ביה מהימנותא, וההוא פגימו אסהיד עליה, כ"ש כהנא, דבעיא לאשתכחא שלים, מאריה דמהימנותא, יתיר מכלא, והא אוקמוה. (מב) ר' אלעזר הוה א) יתיב בקסטרא דבי חמוי, ע והוא הוה אמר, ד) זילגא דבקסטירא פ בעיטא שכית. אדהכי, אעבר חד ב"נ, פגים מעיניה חד. אמר חמוי,

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

א) (ויקרא טז) תצוה לט צ"ה. ד) (שמות ט) וארא ד ל"ג דכתיב. ה ל"ג מן והכי עד וכו'; והכי רובי ס צ"ל. ה) (ויקרא כא.) דכתיב ע"ז תשתכחון דנוקבא דלהון וכו'; והכי רובא דבתים דע"ז ישתכחון פגימין חרבא לילית פגימתא. ו ל"ג ור"מ. ז כ"ג הסולם; הי"ו. ח ל"ג ברכת ה'. ט ואתקריאת. י מוסיף קמיה ר"ש. כ דמאריה מטרוניתא; דמארי דמטרוניתא. ל אינון; איהו. מ קום רעיא מהימנא משפטים ק"ה א'. נ אסיר. ס ל"ג בקודשא. ע והה ול"ג והוא הוה אמר. פ בעינא.

דרך אמת א) יושב בחדר והיכל של חמיו. ד) ר"ל שהיה לו חלי העינים וחלגו תמיד עיניו דמעות

מאמר

הסולם

איש — אשר יהיה בו מום

היא בצירוף הויה לעשות דין במקנה מצרים. קם רעיא מהימנא והשתתח לפניו, ואמר אשרי חלקי, שרבוני והמטרוניתא הם בעזרי. (ע"כ רעיא מהימנא)

(מא) איש מזרעך לדורותם וגו': איש מזרעך לדורותם אשר יהיה בו מום. ר' יצחק אמר, שהטעם הוא, משום שהוא פגום, ומי שהוא פגום אינו ראוי שישמש בקדש. והרי העמדנו, שאדם הנמצא פגום אין בו אמונה, ופגם ההוא מעיד עליו. כל שכן כהן, שצריך להמצא שלם ובעל אמונה יותר מכל. וכבר העמדנו.

(מב) ר' אלעזר הוה וכו': ר' אלעזר היה יושב בהיכל של חמיו, והוא היה אומר, לדלף שבהיכל צריכים למצוא עצה. שהיו הגשמים דולפים דרך הגג. בתוך כך, עבר אדם אחד שהיה פגום בעינו אחד, אמר חמיו נשאל לזה עצה. אמר, ר' אלעזר, פגום הוא ואינו נאמן. אמר חמיו, ננסה אותו, באו ושאלו לו. אמר

עתי שהוא פגום (כנ"ל אחרי אחר אכ"ז) היו שולחים לו מנחה, שכתוב, גורל אחד לה' וגורל אחד לעזאזל. כי אלהים אחרים כולם פגומים מצד צפון, בסוד מצפון תפתח הרעה, וכך רוב בתי עכו"ם פגומים בנוקבא שלהב, שהיא חורבה, לילית, פגומה וכו'.

(מ) ור"מ איהו ו' וכו': ורעיא מהימנא, הוא ו' מלאה י"ה, כלומר, שהוא ז"ה שה"ס ו' דהויה, המלא שפע מן י"ה, דהויה, שהם חכמה ובינה. והוא בסדר זה, יה"ו שיש בו משום זה, כל ג' האותיות יה"ו דהויה ה' אחרונה דהויה, שהיא מלכות, היא כוס מלא ברכת ה' מצד הימין דהיינו כוס של ברכה, שמביא לעיל (באות ל"ח) ומצד הגבורה שהיא דין, נקראת השכינה, הויה, שבצירוף הזה שולטת ה' שהיא דין, על ה' שהיא רחמים, וי"ה שהם המוחין הם בסוף הצירוף. שיוורה על דין. ז"ש הנה יד ה' הויה במקנך. אשר המלכות שנקראת יד ה', (דפוי דף צ' ע"א * דף צ' ע"ב)

ה) נשאל להאי. אמר, פגים הוא, ולא מהימנא. אמר, נשאל בהדיה. אתו שאילו ליה. א"ל, טופקא מאן הוא בעלמא. אמר עתירא, ז אבל ז דישליף, ווי על דא, ק בהדיה אנא מכלהו. אמר ר' אלעזר, במלוי אשתמע, דלאו מהימנותא גביה, ולא בר מהימנא הוא. ת"ת, קב"ה אמר כל איש אשר בו מום לא יקרב, דהא קדושא דלעילא, לא שריא באתר פגים.

מג) פתח ואמר, ה) לתורה ולתעודה אם לא יאמרו כדבר הזה. לתורה ולתעודה. מאן הוא תורה, ומאן הוא תעודה. אלא תורה, דא תורה שבכתב. תעודה, דא תורה שבעל פה. ו תורה שבעל פה לא שריא באתר פגים, דהא מתורה שבכתב אתבני. כתיב צור תעודה חתום תורה בלמודי, צור תעודה, דא תורה שבע"פ, בגין דתמן אתצר צרורא דחיי, ובתעודה אתקשר קשרא ה דחיי דלעילא, למהוי כלא חד.

מד) ומתמן לתתא אתפרשן אורחין ושבילין, א ומתמן מתפרשין אורחין בעלמין כלהו הה"ד ז ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים. מה) חתום תורה, חתימה דאורייתא, דאיהי תורה שבכתב באן אתר. בלמודי, אלין נביאי, כד"א ח ויקם את העמוד הימני ויקרא שמו יכין ויקם

מסורת הזהר
חלופי גרסאות
ו) (ישעיה ח.) ז (בראשית ב) ב"א ריא צ"א. ח) (מ"א צ [אבל] דישליף בהדיה [בהדה] אנא מכלהו. ק בהדה. ר ל"ג תורה שבע"פ. ש על תורה. ז ח"ג נת. ת דמהימנותא. א הה"ד ומשם וגו' ומתמן מתפרשין אורחין בעלמין כלהו. ה) נשאלנו מה לעשות והשיב לו פגים הוא ר"ל אין לו אלא עין אחת ובידוע שאינו איש נאמן. ו) מעשה אוכל הוא שעושים על רעפים לבנים. ז) הוא שלופפי הנזכר בבבא בתרא שלופפי והוו תמרי.

מאמר
הסולם
איש — אשר יהיה בו מום
אמר לו, מאושר, מי הוא בעולם. אמר האיש, עשיר, הוא המאושר שבעולם, אבל כי ינתק מעשרו, אוי על זה, עמו אנכי בדאגה יותר מכל. כלומר, שאם מאבד עשרו, הוא אומלל יותר מכל העולם. א"ר אלעזר, בדבריו נשמע, שאין עמו אמונה, ואינו איש נאמן, כי אינו חושב את הצדיק למאושר שבעולם אלא את העשיר. בוא וראה, הקב"ה אמר כל איש אשר בו מום לא יקרב, שקדושה שלמעלה אינה שורה במקום פגום, זילגא פירושו דלף, כי על עיני יודעה מים, מתרגם זלגן דמעין. (איכה א' ט"ז). קספירא פירושו טירה מגדל היכל. כי על ובטירותם מתרגם ובקסטירותהן (בראשית כ"ה ט"ז). סופקא הוא מלשון תוקפא, ופירושו מאושר ותקיף, דישליף פירושו כי ינתק. מלשון ולא שלף לנו ירקא (חז"ן קה).
מג) פתח ואמר לתורה: פתח ואמר לתורה ולתעודה אם לא יאמרו כדבר הזה. לתורה ולתעודה. מה הוא תורה ומה (דפ"י דף צ"ב)

את העמוד השמאלי ויקרא שמו בועז. ומתמן אתפרשן אורחי לנביאי מהימני, וקיימי אליו בקיומא לגופא, לשית ב טהירין, הה"ד ט שוקיו עמודי שש. וכלא לא קיימא אלא בשלימו, ולא שריא קדושה דכלא, אלא בשלימו, כד מתחבראן דא בדא, כלא הוא שלים, כלא הוא חד, לא אתפגים אתר. ועל דא אקרי כ"י ג שלם, כד"א י ומלכי צדק מלך שלם י ויהי בשלם סכו.

מו) ובגין כך לא שריא כלא, אלא באתר שלים. ועל דא כל איש אשר בו מום לא יקרב. כגוונא דא קרבנא דביה מומא לא יתקריב. מ"ט. דכתיב כי לא לרצון יהיה לכם. ואי תימא הא קב"ה לא שארי אלא באתר תבירא, במאנא תבירא, דכתיב ז ואת דכא ושפל רוח. האי אתר שלים יתיר הוא מכלא, ד בגין דמאיך גרמיה למשרי עליה גאותא דכלא, גאותא עלאה, ודא הוא שלים. אבל לא כתיב, ואת * עור ושבור וחרום ושרוע. אלא ואת דכא ושפל רוח, מאן דמאיך גרמיה, קב"ה זקיף ליה.

מו) ובגין כך, כהנא דקאים לתתא כגוונא דלעילא, בעי למהוי שלים יתיר מכלא, ולא יתחזי פגים, וע"ד אוהר להו לכהני, דכתיב איש מזרעך לדורותם אשר יהיה בו מום.

מח) תו פתח ואמר, נ וכי תגישון עור לזבוח אין רע, וכי תגישו פסח וחולה אין רע, וכי קב"ה אמר אין רע, אי הכי טוב הוא. אלא סופיה דקרא

חלופי גרסאות

ב סבירין: סטרין. ג ל"ג שלם. ד מוסיף דכתיב ואת דכא ושפל רוח בגין.

מסורת הזהר

ט) (שיר ה) ויקרא פז צ"ס. י) (בראשית יד) לך פב צ"ב. כ) (תהלים עו) לך פב צ"ג. ל) (ישעיה נז) וישב יד צ"ב. מ) (מלאכי א).

דרך אמת ח) שמשפיל את עצמו.

איש — אשר יהיה בו מום

הסולם

מאמר

שורה אלא במקום שבור, בכלי שבור. שכתוב, ואת דכא ושפל רוח. ומשיב, מקום זה הוא שלם יותר מכל, משום שמשפיל עצמו כדי שישרה עליו גאות כל, גאות העלין, וזה הוא שלם. אבל לא כתוב, ואת עור ושבור וחרום ושרוע אשכון, אלא ואת דכא ושפל רוח, כי מי שמשפיל עצמו, הקב"ה זוקף אותו.

מו) ובגין כך כהנא וכו': ומשום זה הכהן הנמצא למטה כעין שלמעלה, צריך להיות שלם יותר מכולם, ולא יראה בו פגם, וע"כ מזהיר לכהנים, ככתוב, איש מזרעך לדורותם אשר יהיה בו מום. וגו'.

מח) תו פתח ואמר וכו': עוד פתח ואמר, וכי תגישון עור לזבוח אין רע וכי תגישו פסח וחולה אין רע. ושואל, וכי הקב"ה אומר אין רע, אי"כ טוב הוא. ומשיב, אלא סוף הכתוב מוכיח, שישראל באלו הימים, היו ממנים כהנים בעלי מומים, וקרבנות בעלי מום על המזבח, ולשמש במקדש, ואמרו, מה חסר לו להקב"ה

ויקם את העמוד השמאלי ויקרא שמו בועז, שהוא הוד. ומשם נמשכים דרכים לנביאים הנאמנים, שהם מקבלים מנצח והוד, ואלו, נו"ה, עומדים בקיום אל הגוף, שהוא ז"א, לששה אורות שבו, ז"ש, שוקיו עמודי שש. שוקיו, ה"ס נצח והוד, והם עמודים לז"א, שיש בו שש ספירות. והכל אינו עומד אלא בסוד השלמות, וקדושת כולם אינה שורה אלא כשהם בשלמות. כי כשמתחברים זה בזה, ז"א במלכות, הכל הוא שלם, הכל הוא אחד. ושום מקום אינו בפגם. וע"כ נקראת כנסת ישראל, שלם. כש"א, ומלכי צדק מלך שלם. שמלכי צדק הוא המלכות והוא מלך שלם. וכן, ויהי בשלם סכו. שפירושו המלכות.

מו) ובג"כ לא שריא וכו': וע"כ אינו שורה הכל אלא במקום שלם, וע"כ כל איש אשר בו מום לא יקרב. כעין זה קרבן אשר בו מום לא יקרב, מהו הטעם. כי כתוב, כי לא לרצון יהיה לכם. ואם תאמר הרי הקב"ה אינו (דפוי דף צ' ע"ב * דף צ"א ע"א)

אוכל, דישראל באיננו יומין הוו ממנן כהני מארי דמומין, על גבי מדבחה, ולשמשא על מקדשא, ואמרי מאי אכפת ליה לקב"ה דא, או אחרא. ואיננו הוו דאמרי אין רע. וקב"ה אתיב להון ההיא מלה דהוו אמרי. אמר: ישראל אתון אמרי כד מקרבי מארי דמומין על פולחני אין רע, מאי אכפת ליה לקב"ה.

(מט) סופיה דקרא ה מה כתיב, הקריבהו נא לפחתך הירצך או הישא פניך. ב"נ מנייכו, אי בעיתו לשלומי ו למלכא, ולקרבא קמיה דורונא, אתון משדרין ליה בפגימא, או לא. הירצך או הישא פניך בההוא דורונא, כ"ש וכ"ש דאתון מקרבין קמאי ב"נ פגים לקרבא דורונא, הא דורונא דלכון לכלבא אתמסר, דודאי ב"נ דאיהו פגים, פגים הוא מכלא, פגים הוא ז מהימנותא. וע"ד כל איש אשר בו מום לא יקרב.

(נ) א"ר יוסי, זמין קב"ה לאשלמא להו לישראל, ולאשתכחא שלימין בכלא, דלא יהא בהון מארי דמומין כלל, בגין דיהון תקונא דעלמא, כאלין מאני ולבושא דב"נ דאינן תקונא דגופא, הה"ד ו ויתיצבו כמו לבוש.

(נא) תא חזי, כד יתערון מעפרא, כמה דעאלו, הכי יקומון, חגרין או סומין. עאלו חגרין וסומין, יקומון בההוא לבושא, דלא יימרון דאחרא הוא דאתער. ולבתר, קב"ה ייסי לון, וישתכחון שלימין קמיה, וכדין יהא עלמא שלים בכלא, כדין ו ביום ההוא יהיה יי' אחד ושמו אחד.

(נב) שור או כשב או עז כי יולד והיה שבעת ימים תחת אמו וגו'. ר' יוסי פתח, צדקתך כהררי אל משפטיך תהום רבה אדם ובהמה תושיע יי'. האי

חלופי גרסאות

מסורת הוהר

(ז) (איב לח) ויחי צו צ"א. (ט) (זכריה יד) תרומה מח צ"ת. (ע) תזריע ט צ"ג. (פ) (תהלים לו) שמות ק צ"ע. ה מאי דכתיב. ו ל"ג למלכא. ז ממהימנותא. ח ד"א.

איש — אשר יהיה בו מום

הסולם

מאמר

שיהיה תקון העולם, בעת התחיה, כאלו הכלים הלבושים של האדם שהם תקון הגוף, וע"כ ישלים אותם, ז"ש ויתיצבו כמו לבוש. (נא) ת"ח כד יתערון וכר: בוא וראה, כשיתעוררו מעפר בתחית המתים, כמו שנכנסו לקבר כן יקומו, אם פסחים או עורים נכנסו, פסחים ועורים יקומו, דהיינו באותו הלבוש, שהוא הגוף, יקומו. שלא יאמרו שאחר הוא נתעורר לתחיה. ואח"כ הקב"ה ירפא אותם, וימצאו לפניו שלמים. ואז יהיה העולם שלם בכל. ואז, ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד. (נב) שור או כשב וגו': ר' יוסי פתח, צדקתך כהררי אל משפטיך תהום רבה אדם ובהמה תושיע ה'. מקרא זה יש להסתכל בו. אבל בוא וראה, צדק, הוא ספירה קדושה עליונה, דהיינו מלכות. כהררי אל, היינו כאלו הרים העליונים הקדושים הנקראים הרי אפרסמון הטהור, שהם בינה, ומשום שהמלכות עולה

להקב"ה אם זה או אחר, והם היו אומרים אין רע. והקב"ה השיב להם אותם הדברים שהם היו אומרים, אמר: ישראל, אתם אומרים כשמקריבים בעלי מום לעבודתי אין רע, מה חסר להקב"ה.

(מט) סופיה דקרא מה וכר: בסופו של המקרא מה כתוב, הקריבהו נא לפחתך הירצך או הישא פניך, אדם מכם אם צריך לשלם אל המלך ולהקריב לפניו מנחה, התשלחו לו עם מום או לא. הירצך או הישא פניך במנחה ההוא שיש בה מום, כל שכן וכל שכן שאתם מקריבים לפני אדם פגום להקריב לי מנחה, הרי המנחה שלכם תמסר לכלב. כי ודאי הוא אדם שהוא בעל מום פגום הוא מכל, פגום הוא באמונה, ועל כן כל איש אשר בו מום לא יקרב. (נ) אמר ר' יוסי וכר: אר"י, עתיד הקב"ה להשלים את ישראל, שימצאו שלמים בכל, שלא יהיו בהם בעלי מום כלל, משום (דפו"י דף צ"א ע"א)

(נג) ובגין דאיהו רחמי, אדם ובהמה תושיע יי'. לכלא בשקולא חדא. אדם ובהמה, הא אוקמוה, מאן דהוא אדם, ושוי לגרמיה כבהמה. אדם ובהמה: דיין אדם, ודין בהמה, חד הוא. אדם: (ז) ובן שמנת ימים ימול לכם כל זכר. כבהמה: והיה שבעת ימים תחת אמו ומיום השמיני והלאה ירצה לקרבן אשה ליי', בגין דיעבר עלייהו שבת כ חד, והא אוקמוה.

(נד) רבי חייא פתח (ק) יי' בצאתך משעיר בצעדך משדה אדום ארץ רעשה גם שמים נטפו. תא חזי, זכאין אינון ישראל בעלמא דין, ובעלמא דאתי, דקודשא בריך הוא אתרעי בה, ואינון מתדבקין ביה, ואקרון קדישין, ז עם קדוש. וכן עד דסליק לון לדרגא עלאה דאקרי קדש, דכתיב, (ו) קדש ישראל ליי' ראשית תבואתה. כמה דאוקימנא, דהא ישראל מתמניא יומין מתדבקין ביה בשמיה, (ז) ורשימין בשמיה, ואינון דיליה. כמה דאת אמר, (ח) ומי כעמך כישראל גוי אחד בארץ. (ט) ועממין לא מתדבקין ביה, ולא אזלין בנימוסיה,

הלופי גרסאות

ט ונחית. י ל"ג להחזא דרגא. כ ל"ג חד. ז עס ח.
 נ ואינון דיליה ורשימין בשמיה לתתא. נ ושאר
 עמין כלה.

דרך אמת (ט) שנקראים הרי אפרסמון טהור.

הסולם

אדם ובהמה תושיע ה'

ובהמה פירוש, דין אדם ודין בהמה אחד הוא.
אדם, ובן שמנת ימים ימול לכם כל זכר.
בזמנה, והיה שבעת ימים תחת אמו ומיום
השמיני והלאה ירצה לקרבן אשה לה. מטעם,
כדי שיעבור עליהם שבת אחד. וכבר העמידתם.
(כנ"ל תוריע אות ל' ברע"ח).

(נד) רבי חייא פתח וכו': רחמי ה' בצאתך משעיר בצעדך משדה אדום ארץ רעשה גם שמים נטפו. בוא וראה, אשרי הם ישראל בעולם הזה ובעולם הבא, שהקב"ה בחר בהם וזהם מתדבקים בה. ונקראים קדושים, עם קדוש. שהיא בחינת בינה, וכן, עד שהעלה אותם למדרגה עליונה שנקרא קדש. שהיא חכמה, שהמקבל מקדש, דהיינו בינה, נקרא קדוש. שכתוב, קדש ישראל לה' ראשית תבואתה. כמו שהעמדנו, כי ישראל משמנת ימים מתדבקים בו בשמו, ורשומים בשמו, והם שלו. השם"א ומי כעמך כישראל גוי אחד בארץ. והעמים אינם

עולה להתקשר בהם למעלה, כלומר, משום שהמלכות נכללה בביתו, וקבלה ממנה הדינים שלה, בסוד אמת אוזיפת לברתא מאנא (כנ"ל בהקטה"ז אות י"ז ע"ש) וע"כ כל הדינים שלה בהשואה אחת לכל, שאין בדין הזה רחמים. משום שדינים אלו דקטנות הבית, הם הכנה שתקבל גדלות דבית כמ"ש שם. וע"כ **משפטיו** **תהום רבה**, משפט שהוא רחמים, דהיינו המוחין דגדלות דביתו, שמקבלת ע"י ז"א הנק' משפט, יורד למטה למדרגה ההיא, למלכות, לתקן העולם ומרחם על הכל, ועושה הדין ברחמים לבשר העולם.

(ג) ובגין דאיתו רחמי וכי: ומשום
שהוא רחמים, דהיינו שהם מוחין דגדלות כנ"ל,
אדם ובהמה תושיע ה'. דהיינו לכל בהשואה
אחת, דהיינו גם הארות השמאל המכונות בהמה,
ג"כ מקבלי'ם תקונם. אדם ובהמה, הרי העמידו,
מי שהוא אדם ומשים עצמו כבהמה. אבל אדם
(דפרי' דף צ"א ע"א)

ורשימא קדישא אעדיאו מנייהו, עד *) דאינון מתדבקן בסטרא אחרא דלא קדישא.

נה) ותא חזי, בשעתא דבעא קב"ה למיהב אורייתא לישראל, זמין בה לבני עשו, אמר לון, בעאן אתון לקבלא אורייתא. בההיא שעתא אתרגיזת ארעא קדישא, ובעאת לאעלא לנוקבא דתהומא רבה. אמרה קמיה, מארי דעלמא, ס פסטירא ע דחדוה תרי אלפי שנין עד לא אתברי עלמא, פ אזדמן קמי ערלין דלא רשימן בקיומך.

נו) אמר לה קב"ה, כורסייא כורסייא, ייבדון אלף אומין כווייהו, וקיימא דאורייתא לא יזדמן קמיהו, הה"ד יי' בצאתך משעיר בצעדך משדה אדום ארץ רעשה. ודאי בגין דאורייתא לא אתייהבת צ אלא למאן דאית ביה קיימא קדישא. ומאן ק דיליף אורייתא למאן דלא אתגזר, משקר בתרי קיימי, משקר בקיימא דאורייתא, ומשקר בקיימא דצדיק וכנסת ישראל. דאורייתא להאי אתר אתייהבת, ולא לאחרא.

נז) רבי אבא אמר, משקר בתלת דוכתי עלאי, משקר בתורה, משקר בנביאים, משקר בכתובים, משקר בתורה, דכתיב ח וזאת התורה וגו'. משקר בנביאים דכתיב א וכל בניך למודי יי'. אינון למודי יי', ולא אחרא, וכתיב ב חתום תורה בלמודי, אינון, ולא אחרא. משקר בכתובים, דכתיב ג ויקם עדות ביעקב ותורה שם בישראל, וכתיב ד אך צדיקים יודו לשמך. מאן צדיקים.

חלופי גרסאות

ס עסטירא; פסטירא. ע דעלמא. פ קטילנא כמה; קליטנא גו; קליטנא קמי. צ מוסיף בגין דאיהי קיימא קדישא אלא. ק דיהיב.

מסורת הוזהר

ח) (דברים ד) יתרו קה צ"ע. א) (ישעיה נד) לך קנב צ"ד. ב) (שם ח) צו סו צ"פ. ג) (תהלים עח) ח"ג רצא. ד) (שם קמ) ב"ב רכה צ"ה.

הסולם מאמר

ומי שמלמד תורה למי שלא נמול, משקר בברייתא, משקר בכתוב, אס לא ברייתא וגו'. ומשקר בברייתא הצדיק וכנסת ישראל. כי התורה ניתנה למקום זה, לברית, ולא למקום אחר, ערלה. נז) רבי אבא אמר וכו': רא"א, המלמד תורה למי שאינו נמול, משקר בג' מקומות עליונים, משקר בתורה, משקר בנביאים, משקר בכתובים. משקר בתורה, שכתוב וזאת התורה אשר שם משה לפני בני ישראל. ולא לערלים. משקר בנביאים, שכתוב, וכל בניך למודי ה'. הם למודי ה' ולא אחרים. וכתוב, חתום תורה בלמודי, הם, ולא אחרים. משקר בכתובים, שכתוב, ויקם עדות ביעקב ותורה שם בישראל. וכתוב, אך צדיקים יודו לשמך, מי הם צדיקים. זה הוא צדיק, שהוא יסוד דו"א, וכנסת ישראל, שהיא המלכות הנקראת צדק, שמי שאינו נמול ולא נכנס בברית שלהם, לא יודו לשמו הקדוש

אינם מתדבקין בו, ואינם הולכים בחוקיו, ורושם הקדוש נעדר מהם, עד שהם מתדבקין בסטרא אחרא שאינו קדוש.

נה) ות"ח בשעתא דבעא וכו': ובוא וראה, בשעה שרצה הקב"ה ליתן תורה לישראל, הזמין בני עשו, אמר להם רוצים אתם לקבל התורה. באותה שעה רגזה הארץ שהיא המלכות, ורצתה להכנס לנזקב תהום הגדול. אמרה לפניו, רבון העולם, השעשועים של שמחה שלך, מבי' אלפים שנה קודם שנברא העולם, שהיא התורה, בסוד, ואהיה שעשועים יום יום, יזדמן לפני ערלים שאינם רשומים בבריתך.

נו) אמר לה קב"ה וכו': אמר לה הקב"ה כסא כסא. היינו מלכות שנקראת כסא, יאבדו אלף אומות כמוהם, וברית התורה לא יזדמן לפניהם. ז"ש, ה' בצאתך משעיר בצעדך משדה אדום ארץ רעשה, ודאי, משום שהתורה אינה נתנית אלא למי שיש בו ברית קדש.

דפו"י דף צ"א ע"א *) דף צ"א ע"ב

דא צדיק וכנסת ישראל. דמאן דלא אתגזר, ולא עאל בקיומא דלהון, לא יודון לשמיה קדישא, דהיא אורייתא. אמר רבי חייא כיון דאתגלי קב"ה על טורא דסיני, למיהב אורייתא לישראל, ^א שכיכת ארעא, ותבת ^ב בנייחא, הה"ד ^ה ארץ יראה ושקטה.

נח) תא חזי, בר נש דאתייליד לא אתמנא עליה ^ה חילא דלעילא, עד ^א דאתגזר. כיון דאתגזר, אתער עליה ^ב אתערותא דרוחא דלעילא. זכי ^ג לאתעסקא באורייתא, אתער עליה אתערותא יתיר. זכי ועביד פקודי אורייתא, אתער עליה אתערותא יתיר. זכי ואתנסיב, זכי ואוליד בנין, ואוליף לון אורחוי דמלכא קדישא, הא כדין ^ד הוא אדם שלים. שלים בכלא.

נט) אבל בהמה ^ה דאתילידת, בההיא שעתא דאתילידת, ההוא חילא דאית ^ו לה בסופה, אית לה בההיא שעתא דאתילידת, ואתמנא עליה. ובגין כך כתיב, שור או כשב או עז כי יולד. ^ז עגל או טלה, או שעיר או גדי לא אתמר, אלא שור או כשב או עז, ההוא ^ח דאית ליה לסופא, אית ליה בשעתא דאתייליד. ^ס והיה שבעת ימים תחת אמו, בגין לאתישבא ביה ההוא חילא ואתקיים ביה. ובמה יתקיים ביה. כד ישרי עליה שבת חד, ואי לא, לא יתקיים. ^ט ולבתר דיתקיים ביה ההוא חילא, כתיב ירצה לקרבן אשה ליי, בקיומא דשבת חד, דאעבר עליה.

סא) ובר נש, בקיומא דשבת חד, אתקיים ביה אתערותא דהאי עלמא,

חלופי גרסאות

ד שכיבת. ^ש ונייחא. ת רוחא. א דיתגזר. ב רוחא אתערותא דלעילא. ג ורבי לעסוק. ד ההוא ב"נ שלים. ה גורס בכולם דאתייליד. ו ליה ול"ג מן לה עד ואתמנא. ז ל"ג מן עגל עד ההוא. ח דיהא. ט מוסיף ועוד דאתייבש מזוהמא דאמיה ולבתר. י דיעבריה.

מסורת הזהר

ה) (שם עו) ח"ג קצג.

והיה שבעת ימים תחת אמו

בהמה שנולדה, באותה שעה שנולדה, הנה אותו הכח שיש לה בסוף יש לה בשעה שנולדה, והוא נתמנה עליה. ומשום זה כתוב, שור או כשב או עז כי יולד, עגל או טלה או שעיר או גדי לא נאמר, אלא שור או כשב או עז, כי מה שיש לה בסוף יש לה בשעה שנולדה. ^ס והיה שבעת ימים תחת אמו: הוא, כדי שיתישב בו אותו הכח שנתמנה עליו, ויתקיים בו. ובמה יתקיים בו, הוא, כשישרה עליו שבת אחד, ואם לא, אינו מתקיים. כי אין קיום לבריות, אלא באור השבת, בסו"ה ויכל אלקים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה, ואחר שנתקיים בו אותו הכח, כתוב, ירצה לקרבן אשה לה. על ידי קיום של שבת אחד שעבר עליו.

סא) ובר נש בקיומא וכי: ואדם, בקיום של שבת אחד, מתקיים התעוררות של עולם הזה והכח

הסולם

מאמר

הקדוש, שהוא לימוד התורה. א"ר חייא כיון שנגלה הקב"ה על הר סיני לתת התורה לישראל, שככה הארץ, מרגזנותה הנ"ל, ונחתה. ז"ש ארץ יראה ושקטה.

נח) ת"ח בר נש יכו: בוא וראה, אדם שנולד, לא נתמנה עליו כח מלמעלה עד שנמול, כיון שנמול נתעורר עליו התעוררות הרוח דהיינו אור הנפש, שלמעלה. וכה לעסוק בתורה נתעורר עליו התעוררות יתרה, דהיינו אור הרוח. וכה ועשה מצות התורה, נתעורר עליו התעוררות יתרה, שהוא אור הנשמה. וכה ונשא אשה וכה והוליד בנים ולמד אותם דרכיו של המלך הקדוש, הנה או, הוא אדם שלם, שלם בכל. כי וכה לאור החיה. ד' מדרגות אלו הם מד' עולמות אב"ע, ונוהגות ג"כ בכל עולם ועולם מהם.

נט) אבל בהמה דאתילידת וכי: אבל (דפו"י דף צ"א ע"ב)

וחילא דיליה. כ בתר דאתגזר, אתער עליה ל אתערותא דרוחא עלאה, וכ"י אעבר עליה, וחמאת ליה, ברשימא קדישא, ואתערת עליה, ושריא עליה רוחא דההוא עלמא קדישא, כמה דאת אמר, ו) ואעבור עליך ואראך מתבוססת בדמיך וגו'. בדמיך: בתרי.

סב) וואי תימא, התם כד נפקו ישראל ממצרים, דשכיח בינייהו דם פסח ודם מילה, כדין כתיב בדמיך חיי, הכא מאי בדמיך. אלא תרין, חד דמילה, וחד דפריעה. חד דגזירו, דכנסת ישראל. וחד דפריעה, בצדיק יסוד עולם. ואלין תרין דמין דבר נש קאים בגינייהו בקיומא דעלמא דאתי, הה"ד בדמיך חיי. סג) רבי שמעון אמר, ז) סוד יי' ליראיו ובריתו להודיעם. סוד יי' ליראיו, דא כנסת ישראל. ובריתו להודיעם, דא צדיק יסוד עולם, * בקשורא חדא. סד) יו"ד, תלת אתוון, שלימותא דכלא. ט) ראשיתא דכלא. י) עלאה דכלא. וא"ו אמצעיתא, שלימותא דכל סטריין. מעבר לכל רוחין, ביה תליא מהימנותא. דל"ת, גנתא, צרורא דחיי. את דא פ זעירא, שלימא דכלא. סה) את דא סתימא דכל סטריין. כד נפיק, נפיק כמלכא עם חילוי.

חלופי גרסאות

כ מוסיף ב"נ בתר. ל רוחא ול"ג אתערותא. מ ושאו
נ ל"ג ואי תימא. ס ל"ג יסוד. ט ל"ג י. פ שלימא
זעירא.

מסורת הנוהר

ז) (יחזקאל טז) בא כד צ"כ. ז) (תהלים כה) ב"א
קמג צ"ג.

כל אות דשמא שלימו דכל שמא

הסולם

מאמר

והכח שלה דהיינו נפש הבהמית. ואחר שנמול בתעורר עליו התעוררות רוח העליון, שה"ס נפש

בנ"ל, וכנסת ישראל, שהיא המלכות עוברת עליה, ורואה אותו ברושם קדוש, היא מתעוררת עליה, ושורה עליו הרוח של עולם ההוא הקדוש. כש"א ואעבור עליך ואראך מתבוססת בדמיך וגו'. בדמיך, היינו בשני דמים. סב) ואי תימא התם וכי: ואם תאמר, שם, כשיצאו ישראל ממצרים, שהיו נמצאים ביניהם דם פסח ודם מילה, אז כתוב בדמיך חיי, דהיינו ב' דמים. אבל כאן מהו בדמיך, הרי אין יותר אלא דם מילה בלבד. ומשיב, אלא שנים הם, אחד של המילה ואחד של הפריעה. אחד של המילה, הוא מבחינת כנסת ישראל, שהיא המלכות. ואחד של הפריעה, הוא מבחינת צדיק יסוד עולם, דהיינו יסוד דו"א. ואלו ב' דמים, אדם זוכה בשבילים בחיי של עולם הבא. ז"ש בדמיך חיי.

מאמר כל אות דשמא שלימו דכל שמא

סג) רבי שמעון אמר וכי: רש"א, סוד ח' ליראיו ובריתו להודיעם סוד ח' ליראיו, הן כנסת ישראל, דהיינו מלכות הנקראת סוד ח'. ובריתו להודיעם, זה צדיק יסוד עולם. (דפרי דף צ"א ע"ב *) דף צ"ב ע"א

סח) את דא פתימא וכי: אות זו יי', היא סתומה מכל הצדדים. כשיוצאת, דהיינו כשמתגלה, היא יוצאת כמלך עם חייליו, וחרת אח"כ הי' בלבדה. בה נסתם הדבר, בה יוצא דהיינו שמונגלה. סוגרת ופותחת. פירוש. כבר ידעת, שאו"א עלאין שה"ס י' דהויה, האויר שבהם סתום, שאין הי' יוצאת מאויר שלהם, וע"כ הם סתומים מאוד. הקכמה (כנ"ל בראשית א' דף רנ"א נחית ע"ש) ורף

צ תב לבתר, י' בלחודוי, ביה אסתים מלה, ביה ק נפיק, סגיר ופתח.
 טו) ה"א שלימותא דכלא, לעילא ולתתא. והא אתמר, ש ה', הא ידיעא.
 א' הוא יו"ד, שלימו דתלת אתוון, דאינון ברישא, ת דסתימן ב'י' והא אוקמוה.

חלופי גרסאות

צ יתיב. ק נגיד ונפיק. ר דא. ש מוסיף ה"א ה'. ת סתימו [דסתימין] ביו"ד והא אוקמוה; מוסיף סתימן ב'י, ואע"ג דהא אוקמוה; דסתימן ביה ו' ע"ג, א' [דא] הא אוקמוה; דסתימן ביה"ו ע"ג א' והא אוקמוה; סתימן ב'י וא"ו ע"ג א' והא אוקמוה.

מאמר

הסולם

כל אות דשמא שלימו דכל שמא

והרי למדנא, ה' היא ידועה, שהיא בינה, דהיינו ישו"ת, הא' של מילוי ה"א, היא יו"ד, כי צורת א' היא ו' באמצע, ולמעלה י', ולמטה ד', שהיא שלמות ג' אותיות שהן בראש, הסתומות ב'י' דהויה, אשר במילוי היא אותיות יו"ד, והרי העמידוה, כנ"ל בדבור הסומך, והכל דבר אחד הוא, כי שלמות השם הקדוש הוא שלמות שלמעלה ולמטה. משום זה פעמים ה' לוקחת א' למילוי, והיינו בזמן שמתעטרת בעטרותיה.

פירוש. כי נתבאר לעיל, שאע"פ שהי' דהויה, שהיא או"א עילאין, משפעת חכמה, לישסו"ת, שהם ה' דהויה, מכל מקום או"א לעצמם הם סתומים מחכמה, ומתגלית רק בישסו"ת שהיא ה' דהויה, ע"ש. וז"ש ה' שלימותא דכלא לעילא ולתתא, שבה יש השלמות להשלים הכל, הן חסדים לז"א, שהוא למעלה, והן חכמה להמלכות. שהיא למטה. כי בה' דהויה מתגלית גם החכמה. ה' הא ידיעא, שהיא בינה, דהיינו ישו"ת, א' הוא יו"ד, שצורת כתיבת א' היא י' למעלה, ד' למטה, ו' באמצע. שלימו דתלת אתוון דאינון ברישא דסתימן ב'י' כי צורת ה' בעת שמשפעת חכמה לה' היא ג' אותיות יו"ד כנ"ל בדבור הסומך, שהי' ה"ס חו"ב, ו"ד הן הדעת, ובעת שה' דהויה מקבלת הארת חב"ד שבג' אותיות של ה' שבראש הויה, היא ה' במילוי א' כזה הא, אשר הא' רומזת על הארת חב"ד שמקבלת מאו"א עלאין, וכלא חד מלה הוא, שכמו שהיורד במילואה, מורה על הארת החכמה ע"י הדעת, כן הא במילואה, מורה על הארת החכמה ע"י הדעת. שלימו דשמא קרישא הוא שלימו דעילא ותתא, כי השלמות של השם הקדוש הוא שלמות של ז"א ומלכות, שז"א ה"ס למעלה והמלכות ה"ס למטה, כלומר, שהשלמות היא שתשפיע חסדים לז"א והארת חכמה למלכות. בגין כך לזמנין ה"א נטיל א' בזמנא דהיא מתעטרא בעטרוי משום זה, בשעה שה', שהיא ישו"ת מתעטרת בהארת חב"ד, מג' אותיות יוד כנ"ל, היא לוקחת

ורק ישסו"ת שה"ס ה' ראשונה דהויה, נפתח האויר שלהם, שהי' יוצאת מאויר שלהם וחור בהר אור החכמה. כמ"ש שם. ועם כל זה, החכמה שישסו"ת מקבלים, הם מקבלים בהכרח מאו"א עלאין שהם י' דהויה, כי אין מדרגה מקבלת אלא ממדרגה הסמוכה לה לפניה. ולפיכך אע"פ שאו"א הם סתומים מחכמה, מ"מ הם נפתחים בחכמה להאיר לישסו"ת, שהם ה' דהויה, אלא אחר כך, חוזרים ונסתמים מחכמה כדרכם.

ולפיכך יש ב' בחינות ב'י' דהויה, בחינה אחת, כשהיא במילוי ו"ד, דהיינו יוד, ובחינה שניה, כשהיא בלי מילוי ו"ד, אלא י' בלבדה. כי בשעה שאו"א עלאין נפתחים להשפיע חכמה לישסו"ת הם יו"ד במילואה, אשר הי' רומזת לאו"א עלאין, שהם חו"ב עליונים, והו"ד ה"ס הדעת אשר הו' ה"ס ז"א, הימין שבדעת. והר' ה"ס המלכות השמאל שבדעת. לרמז, שהחכמה שבהם מתגלה ע"י הדעת הוה לישסו"ת. ולאחר השפעתם, שאו"א חוזרים ונסתמים מחכמה, ה"ס י' בלי מילוי, שרומזת, שאין החכמה מתגלה ע"י הדעת אלא הם סתומים.

וז"ש, את דא סתימא דכל סטורין, כי אות י' ה"ס או"א עלאין שהאויר שלהם סתום מחכמה, כד נפיק, כשהי' יוצאת להשפיע חכמה לישסו"ת, נפיק כמלכא עם חילוי, שאו יוצאת עם המילוי ו"ד שלה, שה"ס ימין ושמאל של הדעת, הנבחנות לצבאות ה', והחכמה נפתחת ונשפעת לישסו"ת ע"י הדעת. תב לבתר י' בלחודוי, אחר שגמרה השפעת החכמה, חוזרת הי' לבדה בלי ו"ד, למדרגתה הקודמת, דהיינו שנעשתה סתומה כדרכה. נמצא אשר ביה אסתים מלה, ביה נפיק, שפעם החכמה סתום בה, ופעם יוצאת החכמה להשפיע לישסו"ת. סגיר ופתח, פעם סוגרת הארת החכמה, ופעם פותחת אותה.

טו) ה"א שלימותא דכלא וכו': הי' של השם הויה, היא שלימות הכל למעלה ולמטה. (דפו"י דף צ"ב ע"א)

וכלא חד מלה הוא, שלימו דשמא קדישא, הוא שלימו דעילא א ותתא. בגין כך. לזמנין ה"א נטיל א', בזמנא דהיא מתעטרא בעטרוי.

סז) תא חזי, כל את ואת דשמא קדישא, אתחזי ביה שלימו ב דכל שמא. ג יו"ד הא אתמר שלימו דכלא. ה' שלימו דכלא ואע"ג דלאו איהו באלף, ד ה' בלחודוי, הא אתמר בדיוקנא ה דא ז: ו הוא שלימותא דכלא. ו בין בסטרא דא, בין בסטרא אחרא, שלימו הוא דכלא. ז ו"ה ה הוא שלימו יתיר, לאעטרא לכלא הא דכלא חד, והא אתערו ביה חברייא.

סח) ת"ח, והיה שבעת ימים וגו'. ט יו"ד ה"א וא"ו ה"א אתגליפו אתון י והיה. כ ו' ה', הא שבעת יומין אתכלילו בחד. י' ה', שבעת יומין. ל י' חד, כללא דכלא. מ ה' תלת, היא ותרין בנין. נ וברא חד ס תרין אבהן ביה כלילן, הא ע חמשא. ברתא נוקבא חד, הא פ שיתא, אשתמע דה' עלאה כללא דשיתא. י"ה הא שבעה. היינו דכתיב ח) שבעת ימים ושבעת ימים ארבעה עשר יום.

חלופי גרסאות

מסורת הוזהר

א ל"ג ותתא. ב דכלא. ג ויו"ד ה"א. ד כ"ג הסולם;

ח (מ"א ח) מקץ עא צ"ב.

ה"א. ה א'; ה'י; ה"י; דא הא. ו איהו. ז וא"ו ה"א.

ח ל"ג הוא. ט וא"ו ה"א יו"ד ה"א. י ל"ג והיה. כ דה"א ול"ג ו' ה', ל דחד. מ ה"א. נ דברא. ס מוסיף ביה תרין. ע שיתא. פ שבעה.

כל אות דשמא שלימו דכל שמא

הסולם

מאמר

על כל השלמות שבהויה. וכבר העירו בה החברים.

סח) ת"ח והיה שבעת ימים וגו': בוא וראה. והיה שבעת ימים תחת אמו. בסוד יוד הא ואו הא, נחקקו האותיות והיה. כי והיה, היא אותיות ו"ה י"ה. ו' ה', הרי שבעת ימים נכללו בהם באחד. כי ו"ה שהם ז"א ומלכות, הם ז' ספירות חג"ת נה"מ. י' ח' הם שבעת ימים, כי י' היא אחת, כלל כולם. שהיא כוללת כל אותיות השם. ח' היא שלשה, היא ושני בניה, כי היא כוללת בתוכה ד' ו', שהם ז"א ומלכות, שהם בסוד העיבור בבניה והם ימין ושמאל שבדעת ועם הבניה עצמה, הרי שלשה. וכן האחד, דהיינו ה' שבה', שני אבות כלולים בה דהיינו ב' הקוין חסד וגבורה, הרי חמשה, שהם בינה ז"א, ומלכות, חסד, וגבורה. גם ה' כוללת בתוכה הבת הנקבה, שהיא מלכות, שהיא עוד אחת, הרי ששה. נשמע שח' עליונה שבהויה, היא כלל של ששה, דהיינו, בינה ז"א, ומלכות, חסד, וגבורה, ומלכות הנכללת בז"א. י"ה, דהיינו עם ה', הרי שבעה. והיינו סוד ז' ספירות שלמעלה מחזה, הנקראות י"ה, שהן, חכמה, בינה, ימין דעת, שמאל דעת, חסד, וגבורה, ושליש עליון דת"ת ביחד עם המלכות שבחזה. והיינו שכתוב, שבעת ימים ושבעת ימים ארבעה עשר יום. שהם שבעת ימים שבו"ה ושבעת ימים שבי"ה.

והיה

לוקחת למילואה א', שהא' מורה על הארת חב"ד אלו.

סז) ת"ח כל את וכי: בוא וראה, כל אות ואות של השם הקדוש נראה בו השלמות של כל השם. יוד, דהויה, כבר נתבאר שהיא שלמות הכל. שהי' רומזת על חו"ב עלאי, ו' על ז"א שהוא ימין שבדעת, ד' על המלכות שהיא שמאל שבדעת. כנ"ל. ח' דהויה היא שלמות הכל ואע"פ שאינה במילוי א', אלא ח' בלבד, כי למדנו, שבצורה של ח' היא שלמות הכל. כי צורת כתבה של ח' היא י' ו' ד', שהיא שלמות הכל כנ"ל, כי צורת ח' היא ד' על ו', והקוין זוית של ח' היא י'. דהיינו דלא כי דהויה, שהיא שלמות הכל רק כשהיא במילואה יו"ד, אבל לא כשהיא י' פשוטה בלי מילוי (כנ"ל אות ע"א) משא"כ ח' דהויה היא שלמות הכל אפילו כשהיא פשוטה בלי מילוי. מפני שבה יוצאת ח' מאויר ונעשה אור כמ"ש שם. ו' דהויה בין בצד זה, כשהיא במילואה, ובין בצד אחר, כשהיא פשוטה, היא שלמות הכל. כי ו' מורה על קו אמצעי, הכולל בתוכו ב' הקוין ימין ושמאל, שהם י"ה, וע"כ היא שלמות הכל, דהיינו חו"ב שהם י"ה והו' עצמה שהיא דעת. ו' ח', כלומר ח' דהויה המחוברת עם ה' דהויה, היא שלמות גדולה ביותר להעטיר לכל העולמות, כי ו"ה הם ז"א ומלכות כשהם בזווג. הרי שהכל אחד, שכל אות מהויה יורה (דפריי דף צ"ב ע"ב)

(עא) וְשׁוּר אוֹ שֶׁהָאִתּוֹ וְאֵת בְּנֵי. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כְּתִרְגּוּמוֹ לֵה וְלִכְרָה. דְּעִקְרָא דַּאִמָּא לְמִנְדַּע בְּרָה, וְאִזִּיל בְּתֵרָה, וְלֹא אִזִּיל בְּתֵר אֲבוּהּ, וְאִנּוּן לֹא יִדְעִינּוּ מֵאֵן הִיא.

עב) לא תשחטו ביום אחד. א"ר יהודה, מ"ט. אי תימא משום עגמת נפש ו דבעירא, ניכוס להאי בביתא חד, ולהאי בביתא אחרא. או להאי השתא, ולהאי לבתר. א"ל, אית מאן דשרי, ולאו הכי, אלא ביום אחד ממש.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ט) (ד"ה א כט) ב"א רעה צ"ב י' (ש"א ב) ויקרא קלס צ כתיב. ק מוסיף דחג בכל יום. ר מוסיף דבעירא דא.
צ"ל. כ (עבדיה א) ח"ג רפב. תקח"ח ק ט"ב ש"ה.
(ז) (בראשית כח) משפטים סה צ"א. ח (שם כו) תקח"ח צד ט"ד של"א. נ (דברים ד) ב"ב קו צ"א.
ס (ויקרא כב).

אותו ואת בנו

אמר לו, יש מי שמתיר זה, ואינו כן, אלא ביום
אחד ממש אוסר הכתוב.

ת"ח

(עג) ת"ח תנינן יפה תענית לחלום, כאש לנעורת. ועקרא דתעניתא בההוא יומא ממש, ולא ביומא אחרא. מאי טעמא. בגין דלית לך יום לתתא, דלא שלטא ביה יומא אחרא עלאה. וכד איהו שארי בתעניתא דחלמא, אוליפנא דההוא יומא לא ש אתעדי, עד דאתבטל ההוא גזרה. ת ואי דחי ליה ליומא אחרא, הא שולטנא דיומא אחרא הוא, ולא עאל יומא ביומא אחרא דחבריה. כהאי גוונא, לית לך יום דלא אתמנא עליה יומא עלאה לעילא. ובעי בר נש לאסתמרא, דלא יעביד פגימו בההוא יומא, ולא יתפגים קמי שאר יומין אחרנין.

(עד) ותנינן, בעובדא דלתתא אתער עובדא דלעילא. אי בר נש עביד עובדא לתתא כדקא * יאות, הכי אתער חילא כדקא יאות לעילא. עביד בר נש חסד בעלמא, אתער חסד לעילא, ושאר בההוא יומא, ואתער ביה בגיניה. א ואי אתדבר ב"נ לרחמי לתתא, אתער רחמי על ההוא יומא, ואתער ברחמי בגיניה. וכדין ההוא יומא קאים עליה למהוי אפטרופא בגיניה, בשעתא דאצטריך ליה.

(עה) כגוונא דא, ב בהפוכא דדא. ג אי עביד ב"נ עובדא דאכורי, הכי אתער בההוא יומא, ופגים ליה, ולבתר קאים עליה לאכורי לשיצאה ליה מעלמא. בההיא מדה דב"נ מודד, בה מודדין ליה.

(עו) תנן, דישראל ד אכוריות אתמנע מנייהו, מכל שאר עמין, ולא יתחזון מניה עובדא בעלמא. דהא כמה מארי דעינין קיימין עליה דב"נ בההוא עובדא, זכאה מאן דאחזי עובדא דכשרא לתתא, דהא בעובדא תלייא מלתא בכלא, לאתערא מלה אחרא.

חלופי גרסאות

ש אעדי. ת ואדחי. א ל"ג ואי. ב בעובדא דלתתא. ג מוסיף ועל כלא אי. ד אכוריות; אכוריות.

אותו ואת בנו

הסולם

מאמר

כך גם הכח שלמעלה. עשה אדם חסד בעולם, נתעורר חסד למעלה, ושורה ביום ההוא, ומתעטר בו בשבילו. ואם נוהג אדם ברחמים למטה, מעורר רחמים על אותו יום, והוא מתעטר ברחמים בשבילו. ואז יום ההוא עומד לו להיות מגין עליו בשעה שיוצרך לו.

(עה) כגוונא דא בהפוכא וכי: כעין זה הוא, בהיפך מזה, אם עושה אדם מעשה של אכוריות, מעורר כך באותו יום, ופוגם את היום, ואח"כ עומד עליו אותו יום להתאכזר ולכלותו מן העולם. במדה זו שאדם מודד מודדים לו.

(עו) תנן דישראל וכי: למדנו, שאכוריות נמנעה מישראל, יותר מכל שאר העמים. ולא יראה מהם מעשה אכוריות בעולם. כי כמה בעלי עינים עומדים על האדם לקטרג עליו במעשה

(עג) ת"ח תנינן יפה וכי: למדנו יפה תענית לחלום רע, כאש לנעורת. דהיינו שנפטר ממנו. ועיקר התענית הוא באותו יום ממש, ולא ביום אחר. מ"ט, משום שאין לך יום למטה שאין שולט עליו יום אחר עליון. וכשהוא שורה בתענית חלום למדנו, שיום ההוא אינו עובר עד שנתבטל אותה הגזירה. ואם דוחה את התענית ליום אחר, כבר היא שליטה של יום אחר, ואין יום אחד נכנס בחבירו, ביום אחר. כעין זה, אין לך יום, שלא נתמנה עליו יום עליון למעלה, וצריך האדם להשמר, שלא יעשה פגם באיזה יום, שלא ישאר פגום כלפי שאר ימים האחרים.

(עד) ותנינן בעובדא דלתתא וכי: ולמדנו בהמעשה שלמטה, מעורר מעשה למעלה. אם אדם עושה מעשה למטה כראוי, מתעורר (דפוי דף צ"ב ע"א *) דף צ"ב ע"ב

(עז) רבי שמעון פתח, (ט) וירא יעקב כי יש שבר במצרים, האי קרא רזא דחכמתא אית ביה, ואית לן לאסתכלא ביה, דלאו סיפיה רישיה, ולא רישיה סיפיה.

(עח) אלא ת"ח, בשעתא דקב"ה בעי למידן עלמא בכפנא, לא יהיב מלה ה דא לידא דכרוזא, דהא כל דינין אחרנין דעלמא, כרוזא כריו עלוהי עד לא ייתון לעלמא, ודינא דא לא אתיהיב לכרוזא, אלא קב"ה אכריו עליה וקארי. (הה"ד, ג) כי קרא י"י לרעב. מההיא שעתא אתפקדן על עלמא ממנן אחרנין, ז בפקידו דרעב.

(עט) ואסיר ליה לב"נ דאית ליה שבעא, לאחזאה ה בגרמיה שבעא, דהא אחזי פגימו לעילא, ואכחיש מלה דמלכא, וכביכול כאלו אעבר ממנן דמלכא מאתריהו. וע"ד אמר יעקב לבנוי, למה תתראו, למה תעבידו פגימו לעילא ולתתא, ולאכחשא מלה דמלכא, וכל אינון ממנן בכריו דיליה.

(פ) אבל הנה שמעתי כי יש שבר במצרים רדו שמה, ותמן אחזיאו גרמייכו בשבעא, ולא תכחישו פמליא דלעילא הכא. ות"ח, יעקב כמה תבואה הות ליה, ולא בעי לשבור אלא בתוך הבאים ט בגין י דלא ישתכח פגימו בעובדא דיליה. כ (פא) תו פתח ואמר, (ז) וישא אהרן את ידיו אל העם ויברכם. ותנינן ידו

מסורת הזהר

(ט) (בראשית פב) מקץ כד צ"א. (ג) (מ"ב ח). ה ל"ג דא. ו יחתוך. ז דפקידו דתרעין. ח גרמיה בשוקא ולאחזאה בי שבעה. ט ל"ג בגין. י ולא אשתכח. כ בדפו"י כתב מה שחסר כאן עיין בסוף הספר סימן ג'.

חלופי גרסאות

(עט) ואסיר ליה לבר נש וכו': ואסור לאדם, שיש לו שובע, להראות בעצמו שהוא שבע, כי מראה פגם למעלה, ומכחיש דבר המלך, שגזר על רעב, וכביכול, כאלו העביר הממונים של המלך ממקומם. וע"כ אמר יעקב לבנוי, למה תתראו, שפירושו, למה תעשו פגם למעלה ולמטה, ולהכחיש דבר המלך, וכל אלו הממונים בכרוז של המלך.

(פ) אבל הנה שמעתי וכו': אבל הנה שמעתי כי יש שבר במצרים רדו שמה, ושם תראו את עצמכם בשובע, ואל תכחישו פמליא של מעלה כאן. ובוא וראה, יעקב, כמה תבואה היתה לו, ולא רצה לשבור, אלא בתוך הבאים, כדי שלא ימצא פגם במעשה שלו. דהיינו שלא להראות עצמו שבע.

(פא) תו פתח ואמר וכו': עוד פו"א, וישא אהרן את ידיו אל העם ויברכם. ולמדנו ידו כתוב, בלי יוד, ללמד שצריך להגביה הימין על

מאמר

במעשה ההוא. אשרי מי שמראה מעשה כשר למטה. כי במעשה תלוי הדבר לגמרי, לעורר כנגדו למעלה דבר אחר.

(עז) רבי שמעון פתח וכו': רש"פ, וירא יעקב כי יש שבר במצרים. מקרא זה יש בו סוד החכמה. ויש לנו להסתכל בו. כי אין סופו ראשו ואין ראשו סופו. כי בתחלה אומר, וירא יעקב כי יש שבר במצרים, ובסופו אומר ויאמר יעקב לבנוי למה תתראו, וכי משום שיש שבר במצרים, אסור להם להתראות. מהו הקשר מזה לזה.

(עח) אלא ת"ח בשעתא וכו': ומשיב, אלא בוא וראה, בשעה שהקב"ה רוצה לדון את העולם ברעב, אינו מוסר דבר זה ליד הכרוז, אל המלאכים, כי כל דינים אחרים שבעולם, הכרוז מכריו עליהם עד שלא יבואו לעולם, ודין זה של רעב, לא ניתן אל הכרוז, אלא הקב"ה מכריו עליו וקורא. וז"ש כי קרא ה' לרעב. מעת ההיא מתמנים על העולם ממונים אחרים, בגזירת הרעב.

(דפו"י דף צ"ב ע"ב)

כתיב, דבעי לזקפא ימינא על שמאלא. ואמאי. לאחזאה עובדא לתתא, בגין דיתער עובדא לעילא.

פב) כתיב ר) והעברת שופר תרועה בחדש השביעי וגו', שופר תרועה ל אמאי. אלא שופר, דמתבר שלשלאין, דמתבר שולטנותא מכל עבדין. ובעיא לאחזאה שופר דאיהו פשיט, ולא כפיף, לאחזאה חירו לכלא, דהא יומא גרים. ו ובכלא בעי לאחזאה עובדא, וע"ד שופר, ולא קרן, בגין לאחזאה מאן הוא אתר. נ דאקרי שופר.

פג) זכאין אינון ישראל בעלמא דין ובעלמא דאתי, דאינון ידעין לאתדבקא במלכא קדישא, ולא תערא חילא דלעילא, ולאמשכא קדושה דמאריהון עליהו, בג"כ כתיב ר) אשריך ישראל מי כמוך וגו'. ו) ואתם הדבקים ביי' אלהיכם חיים כלכם היום.

ס הקדמת רעיא מהימנא

פד) ושמרתם מצותי ועשיתם אותם וגו'. פקודין דמארי עלמא, הא תנינן. דכתיב ושמרתם מצותי ועשיתם אותם. אי נטורי קא בעינו, עיבידא למה. תו, כל פקודי אורייתא אינון בתרין גווינין דאינון ע חד, זכור ושמור, זכור לדכורא, ושמור לנוקבא. ו וכלהו כללא חדא, אי שמור לנוקבא אמאי כתיב ושמרתם מצותי.

פה) אלא כלא בהאי קרא, ושמרתם: דא שמור. ועשיתם: דא זכור,

חלופי גרסאות

ל מאי. ו הוא כלא. נ ל"ג דאקרי שופר. ס תוספתא.
ע חד זכור וחד שמור. פ ל"ג וכלהו כללא חדא אי שמור לנוקבא

מסורת הזוהר

ק) יתרו עז צ"י. ר) (דברים לג) ויצא קלה צ"ו ז"ח
יד ס"א של"ג. ו) (שם ד) ב"ב קו צ"א.
ת) (ויקרא כב).

דבעי לזקפא ימינא על שמאלא

מעלה, ולהמשיך קדושה של אדונם עליהם. משום זה כתוב, אשריך ישראל מי כמוך וגו'. ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כלכם היום.

הקדמת רעיא מהימנא

פד) ושמרתם מצותי ועשיתם אותם וגו': המצות של רבון העולם הרי למדנו. שכתוב, ושמרתם מצותי ועשיתם אותם. שואל, אם צריכים שמירה, הרי הוא כולל גם המעשה, ולמה אומר ועשיתם. עוד, שואל, כל המצות שבתורה הן בשני אפנים שהם אחד, דהיינו זכור, ושמור. זכור הוא לדכורא, דהיינו ז"א. שמור, הוא לנוקבא, דהיינו למלכות. וכולם כלל אחד. ושואל, אם שמור הוא לנוקבא, למה כתוב ושמרתם מצותי. שמשמע שכל המצות הם רק בבחינת נוקבא דהיינו שמירה.

פה) אלא כלא בהאי וכו': ומשיב, אלא הכל הוא במקרא זה, ושמרתם, זהו שמור. ועשיתם

מאמר

על השמאל. ולמה. הוא, להראות מעשה למטה כדי שיתעורר כנגדו מעשה למעלה.

פב) כתיב, והעברת שופר וכו': כתוב, והעברת שופר תרועה בחדש השביעי וגו'. שואל, שופר תרועה למה. ומשיב, אלא שופר המשבר שלשלאות של האסורים בכבלי השעבוד. המשבר השליטה שעל כל העבדים, כי תרועה, פירושו שבירה מלשון ולא תחרעון (ת"י דברים כ' ג') וצריכים להראות שופר שהוא פשוט, דהיינו ישר, ולא כפוף, להראות חירות לכל, כי היום גרם. ובכל דבר צריכים להראות מעשה למטה, כדי לעורר כנגדו למעלה. וע"כ שופר ולא קרן, כדי להראות מאיזה מקום הוא שנקרא שופר, כי שופר ה"ס בינה, וקרן ה"ס מלכות.

פג) זכאין אינון ישראל וכו': אשרי הם ישראל בעולם הזה ובעולם הבא, שהם יודעים להתדבק במלך הקדוש, ולעורר הכח של (דפ"י דף צ"ב ע"א)

דכלא רזא חדא. זכירה דא איהי עשיה, דהא מאן דאדכר מלה לתתא, ז אתקין ואתעביד ההוא רזא דלעילא. פקודי אורייתא אלין אינון שית מאה ותליסר פקודין, דאינון כללא דדכר ונוקבא, וכלא רזא חדא. ק

פז (א) * ולא תחללו את שם קדשי ונקדשתי בתוך בני ישראל וגו'. ר פקודא דא, לקדשא ליה בכל יומא, לסלקא קדושתיה מתתא לעילא, כמה דאיהו קדישא לעילא, עד דסליק קדושתיה לאבהן ש ובנין. והוא דא, ונקדשתי בתוך בני ישראל, עילא ותתא. עילא בג' דרגין. לתתא בג' דרגין.

פז) קדושה הא, אוקימנא בכמה דוכתי, אבל כמה דאית קדושה לעילא על כלא, הכי אית קדושה באמצעיתא, קדושה לתתא. וכלא ברזא ת דלתתא, קדושה דלעילא לעילא, ברזא חדא. קדושה באמצעיתא ולתתא תלת דרגין דאינון חד.

פח) קדוש, איהו סטר עלאה, דאשתכח ראשיתא לכל דרגין. ואע"ג דאיהו סטר טמירא, ואקרי קדש. א מתמן אתפשט פשיטו, דנהיר בחד שבילא דקיקא טמירא, ב גו אמצעיתא. כיון דאתנהיר גו אמצעיתא, כדין אתרשים א ומשם; משם. ב ל"ג גו.

מסורת הוהר

חלופי גרסאות

ז מוסיף אתקין עבידו מתמן [; מתקן; עביד ומתמן] לההוא רזא דלעילא וכל מאן דעביד מלה לתתא ואתעביד. ק בדפויי כתב שמות כ"ה א' ולקחתם. ר פקודא ט'. ש ל"ג ובנין. ת דלתתא; בתלתא

(א) תרומה כב צ"מ.

מאמר

הסולם

ונקדשתי עילא ותתא בג' דרגין

כמו שיש קדושה למעלה מהכל, שהיא או"א עלאין, הנקראים קדש, כך יש קדושה באמצע, שהיא ז"א, וקדושה למטה, במלכות, והכל בסוד שלמטה. כלומר, שהעיקר הוא להמשיך קדושה למטה, שהיא המלכות. קדושה שלמעלה למעלה, שהיא או"א, בסוד אחד, כלומר, שהם קדש בעצמם וכל בחינתם קדש. הקדושה שבאמצע ושלמטה, שהם ז"א ומלכות, היא נחלקת בג' מדרגות שהן אחת, כלומר שהקדושה נמשכת בג' קוין, שהקדושה היא בקו ימין, ומקו ימין, נמשכת לכל הקוין, שבז"א הם חג"ת, ובמלכות הם נה"י.

פח) קדוש איהו סטר וכר: ומפרש דבריו, קדוש, הוא בחינה עליונה הנמצאת תחילת כל המדרגות, דהיינו או"א, שהם חכמה, שהיא ראש המדרגות. שה"ס י' דהויה ואע"פ שהיא בחינה נסתרת שנקראת קדש, שאינה נמשכת למטה, שה"ס י' שאין לה רגל דהיינו התפשטות. עכ"ל, משם מתפשט התפשטות המאיר דרך שביל דק נסתר, שהוא יסוד דאר"א, אל מדרגה האמצעית, שהיא ז"א. כיון שהאירה במדרגה האמצעית או נרשם בשפע של קדש, ו' אחת המאירה בתוך הקדש שקבלה, ונקרא קדש

ועשיתם, זהו זכור. והכל סוד אחד. זכירה, זו היא עשיה. כי מי שמוזכר דבר למטה הוא מתקן שנעשה אותו הסוד למעלה. מצות התורה אלו, הם שש מאות ושלש עשרה מצות, שהם כלל של דכר ונוקבא, דהיינו זכור ושמור, ז"א ומלכות. והכל סוד אחד.

מאמר ונקדשתי בג' דרגין

פז) ולא תחללו את וגו': ולא תחללו את שם קדשי ונקדשתי בתוך בני ישראל וגו'. מצוה זו היא, לקדש אותו בכל יום, להעלות קדושתו ממטה למעלה, דהיינו להעלות מ"ן מלמטה לעורר קדושתו למעלה, כמו שהוא קדוש למעלה, עד שתעלה קדושתו אל האבות, שהם חג"ת דז"א, והבנים, שהם נה"י דז"א, המכונים בני ישראל, וז"ס, ונקדשתי בתוך בני ישראל, למעלה מן החזה, למטה מן החזה. כי ונקדשתי, היינו חג"ת דז"א, הנקראים אבות, שהם למעלה מחזה, בתוך בני ישראל, הם נה"י דז"א, הנקראים בני ישראל, שהם למטה מחזה דז"א. למעלה בשלש מדרגות, שהם חג"ת. למטה בשלש מדרגות, שהם נה"י.

פז) קדושה הא אוקימנא וכר: קדושה, כבר העמדנו בכמה מקומות מה ענינה. אבל (דפויי דף צ"ב ע"ב *) דף צ"ג ע"א)

חד ו', דנהיר גו האי קדש, ג ואקרי קדוש. מהאי נהירו אתפשט פשיטו לתתא, סופא דכל דרגין. כיון דאתנהיר בסופא, כדין אתרשים בנהירו, חד ה', ואקרי קדושה, והא אוקימנא.

חלופי גרסאות

ג' ד"ג ואקרי קדוש.

מאמר הסולם ונקדשתי עלא ותתא בג' דרגין

קדש, דהיינו שאין לה התפשטות והם נסתרים, כי האוירא דכיא אינה יכולה להתפשט ישר לז"א ומלכות כי הוא נעשה בהם לאוירא סתם, כנ"ל, שז"ס ש' דהויה, הרומזת על או"א, אין לה רגל, כלומר שאין לה התפשטות, וכן קדש יורה שאין לו התפשטות, כי קדש, פירושו מרום ומובדל מכל, עם כל זה, מתמן אתפשט פשיטו דנהיר בחד שבילא דקיקא טמירא גו אמצעיתא, דהיינו שיסוד דאו"א עלאין המכונה שביל דק ונסתר, מאיר לישסות' וישסות' נפתחים בהארת חכמה על ידי ג' קוין בסוד ג' נקודות חלם שורק חירק (כנ"ל ב"א דף ט"ו ד"ה ההוא) ומשם נמשכים ג' הקוין למדרגה האמצעית שהוא ז"א, ונפתח בו הארת החכמה ונשלם, ויכול לקבל שפע אוירא דכיא, שה"ס קדש, מא"א. כיון דאתנהיר גו אמצעיתא כדין אתרשים חד ו' דנהיר גו האי קדש, ואקרי קדוש, כי ו' מורה על התפשטות למטה, כי רגלה מתפשט למטה, והוא משום שהו' שה"ס ז"א שמקבל אוירא דכיא אחר שנשלם בחכמה מג' קוין דישסות', נמצא השפע שלו כלולה מחכמה וחסדים, שאז בכל מקום שהחסדים שלו מתפשטים הם אוירא דכיא. וע"כ נקרא קדוש, עם ו' שיורה שקדושתו מתפשטת. אמנם עיקר הנרצה היא שהקדושה תתפשט למלכות, שמשם מקבלים כל העולמות. וז"ש מהאי נהירו וכו', כדין אתרשים בנהירו חד ה', ואקרי קדושה. כלומר, שהיא הקדושה המתפשטת בעולמות.

ו"ש (באות 9"ז) קדושה דלעילא לעילא ברזא חרא. דהיינו בסוד שהאור שבהם היא אוירא דכיא הנקרא קדש. שהוא שורש כל הקדושות כנ"ל. והוא דכיא, דהיינו ג"ר, אבל קדושה באמצעיתא ולתתא תלת דרגין דאינון חד. כי אי אפשר שאוירא דכיא שבאו"א תתקבל בז"א ומלכות, אם לא שיקבלו תחילה ג' קוין, המשלימים בחכמה, בבחינת ג"ר, ואח"כ מקבלים הקדושה, שה"ס השפע דאוירא דכיא, ונמצא בהכרח, שאין מקבלים קדש דאו"א, אלא בהיותם תלת דרגין דאינון חד.

ומה

מאמר

קדוש, עם ו'. מאור הזה מתפשט התפשטות למטה, אל המלכות, שהיא סוף כל המדרגת, דהיינו ה' אחרונה דהויה, כיון שהאיר בסוף, אז מתרשם בתוך האור, ה' אחת של המלכות, ונקראת קדושה. בתוספת ה'. וכבר העמדנו ונמצא כששפע הקדושה היא במקורה באו"א עלאין, נקראת קדש. וכשנמשכה לז"א נתוסף בה ו', ונקראת קדוש. וכשנמשכה למלכות, נתוסף בה ה', ונקראת קדושה.

פירוש ג' מדרגות כוללות כל עשר הספירות, שהם או"א וז"א ומלכות. וההפרש ביניהם, כי או"א ה"ס אוירא דכיא, שאויר ה"ס חסדים, כי אין החכמה מאירה בהם, אמנם החסדים ההם ה"ס דכיא, שחשובים לבחינת ג"ר ממש. והיא מטעם שה"ס ג"ר דבינה, שהם בסו"ה כי חפץ חסד הוא, שחפצים בחסדים יותר מבחכמה, וע"כ החסדים שלהם חשובים מחכמה, ומכל שכן שאין זה נחשב להם לחסרון, כי הם בחינת הבינה דאור ישר, שאינה מקבלת חכמה (כמ"ש בתלמוד ע"ס דף ו' ד"ה וטעם) משא"כ ז"א ומלכות, שממקורם באור ישר, הם צריכים לחכמה (כמ"ש שם) וע"כ כל עוד, שאין בהם הארת חכמה נחשבים למחסורי ראש. והחסדים שמקבלים מאו"א, אין בהם בחינת אוירא דכיא, אלא אוירא סתם, דהיינו ר"ק בלי ראש. אלא אחר שהם מקבלים חכמה בסוד ג' קוין מישסות', שקונים ממנה ראש, אז יוכלו לקבל החסדים מאו"א, ואז יהיו גם בהם אוירא דכיא. וההפרש מז"א למלכות הוא, כי בז"א אע"פ שמתגלה בו החכמה אינה אלא ר"ק דחכמה, ולא ג"ר דחכמה, וע"כ אינה מאירה בחג"ת שלו, להיותם בחינת ג"ר, אלא שמאירה בנה"י שמחזה ולמטה שלו, ששם בחינת המלכות, ובחינת ר"ק. באופן, שמקום המשכת החכמה הוא בז"א, ומקום גילוי החכמה, היא במלכות.

ואוירא דכיא שבאו"א, הוא שורש כל הקדושה, ונקרא קדש, שכל הקדושות משם נמשכות. אמנם ה"ס ו' דהויה, שאין לה התפשטות למטה, לז"א ולמלכות, רק אחר שהם מקבלים חכמה בסוד ג' קוין מישסות', כנ"ל. וז"ש, ואע"ג דאיהו סטר טמירא ואקרי

(דפו"י דף צ"ג ע"א)

(פ) ומה דאקרי קדוש קדוש קדוש, דהא קדש מבעי ליה, רזא דראשיתא דכלא, הואיל ומתמן אשתכח, ה ואי הכי אמאי אקרי לעילא קדוש, דהא תמן ו' לא אשתכח.

(צ) אלא רזא הכי הוא ודאי, וישראל מקדשי לתתא, כגוונא דמלאכי עלאי לעילא, דכתיב בהו, ב וקרא זה אל זה ואמר קדוש. וכיון דישראל קא מקדשי, סלקי מתתא לעילא יקרא עלאה, עד דאסתלק ו' רזא דשמים עלאין לעילא. כיון דאינון שמים אסתלקו לעילא, נהיר ההוא קדש בהו, וכדין אקרי לעילא קדוש. ולבתר נהיר ההוא נהירו עלאה, על כורסייא דאיהו שמים. ואינון שמים תייבין לדוכתייהו, ומתיישבו ביה בההוא נהירו, וכדין אקרי קדוש. לבתר נחית ההוא נהירו, עד דנטיל כלא חד צדיק עלאה, דרגא יקירא לקדשא כלא לתתא. כיון דאיהו נטיל כלא, כדין אקרי קדוש. ודא איהו רזא דכלא.

(צא) וזמאן דשוי רעותיה בהאי, שפיר קא עביד. ומאן דשוי רעותיה, בתלת דרגין דאבהו בכללא חדא, ליחדא לון גו קדושתא דא, אי לא יכיל לשוואה ד רעותיה יתיר, שפיר קא עביד. וכלא לנחתא מגו קדושתא דלעילא לתתא, לקדשא כל חד גרמיה בהאי קדושה, ח ולנטרא ליה, למפרש פרישו

חלופי גרסאות
ד ראשיתא: דאיהו ראשיתא. ה ל"ג ואי הכי. ו ל"ג
מן ומאן עד ומאן. ז רעותא. ח ולנטרא.

מסורת הוזהר
(ב) (ישעיה ו) בא סא צ"ת.

ונקדשתי עילא ותתא בג' דרגין

הסולם

מאמר

שהוא ז"א מאו"א עלאין עם הקדושה שקבלו, ובאו למקומם למטה, שנעשה כסא לאו"א, ומתיישבים באותו האור, ואז נקרא קדוש. דהיינו קדוש הב'. ואח"כ יורד אור ההוא, בתוך ז"א, עד שמקבל הכל צדיק אחד עליון, שהוא מדרגה יקרה לקדש הכל למטה, שהוא יסוד דז"א המשפיע למטה למלכות, כיון שמקבל הכל הוא נקרא קדוש. וזה הוא סוד הכל. באפן, שקדוש הא', הוא ז"א הנמצא במקום או"א ומקבל מהם. וקדוש הב', הוא ג"כ ז"א, אלא אחר שירד מאו"א ובא למקומו. וקדוש הג', הוא יסוד דז"א המשפיע למלכות.

(צא) ומאן דשוי רעותיה וכי: ומי שמשים רצונו בזה, דהיינו לכוון בג"פ קדוש, כמ"ש לעיל, באו"א, ובז"א, וביסוד דז"א, הוא עושה יפה. ומי שמשים רצונו, לכוון בהם, בג' מדרגות האבות, דהיינו בג' קוין דז"א, בכלל אחד, לייחד אותם בקדושה הזו, אם אינו יכול לשים רצונו יותר מזה, הוא עושה יפה. והכל הוא להוריד מקדושה שלמעלה, למטה, אל המלכות, שכל אחד מישראל יקבל מזונה, ויקדש עצמו בקדושה הזו, ולשמור אותה, לפרוש על עצמו התפשטות הקדושה. וזה סוד, ונקדשתי בתוך

(פ) ומה דאקרי קדוש וכי: ומה שנקרא שמים, שהוא השמים, דהיינו ז"א, בתחילה קדש, כי סוד קדוש הראשון ה"ס תחילת הכל, דהיינו או"א עלאין, והם נקראים קדש, משום שמשם נמצא הקדושה, כנ"ל בדבור הסמוך, שקדש, פירוש שורש הקדושה. ואם כן למה נקרא קדוש למעלה, והרי שם לא נמצא ז', שהיא בחינת התפשטות, אלא הם בחינת י' שאין לה התפשטות.

(צ) אלא רזא הכי וכי: ומשיב, אלא הסוד כך הוא, ודאי שישראל מקדשים למטה, כעין מלאכים העליונים למעלה, שכתוב בהם, וקרא זה אל זה ואמר קדוש, וכיון שישראל מקדשים, הם מעלים ממטה למעלה את הכבוד העליון, שהוא ז"א, עד שעולה הו', שה"ס השמים עליונים, למעלה, לאו"א עלאין, וכיון שהשמים עולים למעלה, מאיר בהם קדש ההוא, שהוא או"א עלאין. ואז נקרא ז"א שעלה למעלה, קדוש. באפן, שגם קדוש הראשון, סובב על ז"א, אלא על ז"א שעלה לאו"א עלאין. ואח"כ מאיר אור ההוא העליון מאו"א עלאין אל הכסא שנקרא קדוש קדוש קדוש, והיה צריך לומר שחזרו למקומם, כלומר, אזור שירדו השמים, (דפוי דף צ"ג ע"א)

דקדושתא על גביה. ורזא דא, ונקדשתי בתוך בני ישראל בקדמיתא, ולבתר אני יי' מקדשכם.

צב) באן אתר יקדש בר נש גרמיה גו קדושתא דא, לאכללא גרמיה בה. כד ט מטי בר נש, לשמא קדישא יי' צבאות. ורזא דא אני יי' מקדשכם. דא אשכחנא ברזא דספרי קדמאי. ואנן לא עבדינן הכי, אלא לבתר יי' צבאות בלחודי. ולבתר כד מטי בר נש למלא כל הארץ כבודו, כדין יכלול גרמיה בההוא קדושה, לאתקדשא לתתא, גו ההוא כבוד דלתתא, ורזא דא ונקדש בכבודי. ולבתר יעביד אורח פרט, לאתקדשא כלא. כמה דאנן עבדין לעמתם דמלאכי עלאי, דאמרי ברוך כבוד יי' ממקומו, דא כבוד עלאה. ולבתר ימלוך יי' לעולם וכו'. דא כבוד דלתתא.

צג) ובספרא דרב ייסא סבא, קדוש קדוש קדוש וכו', דא איהי קדושה לאתקדשא תורה שבכתב בכללא חדא. ולבתר לעמתם ברוך כבוד יי', אלין נביאים. ולבתר ימלוך יי' לעולם. רזא דא, אנן צריכינן בקדושתא דא, לאשתכחא תמן קדושה וברכה ומלכות, לאשתכחא כלא כחדא. קדושה, כמה דאתמר קדוש. ברכה, ברוך כבוד יי' ממקומו. מלכות, ימלוך יי' לעולם. ועל דא כלא אנן צריכינן לאשלמא, ועל דא יכוון בר נש, וישוי רעותיה בכל יומא. ע"כ. ד

חלופי גרסאות

ס מלוי. י הא. כ ל"ג מן לאשתכחא עד לאשתכחא. ל בדפו"י כתב רס"ג ב' פקודא למקרי ק"ש וכו'.

מאמר

הסולם

ונקדשתי עילא ותתא בג' דרגין

שיתקדש הכל. ומישראל תתפשט הקדושה לכל העולם. וכמו שאנו עושים, הוא לעמתם של המלאכים העליונים, שהם אומרים, ברוך כבוד ה' ממקומו, הוא כבוד העליון, שהוא ז"א. ואח"כ אומרים ימלוך ה' לעולם וכו'. שזה הוא כבוד תחתון, דהיינו מלכות. כמו כן, גם אנו מכללים עצמנו, במלא כל הארץ כבודו, שהוא כבוד תחתון, ולא בה' צבאות, שהוא נצח והוד דז"א, ובחינת כבוד עליון, כמו שעשו היאשונים. צג) ובספרא דרב ייסא וכו': ובספרו של רי"ס, אומר, קדוש קדוש קדוש וכו', זו היא קדושה שתתקדש תורה שבכתב, שהוא ז"א, בכלל אחד, דהיינו בג' קוין חג"ת שלו. ואח"כ לעמתם וכו' ברוך כבוד ה', אלו הם נביאים, דהיינו נצח והוד דז"א. ואח"כ ימלוך ה' לעולם, שהוא מלכות. וסוד זה הוא, שאנו צריכים שתמצאנה בקדושה זו קדושה, ברכה, ומלכות, שתמצאנה כולן יחד. קדושה, כמו שנאמר קדוש וכו'. ברכה, היינו, ברוך כבוד ה' ממקומו. מלכות, היינו, ימלוך ה' לעולם. וע"כ אנו צריכים להשלים הכל. ועל זה, יכוון האדם וישום רצונו בו בכל יום. (ע"כ רעיא מהימנא). דבר

בתוך בני ישראל, בתחילה, דהיינו שבני ישראל יעלו מ"ן לעורר למעלה ג' הקדושות, ואח"כ, אני ה' מקדשכם. שישראל מקבלים קדושה העליונה.

צב) באן אתר יקדש וכו': באיזה מקום יקדש אדם את עצמו בקדושה זו לכלול עצמו בה. הוא, כשהאדם מגיע להשם הקדוש, ה' צבאות, הנזכר אחר קדוש הג', שה"ס נצח והוד. וכו' הוא הסוד, אני ה' מקדשכם, זה מצאתי בסוד בספרים הראשונים. ואנו אין עושים כן, אלא לאחר ג"פ קדוש, אומרים, ה' צבאות בלבד, כלומר שעוד אנו אין מכללים עצמנו שם, ואח"כ כשהאדם מגיע אל מלא כל הארץ כבודו, שאז נמשך הקדושה אל המלכות, אז יכלול את עצמו בקדושה ההיא להתקדש למטה, תוך כבוד ההוא שלמטה, שהיא המלכות, וזה סוד ונקדש בכבודי. ואחר כך יעשה בדרך פרט. כלומר, בתחילה יכלול את עצמו בהמלכות שה"ס כבוד שלמטה, בוכתוב, מלא כל הארץ כבודו, שכולל כל הארץ וכל האומות, ואח"כ יעשה המשכת הקדושה בדרך פרט. דהיינו לישראל בלבד. (דפו"י דף צ"ג ע"א)

(צד) דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם מועדי יי' אשר תקראו אותם מקראי קדש אלה הם מועדי. רבי יצחק פתח, (ד) ויקרא אלהים לאור יום וגו'. תנינן, אור דהוה בקדמיתא, הוה נהיר מסייפי עלמא לסייפי עלמא, כד אסתכל קודשא ב"ה לחייבין דומינין למיקם בעלמא, גניז ליה לצדיקייא לעלמא דאתי, הה"ד (ה) וימנע מרשעים אורם. וכתוב (ו) אור זרוע לצדיק.

(צה) ת"ח, ויקרא אלהים לאור יום ולחשך קרא לילה, ח הא תנינן, יהי אור, אור דכבר הוה. והכא, אי תימא אור דאיהו יום בלחודוי, הדר ואמר ולחשך קרא לילה. אי תימא כל חד נ בלחודוי, * הדר ואמר ויהי ערב ויהי בקר ו יום אחד. דלילה ע לית בלא יום, ולית יום בלא לילה, ולא אקרי פ אחד, אלא בווגא חד, צ וקב"ה וכנסת ישראל אקרי אחד, ודא בלא דא לא אקרי אחד.

(צו) תא חזי, בגין דכנסת ישראל השתא בגלותא, כביכול לא אקרי אחד. ואימתי אקרי אחד. בשעתא דיפקון ישראל מן גלותא, וכנסת ישראל אהדרת לאתרהא, לאזדוגא ביה בקב"ה, הה"ד (ז) ביום ההוא יהיה יי' אחד ושמו אחד. ק ודא בלא דא לא אקרי אחד.

(צז) ת"ח, מועדי יי' אשר תקראו וגו', ד לזמנא כלא לאתר חד, ולאשתכחא ש כלא בשלימו, ת ברזא דאחד. ולמהוי ישראל א לתתא גוי אחד בארץ. תינח

מסורת הוהר

ח והא. נ מוסיף בלחודוי חד. ס ל"ג יום אחד. ע מוסיף לית לך. פ חד. צ מכאן דקב"ה. ק מוסיף בג"כ ויהי ערב ויהי בקר יום אחד דדא. ר לאזדוגא. ש מוסיף כלא חד. ת ל"ג ברזא דאחד. א מוסיף לתתא בווגא חדא.

ג) בשלה יס צט תק"ח צג ט"ג שי"ג. ד) (בראשית א) ב"א נ צ"ג. ה) (איוב לח) לעיל אות ד צ"ד. ו) (תהלים צז) ב"א רפא צ"א. ז) (זכריה יד) תרומה מח צ"ת.

חלופי גרסאות

הסולם

מאמר

שלמות למלכות אלא כשהוא בווג עם ז"א. ואינם נקראים אחד אלא כשהם בווג אחד. והקב"ה וכנסת ישראל שהם ז"א ומלכות נקראים אחד, וזה בלא זה אינם נקראים אחד. (צו) ת"ח בגין דכנסת ישראל וכי: בוא וראה, כיון שכנסת ישראל עתה בגלות, כביכול לא נקרא אחד, ומתי נקרא אחד, בשעה שיצאו ישראל מן הגלות וכנסת ישראל תחזור למקומה להזדווג בהקב"ה, ז"ש, ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד. וזה בלא זה לא נקרא אחד. (צז) ת"ח מועדי ח' וגו': בוא וראה, מועדי ח' אשר תקראו וגו'. היינו לזמן הכל למקום אחד, כי מועדי ח' היס חג"ת דז"א שצריכים לזמן אותם שישפיעו למקום אחד שהוא מלכות. שימצא הכל בשלמות בסוד אחד. כי כשמתחברים חג"ת דז"א עם המלכות הם נקראים אחד, כנ"ל. ושישראל יהיו למטה גוי אחד בארץ. שואל, נכון הוא, שהקב"ה בווג בכנסת ישראל, שהיא המלכות, נקרא אחד. כנ"ל

(צד) דבר אל בני ישראל וגו' אלה הם מועדי וגו': ר' יצחק פתח ויקרא אלקים לאור יום וגו'. למדנו, האור שהיה בתחילה היה מאיר מסוף העולם עד סופו. כשנסתכל הקב"ה ברשעים העתידים לעמוד בעולם, גזו אותו לצדיקים לעולם הבא. ז"ש וימנע מרשעים אורם. וכתוב, אור זרוע לצדיק.

(צה) ת"ח ויקרא אלקים וגו': בוא וראה, ויקרא אלקים לאור יום ולחשך קרא לילה. הרי למדנו, יהי אור, היינו אור שכבר היה. (כנ"ל בראשית א' אות ל"ב ע"י בהסודם שם), וכאן, אם תאמר, אשר אור פירושו יום בלבד, שהוא ז"א לבדו, חזר ואמר, ולחשך קרא לילה. שהיא מלכות הנקראת לילה, ולא נקרא ז"א אלא כשיש עמו המלכות הנקראת לילה. ואם תאמר, שהם כל אחד לבדו, בלי זווג זה בזה, חזר ואמר, ויהי ערב ויהי בקר יום אחד, שאין לילה בלי יום, ואין יום בלי לילה. כלומר שאין שלימות לז"א אלא כשהוא בווג עם המלכות, ואין (דפרי דף צ"ג ע"א *) דף צ"ג ע"ב

קב"ה בכנסת ישראל דאקרי אחד, ישראל לתתא דאינון זמינין כגוונא דלעילא, במה יקרון אחד.

צח) אלא, בירושלם דלתתא, יקרון ישראל אחד. מנא לן. דכתיב ח) גוי אחד בארץ. ב ודאי, בארץ הם גוי אחד, עמה אקרון אחד, ולא אינון בלחודייהו. דהא ומי כעמך ישראל גוי אחד סגי ליה, אבל לא אקרון אחד, אלא בארץ, בזווגא דהאי ארץ כגוונא דלעילא. ובגין כך, כלא קשיר דא בדא בזווגא חדא, זכאה חולקיהון דישראל. ששת ימים תעשה מלאכה אתמר, והא אוקמוה. צט) רבי יוסי ורבי חייא אזלי בארחה וכו'. עד הושיעה ימינך וענני. א"ל את חמי ואנא חמינא מפומיה דרבי שמעון שמענא מלה ובכינא. א"ל מאי האי. ק) אלה מועדי יי' מקראי קדש אשר תקראו אותם במועד. רבי יצחק פתח, י) לך אמר לבי בקשו פני את פניך יי' אבקש. האי קרא אוקמוה חברייא בכמה אתר, אבל האי קרא הכי אתמר, לך אמר לבי, דוד מלכא אמר ג) דא בגין כנסת ישראל, לקבל מלכא קדישא. ומאי אמר. לך אמר לבי, בגיןך

מסורת הזהר
ח) (ש"ב ז) שמות צב צ"ט. ט) ח"ג צד. רנה: ב ל"ג ודאי. ג ל"ג דא.
פ"ג. תק"ח צב ט"ג ש"י של"א קב ט"א שכ"א. י) (תהלים כז) תרומה י"ד צ"ד.

חלופי גרסאות

הסולם

מאמר

אמר לבי, דוד המלך אמר זה בשביל כנסת ישראל, שהיא המלכות, כנגד מלך הקדוש, שהוא ז"א. ומה אמר, היינו, לך אמר לבי, בשבילך ז"א אמר לבי לבני העולם, והזהיר אותם לבי, שהוא אחוז בה במלכות, שזה שאמר בקשו פני הוא בשביל מלך העליון, דהיינו שיבקשו פנים דז"א, שאלו הם עטרות המלך, דהיינו המוחין של ז"א, שהוא אחוז בהם, והם בו. והם שמו, כלומר שהם ג"כ המוחין של המלכות הנקראת שמו, והוא ז"א, ושמו, מלכות, הם דבר אחד. משום זה אמר דוד את פניך ה' אבקש. כש"א, דרשו ה' ועזו בקשו פניו תמיד. פירוש שהוקשה לו לשון הכתוב, שאמר בקשו פני את פניך ה' אבקש, שמהו הקשר שבין פניו לפני ה'. וזה שאומר, שדוד ה"ס המלכות, כלומר שהוא מרכבה למלכות. ונודע שהמלכות נבנית משמאל, שהוא חכמה בלי חסדים שדינים נמשכים ממנה, וכל עוד שאינה מזדווגת עם ז"א להמשיך חסדים להלבשת החכמה, נבחנו המוחין שלה לאחוריים ולא פנים. וזה שאמר דוד, שהוא במקום המלכות והזהיר לבני העולם, שיצאו מבחינת אחוריים, ויבקשו בחינת הפנים של המלכות, דהיינו שאמר בקשו פני, שהם המוחין דחסדים ורחמים של ז"א. וזה פירוש הכתוב, לך, לז"א, אמר לבי, מלכות בקשו פני, שתצאו מאחוריים ותבקשו הפנים שלי, שהם הפנים

כנ"ל, אבל ישראל למטה, שהם מתוקנים כעין של מעלה, במה יהיו נקראים אחד. כמו ז"א ומלכות למעלה.
צח) אלא בירושלם דלתתא וכו': ומשיב אלא בירושלם של מטה, נקראים ישראל אחד. דהיינו כשהם יושבים בה. מאין לנו. כי כתוב, גוי אחד בארץ, ודאי, בארץ, דהיינו בארץ ישראל וירושלים, הם גוי אחד, עמה הם נקראים אחד, ולא כשהם בלבדם. כי ומי כעמך ישראל גוי אחד, היה די, ולמה כתוב, ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ, אלא משום שלא נקראו אחד אלא בארץ, בחבור עם ארץ הזו. כעין שלמעלה, שז"א לא נקרא אחד, אלא בחבור עם המלכות שנקראת ארץ, כנ"ל. ומשום כך, הכל קשור זה בזה בזווג אחד. הו למעלה, והו למטה, אשרי חלקם של ישראל. ששת ימים תעשה מלאכה כבר למדנו, ונעמדנו.
צט) רבי יוסי ור' חייא וכו': מאמר זה כבר נדפס בפרשת וארא מאות קצ"ח עד אות ר"ו.

מאמר מקראי קדש

ק) אלה מועדי ה' מקראי קדש וגו': ר' יצחק פתח, לך אמר לבי בקשו פני את פניך ה' אבקש. מקרא זה העמידו החברים בכמה מקומות. אבל פירוש מקרא זה למדנו כך. לך (דפו"י דף צ"ג ע"ב)

אמר לבי לבני עלמא, ואזהר לון לבי. דאיהו אחיד ביה, דדא בגין מלכא עלאה אמר. בקשו פני, אלין עטרי מלכא, דאיהו אחיד בהו, ואינון ביה. אינון שמיה, ואיהו ד' ושמיה, מלה חדא הוא. בגין כך אמר דוד את פניך יי' אבקש, ה' כד"א, כ' דרשו יי' ועזו בקשו פניו תמיד.

(קא) ת"ח, יאות הוא דוד מלכא למימר שירתא בגין כנסת ישראל, יתיר מכל בני עלמא, ולמימר מלי דכנסת ישראל למלכא, ו בגין דאיהו אחיד בה.

(קב) ד"א לך אמר לבי בקשו פני. בגינך אמר לבי לבני עלמא, ד בקשו פני אלין זמניא וחגיגא דכלהו זמין ח להון לאתר דאקרי קדש, בגין לעטרא לון, כל חד וחד ביומיה, כל חד וחד בזמניה, ט וישאבון כלהו מההוא עמיקא דעמיקתא, דנחלין ומבועין נפקין מניה, בגין כך כתיב מקראי קדש, זמינין אינון לההוא אתר דאקרי קדש, לאתעטרא ביה, ולאשתאבא ביה, בגין דיתקדשון כלהון כחדא, וישתכח בהו חדוותא.

מסורת הזהר
(כ) (תהלים קה).
ד כ"ג הסולם; שמיה. ה דאמרינו. ו ל"ג בגין
דאיהו אחיד בה. ז את פניך ה' אבקש. ח לה' אתר. ט וישתאבבון.

מאמר
הסולם
קדש וזמינין מקדש

הפנים של ז"א, וזהו שמסיים, את פניך ה' אבקש, דהיינו המוחין דרחמים וחסדים דז"א שהם פני.

ו"ש, דוד מלכא אמר דא בגין כנסת ישראל, דהיינו שטען במקום המלכות, לקבל מלכא קדישא, אל ז"א, ומה אמר, לז"א, לך אמר לבי דהיינו בגינך, ז"א, אמר לבי שהוא מלכות, לבני עלמא, ואזהר לון לבי, דאיהו אחיד ביה, ולבי האחוז במלכות הזהיר לבני העולם בשם המלכות, דדא, בגין מלכא עלאה אמר בקשו פני, שזה שאמר בקשו פני הוא בשביל מלך העליון, שהוא ז"א, כלומר שבחינת פנים שלי הוא פנים דמלך העליון, והזהיר לבני העולם שיצאו מבחינת האחרים של המלכות ויבקשו בחינת הפנים של המלכות, אלין עטרי מלכא דאיהו אחיד בהו, ואינון ביה, שפנים של המלכות הם אלו עטרות המלך, דהיינו המוחין דג"ר, שהוא מתאחד בהם, דהיינו שהם חסדים ורחמים כבחינתו, אינון שמיה, וכשהמלכות מקבלת אותם הם נקראים שמו. כי המלכות נקראת שם, כנודע. ואיהו ושמיה מלה חדא הוא ואו, הוא ז"א ושמיה, שהוא המלכות, הם דבר אחד, דהיינו שהמוחין שלהם שוים. בגין כך אמר דוד את פניך ה' אבקש. כי הפנים של ז"א, הם עצמם הפנים של המלכות. וכשאמר, בקשו פני, היה מבקש, פני הויה. (דפו"י דף א"ג ע"ב)

(קא) ת"ח יאות הוא וכו': בוא וראה, נאה הוא לדוד המלך לומר שירה בשביל כנסת ישראל, שהיא המלכות, יותר מכל בני העולם, ושיאמר דברי כנסת ישראל אל המלך, שהוא ז"א, משום שהוא אחוז בה. כי דוד הוא מרכבו למלכות.

(קב) ד"א לך אמר וגו': פירוש אחר, לך אמר לבי בקשו פני, פירוש, בשבילך אמר לבי לבני העולם, בקשו פני. אלו הם הזמנים והגים, שהם חג"ת דז"א, כי חג"ת דז"א הם חג"ר של המלכות, והפנים שלה, את פניך ה' אבקש. היינו שדוד הזמין את כולם כל החג"ת, שיעלו למקום שנקרא קדש, שהוא או"א עלאין, שהם נקראים פנים של הויה שהוא ז"א. כי ז"א מקבל המוחין דאו"א שהם קדש בעלותו אליהם. (כנ"ל אות פ"ח) כדי לעטר אותם, במוחין דאו"א, כל אחד ואחד מחג"ת ביומו, וכל אחד ואחד בזמנו, וישאבון כולם מאותו העמק שבעמק, שכל הנחלים והמבועים יוצאים ממנו, שהוא או"א עלאין, משום זה כתוב מקראי קדש, שמקרא, פירושו מזומנים, שהם מזומנים לעלות לאותו מקום שנקרא קדש, שהוא או"א עלאין, להתעטר בו ולהשתאב בו, כדי שיתקדשו כולם כאחד, ותהיה השמחה נמצאת בהם.

(ק) רבי אבא אמר, מקראי קדש : זמינין דקדש. וכד מהאי זמינין, זמינין מן נחלא דנגיד ונפיק. למלכא דומין בני נשא לסעודתיה, אעטר קמייהו מכל זיני מיכלא דעלמא, אפתח להו גרבי חמרא, שפיר בריחא, שפיר למשתיא. דהכי אתחזי, מאן דמומין למיכלא ולמשתיא זמין. כך מקראי קדש, כיון דאינון זמינין לסעודתא דמלכא, זמינין אינון לחמרא טב ושפיר דמנטרא. ועל דא מקראי קדש כתיב.

(קד) אשר תקראו אותם במועדם, כ כתיב ז) ואנשי קדש תהיון לי, ישראל לתתא אקרוון אנשי קדש. כיון דזמינין אינון מקדש דלעילא אתון אנשי קדש לתתא ז) זמינא להו, כדין ח אתקינו סעודתא, וחדו, דהא לכו אתחזי, בגין ד אתון אתקרוון אנשי קדש, ויהוון כלהו * זמינין בכל ס סטריין דקדש לעילא ותתא.

(קה) ד"א ח) אלה מועדי יי. מהו מועדי יי. ר"ש אמר, מיי אינון. דביה

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

(ל) (שמות כב) משפטים קנט צ"ר. ח) לעיל י מוסיף כד"א כי טובים דודיק מיון. כ דכתיב, הכי תנינו. ל זמינו. ו אתתקינו. נ דתתקרוון ול"ג אות ק צ"ט. דאתון.

קדש וזמינין מקדש

הסולם

מאמר

קדש. שהשפע שלהם מכוונה אכילה. וז"ש, וכד מהאי זמינין, דהיינו משפע קדש דא"א, שה"ס אכילה, זמינין מן נחלא דנגיד ונפיק, הם מזומנים ג"כ לקבל משפע הבינה, דהיינו מהארת החכמה שבישסו"ת, שה"ס נחל הנמשך ויוצא מעדן, המכונה, יין לשתייה. כי כיון שכבר יש להם חסדים מא"א להלביש החכמה, יכולים להמשיך גם הארת חכמה מישסו"ת כנ"ל. וז"ש כיון דאינון זמינין לסעודתא דמלכא, דהיינו לשפע אור"א הנקרא אכילה, זמינין אינון לחמרא טב שפיר דמנטרא, דהיינו השפע דישסו"ת שה"ס יין המשומר לשתייה.

(קד) אשר תקראו אותם וגו': כתוב ואנשי קדש תהיון לי. ישראל למטה נקראים אנשי קדש, משום שמוזמנים מקדש שלמעלה, דהיינו שמוזמנים לקבל משפע אור"א הנקרא קדש המקובל במלכות (כנ"ל אות פ"ח) ופירוש הכתוב אשר תקראו אותם במועדם, היינו, אתם אנשי קדש למטה, תזמינו אותם החגים שה"ס חג"ת, במועדם, שאז תתקינו סעודה ושמחה, כי לכם הוא ראוי, משום שאתם נקראים אנשי קדש, ויהיו כולם מזומנים בכל בחינות הקדש למעלה, מא"א, ולמטה, ממלכות, על ידי ישראל המקבלים ממלכות.

(קה) ד"א אלה מועדי ה': פירוש אחר אלה מועדי ה', מהו מועדי ה'. ר' שמעון אמר, מה' הם המועדים, דהיינו מז"א, שבו נתקשרו ממטה למעלה וממעלה למטה, כולם מתקשרים בו, וכולם מתעשרים להתקשר קשר

(קג) ר' אבא אמר וכי: רא"א, מקראי קדש פירושו מזומנים של קדש, שהוא אור"א עליון, שהם חכמה, וכשהם מזומנים למקוט ההוא שנקרא קדש, הם מזומנים מן הנחל הנמשך ויוצא, שהוא ישסו"ת, שהם בינה, בדומה למלך, שהזמין בני אדם לסעודתו, העטיר לפנייהם מכל מיני מאכלים שבעולם, ופתח להם נאדות יין היפה בריח והטוב לשתות, כי כך ראוי להיות, כי מי שמומין הוא מזמין לאכול ולשתות. כך מקראי קדש, כיון שהם מזומנים לסעודת המלך הם גם מזומנים ליין הטוב והיפה המשומר. וע"ז מקראי קדש כתוב, אשר תקראו אותם במועדם.

פירוש. מוחין דא"א, שאין ה' יוצאת מאויר שלהם, והם חסדים, שהחכמה נעלמת בהם, מכונים אכילה, ומוחין דישסו"ת, שבהם יוצא ה' מאויר שלהם, ומתגלה בהם אור דחכמה, שה"ס בינה שחורה להיות חכמה, נקראים שתייה. על דרך שנתבאר לעיל בסר"ה, אכלו רעים שתו ושכרו דודים (ויקרא אות ל"ח ע"י בהסולם) והמשכת מוחין דחכמה בלי חסדים, הוא חשך ולא אור (כנ"ל ב"א דף מ"ז ד"ה נפק). אלא אחר שיש לו חסדים מא"א עלאין להלביש החכמה, אז יכול לקבל החכמה מישסו"ת, וז"ש, מקראי קדש, זמינין אינון להאי אתר דאקרי קדש, שהג"ת דו"א שה"ס ג' החגים, שפסח ה"ס חסד, וסוכות ה"ס גבורה, ושבעות ה"ס תפארת, הנקראים מקראי קדש, היינו משום שמוזמנים לעלות ולקבל מא"א עלאין שה"ס (דפו"י דף צ"ג ע"ב *) דף צ"ד ע"א)

אתקשרו מתתא לעילא, ומעילא לתתא, כלהו ביה מתקשרן, וּמִתְעַסְרִין כלהו, לאתקשרא קשרא חד בקשרא דמלכא. מאי טעמא. כמה דמלכא ירית לאבא פ ולאימא, ואחיד בההוא קדש, ואתעטר בהו. ז כך כל אינון דאחידן ביה במלכא, בעיין לאזדמנא בההוא אתר עלאה דאקרי קדש, בגין דיתאחדו כלהו ק כחדא. ועל דא מועדי יי' ר אקרי, ש ולבתר מקראי קדש, דהא בהו אתעטר במלכא.

קו) אשר תקראו אותם במועדם, תרין חולקין אית לישראל בהו אי מסטרא דמלכא, חולקא עלאה אית לישראל ביה, דכתיב ו) ואתם הדבקים ביי' אלהיכם וגו', (ז) כי חלק יי' עמו. ואי מסטרא עלאה דקדש, חולקא עלאה אית לישראל ביה, ח דכתיב ואנשי קדש תהיון לי, וכתוב (ט) קדש ישראל ליי'. וע"ד לכו אתחזי לזמנא להו, ולתקנא קמייהו חדוותא וסעודתא ולמחדי בהו. קז) ומאן דמזמן א לאחרא, בעי לאחזאה ב ליה חידו, ואנפין נהירין

חלופי גרסאות

נ (דברים ד) לעיל אות פג צ"ש. ט (דברים לב) ע מתעטרין; ומתעטרין; ומתאחדן. פ ואמא. צ מוסיף ב"א קצד צ"ד. ע (ירמיה ב) משפטים מג צ"ט. בגין כך. ק מוסיף כחדא במלכא; למלכא. ר אקרין. ש ובתר. ת ל"ג מן דכתיב, עד וע"ד. א לאורחא. ב ל"ג ליה.

מסורת הנהר

קדש חמינין מקדש

הסולם

מאמר

דאחידן ביה במלכא וכו' מקבלים ג"כ חסדים מאר' והארת חכמה מז"א המקבל מישסרת. וע"ד, מועדי ה' אקרין, כי מועד יורה על שפע הארת חכמה, כי גורעד הוא לשון עדן, שפירושו חכמה. שזה הם מקבלים מז"א. וע"כ נקראו מועדי ה', ולבתר מקראי קדש, דהיינו על שם שפע החסדים שמקבלים מאר'א, שנקראים קדש. דהא בחו אתעטר במלכא, כי ע"י החסדים דאר'א יכולים להתעטר במלך ולקבל חכמה.

קשר אחד בקשר המלך, מהו הטעם. הוא, כמו שהמלך, שהוא ז"א, יורש לאבא ואימא, ומתאחד בקדש הווא, שהם אורא דכ"א שלהם, ומתעטר בהם, שעל ידיהם מקבל ג"כ שפע הארת החכמה מישסרת, כך כל אלו הנאחזים במלך, דהיינו החגים שנאחזים בחג"ת דז"א, צריכים להזדמן במקום עליון ההוא הנקרא קדש, שהוא אר'א. כדי שיתאחדו כולם כאחד. וע"כ הם נקראים מועדי ה', ואח"כ מקראי קדש, כי בהם מתעטר בהמלך.

פירוש. החגים נמשכים מחג"ת דז"א, דהיינו מסד ג' קוין, פסח מימין וסוכות משמאל, ושבועות מקו אמצעי. וי"ש, ר"ש אמר מה' אינון, שהחגים נמשכים מז"א, ונודע שהארת החכמה מקובלת רק ממטה למעלה, והחסדים ממעלה למטה (כנ"ל ב"א ט' ד"ה מחלוקות) וי"ש דביה אתקשרו מתתא לעילא, דהיינו לקבל הארת החכמה ממטה למעלה. ומעילא לתתא, דהיינו החסדים המאירים ממעלה למטה. כלהו ביה מתקשרין, היינו לקבלת החסדים, ומתעטרין וכו' היינו קבלת החכמה, כמה דמלכא ירית לאר'א ואחיד בההוא קדש, שה"ס שפע החסדים מאורא דכ"א דאר'א, ואתעטר בהו, שעל ידיהם מקבל ג"כ החכמה מישסרת. כי אחר שיש לו חסדים מאר'א יכול לקבל גם החכמה (כנ"ל אות ק"ג) כך כל אינון (דפו"י דף צ"ד ע"א)

קו) אשר תקראו אותם: שני חלקים יש לישראל בהם, אם מצד המלך, ז"א, דהיינו מהארת החכמה שבו, יש להם חלק עליון בו, שכתוב ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כלכם היום, וגו'. וכן כי חלק ה' עמו. ואם מצד עליון דקדש, שה"ס אורא דכ"א דאר'א כנ"ל, יש לישראל חלק עליון בו, שכתוב, ואנשי קדש תהיון לי. וכתוב, קדש ישראל לה'. וע"כ אמר ה', לכם ראוי לזמן אותם, דהיינו החגים, ולתקן לפניהם שמחה וסעודה ולשמות בהם, דהיינו בב' מיני השפעות הנ"ל.

קז) ומאן דמזמן לאחרא וכו': ומי שזמין אחר אלי, צריך להראות לו שמחה ופנים מאירים, לעטר דרכו של אותו האורח. בדומה למלך, שהזמין אורח יקר. אמר לבני היכלו

ג לעטרא אורחיה דההוא אושפיזא. ד למלכא דומין אושפיזא יקירא, אמר לבני היכליה, כל שאר יומין הויתון כל חד וחד בביתיה, דא עביד עבדותיה, ודא אזיל בסחורתיה, ודא אזיל בחקליה. בר ההוא יומא דילי, ה דכלכון ו מתעתדי בתדוותא דילי, השתא זמינית אושפיזא עלאה ויקירא, לא ז בעינא דתשתדלון בעבידתא, ולא בסחורתא, ולא במדברי, אלא ח כלכו אזדמנו, כגוונא דההוא יומא דילי, ואתקיננו גרמיכו לקבלא לההוא אושפיזא, באנפין נהירין, בתדוותא בתושבתא. אתקיננו ליה סעודתא יקירא, בגין דיהא ט זמיני דילי בכל סטריין. קח) כך אמר קב"ה לישראל, בני, כל שאר יומין אתון משתדלי בעבידתא בסחורתא, בר ההוא יומא דילי. השתא אושפיזא עלאה ויקירא זמינית, אתון קבילו ליה, באנפין נהירין, זמינו ליה, אתקיננו ליה סעודתי עלאי, פתורי מסדרה, כגוונא דההוא יומא דילי. בג"כ תקראו אותם במועדס.

קט) ת"ת, בשעתא דישראל לתתא חדאן - בהני מועדיא, ומשבחין שבחא לקב"ה, מסדרין פתורי, מתקני גרמייהו במאני יקר, מלאכי עלאי אמרין, מה טיבן דישראל בכך. קב"ה אמר, אושפיזא עלאה אית לון יומא דא. אמרי ולא דילך הוא, מההוא אתר דאקרי קדש. אמר לון וכי כ ישראל לאו קדש נינהו, ואקרון קדש, לון אתחזי לזמנא אושפיזא דילי, חד מסטרא דילי, דהא אינון דבקים בי. וחד מסטרא דקדש, דכתיב ו) קדש ישראל ליי, הואיל וישראל אקרון קדש, אושפיזא דלהון הוא ודאי, בגין דזמינו דהאי אושפיזא מקדש הוא, דכתיב מקראי קדש. פתחו כלהו ואמרו, ז) אשרי העם שככה לו.

חלופי גרסאות

ג) (ירמיה ב) לעיל אות קו צ"ע. ז) (תהלים קמד) ג לנטרא. ד מוסיף מתל למלכא. ה דכלהון. ו מתעריין. ז בעיא. ח כלהו. ט זמינו. י ל"ג בהני מועדייא. חקס"ז ג צ"ג. כ ל"ג ישראל.

קדש וזמינין מקדש

ההוא שלי. משום זה אוה"כ, אשר תקראו אותם במועדס. קט) ת"ת בשעתא דישראל וכו': בוא וראה, בשעה שישראל למטה שמחים במועדים אלו, ומשבחים שבח להקב"ה, עורכים שלחנות, ומתקנים עצמם בבגדי כבוד, מלאכים העליונים אומרים, מה עסקם של ישראל בזה. אומר הקב"ה, אורח יקר יש להם, יום הזה. אומרים המלאכים, וכי אינו שלך, מאותו מקום שנקרא קדש, אומר להם, וכי ישראל אינם קדש, הלא הם נקראים קדש, להם ראוי להזמין אורח שלי, אחד, מצד שלי, שהרי הם דבקים בי, ואחד, מצד קדש, שכתוב, קדש ישראל לה'. וכיון שישראל נקראים קדש, הרי הוא האורח שלהם בודאי, משום שהאורח הזה מוזמן מקדש, שכתוב, מקראי קדש. פתחו כולם ואמרו אשרי העם שככה לו.

תלתא

מסורת הוזהר

מאמר

היכלו, כל שאר הימים הייתם כל אחד ואחד בביתו, זה עשה מלאכתו, וזה הלך עם הסחורה שלו, וזה הלך בשדהו. חוץ מיום הזה שלי שכלכם נועדים לשמחה שלי, כי עתה הזמנתי אורח עליון ויקר, איני רוצה שתעסקו במלאכה ולא בסחורה, ולא בשדות, אלא הזדמנו כלכם, להיות בשמחה. כעין היום שלי, והתקיננו עצמכם לקבל אורח ההוא בפנים מאירים ובשמחה ובתשבתה, התקיננו לו סעודה יקרה, כדי שיהיה מוזמן ממני בכל הצדדים, דהיינו שיהנה מצדי ומצדכם.

קח) כך אמר קב"ה וכו': כך אמר הקב"ה לישראל: בני, כל שאר הימים אתם עוסקים במלאכה ובסחורה, חוץ מיום הזה שלי, עתה אורח עליון ויקר הזמנתי, ואתם תקבלו אותו בפנים מאירים, הזמינו אותו, התקיננו לו סעודות עליונות, שלחנות ערוכים, כראוי ליום (דפו"י דף צ"ד ע"א)

קי) תלתא אינון זמינין מקדש, ולא יותר. חג המצות. וחג השבועות. וחג הסוכות. א"ל רבי אבא, וכי שבת לאו מקדש הוא זמין. א"ל לאו, בתרי סטריין, חד, דהוא ודאי קדש אקרי, דכתיב ^ק ושמרתם את השבת כי קדש היא לכם. וחד, דשבת לאו זמין הוא, דהא ^ל ירותא דיליה הוא ודאי. ירותא דקדש הוא ירית, ולא זמיני. ועל דא כלהון זמינין בקדש, ומתקשרן בשבת, ומתעטרן ביה. בהאי, יומא שביעאה אתעטר ביה, וע"ד שבת לאו זמין הוא. קיא) לברא דעאל לביתא דאבוי ואמיה, ואכל ושתי, בשעתא דהוא בעי. ^ח למלכא דהוה ליה ברא יחידאי, חביבא דנפשיה, יהב ליה ^נ שושבינא לנטרא ליה, ולא תחברא בהו. אמר מלכא, יאות הוא לזמנא לאלין שושבינין דברי, ולא חזאה ^ס יקרא וחביבותא דילי בהו, זמין לון להני שושבינין. ברא לא אתחזי לזמנא. אלא למיעל ולמיכל ולמשתי בביתא דאבוי, בשעתא דאיהו בעי. דהא הוא דכתיב, ^ו מי כמוכה באלים יי' מי כמוך נאדר בקדש, * נאדר בקדש ודאי, כבר ^ע דאתתקן באבוי, נאדר בקדש, ולא זמין מקדש. קיב) ששת ימים תעשה מלאכה, ששת ימים מאי עבידתייהו. א"ר יוסי, כתיב כי ששת ימים עשה יי' את השמים ואת הארץ, ולא כתיב בששת. והא אוקמוה, וכל יומא ויומא עביד עבידתייהו, ואקרון יומי מלאכה.

חלופי גרסאות

ל דילי הוא ירותא הוא ודאי דקדש ולא זמינו.
^ח מוסיף מתל למלכא. ^נ שושבינין. ^ס יקרי.
 ע דאתתקן.

מסורת הזהר

ק) (שמות לא) בשלח קטו צ"י. ר) (שם טו) בשלח צא צ"ח.

קדש וזמינין מקדש

הסולם

מאמר

ודומה, למלך שהיה לו בן יחיד אהבת נפשו. נתן לו ריע שישמור אותו ויתחבר עמו. אמר המלך נאה הוא להזמין הריעים של בני, ולהראות כבוד ואהבה שלי להם. הזמין אלך הריעים. אבל הבן, אין ראוי להזמין אותו, אלא שנכנס לאכול ולשתות בבית אביו בשעה שהוא רוצה. ז"ש מי כמוכה באלים ה' מי כמוכה נאדר בקדש. נאדר בקדש, ודאי פירושו כבן שנתתקן באבותיה, כלומר, שז"א כבר עלה לאו"א ונעשה כמוהו, כמו בשבת, ואז הוא, נאדר בקדש, ולא מזמן מקדש. שושבינא, פירושו ריע, כי, ולאמנון ריע, מתרגם שושבינא (שמואל ב' י"ג ג').

קיב) ששת ימים תעשה מלאכה: שואל, ששת ימים, מה הם. אר"י כתוב, כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ. ולא כתוב בששת ימים. והעמדה, שכל יום ויום עשה מלאכתו, ונקראים משום זה ימי מלאכה. כלומר, שה"ס ששת ימים העליונים, חג"ת נה"י, שמהם נפעלו כל מעשי בראשית דבר יום ביומו. בא' חסד ובב' גבורה וכו'.

א"ר

קי) תלתא אינון זמינין וכו': שלשה הם המזומנים מקדש, ולא יותר, והם, חג המצות, וחג השבועות, וחג הסוכות. א"ל ר' אבא, וכי שבת אינה מזומן מקדש. אמר לו, לא, משני טעמים, אחד, שהוא ודאי קדש נקרא, לא פחות ממועדיה, שכתוב, ושמרתם את השבת כי קדש היא לכם. ואחד, כי שבת אינה מזומנת מקדש, כי הקדש הוא ירושה שלה ודאי, כי השבת יורשת ירושת הקדש ואינה מזומנת, וע"כ כולם מזומנים מקדש, ומתקשרים בשבת, ומתעטרין בה, ובקדש הזה, יום השביעי מתעטר. וע"כ שבת, אינו מזומן מקדש.

פירוש, כי סוד השבת היא, כשז"א והמלכות עולים לאו"א עלאין, ונעשים כמוהם. שאז הם קדש כאו"א עצמם. משא"כ המועדים, אינם עולים ממש לאו"א עלאין, אלא לישסו"ת, ומשם ממשיכים הקדש מאו"א עלאין, וכיון שישסו"ת עצמו אינם נבחנו לקדש, ע"כ נחשבים רק למזומנים לקבל מקדש. ואינם קדש בעצמם. קיא) לברא דעאל לביתא וכו': השבת דומה, לבן הבא לבית אביו ואמו, ואוכל ושותה בשעה שהוא רוצה. ואין או"א צריכים להזמין. (דפו"י דף צ"ד ע"א * דף צ"ד ע"ב)

קיג) א"ר יצחק אי הכי אמאי אקרון ששת ימי חול, אמאי חול. א"ר יוסי, השתא אתנהיג עלמא על ידא דשלוחייהו, בג"כ יומי חול אקרון. קיד) ר' חייא אמר, בגין דשרי למעבד פ בהון עבידתא, צ ובג"ד לא אקרון קדש. ומאן דלאו אקרון קדש, חול אקרון. ועל דא אתקיננו חברייא בהבדלה, בין קדש לחול. מאי הבדלה הכא. אלא קדש מלה בגרמיה הוא, ושארא מניה אתיין. ועל דא אלין לעובדא, ואלין לנטרא. ק ואימתי אשתכח נטירו ד בהו. כד זמינין מקדש.

קטו) א"ר יהודה, חדוותא ונטירותא דיומא דשבתא ש על כלא הוא, ובגין דהאי יומא אתעטר ת באבא ואימא, ואתוסף קדושה על קדושתיה, מה דלא אשתכח הכי בשאר יומי, דהא הוא קדש, א ואתעטר בקדש, ב ואוסף קדושה על קדושתיה. בגין כך האי יומא חדוותא דעלאי ותתאי, כלא ג חדאן ביה. ד מלי ברכאן בכלהו עלמין. כלהו מניה ה אתקנו, בהאי יומא ו נייחא דעלאי ותתאי. בהאי יומא נייחא דחייביא דגיהנמ.

קטז) למלכא ז דעבד הלולא לבריה יחידאי, אעטר ליה בעטרא עלאה, מני ליה מלכא על כלא. בהאי יומא חדוותא לכלא, ס חד סנטירא דאתפקד על דינא דבני נשא, הוו בידיה גוברין דבעיין ט קטולא, גוברין דבעיין לאלקאה.

חלופי גרסאות

פ בההוא. צ ובגין דלא. ק ואי. ד ל"ג בהו כד. ש בכלא. ת אבא. א אתעטר. ב אוסף. ג חכאן. ד מלא. ה אתונא. ו ל"ג מן נייחא עד נייחא. ז דאעבד. ח מוסף בהאי יומא חד. ט קטמא.

דרך אמת י' שוטר העיר.

קדש וזמינין מקדש

הסולם

מאמר

מא"א עלאין סוד האוירא דכיא. דהיינו במועדים. קטו) א"ר יהודה חדוותא וכי: א"ר, השמחה והשמירה שביום השבת הוא למעלה על הכל, ומשום שיום הזה מתעטר באבא ואמא, שז"א ומלכות עולים ומלבישים את או"א עלאין, ונתוסף קדושה על קדושתם, מה שלא נמצא כן בשאר הימים, כי הוא ז"א קדש, ומתעטר בקדש, שמלביש הקדש, שהוא או"א עלאין, ומוסיף קדושה על קדושתו. ומשום זה, יום הזה הוא שמחת עליונים ותחתונים, כולם שמחים בו, שממלא ברכות בכל העולמות, כל העולמות מתקנים ממנו, ביום הזה, מנחת העליונים ותחתונים. ביום הזה היא מנחת הרשעים בגיהנם.

קטז) למלכא דעבד הלולא וכי: בדומה למלך, שעשה סעודה לבן יחידו, והעטירו בעטרה עליונה, והמלך הפקיד אותו על הכל. ביום הזה הוא שמחה לכל בני המדינה, שוטר אחד שנתמנה על הדין של בני אדם, היה בינו אנשים

קיג) א"ר יצחק אי וכי: א"ר, א"ר. שהם סוד שש ספירות חג"ת נה"י, למה נקראים ששת ימי חול, למה היא חול והרי הם ספירות קדושות דז"א. א"ר יוסי עתה מתנהג העולם על ידי שליחים שלהם, כלומר ע"י ששת ספירות חג"ת נה"י דמטטרון, שהוא מלאך, וע"כ נקראים ימי חול. כי מטטרון הוא חול. קיד) ר' חייא אמר וכי: רח"א, משום שיותר לעשות בהם מלאכה. ומשום זה אינם נקראים קדש. אע"פ שה"ס חג"ת נה"י דז"א, כי אותם שאינם נקראים קדש, נקראים חול. וע"כ התקינו החברים בהבדלה, בין קדש לחול. שואל, מהו ההבדלה שבכאן, וכי היו פעם מעורבים זב"ז, ומשיב, אלא קדש, הוא דבר בפני עצמו, ואינו מעורב בשום דבר, להיותו בחינת או"א עלאין, שכל שאר המדרגות באים ממנו. מאו"א עלאין, ועל כן, ההבדלה היא, שאלו ימי חול הם למלאכה, ואלו ימי קדש, הם לשמירה. ומתי נמצא השמירה בהם, בימי חול. דהיינו כשהם מזומנים מקדש, בשעה שמקבלים (דפוי דף צ"ד ע"ב)

י בגין יקרא דהאי יומא דחדותא דמלכא, שביק דינוי, ונטר לחדותא דמלכא. קיז) כך ההוא יומא, הלולא דמלכא במטרוניתא, חדותא דאבא ואימא עליה. חדותא דעלאין ותתאין. בחדותא דמלכא, כלהו חדאן, ולא יצטערו ביה. על דא כתיב ^(ו) וקראת לשבת ענג. מאי ענג. כ ענג לא אשתכח אלא לעילא באתר דקדש עלאה שארי. כד"א, ^(ח) אז תתענג על יי'. דהאי ענג על יי' הוא. והאי יומא ^(ז) דהוא הלולא דמלכא, אתעטר בההוא עטרא דענג הה"ד וקראת לשבת ענג. מה דלא אשתכח הכי בשאר יומין.

קיח) בהאי יומא, תלת סעודתאן בעיין בני מלכא, לזמנא, ולסדרא פתורי. בגין יקרא דמלכא, כמה דאוקימנא. וכד אודמן ביה חגא, או זמנא, לא יסדר ב"נ תרי פתורי בכל סעודתא, חד לשבת, וחד לאושפיזא, בגין דכתיב ^(א) על שלחן המלך תמיד הוא אוכל, ספוקא הוא בפתורא דמלכא, לההוא אושפיזא דאתיא ליה. ועל דא בעי בר נש לסדורי פתורא שלימא למלכא, והוא יהיב מיניה לאושפיזא.

קיט) אמר רבי אלעזר, סעודתא תליתאה דשבת, כד אערע ביה אושפיזא, שבקין ליה או לא שבקין ליה, אי לא שבקין ליה, אשתכח אושפיזא דחייא מפתורא דמלכא, אי שבקין ליה, אשתכח פגימו בסעודתא דמלכא.

חלופי גרסאות

י ובגין. כ אלא. ל דהלילא הוא.

מסורת הזהר

^(ו) (ישעיה נח) הקסה"ז סח צ"ל צ"מ. ^(ח) (שם) ב"א ריא צ"ב. ^(א) (ש"ב ט) תרומה קסב צ"פ.

סעודה ג' דשבת בעי"ט

הסולם

מאמר

שלש סעודות צריכים בני המלך לזמן ולערוך השלחן, משום כבוד המלך. כמו שהעמדנו. וכשמודמן בו חג, מג' חגים, או זמן, ראש השנה, לא יסדר האדם ב' שלחנות בכל סעודה, אחד לשבת ואחד להאורח, ליום טוב, משום שכתוב, על שלחן המלך תמיד הוא אוכל, כי די הוא שלחן המלך לאורח ההוא הבא אליו. וע"כ צריך האדם לערוך שלחן שלם להמלך, והוא נותן ממנו להאורח.

קיט) א"ר אלעזר וכו': אר"א, סעודה שלישית של שבת, כשקרה בו אורח, דהיינו יום טוב, עוזקים אותה את הסעודה שלישית, או אין עוזבים אותה. אם אין עוזבים אותה, אלא שאוכלים סעודה שלישית, נמצא שהאורח, דהיינו סעודת ליל יו"ט ב', נדחה משלחן המלך, כי מחמת סעודה השלישית אינו יכול לאכול לתאבון סעודת ליל יו"ט ב'. ואם עוזבים אותה, דהיינו שאין אוכלים סעודה שלישית, נמצא פגם בסעודת המלך, כי המלך, שהוא שבת חסר לג סעודה אחת.

אנשים שצריכים להרגם, אנשים שצריכים להכותם, ומשום כבוד הזה של שמחת המלך עזב הדינים שלו, ושמר את שמחת המלך. שלא יצער לשום אדם.

קיז) כך ההוא יומא וכו': כך יום ההוא, שבת, הוא סעודת השמחה של המלך עם המלכה, שהם ז"א ומלכות, והשמחה של אר"א, עליו שמחים העליונים והתחתונים. בשמחת המלך הכל שמחים ואינם מצטערים בו. ע"כ כתוב, וקראת לשבת ענג. מהו, ענג. ומשיב, ענג אינו נמצא אלא למעלה, במקום שקדש העליון שרוי, דהיינו באר"א עלאין, כש"א, אז תתענג על ה' דהיינו למעלה מז"א, כי ענג הזה הוא למעלה מה' הוא, דהיינו באר"א שהם למעלה מז"א. יום ההוא, שבת, שהוא סעודת השמחה של המלך, מתעטר בעטרה זו של ענג, מאר"א עלאין. ז"ש וקראת לשבת ענג. מה שלא נמצא בו בשאר הימים.

קיח) בהאי יומא תלת וכו': ביום הזה, דמ"י דף צ"ד ע"ב

קכ) אמר ליה רבי שמעון אבוי, למלכא דאיערע ביה אושפיזא, ונטיל מיכלא מקמיה, ן וסלקא לאושפיזיה, אשתכח אף על גב דמלכא לא אכל עמיה, ממילא דמלכא קא אכיל, ומלכא יהיב ליה למיכל. וכל דא, בגין ן דהוא אושפיזיה דמלכא. ובבי רב המנונא סבא, לא חיישי לאושפיזא בשעתא דא, ולבתר מסדרי פתורא לאושפיזא.

קכא) בהאי יומא מלולא אסיר, הה"ד ב) ממצוא חפצך ודבר דבר, ותנן חפצך כתיב, בגין דהאי יומא כל מהימנותא אתקשר ביה. קכב) א"ל רבי אלעזר, והיך עבידנא דלא ן לסדרא סעודתא דמלכא לאושפיזא, דהא ארביסר דחל להיות בשבת, סלקא סעודתא דמלכא לפסתא, אף על גב דלאו איהו אושפיזיה.

קכג) א"ל הכי אמינא דאי הוא אושפיזיה, ן יכלא לסלקא ליה, ואי לאו לא סלקא ליה. ואי נימא די"ד דחל *) להיות בשבת, אתדחייא סעודתא דמלכא מקמי סעודתא דפסתא. שאני פסח, דסעודתא דשבת אתדחייא בכמה גוונים. חד, בגין מצות ומרורים, דבעי בר נש דישתכח תאיבא. וחד, בגין פסח והא

חלופי גרסאות

ן וסלקיה. ן דהוה. ן לסלקא. ע מוסיף כל תחרא יומא יכלא.

מסורת הזהר

ב) (ישעיה נח) לעיל אות קיז צ"ש.

סעודה ג' דשבת בעי"ט

הסולם

מאמר

חפצך כתוב, שלא תדבר מחפצך, משום שבים הזה, כל האמונה מתקשרת בו. קכב) אמר ליה ר"א והיך וכי: אמר ר' אלעזר לאביו, אתה אומר שבעי"ט אין מבטלים סעודה ג', ואיך אנו עושים, שלא לתת סעודת המלך, אל האורח דהיינו שלא לבטל סעודה ג' מפני סעודת ליל יו"ט כשחל בערב שבת, הרי י"ד בחדש ניסן שחל להיות בשבת אנו מבטלים ומעלים סעודת המלך שהיא סעודה ג', בשביל האורח, שהוא סעודת ליל פסח, אע"פ שיו"ט אינו האורח של שבת, אלא שחל ביום א'.

קכג) א"ל הכי אמינא וכי: א"ל ר"ש, כך אני אומר, שאם היום טוב הוא אורחו של שבת, דהיינו שחל בשבת, יכול לבטל סעודה ג' ולהעלותו לסעודת ליל יו"ט ב', ואם לא, שאינו חל בשבת, אלא שמתחיל ביום א', אינו מבטל ומעלה סעודה ג' בשביל סעודת ליל יו"ט, שיאכל לתאבון, ואם תאמר, י"ד של ניסן שחל להיות בשבת, שנדחה סעודת המלך, שהיא סעודה ג' מפני סעודת ליל פסח, משונה הוא פסח, שסעודה ג' של שבת נדחה בו מכמה טעמים, א', משום מצות ומרורים, שאדם צריך להמצא בהם בתאבון, וא' משום חזק בפסח שהרי

קכ) א"ל ר"ש אבוי וכי: אמר לו ר' שמעון אביו, בדומה למלך, שקרה לו אורח, ולקח המאכל ממנו ונתן אל האורח. נמצא אע"פ שהמלך אינו אוכל עמו, הוא אוכל ממאכל המלך והמלך נותן לו לאכול. אף כאן השבת מבטלת סעודה השלישית, כדי שהאורח, שהוא ליל יו"ט ב', תהיה סעודתו לתאבון. ונמצא שסעודת ליל יו"ט המאכל של המלך שהוא שבת, כי השבת דחה סעודתו בשבילו. וכל זה הוא משום שהוא אורחו של המלך. כלומר, משום שיום טוב הראשון חל בשבת וע"כ הוא אורחו של שבת. מה שאין כן בשבת שבערב יו"ט, אין מבטלים סעודה ג' מפני סעודת ליל יו"ט. ואין להקשות הרי ר"ש ור"א בנו היו בארץ ישראל, שאין שם ב' ימים טובים. כי יש לומר שהמדובר הוא בב' ימים של ראש השנה הנוהג גם בא"י. או שמדברים כלפי בני חו"ל. ובבית רב המנונא סבא לא חששו לאורח בשעה זו, אלא שאכלו סעודה שלישית ואחר כך, בליל יו"ט ב', היו מסדרים הסעודה להאורות.

קכא) בהאי יומא מלולא וכי: ביום הזה אסור הדבור, ד"ש, ממצוא חפצך ודבר דבר, שדבורך בשבת לא יהיה כמו בחול. ולמדנו (דפריי דף צ"ד ע"ב *) דף צ"ה ע"א)

נהמא לא אשתכח מו' שעות ולמעלה, דסדורא דפתורא בלא נהמא, לאו הוא סדורא.

קכד) ואי תימא בחמרא, חמרא שארי, בגין פ דתאיב לבא. אבל מיומי אשתדלנא דלא בטילנא סעודתא דשבת, ז אפילו אינון יומי, דאשתכח ביה. בהאי יומא חקל דתפוחין קדישין אתברך, ומתברכן עלאין ותתאין, והאי יומא קשורא הוא דאורייתא.

קכה) א"ר אבא, הכי הוה עביד ר' שמעון, בזמנא דאסתלק סעודתא דשבת, מסדר פתוריה ואשתדל במעשה מרכבה, והוה אמר הא סעודתא דמלכא דייתי למיכל גבאי. בגיני ק כך, שבת, אשתכח ר בכלא עדיף מכל זמנין וחגיגין, ואקרי קדש ולא מקרא קדש.

קכו) אמר רבי יהודה, כלהו מועדים מקראי קדש קרינון בהו. אבל נפקי ר"ה ויומא דכפורא דלא אשתכח בהו חדוותא, דהא אינון דינא הוו, אבל אלין תלתא, זמנין מקדש, לחדוותא לכלא, לאשתעשעא בהו בקב"ה, הה"ד א ושמחתם לפני יי' אלהיכם, וכתוב ד ושמחת לפני יי' אלהיך. בהאי יומא דשבתא, אתנשי כל צערא וכל רוגזא וכל דוחקא מכל עלמא, בגין דאיהו יומא דהילולא דמלכא, דנשמתינן אתוספן, כגוונא דעלמא דאתי.

קכז) א"ר יצחק לרבי יהודה, כתיב ה זכור את יום השבת לקדשו, ותנינן זכרהו על היין, אמאי על היין. א"ל, בגין דיין חדוותא דאורייתא, ויינא דאורייתא, חדוותא הוא דכלא. והאי יין חדי למלכא, והאי יין מעטרא למלכא

מסורת הוהר

ג) (דברים יב). ד) (שם כז) תרומה רגב צ"ש. פ דגביר; דגריד. צ ל"ג אפילו. ק ל"ג כך. ה) (שמות כ) הקסה"ז לט צ"א.

חלוף גרסאות

סעודה ג' דשבת בעיו"ט

הסולם

מאמר

קכו) א"ר יהודה כלחו וכר: ארי, כל המועדים, אנו קוראים אותם מקראי קדש, אבל יוצאים מזה, ר"ה ויום הכפורים, שלא נמצא בהם שמחה, כי אלו הם דינים, אבל אלו ג', פסח שבועות סוכות, מזומנים מקדש, לשמחת הכל, להשתעשע בהם בהקב"ה. ז"ש, ושמחתם לפני ה' אלקיכם. וכתוב, ושמחת לפני ה' אלקיך, וביום הזה של שבת, הוסר כל צער וכל רוגז וכל דוחק, מכל העולם. משום שהוא יום השמחה של המלך, שנשמות נתוספים בו לישראל, כעין עולם הבא.

קכז) א"ר יצחק וכר: ארי לר' יהודה, כתוב, זכור את יום השבת לקדשו, ולמדנו, זכרהו על היין. שואל, למה על היין, א"ל משום שהיין, הוא שמחה של התורה, שה"ס מוחין ש' הארת חכמה הנקרא יין (כנ"ל אות ק"ג) המאירים בו"א שנקרא תורה, ויינה של תורה, שהוא המוחין דז"א, הוא שמחת הכל. ויין הוה משמח

שהרי לא נמצא לחם חמץ משש שעות ולמעלה, ועריכת שלחן בלי לחם אין זה עריכת סעודה. קכד) ואי תימא בחמרא וכר: ואם תאמר, שאפשר לצאת ידי סעודה ג', ביין, כן הוא, ביין מותר, משום שמרעיב הלב, ואינו מקלקל תאות האכילה. אבל מימי הייתי משתדל שלא בטלתי סעודת שבת, דהיינו סעודה ג', ואפילו באלו ימי שבחות שנמצא בהם יו"ט. כי ביום הזה מתברך השדה של תפוחים קדושים, שהוא המלכות, ומתברכים העליונים והתחתונים, ויום הזה הוא קשר התורה.

קכה) א"ר אבא הכי וכר: ארי, כך היה עושה ר"ש, בזמן שהיה צריך לאכול סעודה ג' על שבת, היה עורך שלחנה ועסק במעשה מרכבה, והיה אומר, זו היא סעודת המלך שיבא לאכול אצלי. ומשום כך, שבת, נמצאת חשובה בכל דבר יותר מכל הזמנים והחגים. ונקרא קדש, ולא מקרא קדש. (דפרי דף צ"ה ע"א)

בעטרוי, הה"ד⁽¹⁾ צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה בעטרה שעטרה לו אמו. ותנינן בכלא בעייתא לאחזאה ב"נ עובדא. דלא אשתכח קדושה אלא ביין, כד"א⁽²⁾ כי טובים דודיך מיין, מיין אינון טבאן, נזכירה דודיך מיין. וע"ד קדושה דשבת ביין, והא אוקמוה, והא אתמר.

קכח⁽³⁾ ובחדש הראשון בארבעה עשר יום לחדש וגו'. רבי חייא פתח, אני ישנה ולבי ער קול דודי דופק וגו'. אמרה כנסת ישראל, אני ישנה בגלותא דמצרים, דהוו בני בשעבודא דקשיו. ו⁽⁴⁾ ולבי ער, לנטרא להו דלא⁽⁵⁾ ת ישתיצון בגלותא. קול דודי דופק, דא קב"ה, דאמר י⁽⁶⁾ ואזכור את בריתי.

קכט⁽⁷⁾ פתחי לי פתחא כחדודא דמחטא, ואנא אפתח לך תרעין עלאין. פתחי לי אחותי, דהא פתחא לאעלא לי, כך הוא, דלא ייעלון לגבאי בני אלא בר, אנת הוא פתחא לאעלא לי א⁽⁸⁾ כך, אי אנת לא תפתח פתחך, הא אנא סגיר, דלא ישכחון לי. בגין כך, פתחי לי. פתחי לי ודאי. ועל דא אמר דוד. כד בעא לאעלא למלכא, ב אמר כ⁽⁹⁾ פתחו לי שערי צדק, אבא בם אודה יה. זה השער ליי,

מסורת הזהר

(1) (שיר ג) וארא ב צ"ו. (2) (שיר א) ב"ב פה צ"א. (3) (ויקרא כג). (ט) (שיר ה) וירא קב צ"ה. י (שמות (4) נח עט צ"ב. כ (תהלים קיח) ב"א שלט צ"ג.

חלופי גרסאות

ש גורס קול דודי עד בריתי ואח"כ ולבי ער עד בגלותא. ת ישצון. א ל"ג כך. ב ל"ג אמר.

הסולם

מאמר

תרי דמי חד דפסח וחד דאתגורו

סגור, שלא ימצאו אותי. משום זה פתחי לי. פתחי לי, ודאי. וע"כ אמר דוד כשרצה לכנוס אל המלך, אמר פתחו לי שערי צדק וגו' זה השער לה, זה שערי צדק שהיא המלכות, הוא פתח ודאי לכנוס אל המלך. זה השער לה, למצוא אותו ולהרבך בו. וע"כ, פתחי לי אחותי רעיתי שראשי וגו'. כדי להודוג עמך ולהיות בשלום עמך לעולמים.

פירוש. ז"א מצד עצמו הוא בחסדים מכוסים מחכמה, והמלכות מצד עצמותה היא בחכמה בלי חסדים, כי ע"כ היא מכונה לילה, מפני שהחכמה אינה מאירה בלי חסדים. ולפיכך אין שלמות השפע לגאולת ישראל, אלא ע"י זיווג ז"א ומלכות, כי אז נכללים החסדים דז"א בחכמה דמלכות וישראל מקבלים שפע שלם מג"ר. אמנם כשמקבלים ממלכות לבד, הרי הארת החכמה דקה מאד להיותה בבחינת לילה, כל עוד שאינה מלוכנת בחסדים, וכן אינם יכולים לקבל מו"א לבד, כי כל עוד שהחסדים אינם נכללים מאחמה, הרי הם בבחינת ו"ק בלי ראש שאין בהם השגה.

ויש שהקצ"ה אמר למלכות. פתחי לי פתח כחדודו של מחט, דהיינו הארת החכמה שבך, שהיא דקה כחדודו של מחט, להיותה בלי חסדים, ואנא אפתח לך תרעין עלאין שערי החסדים שלי, שילבישו ונחכמה שלך יפתחו לך שערים

משמח את המלך, שהוא ז"א, ויין הזה מעטר את המלך בעטרותיו, דהיינו המוחין דג"ר, ז"ש צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה בעטרה שעטרה לו אמו. ולמדנו, בכל דבר צריך אדם להראות מעשה למטה לעורר כנגדו השורש למעלה, כי לא נמצא קדושה אלא ביין, כש"א, כי טובים דודיך מיין, שפירושו, שהם טובים משום שהם יין. וכן, נזכירה דודיך מיין. וע"כ הקיהוש של שבת הוא על היין. וכבר העמדנו ולמינו.

מאמר תרי דמי חד דפסחא וחד דאתגורו

קכח⁽¹⁾ ובחדש הראשון בארבעה עשר וגו': ר' חייא פתח, אני ישנה ולבי ער קול דודי דופק וגו'. אמרה כנסת ישראל, אני ישנה, בגלות מצרים. כי הגלות היתה מחז שליטת השמאל על הימין, ומדינים דשמאל משתלקים המוחין של המלכות, שה"ס שינה (כמ"ש לז"ל) שהיו בני בשעבוד הקשה. ולבי ער לשמח אותם שלא יכלו בגלות. קול דודי דופק, זה הקב"ה, שאמר ואזכור את בריתי.

קכט⁽²⁾ פתחי לי פתחא כחדודו של מחט, ואני אפתח לך שערים העליונים. פתחי לי אחותי, כי הפתח לכנוס אצלי, הוא כך. שלא יכנסו אצלי בני אלא כך. אם את לא תפתח פתחך הרי אני (דפו"י דף צ"ה ע"א)

דא הוא פתחא ודאי לאעלא למלכא. זה השער ליי', לאשכחא ליה, ולאדבכא ביה, ועל דא פתחי לי אחותי רעיתי שראשי וגו'. בגין לאזדווגא עמך, ולמהוי עמך בשלם ג דעלמין.

קל) ד ת"ח, בשעתא דקב"ה הוה קטיל ה לבוכרי דמצראי, כל אינון דקטל בפלגות ליליא, ואחית דרגין מעילא לתתא. ו ביה שעתא עאלו ישראל ז בקיומא דאת קדישא, אתגזרו ואשתתפן בכנסת ישראל, ואתאחדו בה. כדין ההוא דמא אחזיאו ליה על פתחא. ח ותרינ דמי הוו, חד דפסחא, וחד דמא דאתגזרו. והוה רשים על פתחא, רשימא דמהימנותא, חד הכא וחד הכא וחד בינייהו, והא אתמר, ונתנו על שתי המזוזות ועל המשקוף, בגין לאחזאה מהימנותא.

קלא) ח ט ובארבעה עשר, הא אתמר, דהא כדין מבטלין חמץ ושאור, ואסתלקו ישראל מרשותא אחרא, ואתעקרו מניה, ואתאחדו במצה, * קשורא

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ז) (שמות יב) בא נד אות קצא. ח) לעיל אות ג עלמין. ד ל"ג ת"ח. ה מצראי ול"ג לבוכרי. ו ל"ג ביה שעתא. ז בקיימא. ח תלת. ט ובחמשה. קכח צ"ח.

מאמר

הסולם

תרי דמי חד דפסח וחד דאתגזרו

עורר את המסך דחירק הממעט הג"ר דשמאל, ואז מתו כל בכורי מצרים הנמשכים מג"ר אלו. כי הדינים דמסך דחירק מיעטו הג"ר אלו, וז"ש, ואחית דרגין מעילא לתתא, שמיטע השמאל מג"ר שלו והורידו למטה לבחינת ו"ק. הרי שהדינים דמסך דחירק בטלו הדינים דשמאל. וכן ענין המילה, ה"ס שהדינים דנוקבא מבטלים דינים דדכורא. כמ"ש לעיל (וירא אות נ"א בהסוגס ד"ה פירוש) ולפיכך עשו ישראל אתערותא דלתתא בחצות לילה, וזלו את עצמם כדי שקו האמצעי יבטל עם הדינים דנוקבא שבמסך דחירק את הג"ר דשמאל. וז"ש, ותרי דמי הוו, וכו' חד הכא וחד הכא וחד בינייהו, דהיינו לעורר פעולת קו האמצעי שימעט הג"ר דשמאל, ויחד ב' הקוין זב"ו. (כמ"ש לעיל דף י"ג ד"ה ונתבאר) אשר בכח המיעוט הזה דקו שמאל, נהרגו בכורי מצרים, וע"י יחוד ב' הקוין יצאו ישראל מגלות.

קלא) ובארבעה עשר, הא וכו': ובארבעה עשר, הרי למדנו שאז מבטלים חמץ ושאור, וישראל מסתלקים מרשות אחרת, ונעקרים ממנו, ומתאחדים במצה קשר קדוש. אחר שנמולו נכנסו בה בסוד המצה כנ"ל, עד לאחר מתן תורה, שעשו פריעה, ונתגלה הרושם שלהם, ואז נתן להם קשר במקום עליון בקשר האמונה, במקום שכתוב, הנני ממטיר לכם לחם מן השמים

שערים העליונים, שהם שערי הג"ר, ויביאו הגאולה לישראל. וז"ש, דהא פתחא לאעלא לי בכך הוא, וכו' כי לא יוכלו לבא אצלי לקבל ממני שפע השלם, אלא ע"י התכללות החסדים שלי בחכמה שבך, אי אנת לא תפתח פתחך הא אנא סגיר, דלא ישכחון לי, כי אם לא תזדווג עמי בחכמה שבך, הרי החסדים שלי בבחינת ו"ק בלי ראש, הסגורים מהשגה, ולא ישיגו אותי להדבק בי. וז"ש זה השער לה' לאשכחא ליה ולאדבכא ביה, דהיינו בעת שמזדווגת עם ז"א, נעשתה שער אליה, שיוכלו התחתונים להשיגו ולהדבק בו, ע"י הארת הזווג השלם מחכמה וחסדים.

קל) ת"ח בשעתא דקב"ה וכו': בוא וראה בשעה שהקב"ה היה הורג לבכורי מצרים, דהיינו כל אלו שהרג בחצות לילה, והוריד המדרגות שלמעלה, למטה. בה בשעה נכנסו ישראל בברית אות הקדוש, שנמולו ונתחברו בכנסת ישראל, ונתאחדו בה. אז הראו אותו הדם על הפתח. ושני דמים היו אחד של פסח ואחד של מילה, והיה נרשם על הפתח רושם האמונה, אחד מכאן ואחד מכאן ויחד ביניהם, שה"ס ג' קוין ימין שמאל ואמצע. וכן נאמר, ונתנו על שתי המזוזות ועל המשקוף, כדי להראות אמונה.

פירוש, כי מכת בכורות ומילה, הם קרובים זה לזה, כי מכת בכורות בא ע"י שקו האמצעי (דפ"י דף צ"ה ע"א *) דף צ"ה ע"ב)

קדישא. בחר דאתגזרו, עאלו בה, עד כ דאתפרעו, ואתגלייא רשימא דלהון, וכדין יהב להון קשורא, באתר עלאה, בקשורא דמהימנותא, באתר דכתיב ו הנני ממטיר לכם לחם מן השמים, מן השמים דייקא, והא אוקמוה. קלב) ת"ח, כ בארביסר בשעתא דזווגא דסיהרא אשתכח בשלימו עם שמשא, וכתרין תתאין לא משתכחין כל כך בעלמא, דהא בחדתותי דסיהרא, זינן בישין משתכחין, ומתערי מ לאתפשטא בעלמא. ובשעתא דזווגא דסיהרא אשתכח בנהירו דשמשא בשלימו, מתכנשי כלהו לאתר חד, נ וקדושי מלכא

חלופי גרסאות

י ל"ג מן השמים. כ בחמיסר. ז מתערי. מ ל"ג לאתפשטא. נ וקדושי.

מסורת הוזהר

(נ) (שמות טז) בא מט צ"ב.

דרך אמת (כ) שעשו מילה ופרישה. ז והקליפות החיצונות לעטה מגבול הקדושה לא נמצאו אז כל כך בעולם.

הסולם

מאמר

תרי דמי חד דפסח וחד דאתגזרו

כי אינה שלה עצמה, אלא מקבלת מז"א שנקרא שמים. וכן בבחינה אחרת נקרא לחם חמץ או שאור. דהיינו שיש בשפע זו בחינת אחיזה לקליפות, מחמת המיעוט השורה עליה מכל המסך דחזה דז"א. וז"ש דהא כדין מבטלין חמץ ושאור, כי אז בליל פסח, היתה המלכות משפעת להם מבחינת מצב הא' שבה, דהיינו ממדרגה שהיתה מטרם מיעוטה, וכל הקליפות הנאחזות במיעוט הירח, שנקראות חמץ ושאור, היו מתבטלות, כי נתבטלה אחיותן שמחמת זה יצאו ישראל מרשות מצרים, וז"ש, ואפתלקן מרשותא אחרא, ואתעקרו מניה, ואתאחדו במצת קשורא קדישא, שנתבטלו כל הקליפות וכת השעבוד שלהם, ונתאחדו בשפע הקדוש הנקרא מצה. ואחר שכלו ופרעו נגלה הרשימה, שה"ס המוחין של מצב הב', שלאחר מיעוט המלכות, אשר הארתם רחבה וגדולה, ואינן עוד לחם עוני, אבל באים מז"א, כי אינה יכולה עוד לקבל מבינה, מחמת שנתמעטה כנ"ל. וז"ש וכדין יהב להון קשורא באתר עלאה, שהוא ז"א, באתר דכתיב, הנני ממטיר לכם לחם מן השמים. מן השמים דייקא, דהיינו מז"א. הנקרא שמים. ואין השפע נחשב עוד לשפע המלכות. כי כבר לית לה מגרמה ולא מיד. אלא נחשב על שם ז"א.

קלב) ת"ח בארביסר בשעתא וכו' : בוא וראה, בארבעה עשר, בלילה, בשעה שהזווג של הלבנה, שהיא המלכות, נמצא בשלמות עם השמש, שהוא ז"א, וספירות התחתונות, של הקליפות, אינן נמצאות כל כך בעולם. כי בעת חידוש הלבנה, נמצאים מינים רעים ומתעוררים להתפשט

השמים. מן השמים הוא בדיוק, דהיינו מז"א שנקרא שמים. וכבר העמידוהו. פירוש. כי ב' מצבים יש במלכות, מצב א' מטרם מיעוטה, שהיתה אז בסוד ב' מאורות הגדולים, שהיתה גדולה כז"א, ושניהם קבלו מבינה, ז"א חסדים, והמלכות חכמה. ולא היתה צריכה לקבל מז"א. מצב ב' אחר מיעוטה, שאמר לה הקב"ה, שהוא קו האמצעי, בסוד המסך דחירק שבו, לכו ומעטי את עצמך, שאז ירדה מתחת החזה דז"א, ואינה ראויה עוד לקבל חכמה, אלא כל מה שיש לה היא מקבלת מז"א. (כח"ש זה באורך בבראשית א' מאות ק"י עד אות קט"ו ע"ש) ושפע מצב הא', נקרא מצה. ושפע של מצב הב', נקרא לחם מן השמים. או חמץ. ויש מעלה וחסרון במצב הא' וכן במצב הב'. כי במצב א' יש מעלה, שאין בה מיעוט, ויכולה לקבל חכמה, ומקבלת מאותו מדרגה שז"א מקבל, דהיינו מבינה, וגדולה משום זה כמותו, כי הם במדרגה אחת תחת הבינה. אבל יש שם חסרון גדול, כי בהיותה מקבלת מקו שמאל דבינה בלבד, יש בה חכמה בלי חסדים, שאין החכמה יכולה להאיר בלי התלבשות החסדים ע"כ הארתה מצומצמת ודקה מאד, וע"כ נקרא השפע שיוירד אז ממנה, בשם מצה, או לחם עוני. וכן במצב הב' יש מעלה וחסרון. המעלה היא, שאז מקבלת מז"א, שבו החסדים והחכמה כלולים יחד בסוד קו האמצעי, והם מאירים בהרחבה גדולה. והחסרון היא, כי המיעוט שורה עליה מכל המסך שבחזה דז"א, ואינה ראויה עוד לקבל אור מבינה, אלא כל מה שיש בה מקבלת מז"א. וע"כ השפע המושפע ממנה במצב הזה מכונה לחם מן השמים, (דפרי דף צ"ה ע"ב)

אתערו. כדין כתיב ^ט) ליל שמורים הוא ליי', דהא זווגא קדישא אשתכת, והוא שמורים בכלא.

קלג) ר' אחא אמר, בגין כך תקונא ^ס דכלה בההוא יומא, ובליליא אשתכת ישובא דביתא, ווי לאינון דלאו מבני ביתא נינהו, כד אתאן לאזדווגא ^ע אורייתא כחדא, ווי לאינון דלא אשתמודעון גבייהו. בגין כך ישראל קדישין מתקנין לון ביתא, כל ההוא יומא, ועל ידיהו, עיילי מאן דעיילי, ואינון חדאן וזמרן תרווייהו זכאין אינון ישראל בעלמא דין ובעלמא דאתי.

קלד) אמר ר' יוסי למה לן לאטרחא כולי האי, קרא שלים הוא, דהא בהאי ליליא, זווגא עלאה קדישא אתער ואשתכת, הה"ד, ^ט) הוא הלילה הזה ליי' שמורים, מאי שמורים. תרי, ^פ זווגא ^צ דסיהרא בשמשא. לכל בני ישראל לדורתם, דהא מכאן ולהלאה, אתאחדו ואתקשרו בקשורא דשמא קדישא, ונפקו מרשותא אחרא. בגיני כך בארבעה עשר, מתקני גרמייהו, ומבערי חמץ

מסורת הזהר

^ט) (שמות יב) תרומה ל צ"ה. ^ע) (שם) דעיר ^ס דכלא. ^פ אריוותא. ^צ זווגי. ^צ בסיהרא. אות קלב צ"ס.

חלופי גרסאות

מאמר

הסולם

זווג דליל פסח

ונכנסים ברשות הקדושה, ואז מתעטרים חתן וכלה, דהיינו ז"א ומלכות, בעטרות של אמא עלאה, שהיא בינה, וצריך אדם להראות עצמו שהוא בן חורין. כי מוחין דאמא עלאה נק' חירוות.

ביאור הדברים. כי חידוש הלבנה יורה על מיעוט הירח, שהיא המלכות. שאז יש אחיזה לקליפות בה, כנ"ל, וז"ש (באות קל"ב) דהא בחדתותי דסיהרא זינון בישון משתכחין וכו', ונמשך זה עד זמן זווג הגדול, שהמלכות מזדווגת עם השמש פכ"פ עד שלא ניכר שום מיעוט בה, שעל זה מורה, שלמות הלבנה בליל ט"ו לחדש, שאין בה פגם. וז"ש, ובשעתא דזווגא דסיהרא אשתכח וכו', כדין כתיב ליל שמורים הוא לה', דהא זווגא קדישא אשתכח. ומלמדנו בזה, שיש זווג ז"א ומלכות בליל פסח, בתכלית השלמות, עד שאין בה מיעוט. שזה רק בשעה שהמלכות עולה לאמא עלאה, וז"א לאבא עלאה. מה שאין כזה בכל הימים טובים, ואפילו ביום. ולומד זה מכח שקראה התורה ליל ט"ו בניסן בשם ליל שמורים. זה יורה שהמלכות היא במלואה כמו הלבנה בליל ט"ו, והיא שמירה מכל הקליפות. מחמת זווג הגדול דז"ן במקום א"א. ור' אחא לומד זה, (באות קל"ג) שיש זווג הגדול דז"ן בליל פסח. משום שצותה התורה השבתת שאור ועשית קרבן פסח ביד, שלא מצינו כזה בשום ערב יו"ט. ע"כ משמע מזה, שהוא

להתפשט בעולם. אבל בשעה שזווג הלבנה נמצא באור השמש בשלמות, מתאספים כל הקליפות למקום אחד, ונחבאים, וקדושות המלך מתעוררות. אז כתוב ליל שמורים הוא לה'. כי זווג הקדוש נמצא, והוא שמורה בכל.

קלג) ר' אחא אמר וכו': רא"א, משום זה, תקון הכלה שהיא המלכות, הוא ביום ההוא, בארבעה עשר, ובלילה של חמשה עשר, נמצא ישוב הבית, דהיינו זווג ז"ן, אוי לאלו שאינם מבני הבית, שאינם דבקים במלכות, בשעה שבאים להזדווג התורות יחד, דהיינו תורה שבכתב, שהיא ז"א ותורה שבע"פ, שהיא מלכות. אוי לאלו שאינם נודעים להם. משום זה, ישראל הקדושים מתקנים להם, לז"ן, בית, דהיינו זווג, כל היום ההוא, ד"ד, ועל ידיהם נכנסים מי שנכנסים, דהיינו המוחין הצריכים לזווג ז"ן, והם, ז"ן שמחים ומזמרים שניהם. אשריהם ישראל בעולם הזה ובעולם הבא.

קלד) א"ר יוסי למה וכו': ארי, למה לנו להטריח כל כך. מקרא שלם הוא, שבלילה הזה, נתעורר זווג עליון קדוש ונמצא. ז"ש, הוא הלילה הזה לה' שמורים. מהו שמורים, שאומר לשון רבים. ומשיב, שסובב על שנים, שהם זווג הלבנה והשמש, שהם מלכות וז"א. לכל בני ישראל לדורותם. היינו, שמכאן ולהלאה נתאחדו ונתקשרו, ישראל, בקשר השם הקדוש, ויצאו מרשות אחרת. משום זה, ביד, מתקנים את עצמם ומבערים חמץ מביניהם, (דפו"י דף צ"ה ע"ב)

מבינייהו, ועיילי ברשותא קדישא, וכדין מתעטרי חתן וכלה, בעטרוי דאימא עלאה, ובעי בר נש לאחזאה גרמיה דאיהו בר חורין.

קלה) א"ר יוסי, הני ארבע כסי דההוא ליליא אמאי. א"ר אבא, הא אוקמוה חברייא, לקביל ד' גאולות. אבל שפיר הוא בספרא דרב ייסא סבא, דקאמר הואיל וזווגא קדישא אשתכח בהאי ליליא ^ק בכל סטרינ, וזווגא הוא בארבע קשרין, דאינון ד' דרגין, ולא מתפרשי דא מן דא, כד זווגא דא אשתכח, ואנון בחדוותא דלהון אתערנא, בגין דהא זכינא בהו, דמאן דאחיד בדא, זכי בכלא. וע"ד אשתני ליליא דא מכל שאר לילוון, ובעינן למעבד ^ר שמא בכלא, ולמחדי בהאי ליליא, בגין דחדוותא הוא לעילא ותתא.

קלו) ועוד אמר, דארבע אלין ארבע גאולות קרינון להו. מ"ט. בגין דהאי דרגא בתראה, גואל אתקרי, ^פ ^ה המלאך הגואל. ולא אקרי גואל, אלא ^ה על ידא דדרגא אחרא עלאה, דקיימא עלה ונהיר לה. ודא לא אפיק לה נהורא, אלא ^א באלין תרין דרגין דעליה. אשתכח, דד' אלין ארבע גאולות נינהו. קלז) ר' יהודה שאל לר' אבא, ^ב הא כתיב ^ג שבעת ימים שאור לא ימצא

מסורת הזהר

^פ (בראשית מז) נח טז צ"א. ^ק זווגא ול"ג בכל סטרינ. ^ר שמו; שנויאי. ^ש ל"ג המלאך הגואל. ^ה ת דרגא ול"ג על ידא; על דרגא. ^א באינון דרגין. ^ב מאי [האי] דכתיב. ^ג ל"ג שבעת ימים.

חליפי גרסאות

ארבע כוסות

הסולם

מאמר

שאמר, כיון שהזווג הקדוש נמצא בלילה ההוא בכל הצדדים, בין בחכמה ובין בחסדים, והזווג הוא בארבעה קשרים, שהם ד' מדרגות, שאינו נפרדות זו מזו כשהזווג זה נמצא, שהן חו"ב ות"ת ומלכות, ואנו מתעוררים בשמחה שלהן, ושותים כנגדן ד' כוסות, משום שזכינו בהן, כי מי שאחזו בזה, דהיינו בהארת הזווג, זוכה בכל ד' מדרגות חו"ב תו"מ. וע"כ נשתנה לילה הזה מכל שאר הלילות וצריכים לעשות וליחד השם בכל, ולשמוח בלילה הזה משום שהוא שמחה למעלה ולמטה.

קלו) ועוד אמר דארבע וכו': ועוד אמר, שארבע אלו חו"ב תו"מ. קוראים אותם ארבע גאולות, מהו הטעם. הוא משום שמדרגה אחרונה הוה דהיינו. מלכות, נקראת גואל. דהיינו המלאך הגואל. ואינה נקראת גואל, אלא על ידי מדרגה אחרת עליונה, שהוא ת"ת. העומדת עליה ומאירה לה. וזה, ת"ת, אינו מוציא אליה אור אלא באלו ב' מדרגות שעליו, שהם חכמה ובינה, שת"ת מקבל מהם, נמצא שארבע אלו, חו"ב תו"מ, הם ד' גאולות. להיותם נקשרים במלכות, הנקראת גואל.

קלז) ר' יהודה שאל וכו': ר"י שאל לר' אבא, הרי כתוב, שבעת ימים שאור לא ימצא

שהוא הכשרה לזווג שבליילה. וז"ש בג"כ תקונא דכלה ברחוה יומא, שמכשירים ומתקנים את המלכות בהשבתת שאור ועשית הפסח, משום, ובליליא אשתכח ישובא דביתא, דהיינו הזווג דורין. וכן אומר, בגין כך ישראל קדישין מתקנין לון ביתא כל ההוא יומא וכו'. שמכאן משמע שיש זווג בליל פסח.

ור' יוסי אומר (באות קל"ד) למה לן לאטרחא כולי האי, כדי ללמוד שיש זווג הגדול בליל פסח. קרא שלים הוא, דהא בהאי ליליא זווגא עלאה קדישא אתער ואשתכח, וכו', מאי שמורים תרי, וכו' שלומד זה, ממה שהכתוב קורא את הלילה שמורים בלשון רבים, שזה יורה, תרי זווגא דמיהרא בשמשא. דהיינו ז"א ומלכות. וז"ש, וכדין מתעטרי חתן וכלה בעטרוי דאמא עלאה, דהיינו שהמלכות עולה אז לאמא עלאה וז"א לאבא עלאה. שאין עוד זווג עלין כזה אלא בליל פסח בלבד.

קלה) א"ר יוסי הני וכו': אר"י, אלו ארבעה כוסות של לילה ההוא, למה. א"ר אבא, הרי העמידו החברים שהם כנגד ד' גאולות, והוצאתי והצלתי וגאלתי ולקחתי. (פסחים צט:) אכל יפה הוא מבואר בספרו של ר' ייסא סבא (דפרי דף צ"ב)

בבתיכם, וחדוותא הוא כל שבעה, אמאי לא אשתלים הלל כל ז' יומין, כמו בסכות, דאשתכח ד' ח' יומין הלילא, בשלימו דחדוותא כל יומא ויומא.

קלח) א"ל שפיר קאמרת, אבל ידיעא הוא, דהא הכא לא אתקשרו ישראל כל כך בכלא, כמה דאתקשרו לבתר. בגין כך בהאי ליליא, דזווגא אשתכח וחדוותא דכלא אשתכח, וישראל אתקשרו בההוא חדוותא, עבידנא שלימו, והלילא אשתלים. אבל ד' לבתר אע"ג דכלהו משתכחי, עד כען ישראל לא אתקשרו בהו, ולא אתפרעו לאתגלייא רשימא קדישא, ולא קבילו אורייתא, ולא עאלו במה דעאלו לבתר. בגין כך בסכות שלימו דכלא אשתכח ביה, וחדוותא דכלא יתיר, אבל הכא עד כען לא זכו, ולא אשתכח שלימו ביה כ"כ, אע"ג דאשתכחו כל ז', לאו הוא באתגלייא, וישראל עד לא אתקשרו בהו כדקא חזי.

קלט) וע"ד חדוותא דכלא ושלימו דהלילא ה בהאי ליליא, בגין ההוא חולקא דאתקשרו ביה. מאי טעמא. דכיון דבההוא ליליא זווגא אשתכח, כל קשורא דכלא אשתכח בסטרא דזווגא, ולא בסטרא דישאל, דכד זווגא אשתכח בה משתכחי אליו תרין *) דרגין דקיימין עליה. וכד אליו משתכחי, הא כל גופא אשתכח בהו, וכדין שלימו ז'כלא, וחדוותא מכלא, והלילא אשתלים, דהא כדין אתעטרת סיהרא בכלא. אבל ד' לא לבתר, דכל יומא ויומא אשתכחי,

חלופי גרסאות

ד ט'. ה מוסיף אשתכח בכל אינון דרגין עלאין; ל"ג מן אשתכח עד אשתכח. ו ל"ג והלילא אשתלים. ז ל"ג לבתר; מוסיף אבל באינון דרגין עלאין [לבתר]. ח ל"ג בהאי ליליא. ט מוסיף תרין; תלת דרגין. י ל"ג לא.

מאמר

הסולם

הלל בימי פסח

ועוד לא נמצא בהם השלמות כל כך, ואע"פ שנמצאים כל ז', הימים, חג"ת נה"מ דז"א, בז' ימי פסח. אינם בגלוי, וישראל עוד לא נקשרו בהם כראוי, עד לאחר מתן תורה.

קלט) וע"ד חדוותא דכלא וכי: וע"כ שמחת הכל ושלמות ההלל הוא בלילה הזה, הראשון של פסח, משום אותו החלק שישראל נקשרו בו. מהו הסעם. הוא, כיון שבילילה ההוא נמצא הזווג, וכל הקשר של המדרגות כלם שנגלו נמצא מצד הזווג, דהיינו מצד התעוררות של מעלה, ולא מצד ישראל. וכשהזווג דז"א נמצא בה, במלכות, נמצאות אלו ב' מדרגות חכמה ובינה עומדות גם כן עליה (כנ"ל אות קל"ו) וכשאלו נמצאות, הרי כל הגוף, שהוא כל קומת ז"א, נמצא עמהם, ואז הוא שלמות הכל ושמחת הכל, וההלל נשלם. כי אז נתעטרה הלבנה, שהיא המלכות, בכל. אבל לא לאחר הלילה הראשון, שכל יום ויום מן הימים חג"ת נה"מ

ימצא בבתיכם, והשמחה היא כל שבעה, ולמה אינם אומרים הלל שלם כל ז' ימים של פסח כמו בסכות שאומרים שמונה ימים הלל בשלמות השמחה בכל יום ויום.

קלח) א"ל שפיר קאמרת וכי: אמר לו יפה אמרת, אבל, ידוע הוא, שכאן בפסח, לא נקשרו ישראל כל כך בשלמות כמו שנקשרו אח"כ, משום זה, בלילה הזה הראשון, שנמצא בו זווג ז"ל, ושמחת הכל נמצא, וישראל נקשרו בשמחה ההיא, אנו עושים שלמות, וההלל הוא שלם. אבל אח"כ, בכל ימי פסח, אע"פ שכולם נמצאים, דהיינו כל ז' המדרגות חג"ת נה"מ המאירים בז' ימי הפסח. עד עתה עוד לא נקשרו בהם ישראל, ועוד לא עשו פריעה (כנ"ל אות קל"א) שיתגלה בהם רשם הקדוש, ולא קבלו התורה, ולא נכנסו באותן המדרגות חג"ת נה"מ שנכנסו אח"כ. משום זה בסכות, שלמות הכל נמצא בו, ושמחת הכל נמצא בו ביותר, אבל כאן בפסח, עד עתה עוד לא זכו (דפריי דף צ"ה ע"ב *) דף צ"ו ע"א)

וישראל עד לא זכו בהו, הא לאו הלילא שלימא, כמו בזמנין אחרנין. (קמ) א"ל ר' יהודה, שפיר הוא, והכי הוא ודאי. והאי זמנא אחרא שמענא ליה בהאי גוונא, ואנשינא מלי. השתא מלה אחרא בעינא למנדע, הא חזינא בפסח ז', ובסכות ז', ושלימו דחדוותא ביומא אחרא. בשבועות, אמאי לא אשתכחו ביה ז' ימים, והא הכא אתחזון יתיר מכלא.

(קמא) פתח ואמר, (ז) ומי כעמך כישראל גוי אחד בארץ. וכי מאי שנא הכא דאקרון ישראל אחד, יתיר מאתר אחרא. אלא, כיון דשבחא דישראל, אתיין לפרשא, קרא לון אחד, דהא בכל אתר שבחא דישראל אחד הוא. מ"ט. בגין דכל קשירו דעלאי ותתאי, בהאי אתר דאקרי ישראל אשתכח. כ דאתקשר במה דלעילא, ואתקשר במה דלתתא, ואתקשר בכ"י. וע"ד אקרי כלל אחד. ובאתר דא אשתמודעא מהימנותא, וקשורא שלימא, ויחודא עלאה קדישא.

(קמב) וע"ד, יומא דא, קשורא דמהימנותא הוא, קשורא דכלא. וכתוב (ק) עץ חיים היא למחזיקים בה אילנא הוא דאקרי אחד. וע"ד בגין ד דאינון מתקשרי באתר דא, אקרי הכי. ועץ חיים אחד הוא ודאי אקרי, בגין דכלא ביה מ אתקשר, נ ויומא דיליה, אחד ודאי, קשורא דכלא, ואמצעיתא דכלא. (קמג) הה"ד (ו) ועץ החיים בתוך הגן, בתוך ממש, במציעות, ואחיד בכל

חלוסי גרסאות

מסורת הוהר

(ז) (ש"ב ז) שמות צב צ"ט. (ק) (משלי ג) ב"א רכס כ מסיף ועוד דאתקשר. ל אינון דמתקשרי. צ"א. (ר) (בראשית ב) ב"א רכ צ"ב. ח ל"ג אתקשר. נ ושמא.

למה אין ז' ימים בשבועות

הסולם

מאמר

שנקרא ישראל, כי הוא נקשר במה שלמעלה, דהיינו במחזה ולמעלה שלו, שהיט חקדים, ונקשר במה שלמטה דהיינו בנה"י שהם מחזה ולמטה שלו שמשם השפעת החכמה, ונקשר בכנסת ישראל, שהיא המלכות. שבה גילוי החכמה. וע"כ, כיון שמקשר אלו ג' המקומות, נקרא הכל אחד. ובמקום הזה נודע האמונה, שהיא המלכות, וקשר חשלה, שהוא נה"י, ויחוד העליון הקדוש. שבג"ר.

(קמב) וע"ד יומא דא וכו': וע"כ יום הזה, של שבועות, שהוא קו האמצעי, שהוא כנגד ז"א שנקרא ישראל כנ"ל, הוא קשר של האמונה וקשר הכל, כנ"ל, וכתוב, עץ חיים היא למחזיקים בה, שהעץ חיים, שהוא ז"א, אילן הוא שנקרא אחד. וע"כ משום שישראל שלמטה מתקשרים ומחזיקים במקום זה, בעץ החיים, שהוא ז"א, ע"כ נקראים אחד. כי עץ חיים אחד הוא נקרא ודאי, משום שהכל נקשר בו כנ"ל, והיום שלו, שהוא שבועות, אחד הוא ודאי, שהוא קשר הכל ואמצע הכל, כי הוא קו האמצעי.

(קמג) הה"ד ועץ החיים וכו': ז"ש, ועץ החיים בתוך הגן, כי דא שנקרא עץ החיים, הוא

נה"מ נמצא, וישראל עוד לא זכו בהם. חרי אין ההלל שלם כמו בזמנים אחרים.

(קמ) א"ל ר' יהודה וכו': א"ל ר"י יפה הוא, וכך הוא ודאי, וזה, כבר שמעתי אותו בפעם אחר באפן הזה ושכחתי הדברים. עתה דבר יתיר אני רוצה לדעת. אנו רואים, שבפסח ז' ימים, ובסכות ז' ימים, ושלמות השמחה של סוכות ביום אחד, בשמיני עצרת. ובשבועות, למה לא נמצאים בו ז' ימים, אהרי כאן ראוי להיות ז' ימים יותר מבכל פירוש. כי שבועות הוא זמן מתן תורה החשוב מכל. ועוד, כי פסח ה"ס קו ימין וסוכות קו שמאל, ושבועות קו האמצעי הכולל בתוכו ב' הקוין, וא"כ היה צריך להיות בו ז' ימים יותר מבהם.

(קמא) פתח ואמר ומי גוי: פריא, ומי כעמך כישראל גוי אחד בארץ. שואל, וכי מהו השינוי, שכאן נקראים ישראל אחד, יותר מבמקום אחר. ומשיב, אלא כיון שבא כאן לפרש שבחם של ישראל קראם, אחד. כי בכל מקום השבח של ישראל הוא, אחד. מהו הטעם. הוא, משום שכל הקשר של העליונים והתחתונים נמצא במקום ההוא שנקרא, ישראל, דהיינו ז"א (דפרי דף צ"ו ע"א)

סטריין, ואתקשר ביה. וע"ד פסח וסכות, והוא באמצעיתא. בגין דאיהו אמצעיתא דכלא, ודא הוא שבחא דאורייתא בהאי יומא, ולא יתיר, שבחא דמהימנותא, וקשורא דכלא. א"ר יהודה, בריך רחמנא דשאלנא, וזכינא להני מילי.
(קמד) א"ר יצחק, חדוותא ושירתא, זמינין ישראל לשבחא לקב"ה, כהאי שבחא דמשבחי ישראל בליליא דפסחא, דכ"י אתקדשת בקדושה דמלכא. הה"ד (ו) השיר יהיה לכם כליל התקדש חג. כליל התקדש חג דייקא. ברוך יי לעולם אמן ואמן.

(קמה) וביום (ח) הבכורים בהקריבכם מנחה חדשה ליי' בשבועותיכם מקרא קדש יהיה לכם וגו'. ר"ש פתח, (א) אז ירננו עצי היער מלפני יי' כי בא לשפוט את הארץ. (ב) זכאה חולקיהון דאינון דמשתדלי באורייתא (ג) יממא ולילי, דידעין ארחי דקב"ה, ואתאחדון (ד) בשמיה. ווי לאינון דלא משתדלי באורייתא, דהא לית לון חולקא בשמא קדישא, ולא אתאחדון ביה, לא בהאי עלמא, ולא בעלמא דאתי. מאן דזכי בהאי עלמא, זכי בעלמא דאתי. דהכי תנינן, (א) דובב שפתי ישנים, אע"ג דאינון בהווא עלמא, שפוותיהו מרחשן תמן אורייתא. (קמו) ת"ח, עד השתא (ב) אקריבו ישראל תבואת הארץ, תבואת הארץ

חלופי גרסאות

מסורת הוהר

(ו) (ישעיה ל). (ח) (במדבר כח) בהשמטת ח"א (ט) זכאין. ע כל יומא ול"ג יממא ולילי. פ מוסקי (ד"ה א טז) לך ג צ"ג. (ב) (שיר ז) רס: ח"ג רנג. (א) (ד"ה א טז) לך ג צ"ג. (ב) (שיר ז) תרומה נב צ"ז.

ספירת העמר וחג השבועות

הסולם

מאמר

וגו': ר"ש פתח, אז ירננו עצי היער מלפני ה' וגו'. אשרי חלקם של אותם העוסקים בתורה יום ולילה, שיועדים דרכי הקב"ה, ומתאחדים בשמו. אי לאלו שאינם עוסקים בתורה, שאין להם חלק בשם הקדוש, ואינם מתאחדים בו, לא בעולם הזה ולא בעולם הבא. מי שזוכה בתורה בעולם הזה, זוכה בה בעולם הבא. שכן למדנו, דובב שפתי ישנים, שאע"פ שהם בעולם ההוא, שפתותיהם דובבות שם תורה. ממה שזכו בעולם הזה.

(קמו) ת"ח עד השתא וכו': ברא וראו, עד עתה דהיינו בפסח, הקריבו ישראל תבואת הארץ, דהיינו העומר, תבואת הארץ, ודאי, דהיינו הארת המלכות הנקראת ארץ. ונתעסקו בו, ונתקשרו בקשר ההוא. ואע"פ שהוא נמצא דין, הנה הדין נמצא בו בשלום. והקריבו שעורים משום שהוא הראשון לכל שאר התבואות, ומן הראשון מקריבים, ולא מאותן שמתאחדות, כי האחיזה הראשונה, שישאל נתאחוזה בהקב"ה, כאן הוא. אמר הקב"ה, אני נותן לכם מן במדבר ממקום ההוא הנקרא שמים. שהוא ז"א, שכתוב הגני ממסיר לכם לחם מן השמים

הוא בתוך ממש, באמצע, וכולל כל הצדדים, דהיינו קו ימין וקו שמאל, ונקשר בהם. וע"כ, פסח וסכות, והוא, שבועות, באמצעם. כי פסח הוא קו ימין ופסכות קו שמאל, ושבועות קו אמצעי, כי הוא אמצע הכל. וזה הוא שציון הוה, הוא שבת של התורה, דהיינו זמן מתן תורתנו, ולא יותר. כי תורה ה"ס ז"א, שהוא קו האמצעי, ושבח של האמונה, שהיא מלכות, וקשר הכל. דהיינו של הג"ה, כי כל אלו נקשרים בקו האמצעי, כנ"ל. אמר ר' יהודה ברוך הרחמן ששאלתי, חכיתי לדברים אלו.

(קמד) א"ר יצחק חרוותא וכו': ארי, שמחה ושירה עתידים ישראל לשבח להקב"ה, כאותו השבח שמשבחים ישראל כליל פסח, שכנסת ישראל, שה"ס לילה מתקדשת בקדושת המלך. בוווג הגדול במקום או"א (כנ"ל באות קל"ד בהטולס) ו"ש, השיר יהיה לכם כליל התקדש חג. כליל התקדש חג, הוא במדויק, דהיינו כאותו הווג שכליל פסח. ברוך ה' לעולם אמן ואמן.

מאמר ספירת העמר וחג השבועות

(קמה) וביום הבכורים בהקריבכם מנחה (דפריי דף צ"ז ע"א)

ודאי. ואתעסקו ביה, ואתקשרו בההוא קשורא. ואע"ג דדינא אשתכח, דינא ק בשלמא אשתכח ביה. וְאִקְרִיבוּ שְׁעוּרִים, בגין דאיהו קדמא מכל שאר תבואה, ומן קדמא מתקרבא, ולא מההוא דמתאחר, דהא אחידו קדמא, דישאל אתאחדו ביה בקב"ה, הכא הוא. אמר קב"ה, אנא יהבית ש לכו מן במדברא, מההוא אתר דאקרי שמים, דכתיב (א) הנני ממטיר לכם לחם מן השמים, ואתון מקרבין ת קמאי שְׁעוּרִים.

קמו) א ורזא דמלה, זאת תורת הקנאת, חסר. אזהרותא לנשי עלמא, דלא ישטון תחות בעליהון. ואי לאו, קמח שְׁעוּרִים זמינא לקרבא. ב וממלה חדא,

חלופי גרסאות

ק דשלמא מתנהגא ביה. ר ואתקריבו; אקריבו. ש להו. ת קדמאי. א בדפריי ג"ב מן ורזא דמלה עד זכאה בשם תוספתא. ב בדפריי כתבו שהמלים וממלה חדא אשתמודע מלה אחרא זה מבחין ג"ב פ"י שזוהו בגליון קדם הדפוס.

מסורת הוהר

(ג) (שמות טז) לעיל אות קלא צ"ב.

ספירת העמר וחג השבועות

הסולם

מאמר

ד"ה מחלוקת). וז"ש ואע"ג דדינא אשתכח, כי היא חכמה בלי חסדים, דינא בשלמא אשתכח ביה, דהיינו שנמצא בתקון התנופה, להניף הארתה ממטה למעלה, שהיא תקון השלום של קו האמצעי, שעי"ז, עושה שלום בין הקוין, שיתכללו זה בזה (כח"ש שם) וע"כ נחשב בזה, שהדין הוא כבר בבחינת השלום עם הימין. וז"ש ואקריבו שְׁעוּרִים, בגין דאיהו קדמא וכו' כי הארת השמאל הזה, הוא תקון הראשון של המלכות, משום שיעקר בנינה משמאל הוא כנ"ל. וז"ש, אמר קב"ה אנא יהבית לכו זכו' לחם מן השמים, ואתון מקרבין קמאי שְׁעוּרִים. שתקון המלכות במנחת שְׁעוּרִים צריך להיות מצדנו, ואז ישפיע הקב"ה לחם מן השמים, שה"ס הארת ז"א שנקרא שמים, שה"ס הארת החסדים.

קמו) ורזא דמלה זאת וכו': וסוד הדבר הוא, זאת תורת הקנאת, חסר ו', היא אזהרה לנשי העולם שלא ישטו תחת בעליהם. ואם לא, קמח שְׁעוּרִים מוכן להקרבה. ומדבר אחד נודע דבר אחר. אשרי חלקם של ישראל, כי כנסת ישראל אינה משקרת במלך הקדוש לעולם. וכנסת ישראל תמהה ואומרת, וכי יכול להיות, אשר תשטה אשה תחת אשה, ומשום זה הדין של אותה אשה, שהיא סוטה, באה ממקומה. ומי הוא מקומה, אותה שכתוב בה, אשת חיל מי ימצא ורחוק מפנינים מכרה. אשת חיל עטרת בעלה.

פירוש השכינה הקדושה שה"ס המלכות הנקראת אשת חיל, היא אינה משקרת במלך הקדוש, כלומר שלא תשטה להתחבר באל לאחר המשיך הארת החכמה מפעלה למטה. אלא

השמים. ואתם מקריבים לפני שְׁעוּרִים. שהיא בחינת המלכות.

ביאור הדברים. אע"פ שבליל פסח היה המלכות בזווג פב"פ עם ז"א בתכלית הגדלות, הרי היה מבחינת אתערותא דלעילא בלבד, כדי להוציא ישראל ממצרים. שז"ס דילג על הקץ, מחשש שלא יטמעו ישראל במצרים. ומשום זה לא היו המוחין האלו בני קיום, ואחר ליל פסח, תיכף חזרה המלכות לקטנותה, כדי לבנותה בסוד אתערותא דלתתא, ע"י ישראל. ומתוך שהמלכות היא בעיקר מבחינת קו שמאל, ע"כ מצוה ראשונה של הקרבת מנחת העמר, מנחת שְׁעוּרִים, ששְׁעוּרִים ה"ס הארת המלכות מבחינת קו שמאל מחכמה בלי חסדים, שהיא דינים, שה"ס מאכל בהמה, ובהמות נמשכות משמאל. אלא בסוד עמר התנופה, שפירושו, שמניפים הארתה ממטה למעלה. ואח"כ ע"י ספירת העומר ממשיכים אליה ז' ספירות תג"ת נהי"מ מו"א, שכל אחת כוללת ז"ס, שבוה משיגה קומה שוה לבחינת זווג פב"פ ביום החמשים שהוא תג השבועות. שאז מקריבים מנחה שניה, מנחת חטים, שה"ס מנחה חדשה. שכל מ"ט ספירותיה נתחדשו ע"י ז"א.

וז"ש, תבואת הארץ ודאי, דהיינו הארת המלכות שנקראת ארץ. ואתעסקו ביה, דהיינו שהיו עוסקים בהקרבתה ובתנופתה, דהיינו שתקנו שהארה זו, שה"ס חכמה בלי חסדים, לא תאיר אלא בתנופה, ממטה למעלה, ואתקשרו בההוא קשורא, שבוה קשרו את המלכות בקשר הראשון לז"א, שה"ס קו אמצעי המתקן את קו השמאל, בדרך שלום עם הימין, שיאיר רק ממטה למעלה (כנ"ל ב"א דף ט' דפריי דף צ"ו ע"א)

אשתמודע מלה אחרא. זכאה חולקיהון דישראל, דהא כנסת ישראל לא שקרת במלכא קדישא לעלמין. כ"י תווהת, ^(ד) אשר תשטה אשה תחת אישה, בגין כך דינא דהאי אתתא * מאתרהא קא אתיאי. ומאן הוא אתרהא ההוא דכתיב בה ^(ה) אשת חיל מי ימצא ורחוק מפנינים מכרה. ^(ו) אשת חיל עטרת בעלה. קמח) וההוא קמח שעורים, ^(ג) דאיתית ההיא אתתא, מנחת קנאת אתקרי, חסר, כנסת ישראל הכי אקרי. ועל דא, בפנחס כתיב, ^(ז) תחת אשר קנא לאלהיו, דקנאה הכא אתאחד, דמאן דמשקר בהאי ברית, קנאה אתערע עליה, ועל דא קנאין פוגעין בו. תא חזי, קמח שעורים, האי עומר, דכיון דהוה מטא ^(ח) לריחון דגרוסות, מפיקין מניה עשרון מנופה ב"ג נפה. קמט) ודא שבע שבתות תמימות, לבתר ^(ט) דסלקין שבע שבתות אליו, אתא מלכא קדישא לאזדווגא בה בכ"י, ואורייתא אתייהבת. וכדין אתעטר

חלופי גרסאות

מסורת הוהר

(ד) (במדבר ה) בהשמשות ח"א רס: ה) (משלי לא) (ז) דאיתא. ד דסלקן. תוריע ב צ"ו. (ו) (שם יב) ב"ב ה צ"א. (ז) (במדבר כה) נח נט צ"ב.

דרך אמת ^(ח) לרחיים שטוחנין בהם גרוסות והם פולין.

ספירת העמר וחג השבועות

הסולם

מאמר

אשר תשפח וגר, כלומר שתמנה עליה ומענישה אותה. בג"כ דינא דהאי אתתא מאתרהא וכו' דכתיב בה אשת חיל. כיון שהסוטה נתדבקה באשת זנונים, שהיא כנגד אשת חיל, הרי הפגם נוגע לאשת חיל, וע"כ היא מענישה אותה.

קמח) וההוא קמח שעורים וכו': ואותו קמח שעורים שמביאה אשה הוה, נקרא מנחת קנאת, חסר, כי כנסת ישראל שהיא המלכות, נקראת כך. שבה נמצאת הארה זו דקמח שעורים, וע"כ היא מענישה אותה. (כנ"ל בדבור הסמוך) וע"כ בפנחס כתוב, תחת אשר קנא לאלקיו, כי קנאה שהיא המלכות, נאחזה כאן, כי מי שמשקר בברית ההוא, קנאה, שהיא המלכות, מתעוררת עליו להענישו. ועל כן אמרו, קנאין פוגעין בו (סנהדרין פ"א:): בוא וראה, קמח שעורים, עומר הזה כיון שהגיעו לרחיים שטוחנים בהם, הוציאו ממנו עשרון מנופה ב"ג כבורות. גרוסות, פירושו מקום טחינה דקה, מלשון ויגרס בחצץ (איכה ג' ט"ו).

קמט) ודא שבע שבתות וגר: וזה, שבע שבתות תמימות, היינו, כי לאחר שעברו שבע שבתות אלו, יבא המלך הקדוש להזדווג בכנסת ישראל, כי ע"י מ"ט ספירות אלו דו"א נבנית כל קומתה (כנ"ל באות קמ"ו ע"ש) והתורה ניתנה, ואז מתעטר המלך, וז"א, ביחוד השלם, ונמצא אחד למעלה ולמטה, וכשנתעורר המלך הקדוש והגיע הזמן של התורה, כל אלו תאילנות המבכירים

אלא דבוקה בז"א בעלה, המחקן הארת חכמה ממטה למעלה, כנ"ל בדבור הסמוך. והסוטה שלמטה אשר תשטה תחת אשה, מעורר למעלה הקליפה כנגד המלכות, הנקראת אשת זנונים, שהיא שטה מז"א ונתדבקה באל אחר, הממשיך הארת השמאל ממעלה למטה. ח"ש, זאת תורת הקנאת חסר, מטעם שרומז על המלכות שנקרא קנאה, והיא, אזחרותא לנשי עלמא דלא ישפון תחת בעליהון, שלא תעוררנה ותחוקנה במעשיהן את אשת זנונים למעלה, להמשיך הארת השמאל ממעלה למטה, ולפגום בתקון ז"א, בעלה של המלכות. ואי לאו, ואם ישטו תחת בעליהם, קמח שעורים זמינא לקרבא, שה"ס הארת השמאל, כנ"ל בדבור הסמוך. ואם האשה שטה מתחת בעלה, ונתדבקה באשת זנונים, נמצאת מושכת הארה זו דקמח שעורים שהיא הארת השמאל, ממעלה למטה כדרך אשת זנונים, ואז צבתה בטנה ונפלה ירכה. ח"ש, וממלה חרא, דהיינו מהארת קמח שעורים, אשתמודע מלה אחרא, שניכר אם היא נתדבקה באשת זנונים או באשת חיל, כי אם נתדבקה באשת זנונים מושכת הארת הקמח שעורים ממעלה למטה, שאז רובצים עליה כל הדינים הקשים שבשמאל, וצבתה בטנה וכו'. ואם היא כשרה, דבוקה באשת חיל, אז ממשכת הארת קמח השעורים ממטה למעלה, ואז להיפך כי נקתה ונזרעה זרע. ח"ש, כנסת ישראל תווחת, (דפ"י דף צ"ו ע"א * דף צ"ו ע"ב)

מלכא ביחודא שלים, ואשתכח אחד לעילא ה ותתא. וכד אתער מלכא קזישא, ומטא זמנא דאורייתא. כל אינון אילנין ו דמבכרי ו אבייהו, סלקין שירתא. זמאי אמרי בשעתא דמלקטי להון, פתחי ואמרי, ח, יי' בשמים הכין כסאו ומלכותו בכל משלה. ט יי' בהשמים חסדך. וכתוב, י וכל עצי השדה ימחאו כף. קנ תו פתח ואמר, כ מזמור שירו ליי' שיר חדש כי נפלאות עשה. שיר חדש אקרי. בגין כך בהקריבכם מנחה חדשה. התם מנחת קנאות, הכא מנחה חדשה. חדשה דחודשא ז דכלה הכא. קשורא ח דכלה דעילא ותתא, קשורא דמהימנותא. וע"ד יעקב שלימא אתעטר בעטרוי, ואורייתא אתייהיבת. קנא) וכד מטון בכורים לגבי כהנא, הוה בעי בר נש למימר ולפרשא מלין, על ההוא אילנא דארעא, דאשתלים כגוונא דלעילא, בתריסר תחומין, בשבעין ענפין, ובעא לאובדא ליה לבן ארמאה, דאתפגים עלמא בגיניה. וקב"ה שזיב ליה, ואתעטר ט בבנוי כמה דאוקימנא. בגין ההוא אילנא, דכל קשרא דמהימנותא, ביה תלייא. ועל דא מנחה חדשה אתקרי. מ"ט. בגין דחודותא דעלאי ותתאי הוא, וחודותא דסיהרא. ובכל זמנא חדותי י דסיהרא, קשרא דמהימנותא הוא, וחודותא דילה.

קנב) למלכא דהווי ליה בנין, וברתא חדא, אתקין סעודתא לכלהו בנין,

מסורת הזהר
ח (תהלים קג) משפטים קמ צ"מ. ט (שם לו). ה ואחד לתתא. ו דמבכרי; דמדברי. ז דכלא. י (ישעיה נה) ויקרא מ צ"ט. כ (תהלים צח) ח דכלא. ט בדינוי. י קשרא דמהימנותא הוא חיי שרה י צ"ב דסיהרא ול"ג וחודותא דילה.

דרך אמת נ פריהם מעלים שירה בשעה שמלקטין אותן.

מאמר הסולם חג השבועות
והמעלה דז"א, ומחזה ולמטה, קשר האמונה. וע"כ יעקב השלם שהוא ז"א, נתעטר בעטרותיו, והתורה ניתנה. קנא) וכד מטון בכורים וכו': וכשהגיעו הבכורים אל הכהן, היה צריך האדם לומר ולפרש הדברים, על אותו אילן שבארץ, הנשלם כעין של מעלה, שהוא ז"א, בייב תחומין, שה"ס י"ב גבולי אלכסון, שהם חו"ג תו"מ שבכל אחד ג' קוין, ובע' ענפים, של השם ע"ב, שה"ס ע' סנהדרין ובי' עדים, ושלבן הארמי רצה לאבד אותה, שהעולם נפגם בשבילה, והקב"ה הציל העולם ונתעטר בבניו, דהיינו בנשמות ישראל, כמו שהעמדנו, כי באילן ההוא, שהוא ז"א, כל קשר האמונה, שהיא המלכות, תלוי בו. וע"כ נקראת המלכות אז, מנחה חדשה, מהו הטעם, הוא, משום ששמחת העלינים והתחתונים הוא, ושמחת הלבנה, שהיא המלכות, ובכל זמן חדש הלבנה, שהיא המלכות, הוא קשר האמונה בז"א, ושמחה שלה. קנב) למלכא דחוו ליה וכו': בדומה למלך שהיה לו בנים ובת אחת, התקין סעודה לכל (דמ"י דף צ"י ע"ב)

לא אשתכחת ההיא ברתא על פתורא. כד אתאת, אמרת למלכא, מארי, לכל אחי זמינת ויהבת לכל חד כ מאנין ידיען, ולי לא יהבת חולקא בינייהו. ז א"ל, חייך ברתי, ח מנא דילך נ ישתכח על חד תרין. הא כלא יתנון לך מחולקיהון. אשתכח לבתר בידהא חולקין, על חד תרין מכלא. כך כנסת ישראל, מכלא נטלא חולקין, ועל דא אתקרי כלה, ס כלולא. ככלה ע דכלהו מזמנין לה מאנין וחולקין ותכשיטין, כך היא כ"י, פ חדתותי דילה בכלא, וכלא יהבין לה חולקין ומאנין.

קנג) תא חזי, בשעתא דמלכא קדישא אשתכח בעטרי, חדוותא דכנסת ישראל הוא. וכד אורייתא אחייהבת, אתעטרת כנסת ישראל בעטרי עלאין, ובגין דכל קשרא דמהימנותא, אתקשר בהאי אילנא, אקרי יום אחד. דכתיב, (ו) והיה יום אחד הוא יודע ליי'. יום אחד ודאי, דכ"י יום אחד, בקשורא דלעילא. קנד) קשורא דלעילא, רישא וגולגלתא ומוחי. קשורא אחרא, תרין דרועין ז וגופא. דאחידן, מחילא דרישא. ק ואוקמא רב המנונא, ר בתלת קשירין דאבהתא. ש תרין ת קיימין דלתתא דאתמשכו א במשח רבות, בתרין דרגין, ב תרין נחלין, לאכנשא זרעא, לאפקא בדרגא אחרא, בפום אמה. אילנא דא.

מסורת הזהר

(ל) (זכריה יד) וירא עד צ"א. כ מנין. ל מוסיף א"ל אתאת. ח מינך ול"ג מנא דילך. נ אשתכח. ט מוסיף כלולה דכלא. ע דכלא זמנין. פ חדתותיה דליה; חדוותא. צ ל"ג וגופא. ק ואוקמא רב המנונא סבא. ר בתרי קשירין; בתרין. ש מוסיף קשורא אחרא תרין. ת כוללין. א בקיומא ול"ג במשח רבות. ב ל"ג תרין נחלין.

חלופי גרסאות

חג השבועות

הסולם

מאמר

נקרא יום אחד. שכתוב, והיה יום אחד הוא יודע לה'. יום אחד ודאי, כי כנסת ישראל היא יום אחד בקשר של מעלה. דהיינו ביחוד ז"א. כי אין ז"א נקרא אחד, אלא כשהיא ביחוד עם המלכות (כנ"ל אות צ"ו).

קנד) קשורא דלעילא רישא וכו': הקשר שלמעלה, בז"א, הוא ראש, שהוא גלגלתא ומוחי, הגלגלתא הוא כתר, והמוחיין הם חב"ד. קשר אחר, ב' זרועות שהם חסד וגבורה, וגוף, שהוא תפארת, שחג"ת אלו נאחזים מהכח של הראש, דהיינו שנמשכים מחב"ד שבראש. והעמידו רב המנונא. בג' קשרים של האבות, דהיינו בחג"ת, ב' עמודים, שהם נצח והוד, הנמשכים בשמן המשחה בב' מדרגות, ימין ושמאל, בב' נחלים, שה"ס שחקים, לקבץ הזרע בתוכם, דהיינו השפע של חג"ת וחב"ד, ולהוציאם במדרגה אחרת, דהיינו בקו אמצעי, כפי האמה, שהוא היסוד. אילן, זה הוא גוף שבאמצע, דהיינו תפארת, האוחז את כל אלו חב"ד חג"ת נה"י, וכולם מתקשרים בו, והוא בהם, ועל כן הכל אחד. וכשמדווגת עמו המטרוניתא, שהיא מלכות, אז

לכל הבנים. בת ההוא לא נמצאת על השלחן. כשבאה, אמרה למלך, אדוני, לכל אחי הזמנת, ונתת לכל אחד מנות ידועות, ולי לא נתת חלק ביניהם. אמר לה, חייך בתי, המנה שלך תמצא על אחת שתיים. כי כולם יתנו לך מחלקם. ונמצא אח"כ בידיה חלקים, על אחד שנים יותר מכולם. כך כנסת ישראל, מכל המדרגות לקחה חלקים, הן מבחינת החכמה והן מבחינת חסדים, וע"כ נקראת כלה, שהיא כלולה מכל. ככלה שכולם נותנים לה לבושים וחלקים ותכשיטים, וכך היא כנסת ישראל, התחדשות שלה בכל המדרגות, וכולן נותנים לה חלקים ולבושים, דהיינו מוחין ולבושי מוחין.

קנג) ת"ח בשעתא דמלכא וכו': ברא וראה, בשעה שהמלך הקדוש, ז"א, נמצא בעטרותיו, דהיינו במוחין דג"ר, הוא שמחת כנסת ישראל, כי גם היא נמצאת באותם המוחין, וכשניתנה התורה נעטרה כנסת ישראל בעטרות עליונות. ומשום שכל קשר האמונה, שהיא המלכות, נקשר באילן הזה, בז"א, הוא (דפריי דף צ"ו ע"ב)

הוא גופא דאמצעיתא, דאחיד לכל הני, וכלא מתקשרן ביה, והוא ג בהון, ועל דא כלא חד. וכד אזדוגת ביה מטרוניתא, כדין הוא אחד, והא אוקימנא מלי. קנה) תא חזי, כתיב ביום השמיני עצרת. מאן עצרת. אלא בההוא אתר, דכלא מתקשרן כחדא, אקרי עצרת, ד מאי עצרת, ה כנישו. ואי תימא הכא דאקרי עצרת, מאי טעמא. אלא ו בכל אינון יומין, יומי סעודתי דענפי אילנא * הוו. ועל דא, שבעים פרים אינון. לבתר, ז חדותא דאילנא ממש, ח וחדותא דאורייתא. ובגיניה הוא יומא חד עצרת. חדותא דאורייתא, חדותא דאילנא, דהוא גופא.

קנו) ועל דא לית חולקא בהאי יומא, אלא ט לקב"ה וכו". בג"כ, עצרת תהיה לכם, לכם, ולא לאחרא. דהא בשעתא דמלכא אשתכח, כלא אשתכח ביה. וע"ד תנינו, בעצרת על פירות האילן, והא אוקמוה. י בג"כ אחד אקרי, אחד ודאי, כמה דאמרן.

קנו) כ ת"ח, מה כתיב, ממושבותיכם תביאו לחם תנופה וגו', סלת תהיינה חמץ תאפינה. מאי שנא הכא ז חמץ, אלא בגין דכלא אחידן ביה ח באילנא, דהא באילנא אחידן ענפין, באילנא נ אחידן עלין, קליפין, דינין סגיאין בכל סטרין, כלא אשתכח ביה. ט ובגין דהאי אילנא, מכפר על יצר הרע, ע דהוא בבי מותביה דב"נ

חלוסי גרסאות

ג בההוא. ד ל"ג מאי. ה כנופיא; מוסיף כנופיא כנישו. ו בכלא. ז מוסיף חדותא דגופא. ח ובגיניה היא יומא חד ולית חולקא בהאי יומא אלא לקב"ה וכו' וע"ד כתיב עצרת תהיה לכם אוף הכי בהאי יומא חדותא דאורייתא חדותא דאילנא דהוא גופא וכלא אשתכח ביה. ט קב"ה וישראל. י בג"כ יום אחד אקרי יום אחד כמה דאמרן. כ וע"ד תנינו מאי דכתיב. ל מוסיף חמץ בכנ"י. מ מוסיף וכן באילנא. נ אחיד דינא ול"ג אחידן עלין קליפין. ס בגין. ע ההוא.

חג השבועות

הסולם

מאמר

ולא לאחר. כי בשעה שהמלך נמצא הכל נמצא בו וע"כ למדנו בעצרת על פירות האילן, שרומז על ז"א שנקרא אילן, שהוא היום שלו, וכבר העמידהו. משום זה נקרא אחר. להיחזק בזווג עם המלכות, אחד ודאי, כמו שאמרנו. קנו) ת"ח מה כתיב וכו': בוא וראה מה כתוב, ממושבותיכם תביאו לחם תנופה וגו' סלת תהיינה חמץ תאפינה. מה השינוי שבכאן שמביאים חמץ. ומשיב, אלא משום שהכל אחוזה בו באילן, שהוא ז"א, בעת היותו בכל השלמות, בחג השבועות, כי באילן נאחזים ענפים, באילן נאחזים עלים, שהם קליפות, ודינים מרובים בכל הצדדים, שהוא ממוזיק אותם, הכל נמצא בו. כי אילן הזה מכפר על יצר הרע, שהוא במקום דירתו באדם. וע"כ מביאים ביום הזה חמץ, הרומז, שאע"פ שנאחזים בו קליפות. עכ"ז נמתקים ואין חשש אחרזה.

א"ר

אז הוא אחד בשלמות. וכבר העמדנו הדברים. (לעיל אות צ"ו).

קנה) תא חזי כתיב וכו': בוא וראה, כתוב, ביום השמיני עצרת. מהו עצרת. ומשיב, אלא במקום ההוא שהכל מתקשרים שם יחד נקרא עצרת. שהוא מלכות המקבלת מכל הספירות. כי מה פירושו של עצרת. קיבוץ. ואם תאמר, כאן שנקרא עצרת, מהו הטעם. ומשיב, אלא בכל אלו הימים של סוכות, היו ימי סעודה של ענפי האילן, דהיינו ע' שרים, הנמשכים מז"א, מחיצוניותו, וע"כ הם ע' פרים שהקריבו בו ימי סוכות, לאחר כך, בשמיני עצרת, שמחת האילן ממש, דהיינו ז"א עצמו, ובשבילו הוא יום אחד עצרת. שהוא שמחת התורה, שמחת האילן, שהוא הגוף, דהיינו ז"א. קנו) ועל דא לית וכו': וע"כ אין חלק ביום הזה, בשמיני עצרת, אלא להקב"ה וכנסת ישראל. משום זה, עצרת תהיה לכם, לכם, (דפו"י דף צ"ו ע"ב *) דף צ"ז ע"א)

קנח) אמר רבי אלעזר, מהאי אילנא פ אתזנו כל שאר אילנין לתתא. והוא אשתרשא על חד נהרא עמיקא, דנגיד ונפיק ולא פסקין מימיו לעלמין. עליה כתיב ^ח והיה כעץ שתול על מים ועל יובל ישלח שרשיו, ועל דא ^ז אקרי אורייתא ^ו עץ חיים היא וגו'. ומאי ותומכיה מאושר. הא אוקמוה, אבל ותומכיה מאושר, כד"א ^ט באשרי כי אשרוני בנות.

רעיא מהימנא

קנט) ^ט והניף את העמר וגו'. ^ק פקודא דא, לקרבא קרבן העמר, קרבנא דא, כלא איהו בדבקותא עילא ותתא, מטרוניתא ^ר ובנהא כחדא אזלין. עמר דא, מקרבין ישראל בדכיותא דלהון, וההוא קרבנא איהו מן שעורים, ודא אתקריבו, למיעל רחימו בין אתתא ובעלה.

קס) אשת זנונים, אתרחקת גרמה ^ש מביניהו, דלא ^ח יכילת למיקם על גבה. אשת חיל קריבת גרמה ^א לקרבא לגבי כהנא רבא, ודאי טהורה היא. ^פ ונקתה ונזרעה זרע, ^ב ואוסיפת חילא ורחימו לגבי בעלה. אשת זנונים ערקת מן מקדשא, דלא למקרב לגביה, דאלמלא בההוא זמנא דאשת חיל אבדיקת גרמה, איהי אתקריבת לגבה, ^ג אתאבידת מעלמא. וע"ד לא בעיא

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ידימיה יז) יתרו פח צ"א. נ) (משלי ג) ב"א (בראשית ל) ב"ב קלג צ"ג. ע) (ויקרא כג). פ) (במדבר ה).

פ אתינו. צ כתיב [אורייתא] באורייתא. ק פקודא ל"ב. ר וכהנא. ש מבדיקו. ת יכלת למיכל. א לקרבנא. ב ואוסיף. ג ואתאבידת.

מאמר

הסולם

קרבן העמר

ובעלה, כי קרבן זה מתקן הארת החכמה שבמלכות להאיר ממטה למעלה, שז"ס והניף את העומר, שבוה מתקשרת המלכות בתקון ז"א בעלה (כנ"ל אות קמ"ז).

קס) אשת זנונים אתרחקת וכי: אשת זנונים, שהיא הקליפה שלעומת אשת חיל (כנ"ל אות קמ"ז ע"ש) מתרחקת עצמה מביניהם מישראל, שאינה יכולה לעמוד על הקרבן שעורים, כי הוא מעורר עליה הדינים, דוצבתה בטנה ונפלה ירכה, (כמ"ש שם) אשת חיל, שהיא המלכות, מקרבת עצמה להתקרב אל הכהן הגדול, שהוא ז"א, דהיינו שמקבלת התקון שלו להאיר ממטה למעלה (כמ"ש שם) ודאי טהורה היא, ועליה נאמר, ונקתה ונזרעה זרע, (כמ"ש שם) ומוסיפת כח ואהבה לבעלה, ז"א. אשת זנונים בורחת מן המקדש, שלא לקרב אליו, כי אם האשת זנונים היתה מתקרבת אליו, באותו זמן שאשת חיל בודקת את עצמה במים של סוטה, היתה נאבדת מן העולם, כי היתה נופלת עליה הקללה, דוצבתה בטנה ונפלה ירכה, מחמת שסטה תחת אשה, להמשיך הארת השמאל ממעלה

קנח) א"ר אלעזר מהאי וכי: אר"א מאילן הזה, ז"א, זנונים כל שאר אילנות למטה, שהם המדרגות שבמלכות, ובבי"ע, והוא מושרש על נהר עמוק אחד הנמשך ויוצא ומימיו אינם פוסקים לעולם. שהוא בינה, עליו כתוב, והיה כעץ שתול על מים ועל יובל ישלח שורשיו. ויובל, הוא בינה. וע"כ נקרא התורה, שהיא ז"א, עץ חיים היא וגו'. כי החיים נמשכים מבינה, ומהו ותומכיה מאושר. הרי העמדנו. אבל, ותומכיה מאושר הוא כש"א באשרי כי אשרוני בנות. הרומו על הבינה הנקראת אשר (כנ"ל ב"א אות ו' ע"ש)

רעיא מהימנא

קנט) והניף את העומר וגו': מצוה זו היא להקריב קרבן העומר. קרבן זה הוא כולו בדבקות למעלה ולמטה, דהיינו המטרוניתא ובניה, שהם המלכות וישראל למטה, הולכים יחד. כלומר שקרבן זה הוא לתקון המלכות למעלה, ולישראל למטה. עומר זה מקריבים ישראל בטורה שלהם, וקרבן ההוא הוא מן השעורים, והו נקרב להביא אהבה בין אשה (דמוי דף צ"ז ע"א)

לקרבא למקדשא, וערקת מניה, ואשתארו ישראל זכאין, בלא ערבוביא אחרא, לגבי רזא דמהימנותא.

קסא) רזא דסתרא דא, תרתין אחתן. וכד ארחת דא לגבי דא, בבדיק דילה, צבתה בטנה ונפלה ירכה. דהא בדיקו דאשת חיל, סמא דמותא לאשת זנונים. ודא איהו עיטא, דיהב קב"ה לבנוי, לקרבא קרבנא דא בגין אשת חיל, דתערוק אשת זנונים מנה. ד ואשתארו ישראל בלא ערבוביא אחרא, זכאין ה אינון בעלמא דין, ובעלמא דאתי. ע"כ. ו

ז ה ר

קסב) רבי אבא ורבי חייא הוו אזלי באורחא, אמר ר' חייא, כתיב, וספרתם לכם ממחרת השבת מיום הביאכם את עמר התנופה. מאי ז קא מיירי. א"ל, הא אוקמוה חברייא. אבל ת"ת, ישראל כד הוו במצרים, הוו ברשותא אחרא, והוו אחידן במסאבותא, כאתתא דא, כד היא ה יתבא ביומי דמסאבותא. בתר דאתגזרו, עאלו בחולקא קדישא, דאקרי ברית. כיון דאתאחדו ביה, פסק מסאבותא מנייהו, כדא אתתא כד פסקו מנה דמי מסאבותא. בתר דאתפסקו מנה, מה כתיב. וספרה לה שבעת ימים. ט אוף הכא, כיון דעאלו בחולקא קדישא, פסקא מסאבו מנייהו, ואמר קב"ה, מכאן ולהלאה חושבנא לדכיותא.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ד וישתארו; ל"ג מן ואשתארו עד זכאין. ה מוסיף אינון ישראל. ו פקודא ל"ג למעבד חג שבועות דף צ"ו ע"ב. ז קאמרי. ח יתבת; תבא. ט כך.

צ תצוה כה צ"ט. ק) (ויקרא טו).

דרך אמת ה עייך בפרדס רמונים מהרמ"ק שער י"ג פ"ד דף ד.

ספידת העומר

הסולם

מאמר

ישראל בלי עירוב אחר. אשריהם בעולם הזה ובעולם הבא. (ע"כ רעיא מהימנא).

קסב) ר' אבא ור' חייא וכו': ר"א ור"ח היו הולכים בדרך. א"ר חייא כתוב, וספרתם לכם ממחרת השבת מיום הביאכם את עמר התנופה. מה פירושו, א"ל כבר העמידו החברים. אבל בוא וראה. ישראל כשהיו במצרים, היו ברשות אחר. והיו אחוים בטומאה, כאשר זו כשיושבת בימי טומאה שלה. אחר שנמולו, נכנסו בחלק הקדוש, שנקרא ברית. שה"ס המלכות. כיון שנתאחו בה נפסקה הטומאה מהם, כאשר זו אחר שנפסקו ממנה דמי טומאה שלה, ואחר שנפסקו דמי טומאה ממנה מה כתוב, וספרה לה שבעת ימים. אף כאן, כיון שבא בחלק הקדוש, בברית, נפסקה הטומאה מהם. ואמר הקב"ה, מכאן ולהלאה, חשבון לטהרה, וספרתם

ממעלה למטה. וע"כ אינה רוצה להתקרב למקדש, ובורחת ממנו, ונשארים ישראל זכאים, בלי עירוב אחר לסוד האמונה. שהיא המלכות. כי העירוב אחר, שהוא אשת זנונים, כבר ברחא. קסא) רזא דסתרא דא וכו': הסוד של סתר הזה, הוא, שתי אחיות, שהן אשת חיל, ואשת זנונים, וכאשר מריחה זו בפיה של זו, במי סוטה של הבדיקה שלה, שבמעיה, צבתה בטנה ונפלה ירכה של אשת זנונים, ואע"פ שאשת זנונים עצמה לא נבדקה, אלא רק נתקרבה אל אשת חיל שנבדקה, שה"ס המנחת שעורים, רובצים עליה כל הקללות כמו ששתתה בעצמה. כי בדיקת האשת חיל, היא סם המות לאשת זנונים, (עי' במדבר רבה פ"ט) וזו היא העצה שנתן הקב"ה לבניו, להקריב קרבן זה של מנחת שעורים, בשביל אשת חיל, שה"ס הבדיקה, כמו מי סוטה, כנ"ל, כדי שתברח מפניה אשת זנונים, וישארו (דפו"י דף צ"ו ע"א * דף צ"ו ע"ב)

(קסג) וספרתם לכם, לכם דייקא, כד"א וספרה לה שבעת ימימ, לה: לעצמה. אוף הכא לכם: לעצמכם. ולמה. בגין לאתדכאה במיין עלאין קדישין, ולבתר למיתי לאתחברא ביה במלכא, ולקבלא אורייתיה.

(קסד) · התם וספרה לה שבעת ימים, · הכא שבע שבתות, אמאי שבע שבתות. בגין למזכי לאתדכאה במיין, דההוא נהר דנגיד ונפיק. ואקרי מים חיים. וההוא נהר, שבע שבתות נפקו מניה. וע"ד שבע שבתות ודאי, בגין למזכי ביה, כמה דאתתא, דכיו דילה בליליא, לאשתמשא בבעלה.

(קסה) כך כתיב וברדת הטל על המחנה לילה. על המחנה כתיב, ולא כתיב וברדת הטל לילה. · אלא על המחנה, בגין דיורד · מההוא נקודה, על אינון יומין דאתקריאו מחנה. ומתחברת במלכא קדישא, ואימתי נחת האי טלא. כד קריבו ישראל לטורא דסיני, כדון נחת ההוא טלא בשלימו, · ואדכי, · ואתפסקת זוהמתן מנייהו, ואתחברו ביה במלכא · וכןסת ישראל, וקבילו אורייתא, · והא אוקימנא. ובההוא זמנא, ודאי כל הנחלים הולכים אל הים, לאתדכאה ולאסתחאה, וכלא · אתקשרו ואתחברו ביה במלכא קדישא.

(קסו) ת"ת, כל ב"נ דלא מגי חושבנא דא, אינון שבע שבתות תמימות, למזכי לדכיותא דא. לא אקרי טהור, ולא ב כללא דטהור הוא. ולא הוא כדאי

חלופי גרסאות

· וכתיב. כ מוסיף אוף הכא. ד ל"ג אלא על המחנה בגין דיורד · ל"ג מן אלא עד ואימתי. · ואימתי נחת האי טלא מההוא נקודה על אינון יומין דאתקריאו מחנה כד קריבו ול"ג ומתחברת במלכא קדישא. · וארכו. · ונפסקה · ואתפסקא. ע וקבילו אורייתא וכי. פ הא. · אתקדשו.

מאמר

הסולם

ספירת העומר

ולא כתוב, וברדת הטל לילה, אלא על המחנה. הוא משום, שהטל, דהיינו השפע, יורד מנקודה הזאת, שהיא חכמה, על אלו מ"ט הימים, שבכינוג הנקראים מחנה, והבינה מתחברת עמה במלך הקדוש, שהוא ז"א. ומתי ירד טל הזה. הוא כשקרבו ישראל להר סיני, בשבועות, אז ירד טל ההוא בשלמות וטיהר את ישראל, ונפסקה החזקא מהם, דהיינו זוהמת הנחש שהטיל בחוה באמא של עצה"ד, ונתחברו במלך וכןסת ישראל, ופילו התורה. וכבר העמדנו. ובזמן ההוא ודאי כל יצאלים הולכים אל הים לטהר ולרחוץ. דהיינו כל שפע הספירות של ז"א, הולכים אל המלכות הנקראת יס, והמלכות משגת קומה שוה פ"פ עם ז"א. והכל נקשרו ונתחברו במלך הקדוש, שהוא ז"א. שהוא קו האמצעי, אשר חג השבועות הוא בחינתו כנ"ל.

(קסו) ת"ת כל בר נש וכי: בוא וראה, כל אדם שלא ספר חשבון הזה, אלו שבע שבתות תמימות, לזכות לטהרה זו, אינו נקרא טהור. ואינו בכלל טהור, ואינו שה שיהיה לו חלק בתורה. ומי שמגיע טהור לאותו יום, שבועות וחשבון

(קסג) וספרתם לכם, לכם וכי: וספרתם לכם, הוא בדיוק, כש"א, וספרה לה שבעת ימים, אשר לה, פירושו לעצמה, אף כאן, לכם, פירושו לעצמכם. ולמה זה. הוא כדי לטהר במים עליונים הקדושים, דהיינו בהארץ הבינה, ע"י ספירת העומר, ואחר כך, בשבועות, יבואו ויתחברו במלך, ז"א, ויקבלו תורתו.

(קסד) התם וספרה לה וגו': שואל, שם, באשה נדה, כתוב, וספרה שבעת ימים. כאן שבע שבתות, למה צריכים כאן שבע שבתות. ומשיב, שהוא, כדי לזכות לטהר במים של אותו הנהר הנמשך ויוצא, שהוא בינה, שאורותיה נקראים מים חיים. ונהר ההוא, יוצאים ממנו שבע שבתות, שהן ז' ספירות חג"ת נה"מ, שבכל אחת מהן ז' ספירות חג"ת נה"מ. שהן מ"ט ספירות. בסוד מ"ט שערי בינה, ועל כן שבע שבתות ודאי, צריכים לספור, כדי לזכות בו, בז"א, בחג השבועות ולקבל התורה, כמו אשה בליל טהרתה להשתמש בבעלה.

(קסה) כך כתיב וברדת וגו': כך כתוב, וברדת הטל על המחנה לילה. על המחנה כתוב, (דפ"י דף צ"ו ע"ב)

למהוי ליה חולקא באורייתא, ומאן דמטי טהור להאי יומא, וחוייכנא לא אתאביד מניה, כד מטי להאי ליליא, לבעי ליה למלעי באורייתא, ולאתחברא בה, ולנטרא דכיו עלאה, דמטי עליה בההוא ליליא, ואתדכי.

קסז) ואוליפנא, (*) דאורייתא דבעי ליה ^ק למלעי בהאי ליליא, אורייתא דבע"פ, בגין ^ר דיתדכון כחדא, ^ש ממבועא דנחלא עמיקא. לבתר, בהאי יומא, ליתי תורה שבכתב, ויתחבר ^ת בה, וישתכחון כחדא בזווגא חד לעילא. כדין מכריזי עליה ואמרי, ^ו ואני זאת בריתי אותם אמר יי' רוחי אשר עליך ודברי אשר שמתי בפיך וגו'.

קסח) ועל דא, חסידי קדמאי לא הוו ניימי בהאי ליליא, והוו לעאן באורייתא, ואמרי, ניתי לאחסנא ירותא קדישא, לן, ולבנן, בתרין עלמין. וההוא ליליא כנסת ישראל אתעטרא עליהו, ואתייא לאזדווגא ביה במלכא, ותרוייהו מתעטרי על רישיהו, דאינן דזכאן להכי.

קסט) ר"ש הכי אמר, בשעתא דמתכנשי חברייא בהאי ליליא לגביה, ניתי לתקנא תכשיטי כלה, בגין דתשתכח למחר בתכשיטה, ותקונה, לגבי מלכא כדקא יאות. זכאה חולקיהון דחברייא, כד יתבע מלכא למטרוניתא, מאן תקין תכשיטה, ואנהיר עטרה, ושוי תקונה. ולית לך בעלמא, מאן דידע לתקנא תכשיטי כלה, אלא חברייא, זכאה חולקיהון בעלמא דין ובעלמא דאתי. קע) ת"ח, חברייא מתקני בהאי ליליא תכשיטה לכולה, ומעטרי לה בעטרה, לגבי מלכא. ומאן מתקין ליה למלכא, בהאי ליליא, לאשתכחא בה

חלופי גרסאות

ק ל"ג למלעי. ר דידכון; דיתדבק; דאתדבק. ש מבועא; ממבועה. ת בהו.

מסורת הזהר

ר) (ישעיה נט) ויחי רג צ"ב.

ליל שבועות

הסולם

מאמר

כנסת ישראל מתעטרת עליהם, ובאה להודווג בהמלך, ושניהם מתעטרים על ראשיהם של אלו שזכו לזה.

קסט) ר"ש הכי אמר וכו': ר"ש, כך אמר, בשעה שנתאספו החברים אצלו בלילה הזה, נבא לתקן תכשיטי כלה, דהיינו להמשיך מוחין למלכות, כדי שתמצא למחר בתכשיטה, דהיינו במוחין, ותקוניה, אצל המלך כראוי. אשרי חלקם של החברים, כשישאל המלך מן המלכה, מי תקן תכשיטה, והאיר עטרותיה, והשים תקוניה. ואין לך בעולם מי שידע לתקן תקוניה כלה אלא החברים, אשרי חלקם בעולם הזה ובעולם הבא.

קע) תא חזי חברייא וכו': בוא וראה, החברים מתקנים בלילה הזה תכשיטים לכולה שהיא המלכות, ומעטרים אותה בעטרות אל המלך. ומי מתקן את המלך, שהוא ז"א, בלילה הזה

החשבון לא נאבד ממנו, כשמגיע ללילה ההוא, של שבועות, הוא צריך לעסוק בתורה ולהתחבר בה, ולשמור טהרה העלינה שמגיע עליו בלילה ההוא, ונטהר.

קסז) ואוליפנא דאורייתא וכו': ולמדנו, התורה שהוא צריך לעסוק בלילה הזה, של שבועות, הוא תורה שבעל פה, שה"ס המלכות, כדי שיטהרו יחד, המלכות, וישראל בניה, ממבוע של נחל העמוק, דהיינו מבינה, ולאחר כך ביום, הזה בשבועות, תבא תורה שבכתב, שהיא ז"א, ויתחבר בה, במלכות, וימצאו יחד בזווג אחד, למעלה, אז מכריזים עליו ואומרים, ואני זאת בריתי אותם וגו'.

קסח) ועל דא חסידי וכו': וע"כ חסידים הראשונים לא היו ישנים בלילה הזה, והיו עוסקים בתורה, ואמרו, נבא לנחול ירושה קדושה לנו ולבננו בבי' עולמות, ובלילה ההוא, (דפויי דף צ"ו ע"ב *) דף צ"ח ע"א)

בכלה, לאזדווגא בה במטרוניתא. נהרא קדישא עמיקא דכל נהרין, אימא עלאה. (הה"ד, ו) צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה וגו'. לבתר דאתקינת ליה למלכא, א ואעטרת ליה, אתיית לדכאה לה למטרוניתא, ולאיןון דמשתכחי גבה. קעא) למלכא דהוה ליה בר יחידאי, אתא לזווגא ליה במטרוניתא עלאה, מאי עבדת ב אמה כל ההוא ליליא, עאלת לבי גניזהא, אפיקת עטרא עלאה, בשבעין *) אבני יקר סחרנא, ג ואעטרת ליה. אפיקת לבושין ד דמילת ואלבישת ליה, ואתקנת ליה בתקוני דמלכין.

קעב) לבתר עאלת לבי כלה, חמאת עולימתהא, דקא ה מתקני עטרהא, ולבושהא, ותכשיטהא, לתקנא לה. אמרה לון, הא אתקינת בי טבילה, אתר דמיין נבעין, וכל ריחין ובוסמין סוחרני אינן מיין, לדכאה לכלתי, ליתי כלתי, מטרוניתא דברי, ו ועולימתהא, ויתדכון בההוא אתר דאתקינת בההוא בי טבילה, דמיין נבעין דעמי. לבתר תקינו לה בתכשיטהא, אלבישו לה לבושהא, אעטרו לה בעטרהא. למחר כד ייתי ברי לאזדווגא במטרוניתא, יתקין היכלא לכלהו, וישתכח מדוריה בכו כחדא.

קעג) כך מלכא קדישא ומטרוניתא, וחברייא, כהאי גוונא. ואימא עלאה דמתקנת כלא. אשתכח דמלכא עלאה, ומטרוניתא, וחברייא, מדוריהון כחדא, ולא מתפרשין לעלמין. (הה"ד, ח) יי' מי יגור באהלך וגו', הולך תמים ופועל צדק. מאן הוא ז פועל צדק. אלא, אלין אינן דמתקני למטרוניתא בתכשיטהא,

מסורת הזהר

(שיר ג) וארא ב צ"ו. ת) (תהלים טו) וירא ט צ"ד. א ואתעטרת. ב עמיה. ג ואתעטרת. ד דמלכו. ה מתקני עטרא לבושהא. ו עולימתא. ז ל"ג פועל צדק.

מאמר

הסולם

ליל שבעות

אותה. אמרה להם, הרי תקנתי בית טבילה במקום שמים נובעים, וכל הריחות והבשמים מסביב אלו המים, לטהר את הכלה שלי. תבא הכלה, המטרוניתא של בני, ועלמותיה ויטחרו עצמן במקום ההוא שתיקנתי בית טבילה של מים חיים אשר עמי. אח"כ, התקינה אותה בתכשיטיה, הלבשנה אותה בלבושיה, והעטרנה אותה בעטרוניה. למחר כשיבא בני להזדווג במטרוניתא, יתקין היכל לכלה, וימצא משכנו עמכם יחד.

קעג) כך מלכא קדישא וכו': כך המלך הקדוש, והמטרוניתא, שהיא המלכות, והחברים, כעין זה, וכן אמא עלאה, שהיא בינה, המתקנת הכל. נמצא שמלך העליון, ז"א, המטרוניתא, והחברים משכנם יחד, ואינם נפרדים לעולם. וי"ש ה' מי יגור באהלך וגו' הולך תמים ופועל צדק. מי הוא פועל צדק. אלא אלו הם המתקנים את המטרוניתא בתכשיטיה ובלבושיה ועטרוניה. וכל

הזה, שימצא עם הכלה, להזדווג עם המטרוניתא, שהיא המלכות. היינו הנהר הקדוש, העמוק מכל הנהרות, שהיא אמא עלאה, שהיא בינה, המתקנת את ז"א. וי"ש, צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה בעטרה שעטרה לו אמו וגו'. ולאחר שבינה התקינה את המלך ועיטרה אותו היא באה לטהר המטרוניתא, ולאלו הנמצאים אצלה, דהיינו החברים העוסקים בתקוניה.

קעא) למלכא דהוה ליה וכו': בדומה למלך, שהיה לו בן יחיד, בא לזווג אותו במטרוניתא עליונה. מה עשתה אמו כל אותו הלילה. היא נכנסה לבתי האוצרות, והוציאה עטרה עליונה שמסביב לה שבעים אבני יקר, ועיטרה אותו. הוציאה לבושים של משי, והלבישה אותו, ותיקנה אותו בתקוני מלכים. קעב) לבתר עאלת לבי וכו': לאחר כך נכנסה אמו, לבית הכלה, וראתה עלמות שמתקנות עטרות ולבושים ותכשיטים לתקן (דפריי דף צ"ח ע"א *) (דף צ"ח ע"ב)

בלבושהא, בעטרהא. וכל חד, פועל צדק אקרי. א"ר חייא, אלמלא לא זכינא בעלמא, אלא למשמע מלין אלין דיי. זכאה חולקיהון דאינון דמשתדלי באורייתא, וידעין אורחוי דמלכא קדישא, דרעותא דלהון באורייתא, עלייהו כתיב א) כי בי חשק ואפלטוהו. וכתוב אחלצוהו ואכבדהו.

רעיא מהימנא

קעד) (*) א) וספרתם לכם ממחרת השבת וגו'. ב) פקודא דא, לספור ספירת העמר, הא אוקימנא, ורזא דא, ישראל, אף על גב דאתדכו למעבד פסחא, ונפקו ממסאבו, לא הוו שלמין ודכיין כדקא חזי. וע"ד, לאו הלל גמור ביומי דפסחא, דעד כען לא אשתלימו כדקא יאות.

קעה) כאתתא דנפקא ממסאבו, וכיון כ דנפקא, מתמן ולהלאה, וספרה לה. אוף הכא ישראל, כד נפקו ממצרים, נפקו (*) ממסאבו, ועבדו פסח, למיכל בפטורא דאבוהון, מתמן ולהלאה יעבדון חושבנא, למקרב אתתא לבעלה, ל לאתחברא בהדיה, ואינון חמשים יומין דדכיו, לאעלא לרזא דעלמא דאתי ולקבלא אורייתא, ולמקרב אתתא לבעלה.

קעז) ובגין דאלין יומין, יומין דעלמא דדכורא, לא אתמסר חושבנא דא אלא לגברי בלחודייהו. וע"ד חושבנא דא, בעמידה איהו, ומלין דעלמא תתאה, בישיבה, ולא בעמידה. ורזא דא, צלותא דעמידה, וצלותא מיושב.

קעז) ואלין חמשים, מ"ט אינון, כלל אנפי אורייתא, דהא ביומא ט דחמשים.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

א) (שם צא) וישלח פה צ"א. ב) לעיל אות קסב צ"צ. ח) פקודא ל"א. ט) ועל. י) נפקו ממסאבו ועל. כ) דנפיק. ל) ל"ג מן לאתחברא עד סוף האות. מ) ל"ג דחמשים איהו.

ספירת העומר וחג השבועות

הסולם

מאמר

ועשו פסח, לאכול על שלחן אביהם דהיינו המלכות הנקראת שלחן. משם ולהלאה יעשו חשבון לקרב אשה לבעלה, שתתחבר עמו. ואלו הם חמשים ימים של טהרה לבוא לסוד עולם הבא, שהוא בינה, שיש לה חמשים שערים, ולקבל התורה ולקרב אשה לבעלה, דהיינו לחבר המלכות עם ז"א.

קעז) ובגין דאלין יומין וכו': ומשום שאלו הימים הם ימים של עולם הדכר, של ז"א, לא נמסר ספירה זו אלא לגברים בלבד. וע"כ ספירה זו הוא בעמידה, אבל דברי עולם התחתון. שהוא מלכות, הוא בישיבה, ולא בעמידה. וז"ס התפלה שבעמידה, שהוא שמונה עשרה. והתפלה שמיושב. מיוצר אור עד שמונה עשרה.

קעז) ואלין חמשים מ"ט וכו': ואלו חמשים יום, מ"ט יום הם כלל הפנים של התורה. כי יש בתורה מ"ט פנים טהור. כי ביום החמשים הוא סוד התורה ממש, ואלו הם חמשים יום שבהם

וכל אחד נקרא פועל צדק, כי המלכות נקראת צדק. א"ר חייא אם לא זכיתי בעולם אלא לשמוע דברים אלו, די לי אשרי חלקם של אלו העוסקים בתורה, וידועים דרכיו של המלך הקדוש, ורצונם הוא בתורה, עליהם כתוב, כי בי חשק ואפלטוהו. וכתוב, אחלצוהו ואכבדהו.

רעיא מהימנא

קעד) וספרתם לכם ממחרת השבת וגו': מצוה זו לספור ספירת העומר, וכבר העמדנו, וזה סוד, כי ישראל, אע"פ שנטהרו לעשות הפסח ויצאו מטומאתם, עוד לא היו שלמים וטהורים כראוי, וע"כ אין הלל שלם בימי פסח, כי עד עתה עוד לא נשלמו כראוי.

קעה) כאתתא דנפקא וכו': בדומה לאשה שיוצאת מטומאתה, וכיון שיצאה, משם ולהלאה, וספרה לה שבעת ימים. אף כאן, ישראל, כשיצאו ממצרים, יצאו מן הטומאה (דפ"י דף צ"ח ע"ב *) דף צ"ז ע"א)

איהו רזא דאורייתא ממש. ואלין אינון חמשיין יומין, דביה שמטה ויובלא. ואי

מאמר

הסולם

ספירת העומר וחג השבועות

כי בעת שיתבטלו הדינים דפרסא, ויפתח שער הנ', אז יהיה לז"א אחיזה בכל חצי פרצוף העליון דישסו"ת. וע"כ נחשב כל חצי פרצוף העליון דישסו"ת לשער הנ'.

(ב) וז"ש ואלין חמשיין, מ"ט אינון כלל אנפי אורייתא, דהא ביומא דנ' איהו רזא דאורייתא ממש. כי מחזה ולמעלה דישסו"ת נחשב לג"ר שלהם, ולי"ה, ומחזה ולמטה שלהם נחשב לז"ת דישסו"ת, ולר"ה. וכיון שז"א מלביש רק מחזה ולמטה דישסו"ת אין לו אלא בחינת ז"ת, תג"ת נהי"מ דישסו"ת וחסר ג"ר שלהם, וע"כ יש בו אחיזה לקליפות בסוד זה לעומת זה, מכח הפרסא דישסו"ת שעליו כנ"ל, וז"ס, שיש בתורה, שה"ס ז"א, מ"ט פנים טהור ומ"ט פנים טמא, דהיינו זה לעומת זה. וז"ש, מ"ט אינון כלל אנפי אורייתא, דהיינו שיש כנגדן מ"ט פנים דקליפות. אבל שער הנ', שה"ס כל הת"ת, דישסו"ת, או כל חצי פרצוף שמחזה ולמעלה שלהם, שם עצם התורה, שאין כנגדה שום קליפה כנ"ל, וז"ש, דהא ביומא דנ' איהו רזא דאורייתא ממש, שאין בה שום אחיזה לדינים ולקליפות, ושם עצם שורשו של ז"א שנקרא תורה. כי היא נמצא שם בסוד הדעת דישסו"ת כנ"ל. וז"ש, ואלין אינון חמשיין יומין דביה שמטה ויובלא, כי ז' תחתוניות דישסו"ת שמחזה ולמטה, ה"ס שמטה, מחמת עלית המלכות למקום הפרסא דישסו"ת שמחזה ולמטה, וע"כ אין נחשב שם בחינת בינה עצמה הנקראת יובל, וע"כ ה"ס שבע שמיטות שהם מ"ט יום. ורק שער הנ' שהוא למעלה מפרסא שם ה"ס יובל. שה"ס שנת החמשים.

(ג) וז"ש, ואי תיבוא חמשיין, מ"ט אינון. כי א"כ היה לנו לספור חמשים יום ולא רק מ"ט. ומשיב חד סמירא איהו, ששער הנ' הוא טמיר, ואין בו השגה, מטעם המלכות שעלתה לפרסא. שאין ז"א יכול לקבל מת"ת דישסו"ת שמחזה ולמעלה, כנ"ל, ועלמא אסתמיר עליה, כלומר שאי אפשר שיתגלה לגמרי, מחמת שהעולם שה"ס המלכות נסמכת שמה בפרסא. כי מקבלת ע"י עליתה שם, את המיתוק של הבינה שהיא מדת הרחמים. כי ת"ת ה"ס בינה דגופא, ולולא זה לא היה העולם מתקיים. ובהווא יומא דחמשיין, אתגליא סמירא, ואתכסיא ביה, כלומר, שהנסתר, שהוא שער הנ', מתגלה מצד אחד, ומצד אחד נבחקן שערדו מתכסה שם. כי לא יוכל להתגלות כולו עד גמר התקון, שאז

שבהם שמיטה ויובל, ז' שמיטות ויובל אחד. ואם תאמר, איך יש כאן חמשים, והלא מ"ט הם, שאין אנו סופרים יום החמשים. ומשיב. אחד, הוא נסתר, והעולם נסמך עליו, וביום החמשים ההוא, בשבועות, מתגלה הנסתר ומתכסה בו. כמלך הבא לבית ידידו, ונמצא שם. אף כאן כך הוא יום החמשים וכבר העמדנו סוד הזה.

מאמר ספירת העומר וחג השבועות

(א) ביאור הדברים. ז"א נקרא תורה ושורשו הוא מג"ר, דהיינו חב"ד, דישסו"ת, שהם סוד בינה. כי עלה שם בסוד קו האמצעי הנקרא דעת, והכריע בין ב' הקוין חכמה ובינה דישסו"ת ונשאר שם. ואח"כ בסוד תלת מחד נפקי חד בתלת קיימא נמשכים ג' קוין אלו מג"ר דישסו"ת לז"א שלמטה. (כנ"ל ב"א דף רפ"ז ד"ה תלת ע"ש). ות"ת שמחזה ולמטה ונהי"מ דישסו"ת אלו, הנחשבים לז"ס תחתונות דישסו"ת, מתלבשים בתוך ז"א, ומוציאים בו עשר ספירות, שמנהי"מ דישסו"ת נמשכות ט' ספירות חב"ד תג"ת נהי"מ דז"א. ומחצי ת"ת שמחזה ולמטה דישסו"ת, נמשך הכתר דז"א. באפן, שאע"פ שצצם שורשו דז"א היא בג"ר דישסו"ת בסוד הדעת שלהם, עכ"ז אין לו חלק בחצי הפרצוף שמחזה ולמעלה דישסו"ת. והוא משום שהפרסא שבמקום החזה דישסו"ת מפסקת ביניהם, והוא מטעם כי הדינים הם בסוד הפרסא בסוד עלית המלכות שמה, והם פועלים מפרסא ולמטה, אבל לא כלום מפרסא ולמעלה, כי אין דינים ועוביות יכולים להתעלות למעלה ממקום מציאותם. ונמצא הפרש גדול מאוד בין למעלה מפרסא דישסו"ת שאין שם אחיזה לדינים כלל, ובין למטה מפרסא דישסו"ת, שכבר יש שם אחיזה לדינים. ונמצא כיון שז"א נמצא למטה מפרסא דישסו"ת יש בו אחיזה לדינים. ואינו יכול לקבל מהשפע שלמעלה מפרסא הטהור מכל דין, הרי שהפרסא שבמקום החזה דישסו"ת מצמצמת הז"א שלא יוכל לקבל מחצי פרצוף דישסו"ת העליון. ותדע שסוד הפרסא הו"ו דישסו"ת ה"ס שער הנ' דבינה, שאפילו משה רבינו לא השיגו. כי משה ה"ס ז"א וגם ז"א אינו משיגו כמבואר. ומטעם זה, אפשר לומר ששער הנ' הוא ספירה אחת, שהוא ת"ת דישסו"ת, הנעשה כתר לז"א, ששם מקום הפרסא במקום החזה, ואפשר לומר שהוא חצי עד החזה. שה"ס י"ה דישסו"ת שלמעלה מפרסא. פרצוף שלם, דהיינו חב"ד וח"ג וחצי ת"ת (דפ"י דף צ"ז ע"ב)

תימא, נ חמשין, מ"ט אינון. חד טמירא איהו, ועלמא אסתמיך עליה. ובהווא.

חלופי גרסאות

נ שתין ול"ג חמשין מ"ט.

ספירת העומר וחג השבועות

הסולם

מאמר

דס"ג דא"ק. כי הנקודות דס"ג מלוכשים בעתיק. ואז נבחן בישסו"ת ב' בחינות, א', שגם הם עלו ל"ס"ג דא"ק יחד עם אר"א, כי בעת הזווג נמצאים אר"א וישסו"ת במדרגה אחת, ובחינה ב', שהם אינם אלא במקום עתיק. כי שם מדרגה הג' שלהם, כנ"ל. וההפרש ביניהן רב מאד, כי מבחינה הראשונה, שישסו"ת נכללים באר"א, נמצא גם ישסו"ת בטעמים דס"ג דא"ק שאין שם פרסא כלל. כי הפרסא מתחלת בנקודות דס"ג דא"ק, וכיון שכן, נמצאים כבר ישסו"ת בבטול פרסא, שה"ס גילוי שער הג', כמו בגמר התקון, כי התחתון העולה לעליון נעשה כמזהו. ומבחינה השניה, שישסו"ת נמצא רק במקום עתיק, הרי הפרסא עוד שולטת בו, ושער הג' עודו מתכסה. וז"א אינו יכול לקבל מחזה ולמעלה דישסו"ת.

(ו) וז"ש, בההוא יומא דחמשין אתגליא טמירא, ואתכסיא ביה, שמצד אחד נתגלה שער הג', שהוא יום החמשים. כי אז בשבועות, עולה ז"א לא"א, ואר"א הכוללים בתוכם ישסו"ת, עלו לטעמים דס"ג דא"ק ששם אין פרסא, ושיום לביטול הפרסא כמו בגמר התקון. וז"א יכול לקבל מלמעלה מחזה דישסו"ת סוד י"ה שבו. כי שם אין שום הבדל מלמעלה מפרסא אל למעלה מפרסא כי אין שם פרסא המבדלת. הרי שביום החמשים שהוא שבועות מתגלה שער הג', אמנם מצד השני, דהיינו על פי סדר העליה נבחן שישסו"ת הם רק במקום עתיק, כי שם הוא מדרגה הג' שלהם. ששם שולט הפרסא, ושער הג' לא נתגלה כלום, אלא עודו מתכסה, וע"כ נבחן שהארה זו דכללות אר"א וישסו"ת המגלים שער הג', אינה מגיעה רק לכתר ז"א בלבד, דהיינו לחצי ת"ת דישסו"ת שמחזה ולמעלה שלהם שהיא כתר ז"א. שלהיותו חלק מספירות דישסו"ת הוא מקבל מכללות ישסו"ת שבאר"א, אבל נה"י דישסו"ת המלוכשים בתוך ז"א ומתערבים בכלים דז"א אינם יכולים לקבל מהארת הגילוי דשער הג', מחמת שפרטיות דישסו"ת נחשב שהיא במקום עתיק. כנ"ל.

וז"ש, כמלכא דאתי לבי שושביניה ואשתכח תמן, כי עליה זו דישסו"ת שבמקום ס"ג דא"ק אינה עליה גמורה, אלא כמו מלך שבא לזמן מועט לבית ידידו ונמצא שם, כן ישסו"ת

שאו כאשר תתקן המלכות דצמצום א', ותוכל לקבל אור העליון, אז לא יהא צורך עוד במיתוק המלכות בבניה, בסוד הפרסא, והפרסא המכסה את שער הג' כנ"ל תתבטל כולה. ואז תהיה השגה שלמה לכל אחד בשער הג'. אבל מטרם זה הוא נפתח רק בדרך עליות המדרגות. וגם בזה יש ב' בחינות, בחינה אחת בימי שלמה שהיו זר"ן בקביעות במקום אר"א עלאין. ובחינה אחת בכל שאר הדורות, שזר"ן הם רק מחזה ולמטה דישסו"ת, מבחינת הקביעות.

(ד) וצריך שתדע כאן, שאע"פ שיש עליות המדרגות בשבתות ומועדים ובעת התפלה, עם כל זה, אין עמידות הפרצופים מבחינת הקביעות משתנה אף משנה. (כח"ש כל זה באורך בבית שער הכוונות מאות קמ"ו עד סופו ובספר האילן. עש"ה) ואביא כאן תמצית הנוגע לענייננו. והוא, כי מבחינת הקביעות, ז"א מלביש מחזה ולמטה דישסו"ת, כנ"ל, וע"כ אין לז"א מבחינת הקביעות רק ר"ק בלי ראש. דהיינו ז"ת בחוסר ג"ר. אלא מבחינת עליות המדרגות, יכול ז"א לעלות עד הראש דא"א. דהיינו ג' מדרגות ממעל לו, ועכ"ז גם אז, נשאר מלביש מחזה ולמטה דישסו"ת כמו בבחינת הקביעות, והוא משום שגם הפרצופין שממעל לו עלו ג' מדרגות כמו ז"א. דהיינו בעת שעלה ז"א למקום ישסו"ת שמחזה ולמעלה, עלו מקודם לכן ישסו"ת לאר"א. ואר"א לא"א וכו' עד"ו ונמצא שאע"פ שז"א עלה לישסו"ת הוא מלביש רק מחזה ולמטה שלהם, מפני שמחזה ולמעלה שלהם עלו לאר"א. וכן במדרגה ב', שז"א עולה לאר"א עלאין, נמצא בהכרח שמקודם לכן עלו גם ישסו"ת מדרגות הב' דהיינו לא"א, ואר"א לעתיק. באפן שאע"פ שז"א עלה למקום אר"א אינו מלביש רק מחזה ולמטה דישסו"ת, כי מחזה ולמעלה דישסו"ת כבר הם במקום א"א. וכן במדרגה ג' שז"א עולה לא"א, אינו מלביש רק מחזה ולמטה דישסו"ת, כי בהכרח כבר עלו מחזה ולמעלה דישסו"ת למקום עתיק. ואר"א למקום הטעמים דס"ג דא"ק. והנך מוצא שאע"פ שז"א עלה לראש א"א עודו מלביש מחזה ולמטה דישסו"ת כמו בבחינת הקביעות.

(ה) וביום השבועות, עולה ז"א עד מקום הראש דא"א, אשר אז, עולים מקודם לכן, ישסו"ת למקום עתיק, ואר"א למקום הטעמים (דפו"י דף צ"ז ע"ב)

יומא דחמשין, אתגליא טמירא, ואתכסיא ביה. כמלכא דאתי לבי שושביניה, ואשתכח תמן, ארף הכא יומא דחמשין, והא אוקימנא רזא דא. ע קעצ) פקודא בטר דא, למעבד חג שבועות, דכתיב ועשית חג שבועות ליי' אלהיך. שבועות: על דעאלו ישראל לרזא דחמשין יומין, ז דאינון שבעה שבועות, ובקרבנא דעמר, אתבטל יצר הרע, דערקת מאשת חיל. וכד תמן לא אתקריב, מתדבקין ישראל בקודשא בריך הוא, ואתבטל מעילא ומתתא. קעט) ובגין כך אקרי בגוונא דא עצרת, דאית ביה בטול יצר הרע, ועל דא לא כתיב ביה חטאת, כשאר זמנין, דכתיב בהו חטאת ק ליי'. וכדין כל גהורין אתכנשו לאשת חיל, ובגין כך עצרת. קפ) שבועות, ולא כתיב כמה אינון. אלא בכל אתר ו דאתמר סתם, שמא

חלופי גרסאות

ט ואשתכח. ע פקודא ל"ב לקרבא קרבן העומר וכו' ע"א. פ פקודא ל"ג. צ דדינין. ק ל"ג לה. ר ל"ג דאתמר.

ספירת העומר וחג השבועות

הסולם

מאמר

שלאחר זה באים לזמן הווג בהתכללות א"א, אבל סופם לחזור למקום עתיק. וע"כ אין גילוי שער הנ' מגלה כל חצי פרצוף של מחזה ולמעלה דישסו"ת, אלא רק הת"ת שלו לבד שהוא כתר דו"א מקבל גילוי הזה, ולא הו' ספירות התחתונות הנק' נה"י דישסו"ת, להיותן מלוכשות ומעורבות בכלים דו"א, כנ"ל. ז) וזה נהוג בכל הדורות. חוץ מדורו של שלמה, שאז היתה המלכות בכל מלואה בבחינת הקביעות, כי ז"א ומלכות נקבעו אז להלביש מחזה ולמטה דא"א בקביעות. מחמת שישסו"ת ואו"א נעשו בקביעות לפרצוף אחד. באפן שבעת שז"א עלה לא"א עלה ישסו"ת ואו"א לטעמים דס"ג דא"ק, שלא היה אז שום הפרש בין ישסו"ת לאו"א, וע"כ נגלה שער הנ' ביתר שלמות, וגם י"ה שמחזה ולמעלה דישסו"ת נגלו לז"ת שלהם המלוכשים בתוך ז"א. וזה שאומר להלן (אות ק"פ) כיון דאתא שלמה עביר מנייהו פרט, שכתוב שבעת ימים ושבעת ימים, היינו ששער הנ' האיר בשלמות ב"פ שבעת ימים, שהם ז' בחינות של י"ה, כנ"ל. (באות ס"ח ע"ש) וז' בחינות של י"ה שהם למטה מחזה, ולא אצטריך וכו' בגין דאינון שבעת ימים דלתתא לא נהירו בשלימו עד דאתא שלמה, כי ז' בחינות ד"ה אינם מאירים למטה מחזה דישסו"ת במקום ו"ה, וע"כ אין כאן אלא ז' ימים בלבד. ועכ"ז אפילו בימי שלמה לא נחשב בשלמות גמור, כיון שעל כל פנים צריכים לעלויות המדרגות. וגילוי האמיתי השלם של שער הנ', יהיה בגמר התקון. כנ"ל.

קעצ) פקודא בטר דא, למעבד חג שבועות, דכתיב ועשית חג שבועות ליי' אלהיך. שבועות: על דעאלו ישראל לרזא דחמשין יומין, ז דאינון שבעה שבועות, ובקרבנא דעמר, אתבטל יצר הרע, דערקת מאשת חיל. וכד תמן לא אתקריב, מתדבקין ישראל בקודשא בריך הוא, ואתבטל מעילא ומתתא. קעט) ובגין כך אקרי בגוונא דא עצרת, דאית ביה בטול יצר הרע, ועל דא לא כתיב ביה חטאת, כשאר זמנין, דכתיב בהו חטאת ק ליי'. וכדין כל גהורין אתכנשו לאשת חיל, ובגין כך עצרת. קפ) שבועות, ולא כתיב כמה אינון. אלא בכל אתר ו דאתמר סתם, שמא

שלאחר זה באים לזמן הווג בהתכללות א"א, אבל סופם לחזור למקום עתיק. וע"כ אין גילוי שער הנ' מגלה כל חצי פרצוף של מחזה ולמעלה דישסו"ת, אלא רק הת"ת שלו לבד שהוא כתר דו"א מקבל גילוי הזה, ולא הו' ספירות התחתונות הנק' נה"י דישסו"ת, להיותן מלוכשות ומעורבות בכלים דו"א, כנ"ל. ז) וזה נהוג בכל הדורות. חוץ מדורו של שלמה, שאז היתה המלכות בכל מלואה בבחינת הקביעות, כי ז"א ומלכות נקבעו אז להלביש מחזה ולמטה דא"א בקביעות. מחמת שישסו"ת ואו"א נעשו בקביעות לפרצוף אחד. באפן שבעת שז"א עלה לא"א עלה ישסו"ת ואו"א לטעמים דס"ג דא"ק, שלא היה אז שום הפרש בין ישסו"ת לאו"א, וע"כ נגלה שער הנ' ביתר שלמות, וגם י"ה שמחזה ולמעלה דישסו"ת נגלו לז"ת שלהם המלוכשים בתוך ז"א. וזה שאומר להלן (אות ק"פ) כיון דאתא שלמה עביר מנייהו פרט, שכתוב שבעת ימים ושבעת ימים, היינו ששער הנ' האיר בשלמות ב"פ שבעת ימים, שהם ז' בחינות של י"ה, כנ"ל. (באות ס"ח ע"ש) וז' בחינות של י"ה שהם למטה מחזה, ולא אצטריך וכו' בגין דאינון שבעת ימים דלתתא לא נהירו בשלימו עד דאתא שלמה, כי ז' בחינות ד"ה אינם מאירים למטה מחזה דישסו"ת במקום ו"ה, וע"כ אין כאן אלא ז' ימים בלבד. ועכ"ז אפילו בימי שלמה לא נחשב בשלמות גמור, כיון שעל כל פנים צריכים לעלויות המדרגות. וגילוי האמיתי השלם של שער הנ', יהיה בגמר התקון. כנ"ל. קעצ) פקודא בטר דא, למעבד חג שבועות, דכתיב ועשית חג שבועות ליי' אלהיך. שבועות: על דעאלו ישראל לרזא דחמשין יומין, ז דאינון שבעה שבועות, ובקרבנא דעמר, אתבטל יצר הרע, דערקת מאשת חיל. וכד תמן לא אתקריב, מתדבקין ישראל בקודשא בריך הוא, ואתבטל מעילא ומתתא. קעט) ובגין כך אקרי בגוונא דא עצרת, דאית ביה בטול יצר הרע, ועל דא לא כתיב ביה חטאת, כשאר זמנין, דכתיב בהו חטאת ק ליי'. וכדין כל גהורין אתכנשו לאשת חיל, ובגין כך עצרת. קפ) שבועות, ולא כתיב כמה אינון. אלא בכל אתר ו דאתמר סתם, שמא

שבועות

גרים דאינון מן שבע. וכתוב ^ט שבעה שבועות תספור לך, אמאי כתיב שבועות בלחודי. אלא הכי אצטריך שבועות סתם, לאכללא עילא ותתא, דהא בכל אתר דאלין מתערי, אלין אוף הכי מתערי עמהון. עד לא הוה שלמה, לא ^ת הוה אתגליין, כיון דאתא שלמה, עבד מנייהו פרט. דכתיב, ^א שבעת ימים ושבעת ימים, דא איהו ^א פרט.

קפא) בזמנא אחרא בכלל, שבועות סתם. ולא אצטריך לבר נש אחרא למעבד מנהון פרט, בר שלמה. בגין דאינון שבעת ימים דלתתא, לא נהירו בשלימו, עד דאתא שלמה, וכדין קיימא סיהרא באשלמותא, באינון שבעת יומין. והכא חג שבועות סתם, בגין דאתכללו תתאי בעלאי, ולא אנהירו כיומא דשלמה.

קפב) ^ב פקודא בתר * דא, לקרבא שתי הלחם. הא אוקימנא, שתי הלחם: תרתי שכינתי, עילא ותתא, ^ג ואתחברון כחדא. לגביהון, תרין נהמי בשבת, מזונא דחד תרין, ^ד דעילא ותתא. ועל דא ^ה כתיב, ^ו שני העמר לאחד. לאחד ודאי, לאתייחדא באתר חד. להווא דאקרי אחד. ומאן איהו. הקול קול יעקב, דאיהו ירית עילא ותתא, תרין נהמי כחדא. ובגין דשבת איהו רזא דעילא ותתא, וכלא איהו שבת, ^ו תרין נהמי. ע"כ.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ג) (מ"א ח) מקץ ע"א צ"ב. ד) (שמות טז) ויחי ^ש ל"ג מן שבעה עד שבועות בלחודי. ת הוה רמ צ"ג. א ל"ג פרט. ב פקודא ל"ד. ג דאתחברון. ד מוסיף מוזני דעילא. ה מוסיף תגין כתיב. ו מוסיף אתקריבו תרין.

חג השבועות

הסולם

מאמר

ז' ימים תחתונים ב' ימים העליונים ואינם מאירים שמה כבימי שלמה. וביאור דברים אלו, כבר נתבאר במראות הסולם כאן אות ז'. ע"ש. קפב) פקודא בתר דא וכו': המצוה שלאחר זה, היא להקריב שתי הלחם. והרי העמדנו, אשר שתי הלחם ה"ס ב' השכינות שלמעלה, שהיא בינה, ושלמטה, שהיא מלכות, ומתחברות יחד. והתחתונים המקבילים מן המלכות, הם כמו שמקבילים מן הבינה, כי מחוברות הן. וכנגדן הן שתי הלחם שבשבת, דהיינו לחם משנה, שהוא מוץ כפול, מלמעלה ומלמטה, דהיינו מבינה וממלכות. וע"כ כתוב, שני העמר לאחד, הרומו ג"כ לבינה ומלכות, לאחד ודאי, שמתיוחדות למקום אחד, דהיינו לאותו שנקרא אחד, ומי הוא. הוא הקול קול יעקב, דהיינו ז"א, שהוא יורש למעלה ולמטה, שהם בינה ומלכות, דהיינו ב' לחם יחד. והוא משום ששבת הוא סוד שלמעלה ולמטה ביחד, אשר מלכות עולה אז ומלבשת את הבינה והן מחוברות יחד, והכל ביחד נקרא שבת. דהיינו שתי הלחם.

פקודא

שבועות, היינו שכך צריך לכתוב שבועות סתם, שבא לכלול ז' שבועות שלמעלה, וז' שבועות שלמטה, שכולם כלולים ביום החמשים, כי בכל מקום שאלו ז' שבועות שלמעלה מתעוררים, אף אלו ז' שבועות שלמטה מתעוררים עמהם, אלא עד שבא שלמה, והשיג את שער ה', והיתה הלבנה במלואה, לא היו נגלים, דהיינו שלא נפרטו אלו ב"פ ז' שבועות הכלולים בשער ה', אלא נקראו שבועות סתם. כיון שבא שלמה עשה מהם פרט, שכתוב, שבעת ימים ושבעת ימים, זה הוא פרט. כלומר שנפרטו אלו י"ד ימים הנגלים בשער החמשים. כנ"ל.

קפא) בזמנא אחרא בכלל וכו': בשאר הזמנים חוץ מזמן של שלמה, אינם י"ד יום בפרט, אלא בכלל שבועות סתם כי אדם אחר אין צריך לעשות מהם פרט חוץ משלמה, משום שאלו ז' ימים שלמטה אינם מאירים בשלמות מ' ימים שלמעלה, עד שבא שלמה, ואז עמדה הלבנה במלואה באלו ז' ימים. אבל כאן, חג שבועות סתם, שאינו מפרטם, משום שנכללו (דפ"י דף צ"ז ע"ב * דף צ"ח ע"א)

קפג) פקודא בתר דא ז להסדיר לחם ולבונה, ח להקריב עמר. ט דכתיב ועשיתם ביום הניפכם את העמר כבש תמים לעולה. וכן בשבועות להקריב שתי הלחם, והכי בכל יומין כ טבין, להקריב קרבן דמוספין. אלא ודאי ל בכל יומא דמועדייא צריך לקרבא קרבנא דיליה. מ צריך לקרבא עליה תוספת דאית ליה, כגון תוספת כתובתא ומתנתא, דאוסף חתן לכלה. ושבת מלכתא, דאיהי כלה, בשבתות ובכל יומין טבין, נ צריכה תוספת, ס דאינון מוספין דקרבנין, ומתנתא, דאינון מתנות כהונה.

קפד) ע ובשבועות דאיהו מתן תורה, פ דאטייהיבו תרין לוחין ז דאורייתא, מסטרא דאילנא דחיי, צריך לקרבא לגבייהו, שתי ק הלחם דאינון ה"ה ר דהא איהו נהמא דאורייתא, דאתמר ביה ה) לכו לחמו בלחמי ה"ה, מן המוציא לחם מן הארץ.

קפה) והאי איהו מאכל אדם, דאיהו יו"ד ה"א וא"ו ה"א. ו זאת התורה אדם. ז אדם כי יקריב מכם קרבן ליי. עומר שעורין, מאכל בעירין, דאינון חיות הקדש, דמנהון צריך לקרבא, הה"ד ח) מן הבהמה. אלים: מנגחים

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ה) (משלי ט) ויצא קמח צ"ד. ו) (במדבר יט) שמות ז מוסיף דבאלין דבחד מני להאציר. ח מוסיף ו צ"פ. ז) (ויקרא א) יתרו קד צ"ח. ח) (שם) שם. ובהד להקריב; בחד ולהקריב. ט ל"א דכתיב. י וביום הבכורים כבש ול"ג ועשיתם ביום הניפכם את העמר. כ כדא יאות ובמוספין להקריב ול"ג טבין. ל אע"ג דבכל יומא דבמועדייא. מ בתוספת דאית ליה וצריך לקרבא עליה. נ צריכין. ס דמוספין ול"ג דאינון. ע בשבועות דאיהו. פ אתיהיבו. צ אורייתא. ק הלוחות ול"ג הלחם דאינון ה"ה. ר מוסיף דתרין יומין דשבועות אינון י"ו צריך לקרבא לגבייהו שמי הלחם מאינון ה"ה. דהא: דהא אינון: דהוי איהו.

מאמר

הסולם

חג השבועות

שה"ס ה' ה', דהיינו בינה ומלכות, ב' ההין דשם הויה, כי הן לחם של תורה שהיא ז"א, שנאמר בה לכו לחמו בלחמי. והן ה' ה' מן המוציא לחם מן הארץ. כי ארץ ה"ס ה' תחתונה שהיא מלכות, וה' של המוציא ה"ס ה' ראשונה שהיא בינה.

קפה) והאי איהו מאכל וכר: וזה, דהיינו שתי הלחם, הוא מאכל אדם, שהוא יוד הא ואו הא, שבגימטריא אדם. דהיינו ז"א, שכולל ב' ההין. וז"ש, זאת התורה אדם. רומז שהתורה, שה"ס ז"א ה"ס הויה דמ"ה שבגי' אדם. אדם כי יקריב מכם קרבן לה', ה"ס מאכל אדם כנ"ל. אבל עומר שעורים הוא מאכל בהמה, שהם חיות הקדש, שצריך להקריב מהם, ז"ש, מן הבהמה, שה"ס אלים המנגחים זה את זה במשנה, בפשטי התורה. כלומר החכמים הלוחמים זה עם זה בביאור המשנה. מן הבקר, היינו, פרים המנגחים זה את זה ביתר כח, במשנה. ומן הצאן הם שאר העם. שהקרבן

קפג) פקודא בתר דא וכר: המצה שלאחר זה, היא להסדיר לחם ולבונה, להקריב עומר. שכתוב, ועשיתם ביום הניפכם את העמר כבש תמים בן שנתו לעולה לה' ומנחתו שני עשרנים סלת בלולה וגו'. וכן בשבועות להקריב שתי הלחם. וכך בכל ימים טובים להקריב קרבן מוסף. כי ודאי בכל יום של המועדים צריכים להקריב הקרבן סל, דהיינו קרבנו של יום, כמו בימות החול, וצריכים להקריב עליו תוספת שיש לו, דהיינו סוד תוספת האור שיש באותו החג. בדומה כמו תוספת כתובה ומתנות שנתן החתן לכלה. כן שבת המלכה, שהיא מלכות, שהיא כלה בשבתות ובכל ימים טובים, היא צריכה תוספת, שהם קרבנות המוספים. וחמתנות, שהם מתנות כהונה.

קפד) ובשבועות דאיהו מתן וכר: ובשבועות, שהוא מתן תורה, שניתנו ב' לוחות התורה, שה"ס בינה ומלכות, מצד עץ החיים, שהוא ז"א, צריך להקריב אצלם שתי הלחם, (דפו"י דף צ"ח ע"א)

במתניתין, באלין פשטין. מן הבקר: פרים מנגחים במתניתין, בתוקפא יתיר. ומן הצאן: שאר עמא, קרבנא דלהון צלותין, ועליהו אתמר, ואתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם.

קפו) דמארי קבלה, ומארי מדות, אינון מסטר דאילנא דחיי. שאר עמא מסטרא דאילנא דטוב ורע, אסור והתר. ובגין דא, מן הבהמה, מאכל דלהון, עמר לחם שעורים, וימד שש שעורים. ת וישת עליה, אורייתא דבעל פה, דשית סדרי משנה. אבל א אלין דאילנא דחיי, דאינון ב אדם אורייתא דלהון, נהמא דקב"ה. הה"ד, לכו לחמו בלחמי והיינו שתי הלחם. חדו כלהו תנאין ואמוראין, ואמרו מאן קאים קמי סיני. ע"כ ג

ז ה ר

קפו) בחדש השביעי באחד לחדש, ר' יצחק פתח, תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו. זכאין אינון ישראל, דקב"ה קריב לון לגביה, מן כל ד אומין עע"ז, ואתרעי בהו, ומאתר רחיקא קריב לון לגביה, הה"ד, ויאמר יהושע אל כל העם כה אמר ה' אלהי ישראל בעבר ישבו אבותיכם מעולם. לאחזאה, דהא מאתר רחיקא אתרעי בהו, וקריב לון לגביה, וכתוב ג ואקח את אביכם את אברהם מעבר הנהר וגו'. הני קראי אית לאסתכלא בהו, וכי כל ישראל לא הוו ידעי דא, וכ"ש יהושע.

חלופי גרסאות

ש מארי. ת ל"ג וישת עליה. א באלין. ב אורייתא דאינון אדם [אכלי] נהמא. ג בדפוי כתבו שייך כאן פקודא לשרוף קדשים ונדפס בדף ל"ג א. ד שאר אומין ול"ג עע"ז.

מסורת הזהר

ט (יחזקאל לד) שמות קיח צ"ב. י (רות ג) ז"ח פה ט"ד שי"ג תק"ח קיב ט"א ש"ט שי"ד. כ ח"ג ק: ז"ח יד ט"ב שנ"א. ל (תהלים פא) וירא קיג צ"א. מ (יהושע כד) בהשמות ח"א רנה: ח"ג צט. רצח. נ (שם) ח"ג צט. רנה. רצח:

חג השבועות

הסולם

מאמר

בלחמי. והיינו שתי הלחם. שמחו כל התנאים והאמוראים, ואמרו, מי יעמוד לפני סיני. דהיינו לפני רעיא מהימנא שנקרא סיני. (ע"כ רעיא מהימנא).

מעמר תקיעת שופר

קפו) בחדש השביעי באחד לחדש: ר' יצחק פתח, תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו. אשרי הם ישראל, שהקב"ה קרב אותם מכל אומות העולם ובחר בהם. וממקום רחוק קרב אותם. ז"ש ויאמר יהושע אל כל העם כה אמר ה' אלקי ישראל בעבר ישבו אבותיכם מעולם, להראות כי ממקום רחוק רצה בהם, וקרבים אליה. וכתוב, ואקח את אביכם את אברהם מעבר הנהר וגו'. מקראות אלו יש להסתכל בהם. וכי כל ישראל לא היו יודעים זה, וכל שכן יהושע, ולמה היה צריך צמר כה אמר ה' וגו'.

אלא

שהקרבן שלהם היא תפלה, ועליהם נאמר ואתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם. אשר צאן מרעיתי, הם הלומדים בפשט התורה לבד. אדם אתם, הם בעלי הקבלה, הדבקים בז"א, שה"ס הויה במילוי מ"ה, שבגימטריא אדם, קפו) דמארי קבלה ומארי וכי: שבעלי קבלה, ובעלי מדות, הדבקים במדותיו של ז"א, הם מצד עץ החיים, שהוא ז"א, הנקרא אדם. שאר העם, הם מצד עץ הדעת טוב ורע, שהם איסור והיתר, שהוא המלאך מטטרוו הנקרא כו, והוא מרכבה אל המלכות שנקראת משנה, והוא כולל ד' חיות הקדש. ומשום זה, מן הבהמה, המאכל שלהם הוא עומר לחם שעורים. שכתוב, וימד שש שעורים וישת עליה, שה"ס התורה שבעל פה של ששה סדרי משנה. אבל אלו שהם מעץ החיים, שהם בעלי קבלה, הם אדם, שהתורה שלהם, הוא לחם הקב"ה. דהיינו מאכל של ז"א הנקרא אדם, ז"ש לכו לחמו (דפוי דף צ"ח ע"א *) דף צ"ח ע"ב)

קפח) אלא אורייתא כולה סתים וגליא, כמה דשמא קדישא סתים וגליא. בגין דאורייתא ה כולה שמא קדישא היא, ועל דא איהי סתים וגליא. אי ישראל (* ויהושע הו ידעי, אמאי כתיב כה אמר יי'. אלא ודאי סתימא דמלה. טיבו מגי עבד קודשא בריך בישראל, דאתרעי בהו באבהתא, ועביד לון רתיכא קדישא עלאה ליקריה, ואפיק ו לון מגו נהרא עלאה יקירא קדישא, בוצינא דכל בוצינין, בגין דיתעטר בהו. הדא הוא דכתיב, כה אמר יי' בעבר הנהר ישובו אבותיכם מעולם. ז הנהר: ההוא ח נהר דאשתמודע, ט ואתיידע.

קפט) מעולם, מאי קא בעי הכא. אלא לאחזאה חכמתא. מעבר הנהר מעולם, אלא ההוא נהר עולם אקרי. ועל דא, בעבר הנהר ישובו אבותיכם מעולם, לאחזאה טיבו וקשוט דעבד קודשא ב"ה לישראל. ואקח את אביכם את אברהם

חלופי גרסאות

ה ל"ג כולה: כלא. ו ליה. ז ל"ג הנהר. ח ל"ג נהר. ט דאתיידע.

תקיעת שופר

הסולם

מאמר

כי מקודם שיחד ב' הקוין, וקו שמאל היה במחלוקת, היה לז"א ג"ר דחכמה מן קו השמאל, אבל עתה שהכריע ויחד ימין ושמאל זה בזה, כבר אין לו לז"א, אלא ו"ק דחכמה, מחמת התמעטות קו השמאל (כנ"ל ב"א דף ט' ד"ה מחלוקת). וז"ש (באות קפ"ז) לאחזאה דהא מאתך רחיקא אתרעי בהו וכו' וכתיב ואקח את אביכם מעבר הנהר וגו'. כי מקודם לכן שהיה בקירוב אל החכמה שבשמאל דבינה, לא היה יכול לקבל משם, מחמת שהקו שמאל היה במחלוקת, ומחמת שההשפעה משמאל היתה ממעלה למטה והיתה יניקה לאלהים אחרים, ועתה שנתרחק מחכמה שבשמאל הו, ונתמעט לו"ק דחכמה הוא יכול לקבל כל המוחין והגדלות בהם. וז"ש, ואפיק לון מגו נהרא וכו' בגין דיתעטר בהו, כי כשהיו חג"ת דז"א דבוקים בקו שמאל של הנהר הוה שהוא בינה, לא היו יכולים לקבל כלום, אלא אחר שיצאו ונתרחקו משם, ונתמעטו לו"ק דחכמה, אז הם מתעטרים עם המוחין של אותו הנהר.

קפט) מעולם מאי קא בעי וכו': הכתוב אומר מעולם, שואל, מה הוא רוצה בזה כאן. ומשיב, אלא להראות חכמה הוא, שמעבר הנהר, היינו מעולם, כי נהר ההוא נקרא עולם. שהבינה נקרא ג"כ עולם, וע"כ מעולם פירושו כמו מעבר הנהר. וע"כ אומר, בעבר הנהר ישובו אבותיכם מעולם, להראות חסד ואמת שעשה הקב"ה לישראל, בזה, אשר ואקח את אביכם את אברהם מעבר הנהר. והוציאו מקו השמאל שבבינה, כמ"ש לעיל בדבור הסמוך. שואל

קפח) אלא אורייתא כולה וכו': אלא התורה כולה סתומה וגלויה כמו השם הקדוש, שהוא סתום וגלוי, שכתוב בהוי"ה ונקרא באדני. משום שהתורה כולה היא שם הקדוש, וע"כ היא סתומה וגלויה. ושאלנו, אם ישראל ויהושע היו יודעים זה למה כתוב, כה אמר ה'. ומשיב, אלא ודאי הסוד של הדבר הוא, כי חסד גדול עשה הקב"ה עם ישראל, שבחר בהאבות, ועשה אותם מרכבה עליונה קדושה לכבודו, והוציאם מנהר העליון היקר והקדוש, המאור של כל המאורות, דהיינו בינה, כדי שיתעטר בהם. וז"ש כה אמר ה' בעבר הנהר ישובו אבותיכם מעולם. הנהר, היינו נהר ההוא הידוע והנודע. דהיינו בינה.

פירוש האבות ה"ס חג"ת דז"א. ונודע שכל המוחין שיש להם לחג"ת הללו הם ע"י עלית ז"א לבינה, אשר בינה ותו"מ דבינה שנפלו בקטנות הבינה לז"א, הנה בגדלות הבינה, בעת שהחזירה בינה ותו"מ אלו למדרגתה, נמשכו עמהם גם חג"ת דז"א ועלו עם בינה (כנ"ל ויקהל אות קל"א בהסולם עש"ה) ואז נמצאים חג"ת דז"א דבוקים שם בבינה בקו שמאל שלה, שהוא בינה ותו"מ שחזרו למדרגתם. וחסר"ה בעבר הנהר ישובו אבותיכם וגו' ויעבדו אלהים אחרים. כי קו השמאל דבינה, היה אז במחלוקת עם קו הימין, והשפיע החכמה ממעלה למטה, שמוה יונקים עבודה זרה ואלהים אחרים. אמנם אח"כ העלה ז"א את המסך דחירק, שע"י מיטע את קו השמאל דבינה, ויחד אותו עם הימין, ונעשה שלום בין הקוין, אבל אז נרחק ז"א ויצא מן הג"ר דחכמה שבשמאל הבינה. (דפו"י דף צ"ח ע"ב *) דף צ"ט ע"א

מעבר הנהר מאי קא מיירי. אלא אברהם לא אתדבק ביה בהוא נהר, כמו יצחק דאתדבק ביה בסטריה לאתתקפא.

קצא) תא חזי, האי נהר, אף על גב דלאו איהו דינא, דינין נפקי מסטריה, דאתתקפו ביה. וכד יצחק אתתקף בדינוי, כדין עלאין ותתאין מתכנפי לדינא, וכורסיא דדינא אתתקן, ומלכא קדישא יתיב על כורסיא דדינא, ודאין עלמא, כדין, תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו. זכאין אינון ישראל, דידעין לסלקא כורסיא דדינא, ולתקנא כורסיא דרחמי. ובמה. בשופר.

קצא) רבי אבא הוה יתיב קמיה דרבי שמעון, אמר ליה, כהא זמנין סגיאיין שאילנא על האי שופר, מאי קא מיירי, ועד כאן לא אתיישבנא ביה. אמר ליה, ודאי האי הוא ברירא דמלה, דישראל בעיין ביומא דדינא, שופר, ולא קרן. בגין דקרן הא אתיידע בן באן אתר איהו, ולא אתדבקא דינא לא בעינא. אבל הא תנינו, במלין ובעובדא, בעינן לאחזאה ולא תערא מלין סתימין.

קצב) תא חזי, כד ההוא שופר עלאה, דנהירו דכלא ביה, אסתלק ולא נהיר לבנין, כדין דינא אתער, וכרסוון אתתקנו לבי דינא, ודא שופר, אילו

חלופי גרסאות

י בבנוי. כ מסיף ודאי הא. ל דא. מ ל"ג באן אתר איהו.

תקיעת שופר

הסולם

מאמר

השופר מתהפכת מדת הדין למדת הרחמים. אשרי הם ישראל שיודעים להעביר כסא הדין, ולתקן כסא הרחמים, ובמה עושים זה. בשופר. קצא) רבי אבא הוה וכו': ר"א היה יושב לפני רבי שמעון, אמר לו, הרי הרבה פעמים שאלתי על שופר הזה, מה הוא ענינו. ועד עתה עוד לא נתישבתי בו. אמר לו ודאי זה הוא בירוורו של הדבר, כי ישראל צריכים ביום הדין, שופר ולא קרן, כי קרן, הרי נודע באיזה מקום הוא, שהוא רומז על המלכות, שהיא בחינת דין, ואין אנו צריכים לעורר דין, משא"כ שופר רומז על הבינה, שהיא רחמים. אמנם למדנו, אשר בדבור ובמעשה צריכים להראות ולעורר דברים סתומים. דהיינו בתקיעת שופר, ובברכתה.

קצב) ת"ח כד ההוא וכו': בוא וראה, כששופר ההוא העליון, שבו אורוהיה של הכל, דהיינו בינה, בעת שג' קוין שלה מיוחדים זה בזה, שכל המוחין דו"ן דאצילות ובי"ע ממנה באים, אם הוא מסתלק ואינו מאיר לבנים, שהם ז"א ומלכות. אז מתעורר הדין, והכסאות מתתקנים לבית הדין. ושופר זה שה"ס בינה, נקרא אילו של יצחק, דהיינו תקפו של יצחק, כי איל פירושו תקיף, מלשון ואת אילי הארץ לקח. והוא שבחם של האבות, שהם חג"ת שמקבלים כל שבחם משופר ההוא עהוא

שואל, מה מלמדנו הכתוב בזה שאומר ואקח את אברהם מעבר הנהר, ואינו אומר ואקח את יצחק. ומשיב, אלא אברהם, שהוא חסד דז"א, וקו ימין, שלו, לא נתדבק באותו הנהר, שהוא קו שמאל דבינה, כמו יצחק, שהוא קו שמאל דז"א, שנתדבק בו בצדו להתחזק, דהיינו בצד שמאל דבינה, שהוא הצד של יצחק. פירוש. שיצחק עודנו דבוק בחלק של קו שמאל דבינה, כי מקבל ממנו ו"ק דחכמה שבשמאל. אבל אברהם, שהוא קו ימין וחסדים, יצא ממנו לגמרי, וע"כ כתוב, ואקח את אביכם את אברהם, ואינו אומר, ואקח את יצחק. וז"ש דאתדבק ביה בסטריה לאתתקפא, דהיינו לקבל ו"ק דחכמה.

קצ) ת"ח האי נהר וכו': בוא וראה, נהר הזה, שהוא בינה, אע"פ שהוא אינו דין, כי בינה היא מדת הרחמים, עם כל זה דינין יוצאים מהצד שלו. דהיינו מצד שמאל שבו, בעת היותו חכמה בלי חסדים, (כנ"ל ב"א דף מ"ז ד"ה נפיק) והדינים מתחזקים בו, וכשיצחק מתחזק משם בדיניו, בעת היותו שם, חכמה בלי חסדים, אז העליונים והתחתונים מתאספים לדין, ונתתקן כסא הדין, שהיא מלכות מבחינת הדין שבה, והמלך הקדוש, שהוא ז"א, יושב על כסא הדין ודן את העולם. אז, תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו. שע"י (דפו"י דף צ"ט ע"א)

דיצחק אקרי, תוקפיה *) דיצחק, תושבחתיה דאבהו, כד אסתלק ההוא שופר גדול, דלא ינקא לבנין, כדין יצחק אתתקף, ואתתקן לדינא בעלמא. קצג) וכד אתער האי שופר נ וכד בני נשא תייבין מחטאיהון, בעיין לנגדא קול שופר ס מתתא, וההוא קלא סליק לעילא, כדין אתער שופרא אחרא ע עלאה, ואתער רחמי, ואסתלק דינא. ובעינן לאחזאה עובדא בשופר, פ לאתערא

חלופי גרסאות

נ ובני ול"ג וכד. ס ל"ג מתתא. ע ל"ג עלאה. פ ולאתערא.

תקיעת שופר

הסולם

מאמר

קשים הוא חשך ולא אור, ואין החכמה יכולה להאיר בלי חסדים (כנ"ל ב"א דף ס' ד"ה מחזוקת) וע"כ נבחן או, שהקב"ה יושב על כסא דין, ודינים נמשכים לעולם. כי אנו מקבלים רק מן המלכות הנקראת כסא לז"א, ואם המלכות היא בשמאל הבינה כשהוא נפרד מימין, שאז מלא דינים, נמצאת המלכות משפעת דינים לעולם.

ח"ש (באות קצ"ב) כד אסתלק ההוא שופר גדול, דלא ינקא לבנין, דהיינו בעת שב' קוין דבינה נפרדים זה מזה, כדין יצחק אתתקף ואתתקן לדינא בעלמא, אז מתגבר השמאל שנק' יצחק, ומשפיע דינים אל המלכות, וממלכות לעולם. ואז ניתנה לנו מצות תקיעת שופר. וב' תקונים נעשו על ידי תקיעת שופר. תקון א' הוא להעלות מ"ן לעורר זוג על מסך דחירק שבו"א, שהוא במקום בינה, שעל ידי זה הוא ממעט קו השמאל ומיחד אותו עם הימין, ויצאו ג' קוין בבינה, שה"ס חכמה בינה דעת. ח"ש (באות קצ"ג) בעיין לנגדא קול שופר מתתא, וההוא קלא סליק לעילא, שקול שופר עולה בסוד מ"ן ומעורר הקול שלמעלה, שה"ס ז"א המכונה קול, שהוא למעלה בבינה, ח"ש, כדין אתער שופר אחרא עלאה, שהוא בינה, ואתער רחמי, דהיינו שקו האמצעי, שה"ס רחמים, נהעורר ומיחד ב' הקוין דבינה זכ"ו, ואז, ואסתלק דינא, שאחר שקו שמאל נכלל בימין, מסתלקים כל הדינים משמאל. וזהו תקון הא' הנעשה ע"י תקיעת שופר.

תקון ב'), הוא, להוציא הקולות מבינה, שהם ג' קוין שיצאו בה ע"י ז"א שנקרא קול, ולהמשיכט לז"א במקומו למטה. בסוד, מאחר שתלת קוין הבינה מחד נפקי, מז"א, אז חד בתלת קיימא. גם ז"א זוכה בתלת קוין. כי כל המוחין שהתחתון גורם לעליון זוכה בהם. גם התחתון (כמ"ש לעיל ב"א דף רפ"ו ד"ה תלת ע"ש) אלא שצריכים מעשה למטה לעורר זה למעלה (כמ"ש באות קצ"א) במלין ובעובדא

שהוא בינה. וכשנסתלק שופר גדול הזה ואינו מאיר לבנים, לז"א ומלכות, והיינו, בעת שאין יחוד בז"א ומלכות, אלא ז"א יונק מקו ימין של הבינה, והמלכות יונקת מקו שמאל של הבינה, וכיון שהשמאל דבינה הוא בלי ימין מסתלקים המוחין דבינה מז"א, ואז מתחזק יצחק, שהוא קו שמאל, ע"י שליטת קו שמאל דבינה, ומתתקן לדין בעולם. כי בעת שהחכמה דשמאל היא בלי חסדים נמשכים דינים קשים לעולם. (ועי' סוד תקיעת שופר בפרשת ויקרא מאות ש"ב עד אות ש"ב).

קצג) וכד אתער האי וכי: וכשנתעורר שופר הזה, וכשבני אדם שבים מעונותיהם, צריכים למשוך בקול שופר מלמטה, וקול ההוא עולה למעלה, אז מתעורר שופר אחר עליון שהוא בינה, ומתעוררים הרחמים, והדין מסתלק. וצריכים להראות מעשה ע"י תקיעת שופר, כדי לעורר שופר אחר, שהוא בינה, ולהוציא בשופר הזה שלמטה אלו הקולות, תשר"ת וכו', להראות שכל אלו הקולות שלמעלה הכלולים כולם בשופר העליון, שהם ג' קוין ופרטיהם, הכלולים בבינה, יתעוררו לצאת, מן הבינה, לז"א ומלכות. ביאור הדברים, בכל ראש השנה חוזר העולם לקדמותו כמו שהיה ביום ד' דמעשה בראשית, שאז נתמעטה המלכות. כי המלכות נקראת שנה, וי"ב חדשי השנה הם סדרי התקון שלה מתחילתה עד גמר התקון, ואם נשלמה השנה ולא גמרנו תקונה, היא ניתנה לנו לתקנה בשנה האחרת, ואנו צריכים שוב להתחיל מראשית הויתה כמו שהיתה ביום ד' דמעשה בראשית. וכן בכל שנה ושנה עד גמר התקון. וביום ד' דמעשה בראשית כתוב, ויעש אלקים את שני מארת הגדולים, שהמלכות היתה גדולה כמו ז"א, (ועי' ב"א מאות ק"י עד אות קט"ו) כי אז היה ז"א מלביש לקו ימין דבינה, והמלכות לקו שמאל דבינה, ואילו ב' קוין דבינה היו אז נפרדים זה מזה, וע"כ היה הקו שמאל דבינה בחכמה בלי חסדים, שאז נמשכים מקו שמאל דבינה דינים (דפוי' דף צ"ט ע"א *) דף צ"ט ע"ב)

ז שופרא אחרא, ולאפקא בהאי שופר ק לתתא, אינון קלי, לאחזאה דכל אינון קלין דלעילא, ר דכלילין כלהו בההוא שופר עלאה, ש יתערון לנפקא. קצד) ובהני קלין ת דלתתא, יהבין ישראל א חילא לעילא, ועל דא בעינון לזמנא שופר ב ביומא דא, ג ולסדרא קלין, לכוונא ביה בגין לאתערא שופר אחרא, דביה כלילין קלי ד לעילא. קצה) סדרא קדמאה, קלא נפיק, ומתעטר לעילא, סליק רקיעין, ואתבקע

חלופי גרסאות

צ ל"ג שופרא. ק ל"ג לתתא. ר כלילין. ש ל"ג יתערון לנפקא. ת ל"ג דלתתא. א מוסיף חילא לרחמי מתתא ואתער שופר גדול. ב ל"ג ביומא דא. ג ולכוונא ביה דביה כלילין קלין ובגין לאתערא אחרא ולסדרא קלין בשופר. ד מוסיף לעילא ולסדרא קלין בשופר.

תקיעת שופר

הסולם

מאמר

המלכות לבניה, הממעטת הבניה לוי"ק בלי ראש, שה"ס דינין דנוקבא. ודינים דשורק, שה"ס קו שמאל, באים מחזרת הג"ר לבניה, שזה נעשה לקו שמאל דבינה. (כח"ש לעיל ויקהל דף ל"ט ד"ה וזהו ע"ה) ונודע, שמחמת היותה חכמה בלי חסדים, נמשכים ממנה דינים קשים, ודינים אלו, להיותם באים מחמת שלמות הג"ר דשמאל, הם מכונים דינים דדכורא. ועוד יש דינים דחירק, שה"ס קו האמצעי, הכלולים מב' בחינות ממנועולא וממפתחא (כח"ש לעיל לך דף י"ג ד"ה ונתבאר ע"ש) וגם הם דינים דנוקבא. ותדע שדינים דנוקבא מכונים תרועה. ודינים דדכורא, מכונים שברים. שכל אלו הדינים אנו מעוררים ע"י התקיעות, בקו השמאל, כדי למעט הג"ר שלו, ויתחד עם הימין. (כח"ש לך י"ג ד"ה ונתבאר).

ויש הפרש בין דינים דנוקבא שבקו ימין לדינים דנוקבא שבקו האמצעי, כי דינים דנוקבא שבימין, אע"פ שנלחמים עם קו השמאל, מכל מקום אינם יכולים למעט, ונמצא ששני בחינות הדינים שולטים בקו ימין, דינים דנוקבא של עצמה, וגם דינים דדכורא של קו השמאל, והם נלחמים זה עם זה ואין אחד יכול לנצח את חבירו, אלא בסיוע של קו האמצעי, נכנע השמאל, מה שאין כן הדינים דנוקבא שבקו האמצעי, הם מתגברים על קו השמאל וממעטים הג"ר שלו, שעם מיעוט הג"ר נעלמים כל הדינים דדכורא. (כח"ש שם) ונמצא שבקו אמצעי אין דינים דדכורא כלל, אלא דינים דנוקבא בלבד. ובקו שמאל ודאי שאין בו דינים דנוקבא כלל אלא דינים דדכורא בלבד, כי אם היו שולטים בו דינים דנוקבא היו מתבטלים הג"ר שלו. הרי, שבימין נהוג שברים תרועה, שה"ס דינים דנוקבא עם דינים דדכורא. ובשמאל נהוג שברים בלבד

ובעובדא בעינון לאחזאה ולאיתערא מלין פתימין. וזה נעשה ע"י סדר הקולות, ג"פ תשר"ת, ג"פ תש"ת, ג"פ תר"ת, שאנו תוקעים, כמ"ש לפנינו.

קצד) ובהני קלין דלתתא וכו': ובאלו הקולות שלמטה נותנים ישראל כח למעלה. וע"כ צריכים לזמן שופר ביום הזה, ולסדר קולות, דהיינו סדרי תשר"ת וכו', לכוון בו כדי לעורר שופר אחר, שהוא בינה, שבו כלולים הקולות שלמעלה, שהם חג"ת דז"א.

קצה) סדרא קדמאה וכו': סדר הא', שבג' סדרים שבתשר"ת. קול יוצא, ומתעטר, למעלה, בבניה, עולה רקיעים ונבקע בין הרים הרמים, בין ב' קו' הבניה, ומשם מגיע לאברהם, שהוא חסד דז"א, ושורה בראשו, ומתעטר, והוא מתעורר, ומתקן את הכסא שתהיה כסא של רחמים. ובספר אגדה למדנו, שבשעה שקול ראשון עולה, מתעורר ומתעטר אברהם ומתקן את הכסא, ופוקדים עליו אבא. דהיינו חכמה שבקו ימין דבינה.

ביאור הדברים. כבר ידעת ב' התקונים הנעשים ע"י תקיעת שופר, הא' הוא לעורר יציאת קו אמצעי בבניה המיוחד ב' הקוין זכ"ו. הב' אחר שיצאו ג' קוין בבניה ונכללו זה מזה, ממשיכים אותם במקום ז"א. אמנם צריך לזכור בכל זה, שעיקר הנרצה מתקיעת שופר, הוא למעט קו השמאל מג"ר שלו, ולבטל את דיניו הקשים. הנמשכים מג"ר דשמאל אלו. והקולות שאנו מעלים הם כחות הדין, הממעטים את קו השמאל מן הג"ר שלו, ואז מתגלה יחוד ג' הקוין בסוד הרחמים.

ובדרך כלל יש ג' בחינות דינים בסוד ג' זריעות, חולם, שורק, חירק. (שנתבאר לעיל בראשית א' דף ס"ו ד"ה והיא ע"ש כל ההמשך) שהדינים דתולם, שה"ס קו ימין, באים מעלית (דערי דף צ"ט ע"ב)

בין טורי רמאי, ומטי לגביה דאברהם, ושריא ברישיה, ה ואתערט, ואתער הוא, ואתקן לכורסיא. ובספרא דאגדתא תנינו, בשעתא דהוא קלא קדמא ה סליק, אתער ז ואתערט אברהם, ואתקן לכורסיא, פקדין עליה ח אבא. קצו) אדהכי, סלקא תנינא, תקיפא לתברא תוקפי רגיו. ודא סדרא תנינא, והוא קלא תבירא בתוקפוי. וכדין סלקא, וכל דינין ט דאתערען קמיה

חלופי גרסאות

ה ל"ג ואתערט. ו ל"ג סליק. ז ל"ג ואתערט. ח מוסיף אבא ואמא. ט דיתערון.

מאמר

הסולם

תקיעת שופר

לקו ימין דו"א שנקרא אברהם. וז"ש ומטי לגביה דאברהם, ונתעוררו גם בו ג' קוין שהם תשר"ת הנ"ל. וז"ש, ושריא ברישיה, דהיינו קו ימין, שה"ס כו"ה, ואתערט, שה"ס בינה ותו"מ שחזרו ונעשו ג"ר וקו שמאל, ואתער הוא, שה"ס קו האמצעי ואתקן לכורסיא. שמתקן כסא הרחמים, ע"י יחוד ג' קוין. וג' קוין אלו נמשכים מחכמה דישסו"ת, שה"ס אבא. וז"ש פקדין עליה אבא. דהיינו אבא דישסו"ת. ועד כאן נגמרו הכוונות של סדר תשר"ת הא' מג' סדרי תשר"ת. וכל תשר"ת אלו הם בשליטת התקיעה, דהיינו קו ימין שבג' קוין דימין.

קצו) אדהכי סלקא תנינא וכו': בתוך כך עולה קול השני דהיינו תקיעה ראשונה, דסדר ב' דימין, התקיעה לשבור דינים קשים, והוא סדר השני. דהיינו סדר ב' של תשר"ת, שהוא תחת שליטת השמאל דימין, שהוא שברים תרועה כנ"ל. ההוא קלא, דהיינו שברים, בתוקפוי, דהיינו תרועה. ואז עולה אל הבינה, וכל הדינים מג"ר דשמאל, הנפגשים שמה לפניו נשברים, עד שעולים למקום של יצחק, שהוא בו"א, כיון שיצחק שהוא קו שמאל דסדר זה, נתעורר ע"י תקיעה השניה דסדר זה שהיא בחינת קו האמצעי שבסדר ב' הזה, ורואת את אברהם, שהוא קו ימין דסדר זה, מתקן את הכסא של רחמים לעמוד לפניו, אז נכנע ומשבר דין הקשה, הנמשך מג"ר דשמאל, ובוה, צריך מי שתוקע, לכוון לבו ורצונו, כדי לשבור הכת, דהיינו למעט הג"ר דשמאל, ותוקף דין הקשה, הנמשך מג"ר דשמאל, ז"ש, אשרי העם ידעי תרועה. כי תרועה היא לשון שבירה, כמו תרועם בשבט ברזל. ידעי תרועה ודאי. פירוש. כאן מבאר סדר ב' של תשר"ת שהוא תחת שליטת השמאל שבימין, אבל כולל בתוכו כל ג' הקוין, וע"כ תוקעים בו תשר"ת, ואע"פ שאמרנו, שבקו שמאל אין שם דינים דנוקבא שהיא תרועה, אלא דינים דדכורא לבד

בלבד, שה"ס דינים דדכורא. ובאמצעי נהג, תרועה בלבד שהוא דינים דנוקבא בלבד, בלי דינים דדכורא שהם שברים. אמנם כל אלו הדינים שאנו מעוררים עם הקולות הללו אנו מכוונים אותם רק לקו השמאל, כדי למעט. השברים תרועה לקו שמאל הכלול בימין. השברים לקו שמאל שבשמאל, התרועה לקו שמאל שבאמצעי. באופן שיש ג' הפרשים בהתעוררות הדינים שבשמאל, על פי תכונת ג' הקוין.

ועם זה תבין, אע"פ שבמקורם של ג' הקוין אין צריך להיות בהם יותר מן ט' בחינות. כי הם מחויבים להכלל זה בזה, ואז יש ג' קוין בימין וג' קוין שבשמאל, וג' קוין באמצעי. דהיינו ט' בחינות, אמנם כיון שיש ג' הפרשים בקו השמאל שבג' קוין, אשר בשמאל שבימין יש שברים תרועה, ובשמאל שבשמאל יש שברים, ובשמאל שבאמצעי יש תרועה, כנ"ל, ע"כ צריכים עוד ג' התכללות, התכללות אחת של ט' בחינות בקו ימין בלבד, דהיינו ג' קוין שבכל אחד מהם תשר"ת. וכן ט' בחינות בשמאל, שהם ג' קוין שבכל אחד מהם תשר"ת. וכן ט' בחינות באמצעי, שהם ג' קוין שבכל אחד מהם תשר"ת.

וז"ש פירא קרמאת, דהיינו סדר הראשון של ג' קוין שבקו ימין, כלומר סדר תשר"ת הראשון מג' סדרי תשר"ת. קלא נפיק, דהיינו תקיעה ראשונה, המעוררת קו ימין של סדר הזה, ומתערט לעילא, דהיינו שברים תרועה, המעוררים קו שמאל של סדר הזה. כי מעטר, רומז לג"ר דשמאל. סליק ריקיעין ואתבקע בין טורי רמאי, היינו תקיעה שניה, המעוררת קו אמצעי, אשר המסך דחירק שבו, מבקע המדרגות כי מעלה מסך דמלכות למקום בינה והמדרגה מתבקעת לכרח למעלה ובינה ותו"מ יורדים למטה (כמ"ש ד' י"ג ולפ"כ, ע"ש בפעולה ג'). ואחר שנתעוררו ג' הקוין שבבינה הראשונים שבקו ימין שלה צריכים להמשיכם (דפ"י דף צ"ט ע"ב)

אתברו, עד דסליק לאתריה דיצחק. כיון דיצחק אתער, וחמי לאברהם מתקן לכורסיא לקיימא קמיה, כדין אתכפיא, ותבר תוקפא קשיא. ובהאי, בעי מאן דתקע, לכוונא לבא ורעותא, בגין לתברא חילא ותוקפא דדינא קשיא, הדא הוא דכתיב, ^(ו) אשרי העם יודעי תרועה, יודעי תרועה ודאי.

קצו) סדרא תליתאה, קלא נפיק, וסליק, ובקע כל אינון רקיעין, ורחמי מתערן, ומטי ההוא קלא לרישיה דיעקב * ויעקב אתער, וחמי לאברהם מתתקן בגיסא אחרא, כדין אחידן תרווייהו ביה ביצחק, דא מהאי סטרא, ודא, מהאי סטרא ולא יכלין תוקפוי, לנפקא לבר. והני תלתא סדרין, כלהו סדרא חד. קצח) סדרא אחרא, קלא נפיק, וסליק, ונטיל לאברהם מאתריה, ונגיד ליה לתתא, לאתר דתוקפיהון דיצחק שריין וקיימן ליה לאברהם בגווייהו. קצט) סדרא תניינא, נפיק קלא תבירא, כ לא תקיפא כקדמאה, לא

מסורת הוהר
(ו) (תהלים פט) בא א צ"ב.
חלופי גרסאות
י ונפקן. כ לאתתקפא בקדמאה; לאתקיפו כקדמאה.

מאמר	הסולם	תקיעת שופר
לבד שהוא שברים, זה אמור, רק בשמאל דקו שמאל, המובא להלאה (באות קצ"ט) אבל כאן הם ג' סדרים שבסדר הכללי של ימין (כנ"ל באות קצ"ה) וע"כ אפילו סדר הב' שבכאן, אין זה שמאל ממש שבמקומו, אלא שמאל הכלול בימין. ולפיכך יש בו גם דינים דנוקבא, (כמ"ש שם) והוא בבחינת שברים תרועה. ומה שאומר כאן, כדין אתכפיא ותבר תוקפא קשיא וכו', היינו רק התחלה אבל עיקר ביטול הג"ר דשמאל והכנתו הוא בקו האמצעי, דהיינו בסדר ג' של תשר"ת בדבור שלאחר זה, שאומר כדין אחידן תרווייהו וכו', ונתבארו הכוונות של סדר תשר"ת הב' של ג"פ תשר"ת. קצו) סדרא תליתאה וכו': סדר השלישי, שהוא סדר הג' של תשר"ת, שהוא תחת שליטת קו האמצעי שבימין, שה"ס תקיעה השניה, הקול יוצא, דהיינו תקיעה א' שבסדר זה, ועולה, היינו, שברים תרועה שבסדר זה, ובוקע כל אלו רקיעים, היינו תקיעה השניה שבסדר זה, והרחמים מתעוררים. וכל זה הוא בבית, ומשם מגיע קול ההוא, דהיינו כל תשר"ת, שהם תזוזת שליטת תקיעה השניה, לראשו של יעקב, דהיינו במקום ז"א, ויעקב, שהוא קו האמצעי שבסדר זה, נתעורר ורואה את אברהם שהוא קו ימין שבסדר הזה, שמתתקן בצד האחר, דהיינו בצד ימין דסדר זה, אז אוחזים שניהם ביצחק, שהוא קו שמאל דסדר זה, זה מצד זה, דהיינו מימין, זה מצד זה, דהיינו מאמצע, ותוקפם של הדינים דקו שמאל אינם יכולים לצאת לחוץ. וזחמת שנתמעטו (דמ"י דין צ"ט ע"ב *) ודי קי צ"א	הג"ר שלו. (כנ"ל באות קצ"ה). ואלו ג' הסדרים, דהיינו ג' פעמים תשר"ת הנוכרים, הם כולם סדר אחד. שכולם הם סדר תקיעות של אותם הקולות הנוהגים בקו ימין. דהיינו ט' בחינות שבקו ימין, אשר השמאל הכלול בהם הוא בבחינת שברים תרועה ביחד, (כמ"ש לעיל אות קצ"ה) ונתבארו הכוונות של סדר תשר"ת הג' של ג"פ תשר"ת. קצח) סדרא אחרא וכו': סדר האחר, דהיינו ט' בחינות, שהם ג' פעמים תשר"ת, שהם בקו שמאל, הנה סדר תשר"ת הראשון שבכאן, שהוא תזוזת שליטת ימין דשמאל, שהוא תקיעה הא'. הקול יוצא, דהיינו תקיעה הא' וסליק, היינו שברים, המאיר ממטה למעלה. ולוקח את אברהם ממקומו דהיינו בתקיעה השניה, וממשיך אותו למטה למקום שגבורותיו של יצחק שורים, דהיינו שממשיך הארתו למטה מחזה דז"א, כי כל ט' בחינות שבסדר הזה נמשכים למטה מחזה דז"א, משום שכולם הם תחת שליטת קו השמאל, שה"ס הארת החכמה שאינה מאירה אלא במקום שלמטה מחזה דז"א, כ"י מחזה ולמעלה הוא בבחינת חסדים מכוסים מחכמה, ואין שם שליטה כלל לבחינת קו שמאל. ומקיימים את אברהם בתוכם, כלומר שכל סדר הזה הוא תחת שליטתו של ימין דשמאל, דהיינו בחינת אברהם שביצחק, ונתבארו הכוונות של סדר תשר"ת הראשון של ג' סדרי תשר"ת. קצט) סדרא תניינא וכו': סדר השני, דהיינו סדר תשר"ת הב' של ג' סדרי תשר"ת, שהוא	

דחליש ההוא קלא דתקע, אלא ל דההוא קלא לאו איהו מ לגבי יצחק נ בקדמיתא, דתמן תוקפא תקיפא שריא, אלא לגבי אינון ס בי דינא דלתתא, דאינון רפויין יתיר, וכלהו חמאן לאברהם לגבייהו, ואתכפיין קמיה.

ר) אדהכי, סדרא תליתאה, קלא נפיק, וסליק, ואתעטר ברישיה דיעקב, ונגיד ליה לתתא לההוא אתר דאינון גבוראן שריין, וקאים לקבלייהו, אברהם מהאי סטרא, ויעקב מהאי סטרא, ואינון באמצעייתא. כדין אתכפיין כלהו, ע ומשתכחין פ באתרייהו. והני כלהו סדרא אחרא תניינא.

רא) סדרא בתראה, דבעייא לסלקא לון לאתרייהו, צ וליישבא בינייהו ליצחק כמלקדמין. בגין דהאי בעי לישראל ליה באתריה, ולא יפוק בתוקפוי לבר, כדין דינין כלהו אתכפיין, ורחמין אתערו.

חלופי גרסאות

ל דהוא. מ גבי. נ כקדמיתא. ס דלתתא מותבן דינא ול"ג בי דינא. ע ומסתכי; ומשתככי. פ לאתרייהו. צ ולישרא.

מאמר

הסולם

תקיעת שופר

השמאל הזו, אברהם מצד זה, מצד ימין שהוא תקיעה הא', ויעקב מצד זה, מצד האמצע, שהוא תקיעה השניה, והם, הגבורות, דהיינו השברים, שה"ס יצחק, בתוך שניהם, אז נכנעים כל הגבורות דשמאל, ונמצאים מאירים במקומם, דהיינו רק ממטה למעלה ואינם נמשכים ממקומם למטה. וכל אלו ג' הסדרים, דהיינו ג' פעמים תש"ת הנזכרים, הם סדר כולל אחר שני, הכולל סדר ט' בחינות שבקו השמאל, אשר השמאל הכולל בהם הוא משברים בלי תרועה. ונתבאר הכונות של ג' סדרי תש"ת.

רא) סדרא בתראה וכר: הסדר הכולל האחרון, דהיינו ט' בחינות, שהם ג' פעמים תר"ת שהם בקו האמצעי. שאלו, ט' בחינות, צריכים להעלות את הארת השמאל המאירים למטה מחזה, אל מקומם שלמעלה מחזה, וליישב ביניהם את יצחק כמקודם. כלומר לכסות את הארת השמאל שנקרא יצחק, כמו שהיה מכוסה מקודם בעת הארת ט' בחינות שבקו ימין, המאירים מחזה ולמעלה. שזה נעשה בכח הדינים דתרועה השולטים בשמאל שבט' בחינות הללו, משום שזה, דהיינו השמאל שהוא יצחק, צריכים להשרות אותו במקומו, באפן שלא יצא בתוקף הגבורות שלו לחוץ. ואז כל הדינים נכנעים, והרחמים מתעוררים. וכאן אין הזהר מפרט את ג' תר"ת כמו בהקודמים, משום שהם על דרך הכונה של הקודמים, חוץ ממה שהוסיף כאן, שצריכים לכוון בכל תרועה, להעלות הארת השמאל בחזרה למקומה ולכסות אותה.

שהוא תחת שליטת שמאל דשמאל, שהוא שברים. יוצא קול שבור, דהיינו שברים, לא תקיף כראשון, כלומר שאין בו תרועה, כמו בשמאל שבט' בחינות דקו ימין, אלא שברים בלבד, ולא מפני שחלש קול ההוא שתקע, אלא שקול ההוא אינו אל יצחק, שמחזה ולמעלה דו"א. ככתחילה, ששם שורה תוקף חזק, שאין הקו שמאל יכול להתגלות שם כלל, וצריך להכניע שם קו שמאל לגמרי (כמ"ש שם באות קצ"ו) אלא שהקול שבאן הוא להבית דין שלמטה, דהיינו להארת קו שמאל שמחזה ולמטה דו"א, כנ"ל בדבור הסמוך, ששם בחינת מלכות הנקראת ב"ד של מטה, שהדינים הם רפויים יותר, משום שהארת מחזה ולמטה היא נקמטה למעלה בלבד, וכולם רואים את אברהם אצלם, שהוא קו ימין ונכנעים לפניו. וכאן לא פירש הזהר כל ג' קוין, תקיעה שברים תקיעה, כמו בהקודמים, כי סמך עצמו על מה שביאר בהקודמים, והוא מובן מאליהו. ולא פירש אלא החידוש שבו, והיינו הסעם למה כאן שברים בלי תרועה.

ר) אדהכי פירא תליתאה וכר: בתוך כך מגיע סדר הג', דהיינו סדר תש"ת הג' של ג' סדרי תש"ת, שהוא תחת שליטת קו האמצעי דשמאל, שהוא תקיעה שניה. הקול יוצא, דהיינו תקיעה הא', וסליק, היינו שברים, ואתעטר ברישיה דיעקב, היינו תקיעה השניה, ומרשך אותו למטה לאותו מקום שאלו הגבורות דשמאל שורים, דהיינו למקום שמחזה ולמטה דו"א, ששם שורים כל ט' בחינות דקו שמאל (כנ"ל באות קצ"ח) ועומדים, כנגד הארת (דפויי דף ק' ע"א)

(רב) על דא בעי לכוונא לבא ורעותא בהני קלי, ולמהדר בתיובתא קמי מאריהון. כדין כד ישראל מתקני ומסדרי קלין ^ק ברעותא דלבא כדקא יאות, בשופרא דא, אהדר ההוא שופר עלאה, וכד אהדר, מעטרא ליה ליעקב, ואתתקן כלא. וכורסייא אחרא רמיו, וכדין חידו אשתכח בכלא, וקודשא בריך הוא מרחם על עלמא. זכאה חולקיהון דישראל, דידעין לנגדא ולאמשכא * למאריהון, מדינא לרחמי, ולתקנא כלהו עלמין על ידיהו.

(רג) ת"ח, לקבל דא, תלתא ספרין פתיחין ביומא דא, וכמה דרחמין מתערין, ודינין קשיין אתכפיין ועאלין לדוכתייהו. כך הוא לתתא כגוונא דלעילא, דינין קשיין אתכפיין ואתעברו מעלמא. ומאן אינון. אלין אינון רשעים גמורים, דאינון דינין קשיין דאתכפיין ואתעברו מעלמא. ועל דא נכתבים ונחתמים וכו'. א"ר אבא, ודאי דא הוא ברירא דמלה, בריך רחמנא דשאיילנא ורווחנא בהני מילי.

(רד) א"ר יהודה, כתיב זכרון תרועה, זכרון עבדינו, לכוונא לבא ורעותא, ישראל עבדין זכרון לתתא, במה. בעובדא, בגין דיתער מלה כההוא גוונא לעילא. (רה) אמר ר' אלעזר, כתיב ^ט בכסה ליום חגנו דאתכסיא ^ש ביה ^ת סיהרא. והיך אתכסיא. אלא, כד קיימא עיבא, ושמשא לא נהיר, כדין סיהרא אתכסיא.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

(ע) (תהליכ פא) וירא קיג צ'... ק כדקא יאות בשופרא דא וישראל ברעותא ול"ג ברעותא דלבא. ר ואתתקנת על כלא. ש ל"ג ביה. ת בסיהרא.

תקיעת שופר

הסולם

מאמר

שדינים הקשים, שלחמט נכנעים ונעברים מן העולם, ומי הם. אלו הם הרשעים הגמורים, שהם דינים קשים, נכנעים ונעברים מן העולם, וע"כ נכתבים ונחתמים לאלתר למיתה. והצדיקים גמורים שהם מרכבה לימין הם לאלתר לחיים. והבינונים שהם מרכבה לקו האמצעי, תלויים עד יוה"כ, שאז נשלם קו האמצעי. בסוד הארת החכמה שבבינה, שה"ס אור החיים. אמר ר' אבא, ודאי זה הוא בירורו של הדבר, ברוך הרחמן ששאלתי הרוחתי אלו הדברים.

(רד) אמר ר' יהודה וכו': אמר ר"י, כתוב, זכרון תרועה, היינו שאנו עושים זכרון לכוון הלב והרצון. ע"ד שנתבאר לעיל. ישראל עושים זכרון למטה, במה. בהמעשה של תקיעת שופר, כדי שיתעורר דבר כעין זה למעלה. דהיינו כמו שנתבאר לעיל בסדר הכונות.

(רה) אמר ר' אלעזר וכו': אר"א, כתוב, בכסה ליום חגנו. היינו משום שנתכסה בו הלבנה, שהיא המלכות. כי בראש החדש הלבנה מכוסה. שואל, ואיך היא מתכסה. ומשיב, אלא כשנמצא ענן תחת השמש, והשמש שהוא ז"א, אינו מאיר, אז מתכסה הלבנה, דהיינו שאינה מאירה

(רב) על דא בעי וכו': על כן צריכים לכוון הלב והרצון בקולות אלו, שהם ג"פ תשר"ת וג"פ תש"ת וג"פ תר"ת, ולחזור בתשובה לפני אדונם, ואז כשישראל מתתקנים ומסדרים הקולות ברצון הלב כראוי, בשופר הזה שלחמט, הוחזר שופר העליון, להאיר, שהוא בינה, וכשחזר להאיר, הוא מעטר את יעקב, שהוא ז"א, והכל מתתקן, והוטל כסא אחר, דהיינו כסא הרחמים, ואז נמצא שמחה בכל, והקב"ה מרחם על העולם. אשרי חלקם של ישראל, שידעו להנהיג ולהמשיך את אדונם מדין לרחמים, ולתקן על ידיהם כל העולמות.

(רג) ת"ח לקבל דא וכו': בוא וראה כנגד זה, דהיינו כנגד ג' סדרים הכוללים שבשופר, שהם ג' קוין, פתוחים ג' ספרים ביום הזה, שהם אחד של צדיקים גמורים, שה"ס קו ימין, ואחד של רשעים גמורים, שה"ס דינים הקשים שבקו שמאל, ואחד של בינונים, שה"ס קו האמצעי. וכמו, שעל ידי תקיעת שופר מתעוררים הרחמים, ודינים הקשים נכנעים יבאים למקומם, כך הוא למטה כעין שלמעלה, (דפו"י דף ק' ע"א * דף ק' ע"ב)

ולא נהיר. ועל דא, מקמי עיבא שמשא לא נהיר, כ"ש סיהרא דאתכסיא ולא נהירא. ועל דא בכסה ליום חגנו, בה"א, דאתכסיא סיהרא. ובמה נהיר. כלא בתיובתא, ובקל שופרא, דכתיב (פ) (ו) אשרי העם יודעי תרועה כדיו יי' באור פניך יהלכון.

רעיא מהימנא

(רו) (*) (ז) בחדש השביעי באחד לחדש וגו'. א פקודא דא, לתקוע שופר בראש השנה, דהוא יומא דדינא לעלמא, כמה דאוקימנא. והא אוקמוה דכתיב, תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו. והא אתמר. דהאי איהו יומא דסיהרא אתכסי ביה, וקאים עלמא בדינא. בגין, דההוא ב מקטרגא, חפי וכסי ואנעל פתחא על מלכא, אתר דדינא שריא, למתבע דינא על עלמא.

(רז) ואי תימא, איך אתייהיב ליה רשו לההוא מקטרגא לחפאה ולמתבע דינא. אלא ודאי בידא דהאי מקטרגא, שוי קב"ה למתבע דינא על כל עלמא, ושוי ליה יומא ידיעא, למתבע קמיה כל דינין דעלמא, דהא קב"ה עבד ליה ושוי ליה קמיה, למהוי דחילו דקודשא בריך הוא סלקא, ושריא על כלא. ורזא דא, (ק) והאלהים עשה שיראו מלפניו. ג מאי עשה. עשה להאי מקטרגא, ואתקין ליה קמיה, למהוי סייפא שננא על כל עלמא. וכל דא ** בגין דידחלון מקמי

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(פ) (תהלים פט) לעיל אות קצו צ"ס. (ז) לעיל אות קפו צ"כ. (ק) (קהלת ג) מקץ מג צ"א. א פקודא מ"ב. ב ל"ג מקטרגא. ג ודאי.

דרך אמת (ע) פ"י זה תמצא ב' בהעלותך וכל ענין התקיעות.

מאמר

הסולם

ראש השנה

הוא יום שהלבנה שהיא המלכות, מתכסה בו. והעולם נמצא בדין (כנ"ל באות קצ"ג). משום שמקטרג ההוא מחפה ומכסה ונועל הפתח על המלך שהוא ז"א, והלבנה, היא מקום שהדין שורה לתבוע דין על העולם.

(רז) ואי תימא איך וכי: ואם תאמר איך ניתנה רשות למקטרג ההוא לכסות על אור המלכות ולתבוע דין. ומשיב, אלא ודאי ששם הקב"ה ביד המקטרג ההוא לתבוע דין על כל העולם, שנתן לו יום ידוע, שיתבע לפניו כל הדינים שבעולם, כי הקב"ה עשה אותו ושם אותו לפניו כדי שיראת הקב"ה תעלה ותשרה על הכל. וז"ס, והאלקים עשה שיראו מלפניו. מהו עשה. היינו שעשה את המקטרג הזה, ותקן אותו לפניו, שיהיה חרב חדה על כל העולם, וכל זה כדי שהכל יראו מפני הקב"ה. וזה הוא משגיח התובע על עונות בני אדם, ותובע דין, ותופס בני אדם והורג אותם, ומכה אותם, הכל כמו

מאירה, שאין לה ממי לקבל אורה. כי כל מה שיש להמלכות היא מקבלת מז"א. ועל כן אם מפני מציאת הענן, שיורה על דינים, אין השמש שהוא ז"א, יכול להאיר, מכל שכן הלבנה, שמתכסה אז ואינה מאירה. וע"כ בכסה ליום חגנו, כתוב בכסה עם ה' בסוף, להורות שנתכסה הלבנה, מחמת הדינים, (כנ"ל באות קצ"ג) ובמה מאיר הכל, הן ז"א והן המלכות. הוא בתשובה ובקול שופר. שכתוב, אשרי העם יודעי תרועה, ה' אז באור פניך יהלכון.

רעיא מהימנא

מאמר ראש השנה

(רו) בחדש השביעי באחד וגו': מצוה זו היא לתקוע בשופר בראש השנה, שהוא יום הדין לעולם, כמו שהעמדנו. והרי העמידוהו, שכתוב תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו (כנ"ל באות ר"ה). וכבר למדנו, שיום ההוא (דפו"י דף ק' ע"ב *) דף צ"ח ע"ב **) דף צ"ט ע"א

קודשא ב"ה כלא. ודא איהו סנטירא, דתבע חובי בני ד נשא, ותבע דינא, ותפיס בני נשא וקטיל לון ואלקי לון, ה כלא כמה דנפיק מן דינא.
(רח) כגוונא ו דההוא ממונה בית דין דלתתא, דאתייהיב ליה רשו ז לאדכרא קמי בי דינא, פלוני עבד כך, ופלוני עבר על כך, ולמתבע עליהו דינא. ותנן, רשו אתייהיב לההוא ממונה בית דין, לאנעלא על בי דינא פתחא, עד דיגזרון דינא על כל מה דאיהו תבע, ולית רשו לבית דין לדחייא ליה. בגין ו כי אני יי אהב משפט. ואיהו בעי דעלמא יתקיים בדינא, ולמנדע דאית דין ואית דיין.

(רט) כהאי גוונא שוי קודשא ב"ה קמיה להאי, דאיהו תבע דינא ה קמי מלכא, על כל בני עלמא. ובהאי יומא אתייהיב ליה רשו, לכסאה פתחא דמלכא, וסיהרא אתחפייא לגו, עד דיתגזר דינא על כל בני עלמא. ואף על גב דכלא אתגלי קמי קודשא ב"ה, לא בעי אלא בדינא.

(רי) כלא כגוונא חדא עילא ותתא, אתקין כורסיא דדינא בהאי יומא, וסנטירא אתא, ותבע דינא על כל עובדי בני עלמא, כל חד וחד כפום ארחוי, וכפום מה דעבד. וסהדין אתיין וסהדי על כל עובדי בני עלמא. ואלין אינון עיני יי, דאינון משטטי בכל עלמא. וכמה אינון עיני יי, דלית לון חושבנא, דקא אזלי ומשטטי בכל עלמא, וחמאן כל עובדי בני עלמא.
(ריא) ווי לאינון דלא משגיחין ולא מסתכלין כ בעובדיהון, דהא לגבייהו

חלופי גרסאות

ד עלמא, ה ל"ג כלא. ו דא ההוא. ז לאתדכרא.
ח ל"ג קמי מלכא. ט והאי. י הוא. כ בעיבדון.

מסורת הזהר

(ר) (ישעיה סא) ח"ג צט:

ראש השנה

הסולם

מאמר

שיהיה נגזר דין על כל בני העולם. ואע"פ, שהכל גלוי לפני הקב"ה, מכל מקום אינו רוצה אלא בדין.

(רי) כלא כגוונא חדא וכו': הכל הוא באפן אחד, למעלה ולמטה. ביום ההוא הקב"ה מתקן כסא הדין, והמשגיח בא ותובע דין על כל מעשי בני העולם, כל אחד ואחד לפי דרכיו ולפי מה שעשה. ועדים באים ומעידים על כל מעשי בני העולם, ואלו העדים, נקראים עיני ה' המשוטטות בכל העולם. וכמה הם אלו עיני ה' שאין להן חשבון, שהולכות ומשוטטות בכל העולם, ורואים כל מעשי בני העולם.

(ריא) ווי לאינון דלא וכו': אוי לאלו שאינם משגיחים ואינם מסתכלים במעשיהם, כי אצלם עומדים אלו עדי המלך, ומשגיחים ורואים כל מה שהם עושים ואומרים, והם עולים ומעידים לפני המלך, ומשגיח ההוא עומד לפני המלך ותובע דין, פלוני עבר על דין

כמו שיוצא מבית דין. סנטר, פירוש משגיח, כמו אפוסטרופא או סנטר (ירושלמי ב"מ ה').

(רח) כגוונא דההוא ממונה וכו': כמו ממונה ההוא של בית דין של מטה, שניתנה לו רשות להזכיר לפני בית הדין, שפלוני עשה זה, ופלוני עבר על זה, ולתבוע עליהם דין. ולמדנה שניתנה רשות לממונה ההוא של בית הדין, לנעול הפתח על בית הדין עד שיגזרו הדין על כל מה שהוא תובע, ואין רשות לבית הדין לדחות אותו. משום כי אני ה' אהב משפט. שהוא רוצה שהעולם יתקיים בדין, ולדעת שיש דין ויש דיין. כל זה נוהג בבית דין של מטה.

(רט) כהאי גוונא שוי וכו': כעין זה עשה הקב"ה לפניו, אותו המקטרג שהוא תובע דין לפני המלך על כל בני העולם. וביום הזה ניתנה לו רשות לכסות פתח המלך, שהוא ז"א, והלבנה, שהיא המלכות, מתכסה בפנים, עד (דפו"י דף צ"ט ע"א)

קיימין ז' אלין סהדי מלכא, ומשגיחין ח' וחמאן כל מה דאינון עבדין, וקאמרי, דהא אינון סלקי וסהדי קמי מלכא. והאי סנטירא קאים קמי מלכא, ותבע דינא, פלוני עבר דינא, פלוני עבד כך. והא הכא סהדי. ועד דקודשא ב"ה נ' לא שאיל לון, לית לון רשו לסהדא. כדין אינון סהדי סהדותא.

ריב) וכלא אכתיב קמי מלכא בפתקא. ס' בבי מלכא אית חד היכלא. היכלא דא מליא אשא חוורא, והאי אשא מתגלגלא בפלקא, ולהיט שביבין והאי לא פסיק לעלמין. ט' לגו האי היכלא, אית היכלא אוחרא. מליא אשא אוכמא, דלא פסיק לעלמין. תרין סופרין קיימין תדיר קמיה מלכא. בשעתא דדינא, סהדין כל סהדי קמי מלכא. אינון פ' סופרין נטלין *) מההוא פלקא דאשא חוורא, וכתבי עליה בההוא אשא אוכמא.

ריג) וכדין מלכא אחמיץ דינא, עד זמנא ידיעא, דלמא בין כך ז' ובין כך יהדרון בתשובה. אי יהדרון, פתקין ק' נקרעין. ואי לא, מלכא יתיב, וכל אינון דבי זכותא קיימי קמיה, כרוזא קם וכריז, פלוני עבד כך, מאן יוליף עליה זכות, אי אית מאן דיוליף עליה זכות, יאות. ואי לאו הא אתמסר לסנטירא. ריד) וכלא ידע קב"ה, אמאי אצטריך לכל דא. אלא בגין דלא, יהא פטרא דפומא לבני עלמא. אלא לאחזאה דכלא עביד בארז קשוט, וניחא קמיה מאן דאשתזיב מן דיניה. ואי תימא מנלן. האי, אתמסר לחכימי, ואפילו למאן דלא ידעי, מאן דבעי לאסתכלא, ישגח במה דאיהו באתגליא, וידע במה דאיהו בסתרא, דהא כלא כגוונא חדא, כל מה דפקיד קב"ה בארעא, כלא איהו כגוונא דלעילא.

חלופי גרסאות

ז' ואזלין. ח' ל"ג מן וחמאן עד והאי. ו' ל"ג לא. ס' דבי. ט' ל"ג מן לגו עד תרין. פ' סהדין. צ' ל"ג ובין כך. ק' קרעין.

מאמר

הסולם

ראש השנה

יחזרו בתשובה. אם חזרו בתשובה, הכתבים נקרעים. ואם לא, המלך יושב, וכל אלו המלמדים זכות, עומדים לפניו, הכרוז עומד ומכריז, פלוני עשה כך, מי ילמד עליו זכות. אם יש מי שילמד עליו זכות, טוב. ואם לא, הוא נמסר להמשגית, להענישו. ריד) וכלא ידע קב"ה וכו': שואל, הרי הכל יודע הקב"ה, למה נצרך לכל זה. ומשיב, אלא כדי שלא יהיה תתחון פה לבני העולם. אלא להראות שהכל עושה בדרך אמת. ונוח לפניו מי שניצל מן הדין שלו. ואם תאמר, מאין לנו זה. זה נמסר לחכמים. ואפילו אלו שאינם יודעים, מי שרוצה להסתכל, יסתכל במה שהוא בגלוי למטה בעולם הזה, וידע מה שהוא למעלה בסתר, כי הכל הוא באופן אחד. כי כל מה שעשה הקב"ה בדרכי הארץ, הכל הוא כעין שלמעלה.

יומא

דין, ופלוני עשה כך, והרי הם העדים. וכל עוד שהקב"ה אינו שואל אותם אין להם רשות להעיד, וכששואל אותם, אז הם מעידים העדות. ריב) וכלא אכתיב קמי וכו': והכל נכתב לפני המלך בכתב. בבית המלך יש היכל אחד. היכל זה מלא אש לבנה, ואש הזה מתגלגלת בעגול ושביבים לזהים, וזו אינה נפסקת לעולם. לפניו מהיכל הזה, יש היכל אחר מלא אש שחורה, שאינה נפסקת לעולם. ב' סופרים עומדים לפני המלך תמיד. בשעת הדין, מעידים כל העדים לפני המלך. אלו הסופרים לוקחים מן העגול של אש לבנה, וכותבים עליו באש שחורה ההיא. את גזר הדין. פלקא, הוא מלשון פיקה של גרגרת (ונגעים יוד) שפירושו עגול.

ריג) וכדין מלכא אחמיץ וכו': ואז המלך מעבד הדין עד זמן ידוע, אולי בינתים (דפו"י דף צ"ט ע"א *) דף צ"ט ע"ב)

(רטו) יומא דר"ה, איהו יומא דדינא, ומלכא ר יתיב בכורסייא דדינא, סנטירא קא אתי וחפי פתחא דמלכא, ותבע דינא. ואף על גב דקודשא ב"ה רחים ליה לדינא, כמה דאת אמר, (ט) כי אני יי' אוהב משפט. נצח רחימו דבנוי, לרחימו דדינא. ובשעתא דסנטירא קם למטען מלין עלייהו, (ז) פקיד למתקע בשופר, בגין לאתערא רחמי מתתא לעילא, בההוא שופר. (רטז) סלקא ההוא קלא, כלילא באשא ורוחא ומיא, ואתעביד מנייהו קלא חדא, ואתער קלא אחרא לעילא, כד ההוא קלא אתער מעילא ומתתא, כדין כל טענות דקא טעין ההוא מקטרגא מתערבבי.

(ריז) ביומא דראש השנה, נפיק יצחק בלחודוי, וקרי לעשו, לאטעמא ליה תבשילין דכל עלמא, כל חד כפום אורחוי, דהא בההיא שעתא (ח) ותכהן עיניו מראות, דנפק מניה ט מאן דאחשך אפי ברין, ואתפרש, ושכיב על ערסיה דדינא, וקרי לעשו, ואמר וצודה לי צידה ועשה לי מטעמים והביאה לי. (ריח) ורבקה אמרה אל יעקב בנה, רחימא דנפשה, בנה רחימא דאתמסר לה מיומא דאתברי עלמא. ופקידת ליה, לאתערא איהו באינן מטעמים דיליה. ויעקב אתער (*) מתתא, מתלבש בצלותין ובעותין, והקול קול יעקב בההוא שופר דקא סליק, ואתער יעקב לגביה, ואתקריב בהדיה, ויגש לו ויאכל, ואתכליל

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ר ייתי. ש ואחשך ול"ג מאן.

(ט) (ישעיה טא) לעיל אות רח צ"ר. (ת) (בראשית כז) ב"א לו צ"ג.

דרך אמת (ז) כל זה שייך לפרשת תולדות ועוד ענין כזה בפרשת פנחס דף רנ"ח ע"ב.

ראש השנה

הסולם

מאמר

דרכיהם. דהיינו לתבוע דין על מעשי כל בני העולם. כי באותו שעה, ותכהן עיניו מראות, כי יוצא ממנו מי שמחשיך פני הבריות, דהיינו המקטרג נמשך משמאל כשהוא בלי ימין, והוא נפרד, מקרי ימין ואמצעי, ושוכב על מטת הדין, וקורא לעשו, שהוא הס"א והמקטרג, ואמר, וצודה לי ציד ועשה לי מטעמים, ממעשי בני אדם הרעים כנ"ל, והביאה לי. (ריח) ורבקה אמרה אל יעקב וכי: ורבקה, שהיא מלכות, אמרה אל יעקב בנה אהוב נפשה, בנה האהוב שנמסר לה מיום שנברא העולם, ומצה אותו שיתעורר באלו מטעמים שלו, ויעקב נתעורר מלמטה, מתלבש בתפלות ובקשות, והקול קול יעקב בשופר ההוא שהוא מעלה, ונתעורר יעקב העליון, שהוא קו האמצעי, אליה ליצחק, ונקרב לה דהיינו שמיחד אותו עם אברהם שהוא ימין, ויגש לו ויאכל, דהיינו שנכללו זה בזה, והאירו המוחין שה"ס אכילה. וכיון שנכלל עמו קו האמצעי, ויבא לו יין, שהוא יין המשומר, דהיינו הארת החכמה המאירה ממטה למעלה, המתקנת ע"י קו האמצעי (כנ"ל ב"א דף ט"ד

(רטו) יומא דר"ה איהו וכי: היום של ראש השנה, הוא יום הדין, והמלך יושב על כסא הדין. המשגיח בא ומכסה פתחו של המלך, ותובע דין. ואע"פ שהקב"ה אוהב דין, כש"א כי אני ה' אוהב משפט, ניצחה האהבה של בניו לאהבת הדין, ובשעה שהמשגיח קם לדבר דבריו עליהם, צוה הקב"ה לתקוע בשופר, כדי לעורר האהבה ממטה למעלה בשופר ההוא. (רטז) סלקא ההוא קלא וכי: קול ההוא עולה, כלול באש רוח ומים, שהם כנגד חג"ת, ונעשה מהם קול אחד, ומתעורר כנגדו קול אחר מלמעלה, שהוא קו האמצעי המיוחד שמאל וימין, כשקול ההוא מתעורר מלמעלה ומלמטה, אז כל הטענות שטוען מקטרג ההוא מתבלבלים. מפני שג"ר דשמאל מתמעטים שהוא מקור הדינים, והרחמים היוצאים מיוחד ימין ושמאל מתגלים. (כמ"ש וירא אות שפ"ג בהסולם). (ריז) ביומא דר"ה נפיק וכי: ביום ראש השנה יוצא יצחק בלבדו דהיינו שהקו שמאל שולט, בלי ימין, ובלי יחוד דקו האמצעי, שהם אברהם ויעקב, והוא קורא לעשו, שהוא הס"א, להטעים לו תבשילים של כל העולם כפי (דפו"י דף צ"ט ע"ב *) דף ק' ע"א)

דא בדא. כיון דאתכליל בהדיה, ויבא לו יין, דא יין דמנטרא, יין ת' דהוא חידו דלבא, רזא דעלמא דאתי, כדין וירח את ריח בגדיו, צלותין דסלקין ובעותין. ויברכהו, נח רוגזא, וחדו לבא, וכלא איהו רחמי.

ריט) כיון דאיהו אתכליל ביעקב, כל אינון חיילין ותוקפין ורוגזין דהו זמינין, אתבדרו, ולא אשתכחו תמן. וישראל נפקין מן דינא, בחדוה ובברכאן. ויהי אך יצא יצא יעקב מאת פני יצחק אביו, ביומא דא, בחדוה, ובברכאן עלאין, ועשו אחיו בא מצידו, טעין טועני מעובדי דעלמא, ויעש גם הוא מטעמים, חדיד לישניה למטען טענות. אתקין סהדי, ויבא לאביו ויאמר יקום אבי, יתער בדינוי, ויאכל כמה עובדין בישין א' דכל עלמא דקא אשכחנא.

רכ) ויחרד יצחק חרדה גדולה עד מאד, דהא לא יכיל לאתפרשא מכללא דיעקב, דאיהו בחדוה. ויאמר מי אפוא הוא הצד ציד, בכמה צלותין ובעותין, ואוכל מכל בטרם תבא ואברכהו גם ברוך יהיה. כשמוע עשו את דברי יצחק אביו ויצעק צעקה וגו'. דחמי דהא צידו לא הוה כלום. עד לבתר דאמר ליה, הנה משמני הארץ וגו'. אלין תקיפין ואוכלוסין דשאר עמין ודא קשיא ליה מכלא. וישטום עשו את יעקב, למיזל אבתריה, ולקטרגא ליה תדיר.

רכא) ויעקב אזיל באינון יומין דבין ר"ה ליום הכפורים, עריק לאשתזבא מניה. תב בתיובתא, שוי גרמיה בתעניתא, עד דאתי ב' י"ה, כדין ידעי ישראל דעשו בא, ועמו ארבע מאות איש, ג' כלהו מקטרגי זמינין לקטרגא לון, מיד ויירא יעקב מאד וייצר לו ואסגי בצלותין ובעותין. א' ויאמר יעקב אלהי אבי אברהם ואלהי אבי וגו'. עד דנטיל עיטא ואמר, כי אמר אכפרה פניו במנחה

מסורת הזהר

א (בראשית לב) וישלח יח צ"ד

חלוסי גרסאות

ת דההוא. א בכל. ב כ"ג הסולם: ר"ה וי"ה; ר"ה ול"ג וי"ה. ג ל"ג מן כלהו עד מיד.

מאמר

הסולם

ראש השנה

מעשים רעים שנעשו בכל העולם, שמצאתי. רכ) ויחרד יצחק וגו': ויחרד יצחק חרדה גדולה עד מאד, כי לא היה יכול להפרד מכללו של יעקב שהוא בשמחה. ויאמר מי איפה הוא הצד ציד בכמה תפלות ובקשות. ואוכל מכל בטרם תבא ואברכהו גם ברוך יהיה. כשמוע עשו את דברי אביו ויצעק צעקה וגו', כי ראה שצידו אינו כלום. עד לאחר כך שאמר לו הנה משמני הארץ יהיה וגו'. שהם הגבורים והמוני שאר העמים. וזה היה קשה לו מכל, וישטום עשו את יעקב, ללכת אחריו ולקטרג עליו תמיד. רכא) ויעקב אזיל באינון וכו': ויעקב הולך באלו הימים שבין ראש השנה ליום הכפורים, ובורח להנצל ממנו, חוצר בתשובה, משים עצמו בתענית עד שבא יום הכפורים. אז יודעים ישראל שעשו בא וארבע מאות איש

ד"ה מחלוקת) יין שהוא שמחת הלב, שה"ס עולם הבא, דהיינו הארת החכמה הנמשכת מבינה הנקראת עולם הבא, אז, וירח את ריח בגדיו היינו תפלות ובקשות שעולות. ויברכהו, דהיינו שנח הרוגז ושמח הלב, והכל הוא רחמים.

ריט) כיון דאיהו אתכליל וכו': כיון שהוא נכלל ביעקב, כל אלו הכוחות והדינים הקשים והרוגז שהיו מוכנים, נתפזרו ולא נמצאו שם. וישראל יוצאים מן הדין בשמחה ובברכות. ויהי אך יצא יצא יעקב מאת פני יצחק אביו, ביום הזה, בשמחה ובברכות עליונות, ועשו אחיו בא מצידו, טעון משאות ממעשי העולם לקטרג עליהם. ויעש גם הוא מטעמים, חדיד את לשונו לטעון טענות, התקין עדות, ויבא לאביו ויאמר יקום אבי, שיתעורר בדיניו, ויאכל, כמה (דפו"י דף ק' ע"א)

ההולכת לפני ויקח מן הבא בידו מנחה וגו', עזים מאתים ותישים עשרים רחלים מאתים וגו'.

רכב גמלים וגו', כך הוא סטרא דיליה. גמלים הוא נחש, כמין גמל, **בשעתא *** דפתי סמאל לאדם, ארכיב על נחש כמין גמל. ד תנינן, מאן דחמי גמל בחלמיה, מיתה נקנסה עליה מלמעלה, ואשתזיב מינה. וכלא חד. **רכג** וכדין, אהדר עשו אפטרופוסא דיעקב, ויעקב לא בעא דובשיה דעוקציה. יעבר נאיאדוני לפני עבדו. כדין וישב ביום ההוא עשו לדרכו. אימתי. בשעת נעילה, דהא אתפרש מעמא קדישא. וקב"ה שביק ה לחוביהון, וכפר עלייהו. כיון ו דההוא מקטרגא אזל בההוא דורונא, ואתפרש מנייהו, בעי קב"ה למחדי בבנוי, מה כתיב, ויעקב נסע סכתה ויבן לו בית וגו'. על כן קרא שם המקום סוכות, כיון דיתבי בסכות, הא אשתזיבו מן מקטרגא, וקב"ה חדי בבנוי. זכאה חולקיהון בהאי עלמא, ובעלמא דאתי. ע"כ.

רכד ת"ח, בהאי יומא אתכסיי סיהרא, ולא נהיר עד בעשור לחדש, דישראל תיבין כלהו בתיובתא שלימתא, ואימא עלאה תאבת ונהרת לה. והאי יומא ז נהירו דאימא נטלא, ואשתכח חידו בכלא. ועל דא כתיב, יום הכפורים הוצא. יום כפור מבעי ליה, מאן יום הכפורים. אלא בגין דתרי נהורין נהרין ה בחד.

חלופי גרסאות

ד ל"ג מן תנינן עד ואשתזיב. ה לחובין ומכפר. ו דהוא. ז נטילו. מוסיף נטיל נהירו. ח כחד.

ראש השנה

הסולם

מאמר

הקדוש. והקב"ה סולח לעונותיהם ומכפר עליהם. כיון שהמקטרג הלך במנחה ההיא ונפרד מהם, רוצה הקב"ה לשמוח עם בניו, מה כתוב, ויעקב נסע סכתה ויבן לו בית וגו'. על כן קרא שם המקום סכות. כיון שישבו ישראל בסוכות הרי ניצולו מן המקטרג, והקב"ה שמח בבניו. אשרי חלקם בעולם הזה ובעולם הבא. (ע"כ רעיא מהימנא).

מאמר יום הכפורים

רכד ת"ח בהאי יומא וכי': בוא וראה, ביום ההוא, דר"ה, נתכנסה הלבנה, שהיא המלכות, ואינה מאירה עד בעשור לחדש, שישראל כולם חוזרים בתשובה שלמה, ואימא עלאה, שהיא בינה, חוזרת ומאירה לה, ויום הוזה, דיום הכפורים, לוקחת המלכות הארות אמא, שהיא בינה, ונמצאת שמחה בכל. וע"כ כתוב, יום הכפורים הוא, יום כפור היה צריך לומר, מהו יום הכפורים. לשון רבים. אלא משום שאז, שני אורות מאירים יחד, המאור העליון, שהיא בינה מאיר למאור התחתון שהוא מלכות. וביום הזה מאירה המלכות מאור העליון

איש עמו, כולם מקטרגים המוכנים לקטרג עליהם. מיד וירא יעקב מאד ויצר לו, ומרבה בתפלות ובקשות. ויאמר יעקב אלקי אבי אברהם ואלקי אבי וגו'. עד שנוטל עצה ואומר, כי אמר אכפרה פניו במנחה ההולכת לפני. ויקח מן הבא בידו מנחה וגו' עזים מאתים ותישים עשרים וגו'. וענין הדורון לס"א נתבאר לעיל (פרשת נח אות ק"ד וק"ה) שעי"ז קטגור נעשה סגור ע"ש.

רכב גמלים וגו' וכי': גמלים וגו', כך הוא הצד שלו בבחינת גמלים. גמלים הוא נחש הקדמוני שהיה כמין גמל בשעה שפיתה המלאך סמאל את אדם לאכול מעץ הדעת, היה רוכב על נחש כמין גמל. ולמדנו, מי שראה גמל בחלומו מיתה נקנסה עליו מלמעלה וניצל ממנה. והכל אחד הוא. כלומר, גמל והנחש שהביא מיתה על העולם ענין אחד הוא. **רכג** וכדין אהדר עשו וכי': ואז חזר עשו להיות מגינו של יעקב. ויעקב לא רצה דובשו ועוקצו, ואמר, יעבר נא אדוני לפני עבדו, אז וישב ביום הוא עשו לדרכו. מתי נהיה זה, בשעת תפלת נעילה, כי אז נפרד מעם (דפו"י דף ק' ע"א *) דף ק' ע"ב)

בוצינא עלאה, נהיר ^ט לבוצינא תתאה. ובהאי יומא ^כ מנהורא עלאה נהיר, ולא ^ז מנהורא דשמשא ובג"כ בכסה ליום חגנו כתיב.

רכה) ^צ ר' אבא שלח ליה לר"ש, אמר, אימתי זווגא דכנסת ישראל במלכא קדישא. שלח ליה, ^ק ^ב וגם אמנה אחותי בת אבי היא אך לא בת אמי ותהי לי לאשה. אתרגיש ר' אבא, ארים קליה, ^ח בכה ואמר, ^נ ר' ר' בוצינא קדישא, ^ס ווי, ווי לעלמא כד תפוק מניה, ווי לדרא דיהון בעלמא כד תסתלק מנהון וישתארונו יתמין מנך. א"ל רבי חייא לרבי אבא, האי דשלח לקבלך מאי קאמר.

רכו) אמר ודאי לאו זווגא דמלכא במטרוניתא, אלא בזמנא דנהרא מאבא עלאה, וכד אתנהרא מניה, קרינן ^ע לה קדש דהא מבי אבא ^פ נטלא האי. וכדין מזדווגי כחדא, בגין דמלכא קדש אקרי, דכתיב ^ג קדש ישראל ליי', ^ז דנטיל מאתר דאקרי קדש. כדין אחותי בת אבי היא אך לא בת אמי, דהא מבי אבא שמא דא, ולא מבי אימא, ועל דא ותהי לי לאשה, לאזדווגא כחדא, בזמנא דא, ולא ^ק בזמנא אחרא, בזמנא דנטלא מבי אבא, ולא בזמנא דנטלא מבי אימא. ויום הכפורים אוכת, דתשמיש המטה אסור, בגין דזווגא לא אשתכת, דהא מבי אימא נטלא, ולא מבי אבא. אמר רבי חייא, ודאי זכאה דרא דר"ש שארי בגויה, זכאין אינון דקיימין קמיה כל יומא.

רכז) א) אמר רבי אבא, בראש השנה נברא אדם, וקאים בדינא קמי

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ב) (בראשית כ) וירא קנ צ"א. ג) (ירמיה ב) ^ט בוצינא; ^י בוצינא. י) זחאי. כ) מנהרא. ל) מנהרא. מ) ובכה אמר. נ) ר' שמעון בוצינא. ס) מסיף ווי ווי, משפטים מג צ"ט. ווי לעלמא. ע) ליה. פ) נטליך. צ) ונטיל. ק) ל"ג בזמנא; באחרא ול"ג בזמנא.

דרך אמת ^צ עיין בפרדס רמונים מהרמ"ק שער ח פרק כ"א. ק) שייך ל' וירא.

מאמר

הסולם

יום הכפורים

וכשמאירה ממנו קוראים אותה קדש, כי מבית אבא עלאה לוקחת זה, כי אבא ה"ס קדש. ואז זו"ן מזדווגים יחד. משום שהמלך נקרא קדש. שכתוב קדש ישראל לה, שלוקח ממקום שנקרא קדש. ואז, אומר ז"א, אחותי בת אבי היא, אך לא בת אמי, כי מבית אבא הוא, שם הזה, קדש, ולא מבית אמי, לא מבינה, ועל כן ותהי לי לאשה, להזדווג כאחד, בזמן הזה, ולא בזמן אחר, דהיינו בזמן שלוקחת מבית אבא, ולא בזמן שלוקחת מבית אמא. ויום הכפורים מוכיח, שאסור בו תשמיש המטה, משום שזווג, ז"א ומלכות, אינו נמצא אז, כי מבית אמא לוקחת ביום הכפורים, (כנ"ל אות רכ"ד) ולא מבית אבא. א"ר חייא, דאי, אשרי הדור שר"ש שורה בתוכו. אשרי הם, אלו שעומדים לפניו בכל יום. רכז) א) א"ר אבא בראש השנה וכו'; אר"א, בר"ה נברא אדם, ועמד בדין לפני אדנו

העליון, שהיא בינה, ולא מאור השמש, שהוא ז"א. ומשום כך כתוב, בכסה ליום חגנו. כי המלכות אינה מאירה עד יום הכפורים.

רכה) רבי אבא שלח וכו': ר"א שלח לר' שמעון, אמר, מתי הזווג של כנסת ישראל, שהיא המלכות, במלך הקדוש, שהוא ז"א. שלח לו, וגם אמנה אחותי בת אבי היא אך לא בת אמי ותהי לי לאשה. נתרגש ר' אבא הרים קולו וזכה, ואמר רבי רבי, מאור הקדוש, אוי אוי לעולם כאשר תצא ממנו אוי לאותו דור שיהיה בעולם כשתסתלק מהם וישארו יתומים ממך. אמר ליה רבי חייא לר' אבא, זה הכתוב, ששלח אצלך מהו אומר.

רכו) אמר ודאי לאו וכו': אמר, לו ר' אבא, ודאי שאין זווג המלך במטרוניתא, דהיינו ז"א במלכות, אלא בזמן שמאירה מאבא עלאה, שאז החכמה דאמא מלוכשת בחסדים דאבא, (דפו"י דף ק' ע"ב)

מאריה, ותב * בתיובתא, וקביל ליה קב"ה. א"ל, אדם, אנת תהא סימנא לבניך לדרי דרין, בהאי יומא קיימין בדינא, ואי יתובון אנא אקבל לון, ואיקום מכורסייא דדינא, ואתקיים על כורסייא דרחמי, וארחם עלייהו. ודוד אמר, (ד) אהבתי כי ישמע יי' את קולי תחנוני. ועל דא כתיב, (ה) כי עמך הסליחה למען תורא. וכתיב, (ו) כי עמך מקור חיים באורך נראה אור.

רעיא מהימנא

רכזב) ר פקודא דא, לאתענאה ביומא דכפורי, ש לאכנעא גופא ונפשא, ברוא דחמשה ענויין, דחמשה דרגין דיומא דכפורי. דהא מקטרגא קא אתי לאדכרא חוביהו, כמה דאתמר. וכלהו בתיובתא שלימתא קמי אבוהון. כלא, כמה דאתמר בכמה דוכתי. ע"כ. ח

רכח) ט אך בעשור לחדש השביעי הזה יום הכפורים הוא מקרא קדש יהיה לכם. ר' חייא פתח, (י) לדוד משכיל אשרי נשוי פשע כסוי חטאה. לדוד משכיל, הא תנינן ב' זיני זמרא א אתקרי ספר תהלים, בנצות, בנגון, במשכיל, במכתם, במזמור, בשיר, באשרי, בתפלה, בהודאה, בהללויה, ועלאה מכלהו הללויה, והא אוקמוה.

רכט) הכא משכיל, אתריה ידיע, מהו משכיל, מיא דאחכימו לאינון ב דשתו להו, ההוא אתר דאקרי משכיל, כד"א, (ט) משכיל על דבר ימצא טוב.

חלופי גרסאות

מסורת הוהר

(ד) (תהלים קטו). (ה) (שם קל) ח"ג שט. (ו) (שם לו) ר פקודא מ"ג. ש ל"ג מן לאכנעא עד דהא. (ז) בא נא צ"ק. (ח) (תהלים לב) נח צא ת בדפרי כתבו פקודא מ"ד למשלח כהנא וכו' ס"ג א'. א אתתקן. ב דמשתדלין בהתא אתר. (ט) (משלי טז) תק"ח קד ט"ב שלי"ח קה ט"ג ש"כ.

יום הכפורים

הסולם

מאמר

רכח) אך בעשור וגו': אך בעשור לחדש השביעי הזה יום הכפורים הוא מקרא קדש יהיה לכם: ר' חייא פתח. לדוד משכיל אשרי נשוי פשע כסוי חטאה. לרוד משכיל, הרי למדנו, בעשרה מיני זמר נקרא ספר תהלים, בנצות, בנגון, במשכיל, במכתם, במזמור, בשיר, באשרי, בתפלה, בהודאה, בהללויה, והעליון מכולם הוא הללויה. וכבר העמידהו. רכט) הכא משכיל אתריה וכו': כאן, משכיל, מקומו ידוע, שהוא יסוד הבינה, מהו שנקרא משכיל. הוא שמים שלו מחכימים לאלו ששתו מהם. דהיינו שמשפיע חכמה. מקום ההוא שנקרא משכיל, הוא כמו שאתה אומר, משכיל על דבר ימצא טוב. שאם המשכיל משפיע על דבר נמצא בו טוב, שהוא הארת חכמה המלוכשת בחסידים. ומשום שנקרא כך, תלויה בו סליחה, וחירות דחירות. כי מן החכמה שבבינה

אדונו, על שאכל מעץ הדעת, וחזר בתשובה, וקבל אותו הקב"ה. אמר לו אדם, אתה תהיה סימן לבניך לדורי דורות, שביום הזה עומדים לדין, ואם ישובו אני אקבל אותם, ואקום מכסא דין ואשב על כסא רחמים, וארחם עליהם. ודוד אמר, אהבתי כי ישמע ה' את קולי תחנוני. וע"כ כתוב, כי עמך הסליחה למען תורא. וכתוב, כי עמך מקור חיים באורך נראה אור.

רעיא מהימנא

רכזב) פקודא דא לאתענאה וכו': מצוה זו היא להתענות ביום הכפורים, להכניע הגוף והנפש בסוד ה' ענויים, ה' מדרגות של יום הכפורים שהן חג"ת נ"ה, כי המקטרג בא להזכיר עונותיהם כמו שלמדנו. וכלם, כל ישראל, הם בתשובה שלמה לפני אביהם. הכל כמו שלמדנו בכמה מקומות. (ע"כ רעיא מהימנא). (דפו"י דף ק' ע"ב *) דף ק"א ע"א

ובגין דאקרי הכי, תליא ביה סליחה, חירו ג דחירין. הה"ד אשר נשוי פשע כסוי חטאה.

רל) מאי כסוי חטאה. הא אוקמוה, דהוא כסוי ד מבני נשא, ההוא חטאה דחב לקב"ה, ה ואודי קמי קב"ה. ו אבל ת"ח, כד בר נש חטי, וחב זמנא חדא, ותרין ותלתא, ולא אהדר ביה, הא חובוי באתגליא אינון ומפרסמי לון לעילא, ומפרסמי לון לתתא. וכרוזי אזלין קמיה ומכרוזי, אסתלקו מסחרניה דפלניא, נזיף הוא ממאריה, נזיף הוא לעילא, נזיף הוא לתתא, ווי ליה דפגים דיוקנא דמאריה, ווי ליה דלא חייש ליקרא דמאריה, קב"ה גלי חוביה לעילא, הה"ד, י יגלו שמים עונו וארץ מתקוממה לו. וכד בר נש אזיל באורחא דמאריה, ואשתדל בפולחניה, ואזדמן ליה חטאה חד, כלא מכסין עלויה, עלאין ותתאין, דא אקרי כסוי חטאה.

רלא) א"ל ר' אבא, עד כען לא ז מטית לעקרא דמלה. ושפיר קאמרת. והאי דקאמרו חברייא שפיר. אבל אי הכי, ח מכוסה חטאה מבעי ליה, מהו כסוי חטאה.

רלב) אלא תרי מלי דחכמתא אית ביה, ותריויהו הכי. חד כמה דתנינן, דעובדין טבין דבר נש עביד בהאי עלמא, עבדין ליה בההוא עלמא לבושא יקירא עלאה, לאתלבשא בהו. וכד ב"נ אתקין עובדין טבין, וגברין עליה עובדין בישין, ואשגח ביה קב"ה, ועובדוי בישין סגיאין, ואיהו רשע, דאשתכח חטאה קמי מאריה, ותוהא על אינון טבאן דעבד בקדמיתא, הא אתאביד

מסורת הזהר

י) (איוב כ) בשלח עד צ"ה. ג דחורין. ד חטאה מבני נשא ההוא דחב. ח ל"ג ואודי קמי קב"ה. ו מוסיף אבל כסוי חטאה. ז מטית. ח מכסה.

מאמר

הסולם

יום הכפורים

שבבינה, מושפעת הסליחה והחירות. ז"ש אשרי נשוי פשע כסוי חטאה. כי משפע החכמה, הוא נשוי פשע.

רל) מאי כסוי חטאה וכי: שואל מה פירושו של כסוי חטאה. ומשיב, הרי העמדה, שהחטא, מכוסה מאדם שחטא להקב"ה והתודה לפני הקב"ה. אבל בוא וראה, כשחוטא אדם, וחטא פעם אחת ושתים ושלש ולא חזר בו, אז חטאיו הם בגלוי, כי מפרסמים אותם למעלה, ומפרסמים אותם למטה. וכרוזים הולכים לפניו ומכריזים, הסתלקו מסביב פלוני, נזוף הוא מאדונו, נזוף הוא למעלה נזוף הוא למטה. אי לו שפגם צלם אדונו, אי לו שאינו חושש לכבוד אדונו. הקב"ה מגלה עונו למעלה, זהו שכתוב, יגלו שמים עונו וארץ מתקוממה לו. וכשאדם הולך בדרך אדוניו ועוסק בעבודתו, ונזדמן (דפ"י דף ק"א ע"א)

ל) חטא אחד, הכל מכסים עליו, העליונים והתחתונים, זהו שנקרא כסוי חטאה. רלא) א"ל ר' אבא וכי: אמר לו ר"א, עד עתה עוד לא הגעת לעקרו של דבר. ויפה אמרת, ומה שאמרו החברים יפה הוא. אבל, א"כ, היה צריך לומר מכוסה חטאה, מהו כסוי חטאה.

רלב) אלא תרי מלי וכי: ומשיב ר"א, אלא שני דברי חכמה יש כאן, בכתוב כסוי חטאה, והם כך. אחד, כמו שלמדנו, שמעשים טובים שאדם עושה בעולם הזה, עושים לו בעולם ההוא לבוש יקר עליון להתלבש בו. וכשאדם התקין מעשים טובים, וגברו עליו מעשים רעים, ורואה הקב"ה שמעשיו הרעים מרובים על מעשיו הטובים, ואז הוא רשע, כי נמצא חייב לפני אדונו, משום שהחובות מרובות על

הוא מכלא, מהאי עלמא, ומעלמא דאתי. מה עביד קב"ה מאינון טבאן דעביד האי חטאה בקדמיתא.

רלג) אלא קב"ה, אף ע"ג ^ט דההוא רשע חטאה אתאביד. אינון טבאן זוכיין לא אתאבידו. אית צדיק דאזיל בארחוי דמלכא עלאה, ואתקין לבושי מעובדוי, ועד לא אשלים לבושי, אסתלק. קב"ה אשלים ליה, מאינון עובדין דעבד האי רשע חטאה, ואשלים לבושי, לאתתקנא בהו בההוא עלמא. הה"ד, ^כ יכין וצדיק ילבש. ההוא חטאה אתקין, וצדיק אתחפי ממה דאיהו תקין הה"ד ^ז כסוי חטאה, ועל דא לא כתיב ^ח מכוסה, אלא כסוי.

רלד) וחד, ^נ דאתחפי ההוא חטאה דהאי זכאה, באינון דאקרון מצולות ים, דהא מאן דנפיל במצולות ים, לא אשתכח לעלמין בגין דמיין חפין עלייהו. ^ס כמה דאת אמר, ^ז ותשליך * במצולות ים כל חטאתם. מאן מצולות ים. אלא רזא יקירא הוא, והא ^ע אוקמיה ר' שמעון, ואמר, כל אינון דאתו מסטרא תקיפא, ואתאחדו בזינין בישין, בכתרין תתאין, כגון עזאזל ביומא דכפורי, דא אקרי מצולות ים. ^ו כופטא דכספא, כד בחנין ליה בנורא, הדא הוא דכתיב ^ח הגו סיגים מכסף.

רלה) ^פ כך האי, מאינון מצולות ים הוא, ומצולות ים אקרי, מצולות

חלופי גרסאות

כ) (שם כז) משפטיכ פב צ"ק. ל) (מיכה ז) ויקרא פו ^ט דאיהו. י ל"ג ועד לא אשלים לבושי אסתלק. כ דאביד. ז מוסיף כסוי חטאה כסוי הוא מידא צ"ו. ח) (משלי כה) ב"ב ריט צ"ב. דחטאה אתחפי מחטאה. ח מכסה. נ כד אתחפי. ט מוסיף מאן מצולות ים כמה. ע אוקמוה ר"ש אמר. פ ל"ג כך.

דרך אמת ר) טיגי הכסף.

יום הכפורים

הסולם

מאמר

במצולות ים אינו נמצא לעולם, משום שהמים מכסים עליו. כש"א, ותשליך במצולות ים כל חטאתם. מהו מצולות ים. ומשיב, אלא הוא סוד יקר, והרי העמידו ר' שמעון, ואמר, כל אלו הבאים מצד הקשה, ומתאחזים במינים הרעים, בספירות התחתונות, כמו עזאזל ביום הכפורים, זה נקרא מצולות ים. כפסולת של כסף כשבוחנים אותו באש. ז"ש, הגו סגים מכסף. רלה) ^פ כך האי מאינון וכר: כך זה, העזאזל, מאלו מצולות ים הוא, ונקרא מצולות ים. דהיינו מצולות מאותו ים הקדוש, מצולות, פירושן זוהם של כסף, ועל כן, כל החטאים של ישראל שורים בתוכו, והוא מקבל אותם, ונמשכים בתוכו. מהו הטעם. הוא משום שהעזאזל נקרא חטאה. מהו חטאה. חטאה, פירושן גרעון. וע"כ הוא גרעון של כל, ולוקח גרעון של הגוף של הנפש. ביום הזה, ביום הכפורים, יורד מצולות ים הזה, שהוא זוהם הנפש, ולוקח זוהם הגוף. מהו זהם הגוף, אלו הם החטאים הנעשים על ידי יצר הרע הנקרא מזהם מנוול.

פירוש

על הזכיות. והוא תוהא ומתחרט על המעשים טובים שעשה מקודם. אז הוא אבוד מכל, מעולם הזה ומעולם הבא. ושואל, מה עושה הקב"ה מאלו מעשים טובים שעשה חוטא ההוא מקודם לכן. רלג) אלא קב"ה אע"ג וכר: ומשיב, אלא הקב"ה, אע"פ שרשע ההוא החוטא נאבד אלו המעשים טובים והזכיות שעשה, אינם נאבדים. כי יש צדיק ההולך בדרכיו של מלך העליון ותקן לבושים ממעשיו הטובים, ומטרים שהשלים לבושי נסתלק מן העולם. הקב"ה משלים לו לבושי מאלו המעשים טובים שעשה רשע הזה החוטא, ומשלים לבושי שיתתקן בהם בעולם ההוא. ז"ש יכין רשע וצדיק ילבש. אותו החוטא תקן והצדיק מתכסה במה שהוא תקן, ז"ש, כסוי חטאה. שהכסוי, דהיינו הלבוש שלו, הוא מן חוטא. וע"כ לא כתוב מכוסה, אלא כסוי. כי פירושן לבוש.

רלד) וחד, דאתחפי ההוא וכר: ופירוש שני הוא. שנחבסה חטא ההוא. שחטא אדם זכאי, באותם שנקראים מצולות ים, כי מה שנפל (דמרי דף ק"א ע"א *) דף ק"א ע"ב)

מההוא ים קדישא, מצולות, זוהמא דכספא. ועל דא, כל אינון חטאין דישראל שריין צ לגויה, והוא קביל לון, וישתאבון בגויה. מאי טעמא. בגין דאיהו חטאה ק אקרי. מאי חטאה. גרעונא. ועל דא הוא גרעונא דכלא, ונטל גרעונא דגופא ודנפשא. בהאי יומא נחית האי מצולות ים, זוהמא ד דנפשא, ונטיל זוהמא דגופא. מאן הוא זוהמא דגופא. דא ש אינון חובין דאתעבידו על ידי דיצר הרע, דאקרי ת מוזהם מנוול.

רלו) אמר רבי יוסי, תנן (ש) ונתן אהרן על שני השעירים גורלות.

מסורת הוזהר

(1) (ויקרא טז) תצוה לט צ"ה.

חלופי גרסאות

צ לגביה. ק ל"ג אקרי. ר דכספא. ש יצר ול"ג מן אינון עד דיצר. ת זוהמא.

דרך אמת (ש) כל דין שייד באחרי מות.

מאמר

הסולם

יום הכפורים

וחרסון. דהיינו הוזהמא דדינין דדכורא, וע"ד הוא גרעונא דכלא, כי מתוך שכבר יש בו החרסון של דינין דדכורא, המכונים זהם הנפש יש בו ג"כ החרסון של דינים דנוקבא המכונים, זהם הגוף. וז"ש ונטל גרעונא דגופא ודנפשא כי חסרון מושך חסרון, וגם דינים דנוקבא מתדבקים בעזאזל. בהאי יומא, ביום הכפורים, נחית האי מצולות ים זוהמא דנפשא, יורדת המין של מצולות ים, שהוא זהם הנפש, דהיינו דינים דדכורא שבעזאזל, ונטיל זוהמא דגופא, שהוא המין של דינים דנוקבא שבמצולות ים. והם נכללים בעזאזל. וע"כ אוה"כ, ונשא השעיר עליו את כל עונותם אל ארץ גזרה. דהיינו אפילו הדינים דנוקבא הוא נושא עליו. כי חסרון מושך אליו חסרון. וכיון שנפרדו ישראל מדינים דדכורא ע"י שליחת העזאזל המדברה, מחמת ששליחתו המדברה יורה שישראל סילקו את ידיהם מחטא הזה שנקרא עזאזל, שהיא המשכת השמאל ממעלה למטה, שע"ז נתכפר להם כל החטאים התלויים בדינים דדכורא, הנה נתכפר להם ג"כ החטאים התלויים בדינים דנוקבא, אע"פ, שאין זה תלוי ישר בשליחת העזאזל המדברה, שהרי אין בו דינים דנקבא, כלל, אלא מטעם שגרעון מושך גרעון, נדבקו בו ג"כ דינים דנוקבא. וז"ס כסוי חטאה, שהעזאזל שנקרא חטאה, דהיינו גרעון כנ"ל, מכסה את הגרעון של דינים דנוקבא. וכל עונותיהם נמחלו. ושיעור הכתוב, אשרי נשוי פשע, אשרי מי שנמחלו לו גם החטאים ששורשם בפשע, שה"ס דינים דנוקבא, כסוי חטאה, כי החטאה, שהוא העזאזל, כיסה אותם הדינים.

רלו) אמר ר' יוסי וכר: אר"י, למדנו, ונתן אהרן על שני השעירים גורלות. אם כן, הוא

פירוש. המלכות נקראת עצה"ד טוב ורע, משום שיש בה ב' נקודות, א' היא נקודה הממותקת בבניה, שמצדה היא מקבלת כל האורות שבה. ב' היא נקודה דמדת הדין דצמצום א', שמצדה אינה ראויה לקבל אור העליון. ואם האדם זכה, גלויה במלכות רק נקודה הא', הנקראת מפתחא, והנקודה ב' גנוזה. ואז המלכות מקבלת בשבילו כל אורות העליונים, ואם לא זכה, אז נגלית נקודה הב' במלכות, הנקראת מנעולא, וכל האורות שבמלכות מסתלקים (כנ"ל ויצא י"ג ד"ה סתורא) ומלבד דינים אלו דמנעולא הגנוזים במלכות, הנקראים דינים דנוקבא, יש עוד דינים מכח הארת החכמה שבקו השמאל ממטה למעלה, שיש בה מזמן היותה במצב אחרים, הנקראים דינים דדכורא, שהדינים הללו קשים הם מאד. והמלכות נקראת ים, אשר בתחתיתה נמצאים ב' מיני דינים אלו בבחינת פסולת. והם הנקראים מצולות ים. דהיינו פסולת שברקע הים.

וז"ש כך האי, השעיר לעזאזל, מאינינון מצולות ים הוא, כי הוא מבחינות דינין דדכורא שברקעית הים, מצולות מההוא ים קדישא, שהיא זוהמא. דהיינו פסולת שברקע המלכות הנקרא ים הקדוש. מצולות, זוהמא דכספא, וגם פסולת הכסף שיש ברקע המלכות, שהם דינין דנוקבא הנ"ל, יש באותם מצולות. וע"ד כל אינון חטאין דישראל וכו' וישתאבון בגויה, וע"כ העזאזל מושך אליו כל חטאים של ישראל, בין החטאים התלויים בדינין דדכורא, ובין שבדינין דנוקבא. מ"ט, בגין דאיהו חטאה אקרי, כי הדינים דעזאזל נקראים חטאה, להיותם נמשכים מכח החטא של המשכת חכמה דשמאל ממעלה למטה. מאי חטאה. גרעונא. כי חטאה פירושו גרעון (דפרי"ה ק"א ע"ב)

אי הכי יקרא הוא דעזאזל, חמיתון עבדא דשדי עדבין במאריה, אורחוי דעלמא דעבדא לא נטל אלא מה דיהיב ליה מאריה. אבל, בגין דסמא"ל זמין האי יומא בדלטורא, ובגין דלא יהא ליה פטרא א יהבין ליה חולקא בהאי.

רלז) והאי עדבא מגרמיה הוא דסליק ביה, דאמר רבי יהודה אמר ר' יצחק, מלה עלאה אשכחנא בעדבא. עדבא דיהושע, כתיב ביה, ^ט על פי הגורל, על פי הגורל ודאי, דאיהו אמר דא חולקא דיהודה, דא דבנימין וכו', וכן כלהו. אוף הכא, כיון ב דכהנא שוי ידוי, אינון עדבין מדלגי וסלקין בידא דכהנא, ושארן באתרייהו. הדא הוא דכתיב, והשעיר אשר עלה עליו הגורל, ג עלה עליו ודאי

רלח) ולא דא בלחודוי, אלא בכל זמנא דדלטורא זמין, ואתייהיב ליה רשותא, בעינן לשוואה לקבליה במה דיתעסק, ושביק לון לישראל. בהאי יומא דלטורא זמין לאללא ארעא. הה"ד ^ט ויאמר יי אל השטן מאין תבא. והא תנינן, משוט בארץ, מאי הוא. אלא האי הוא דלטורא ד רבא מקטרגא ישראל.

רלט) והא אתעררו חברייא, ה בההיא שעתא דהוו זמינן ישראל למעבר ימא, ולא תפרעא ממצראי, אמר, אנא אעברנא בארעא קדישא, וחמינא דלא אתחזון אלין ו למיעל, בגווה, אי אנת דאין דינא, דינייהו הכא כמצראי, מה שניין אלין מאלין, או ימותון כלהו כחדא, או יהדרון כלהו למצרים. ולא

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ט) (במדבר כו) ח"ג רלט. רפד: ט) (איוב א) בא ד א בהאי עדבא הוא סלקא ביה וליג מן יהבין עד דאמר ר' יהודה. ב דסלקין עדבין בידא דכהנא אינון מדלגי [: מרגלין] מן ידוי. ג ל"ג עלה. ד ל"ג רבא. ה דההיא : מוסף דודאי בההיא. ו לאעלא.

יום הכפורים

הסולם

מאמר

עלה עליו הגורל, עלה עליו ודאי. דהיינו שעלה מעצמו.

רלח) ולא דא בלחודוי, וכו': ולא זה בלבד, אלא בכל זמן שהמקטרג מוכן וניתנה לו רשות, צריכים לשים לפניו במה שיתעסק, ויעזוב את ישראל. ביום הזה, ביוה"כ, מוכן המקטרג לרגל את הארץ. ז"ש ויאמר ה' אל השטן מאין תבא. והרי למדנו, מהו משוט בארץ. אלא זה קטיגור הגדול המקטרג של ישראל.

רלט) והא אתעררו חברייא וכו': והרי העירו החברים, בשעה ההיא שישראל היו מוכנים לעבור את הים ולהפרע ממצרים. אמו המקטרג, אני עברתי בארץ הקדושה, ואני רואה, שאין אלו ראים לכנוס בתוכה, אם אתה דן

הוא כבוד בשביל העזאזל, כי הראיתם, אשר עבד יפיל גורלות שוה בשוה עם אדונו, כי מדרך העולם הוא, שעבד אינו מקבל אלא מה שאדוניו נותן לו. ומשיב, אבל משום שסמאל מוכן ביום ההוא לרכילות על ישראל, וכדי שלא יהיה לו פתחון פה, נותנים לו חלק בזה. (כמ"ש זה להלן אות רמ"ח).

רלז) והאי עדבא מגרמיה וכו': וגורל הזה עולה עליו מאליו. דאמר ר' יהודה אמר ר' יצחק, דבר עליון מצאתי בגורל. הגורל של יהושע כתוב בו, על פי הגורל. על פי הגורל ודאי, שהגורל אמר, זהו חלק של יהודה זהו חלק של בנימין וכו' וכן כולם. אף כאן, כיון שהכהן נתן ידיו, היו הגורלות מדלגים ועולים ביד הכהן ובאים במקומם. ז"ש והשעיר אשר (דפו"י דף ק"א ע"ב)

אנת הוא דאמרת, ⁽⁹⁾ ועבדום וענו אותם ד' מאות שנה, והא לא סליקו מחושביא אלא רד"ן, ולא יתיר.

רמ) אמר קב"ה, מאי אעביד, אשתדלותא בעיא הכא, ז לאייתאה קרבא לקבליה, יהיבנא ליה במה דיתעסק, וישבוק בהו לבני, והא אשתכח במאן דיתעסק, מיד אמר ליה, השמת לבך אל עבדי איוב כי אין כמוהו בארץ. מיד פלג ליה דלטורא במלין, ויען השטן את יי' ויאמר החנם ירא איוב אלהים. רמא) לרעיא דבעי לאעברא עאניה בחד נהרא, אעבר זאבא לקטרגא ליה בעאניה, רעיא הוה חכים, אמר מאי אעביד, דבעוד דאנא אעבר לטלייא, יקטרג הוא בעאני. זקף עינוי, וחמא בין עאנא, חד תיישא מאלין תיישי ברא, דהוה רב ותקיף. אמר, אשדי דא לקבליה, ובעוד דמקטרגי דא בדא, אעבר לכל עאנא, וישתזבון מניה.

רמב) כך קודשא בריך הוא. אמר, ודאי הא תיישא חד רב ותקיף ואלים, אשדי לקבליה, ובעוד דהוא ישתדל ביה, יעברון בני, ולא ישתכח קטיגורא לגבייהו. מיד, ויאמר יי' אל השטן השמת לבך. עד דקב"ה זוג להו כחדא, דכתיב הנו בידך. בעוד דהוא אשתדל ביה, שביק לון לישראל, ולא אשתכח קטיגורא לגבייהו.

רמג) אוף ח הכי ט בהאי יומא, דלטורא זמין לאללא ארעא, ובעינא לשדרא לקבליה במה י דיתעסק, ובעוד דאיהו אשתדל ביה, שביק לון

מסורת הזהר

(9) (בראשית טו) שמות ז צ"ב. ז לאייתי; לא אתה לקרבא. ח הכא. ט בעינא ול"ב בהאי יומא דלטורא זמין לאללא ארעא. י מוסיף דיתעסק כגוונא דיליה.

חלופי גרסאות

מאמר

הסולם

יום הכפורים

וראה בין הצאן, תיש אחד מאלו תישי השדה, שהיה גדול וחזק. אמר אשליך את זה לפניו, ובעוד שיתרוצצו זה עם זה, אעביר את כל צאני, וינצלו ממנו.

רמב) כך קב"ה אמר וכו': כך הקב"ה. אמר, הרי דאי תיש גדול תקיף וחזק אשליך לפניו, דהיינו איוב, ובעוד שהוא יעסוק בו יעברו בני את הים, ולא ימצא קטגור עליהם. מיד ויאמר ה' אל השטן השמת לבך. עד שהקב"ה חיבר אותם יחד, שכתוב, הנו בידך. ובעוד שהוא עסוק בו, עזב את ישראל, ולא אמר קטרוג עליהם.

רמג) אוף ח הכי בהאי וכו': אף כך, ביום הזה, ביוה"כ, השטן מוכן לרגל הארץ, וצריכים לשלוח לפניו במה שיתעסק, ובעוד שהוא יתעסק בו יעזוב את ישראל, ומשל אומרים, הנקלה שבבית המלך, תן לו מעט יי', וישבחת לפני

דן דין, הרי דיניהם כאן כמו המצרים, מה נשתנו אלו מאלו, או ימותו כולם יחד, או יחזרו כולם למצרים. ולא אתה הוא שאמרת, ועבדום וענו אותם ארבע מאות שנה, והרי לא עברו מהחשבון אלא ר"י שנים, ולא יותר.

רמ) אמר קב"ה מאי וכו': אמר הקב"ה, מה אעשה, התעסקות צריכים להביא כאן, ולקרב לפניו. אתן לו במה שיתעסק, ויעזוב את בני. והנה נמצא במי שיתעסק, מיד אמר לו, השמת לבך אל עבדי איוב כי אין כמוהו בארץ, ומיד הפסיק בדברים את הקטגור. ויען השטן את ה' ויאמר החנם ירא איוב אלקים.

רמא) לרעיא דבעי לאעברא וכו': בדומה לרועה, שרצה להעביר צאנו דרך נהר אחד, עבר זאב להצר את צאנו. הרועה שהיה חכם, אמר, מה אעשה, הרי בעוד שאני מעביר הסלאים הוא ישחית את צאני. נשא עינו (דפו"י דף ק"א ע"ב)

לישראל. ומתלא אמרי לולולא דבי מלכא, הב ליה זעיר חמרא, וישבחק קמי מלכא. ואי לאו יימא למלכא מלה בישא. לזמנין נטלין כ לה לההיא מלה, עלאי דבי מלכא, ומלכא עביד דינא בגיניה.

רמז (רבי *) יצחק אמר, לשטיא דקאים קמי מלכא, הב ליה כ חמרא, ולבתר אימא ליה, ואחזי ליה, כל אינון טעוון דעבדת, וכל אינון בישין, והוא ח ייתי וישבחק, ויימא דלא ישתכח בעלמא כוותר. אוף הכא, הא קאים דלטורא תדיר קמי מלכא, ישראל יהבין ליה האי דורון, ובהאי דורון פתקא, לכל בישין, ולכל טעוון, ולכל חובין דעבדו ישראל, והוא אתי ומשבח להו לישראל, ואתעביד סניגורא ג עליהו, וקב"ה אהדר כלל לרישא ח דבישי דעמיה, בגין דכתיב ז כי גחלים אתה חותה על ראשו.

רמה) א"ר יוסי, ווי לון לעמא דעשו, בשעתא דהאי שעיר משדרי לההוא דלטורא ממנא דעליהו, דבגיניה אתי לשבחה לון לישראל, וקב"ה אהדר כל אינון חובין לרישא דעמיה, בגין דכתיב ו דובר שקרים לא יכון לנגד עיני. א"ר יהודה, אלמלי הו ידעי אומות העולם מהאי שעיר, לא שבקין לון לישראל, יומא חד בעלמא.

רמו) תא חזי, כל ההוא יומא משתדל איהו בההוא שעיר, ובג"כ קב"ה מכפר להו לישראל, וכדי לון מכלא, ולא אשתכח קטגוריא קמיה. לבתר, הוא אתי ומשבח להו לישראל. וכדין שאיל ליה, כד"א, ויאמר יי אל השטן מאין תבא, אחיב בתושבחתיהו דישראל, וקטגורא אתעביד סניגורא ואזיל ליה.

חלוסי גרסאות

בסורת הזהר

ז (משלי כה) תצוה מ צ"ו. ק) (תהלים קא) ח"ג כ ליה. ל מהמרא. ח אתי וישבד נ קמיה. קכא. קעה. רמה ת"ז ת"ס ט: ט ל"ג דבישי.

יום הכפורים

הסולם

מאמר

רמה) אמר ר' יוסי וכו': אר"י, אי ל לעמו של עשו, בשעה ששולחים שעיר הזה אל המלשין הממונה עליהם. דהיינו סמאל שרו של עשו, שבשבילו בא לשבח את ישראל, והקב"ה מחזיר כל אלו העונות על ראש עמו, משום שכתוב, דובר שקרים לא יכון לנגד עיני. א"ר יהודה אם היו יודעים העכו"ם משעיר הזה לא היו מניחים לישראל יום אחד בעולם. רמו) ת"ח כל ההוא וכו': בוא וראה, כל אותו היום, הוא מתעסק עם שעיר הגוא, ואז הקב"ה מכפר לישראל, ומטהר אותם מכל, ולא נמצא קטגור לפניו. אחר כך הוא בא ומשבח את ישראל, ואז שאל אותו הקב"ה, כש"א, ויאמר ה' אל השטן מאין תבא. והוא משיב בשבחם של ישראל, וקטגור נעשה סגור, והולך לו.

לפני המלך. ואם לא, יאמר לשון הרע עליך אל המלך. ולפעמים לוקחים העליונים שבבית המלך את דבור הרע ההוא, והמלך עושה דין עליו.

רמז) ר' יצחק אמר וכו': רי"א בדומה לשוטה הנמצא לפני המלך תן לו יין, ואח"כ תאמר לו ותראה לו, כל אלו התועבות שעשית וכל אלו הרעות, והוא יבא וישבחק, ויאמר שלא נמצא בעולם כמותך. אף כאן, הרי הקטגור נמצא תמיד לפני המלך, ישראל נותנים לו מנחה הזו, השעיר לעזאזל, ובמנחה הזו, כתב הכתוב בו כל הרעות וכל התועבות וכל העונות שעשו ישראל, והוא בא ומשבח את ישראל, ונעשה סגור עליהם, והקב"ה מחזיר הכל לראש הרשעים של עמו, משום שכתוב, כי גחלים אתה חותה על ראשו.

(דפו"י דף ק"א ע"ב *). דף ק"ב ע"א)

(רמז) כדן קב"ה אמר לשבעין שרין דסחרין כורסייא, חמיתון האי דלטורא, היאך קאים על בני תדיר, ע הא שעירא חדא פ דאשתכח גביה, ח בפתקא דכל חובייהו וכל ז טעותייהו, וכל מה דחטו וחבו קמאי, ק והוא קביל לון. כדן אסתכמו כלהו, דיהדרון אינון חובין על עמיה. רמח) ר' אבא אמר, כל אינון חובין וחטאין מתדבקין ביה, כמה דכתיב, ו) ותשליך במצולות ים כל חטאתם. ו ולבתר, כלהו מתהדרן ברישיהון דעמיה, הה"ד ט) ונשא השעיר עליו את כל עונותם אל ארץ גזרה. בהאי

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ו) (מיכה ז) לעיל אות רלד צ"ל. ט) (ויקרא טז) ע מוסיף אסתכמו הא. פ אשתכח: אשתדר. צ טעווייהו. ק ל"ג והוא קביל לון. ר וכלהו תולדות טז צ"א. ול"ג ולבתר.

דרך אמת ח) בכתב.

מאמר

הסולם

יום הכפורים

החכמה ממעלה למטה, שממנו נמשכים העונשים הגדולים. וכיון שנקבעה תשובת ישראל בזה, להפרד ממעשה הרשעים, נתבטל מהם כל הדינים דדכורא, והם ממשיכים כל המותין הקדושים בסוד השעיר לחטאת. אמנם תחילה צריכים להדביק גם הדינים דנוקבא בעזאזל, בסוד ותשליך במצולות ים כל חטאתם. כי גרעון מרשך גרעון (כנ"ל באות רל"ה ע"ש) ואח"כ שולחים אותו לארץ גזרה, שיפרדו הדינים מישראל, ויחולו על אלו שמושכים הארת השמאל ממעלה למטה, שהם סמאל והעם שלו שהוא עמא דעשו. וי"ש, כל אינון חובין וחטאין מתדבקין ביה, שתחילה צריכים להתדבק בו כל החובות והחטאים הן הנמשכים מדינן דדכורא והן הנמשכים מדינן דנוקבא, שהוא בסוד גרעון מרשך אליו גרעון כמה דכתיב, ותשליך במצולות ים כל חטאתם. (כנ"ל באות רל"ה) ולבתר כלהו מתהדרן ברישיהון דעמיה, ואח"כ שולחים אותו לארץ גזרה, לרשות סמאל ועמו, הדבקים בעזאזל, שדרכם להמשיך ממעלה למטה, ואז כל הדינים נופלים על ראשיהם, הן דינים דנוקבא והן דינים דדכורא.

אמנם עוד היה יכול המקטרג לקטרג על ישראל, ולגלות בשורשם במלכות את נקודת המנעולא, שכל האורות מסתלקים בסבתה (כנ"ל ויצא י"ג ד"ה סתרא) ומכ"ש ביום הכפורים שניתנה לו רשות להמקטרג לגלות זה. והוא מחמת שברה"ש בסוד תקיעת שופר כבר נתגלה המנעולא, כנ"ל (ויקרא אות ט"ט) שבוה ניתנה לו רשות להזכיר זאת. וי"ש (באות רל"ו) אבל בגין דסמאל זמין האי יומא בדלטורא, דהיינו מחמת שכבר נתגלה ברה"ש, ובגין דלא

(רמז) כדן קב"ה אמר וכו': אז אמר הקב"ה לע' שרים המסבכים את הכסא שלו, שה"ס ב"ד של מעלה, הראיתם את המלשין הזה, איך עומד תמיד להלשין על בני, הרי שעיר אחד הנמצא אצלו, בכתב, שכל עונותיהם וכל תועבותיהם וכל מה שחטאו ופשעו לפני, והוא קבל אותם עלי. אז הסכימו כולם שיחזרו אלו העונות על עמו.

רמח) ר' אבא אמר וכו': רא"א, כל אלו עונות וחטאים מתדבקים בו תחלה, כמ"ש ותשליך במצולות ים כל חטאתם, ואח"כ כולם חוזרים על ראשיהם של עמו, וי"ש, ונשא השעיר עליו את כל עונותם אל ארץ גזרה. ביום הזה מתעטר הכהן בעטרות עליונות, והוא עומד בין העליונים והתחתונים, ומכפר עליהם, ועל ביתו, ועל הכהנים, ועל המקדש, ועל כל ישראל.

ביאור המאמר. כל העונשים שבעולם הם באים מב' מיני דינים, א' דינים דדכורא, ששורשם הוא המשכת הארת חכמה שבשמאל ממעלה למטה. ב' הוא דינים דנוקבא, ששורשם הוא גילוי המנעולא למעלה במלכות, בסוד לא זכה הא רע. (כנ"ל ויצא י"ג ד"ה סתרא) וע"י תפלות ותשובה וקדושת היום זוכים ישראל להטהר מכל הדינים והעונשים, ונקבעת להם הטהרה ע"י שליחת העזאזל המדברה כי בסוד הגורלות נמשכה להם הארת השמאל, ששעיר לחטאת הוא סוד המשכת הקדושה, שהיא ממטה למעלה, והוא חלקם של ישראל. והשעיר לעזאזל, ה"ס המשכת הסטרא אחרא, שהיא ממעלה למטה, שאנו מעוררים אותה עם הגורל לעזאזל, ומשלחים אותו אל ארץ גזרה. דהיינו למקום שליטת סמאל ועמא דעשו. הממשיכים את (דפו"י דף ק"ב ע"א)

יומא מתעטר כהנא בעטרין עלאין, והוא קאים בין עלאי ותתאי, ומכפר עליה ועל ביתיה, ועל כהני, ^ט ועל מקדשא, ועל ישראל כלהו.
 (רמט) ^ח תאנא, בשעתא דעאל ^א בדמא דפר, מכוין ברישא דמהימנותא, ^א ואדי באצבעיה, כמה דכתיב, והזה אותו על הכפרת ולפני הכפרת והיך עביד. ^ב בסים ^ב בקפטא דאצבעא, ואדי ^ג כמצליף, ^ג בטיפין דאצבעא, לסטרי ^ד קפתורא, אדי ואתכוון, ושאר למהני אחת, אחת ואחת. אחת בלחודהא, אחת דכליל כלא, אחת שבחא דכלא, אחת דכלא אהדרן לקבלה, אחת רישא דכלא. לבתר ^ה אחת ואחת, דאינון שריין כחדא, ברעותא באחוותא, ולא מתפרשן לעלמין.

(רנ) בתר דמטא להאי ואחת, דהיא אימא דכלא. מכאן שארי לממני בזווגא, ומני ואמר, אחת ושתיים. אחת ושלש. אחת וארבע. אחת וחמש. אחת ושש. אחת ושבע. בגין לאמשכא ולנגדא להאי אחת, דהיא ^ו אימא עלאה,

חלופי גרסאות

ש ל"ג ועל מקדשא. ח ל"ג תאנא. א מכפר ול"ג בדמא דפר. ב בקפטא. ג בטיפין. ד קטפורא; קטעורא; כפורתא; קטעירא. ה מוסיף אחת ואחת אחת ואחת. ו ימא.

דרך אמת (א) ומה באצבעו. (ב) טובל בראשי אצבעותיו ומטיף ומה הזאתו כראוי. (ג) כמכה המדים ידו ואינו מכה עד שמוריד הדבר שרוצה להכות בו אף כאן בהזיה שטובל ראשי אצבעותיו בדם ואינו מזה שאינו מתחיל למנות ההזאות עד שמטה ידו נגד סבורו והיינו אומרו לסטרי קפתורא פ"י מטה ידו לצד הסבור ומתכוין להתחיל למנות אחת ואחת וכ"י כמבואר.

יום הכפורים

הסולם

מאמר

בשעה שנכנס הכהן עם דם הפר, היה מכון בראש האמונה, דהיינו בג' ראשונות, כח"ב, ומה באצבעו, כמ"ש, והזה אותו על הכפרת ולפני הכפרת. דהיינו אחת למעלה ושבע למטה. ואיך עשה. טבל בדם בראש האצבע, ומה כמצליף בטפות שבאצבע לצד הכפורת, כדומד שלא הפיל הטפות על הכפורת נמש, אלא לצד הכפורת, והטפות נופלות על הארץ. הנה והתכוון להתחיל למנות, אחת, אחת ואחת. אחרת, בלבדה, דהיינו אחת הכוללת הכל, אחת, שהיא שבת הכל, אחת שהכל פונים כנגדה, אחת, שהיא ראש הכל, דהיינו ספירת הכתר. ואח"כ אחת ואחת, שהם חכמה ובינה, שהם שורים יחד ברצון, באהבה, ואינם נפרדים זמ"ז לעולם. בסים פירוש טבל, לפי הענין. בקפטא פירושו בראש, ע"י מעריך לרמז"ל ערך קפט. כמצליף ע"י פירש"י (יומא 10).

(רנ) בתר דמטא להאי וכ"י: אחר שהגיע אל ואחת הנה, שהיא אמא של הכל, דהיינו בינה, הוא מתחיל למנות מכאן, מבינה, בחבור, וסופר ואומר, אחת ושתיים, דהיינו שמחבר בינה עם שתיים, שהם חסד וגבורה. אחת ושלש, שמחבר הבינה עם חג"ת. אחת וארבע, שמחבר הבינה עם חג"ת ונצח. אחת וחמש, שמחברת עם חג"ת נ"ה

דלא יהא ליה פטרא יהבין ליה חולקא ביהאי, וכדי שלא יהיה לו פתחון פה להלשין בותנים לו חלק בזה, בשעיר לעזאזל. כי הס"א נקרא קץ כל בשר, משום שחפצו תמיד בבשר, שפירושו שכל חפצו ותשוקתו הוא להמשכת החכמה שבשמאל ממעלה למטה, (כמ"ש בפרשת נח דף מ"ח ד"ה ת"ח ע"ש) ולפיכך כשאנו מעוררים בעדו השעיר לעזאזל ושולחים לו את זה, הרי זה מתנה חשובה מאד, ואם יסרג על ישראל לגלות המנעולא שבמלכות, אז יסתלקו כל האורות מהמלכות וגם החלק שלו מעזאזל יסתלק ויאבד, ומתוך פחדו זה הוא ירא לפתוח פיו, ולא עוד אלא בכדי שיהיה בטוח בהארתו זו עוד הוא משבח את ישראל, וז"ש (באות רמ"ד) לשטיא דקאים קמי מלכא, הב ליה חמרא, וכ"י והוא ייתי וישבחך ויימא דלא ישתכח בעלמא כוותך, כי הוא יפחד שלא יאבד היין המשכר שנתנו לו, שה"ס הארת העזאזל כנ"ל, וז"ש, (באות רמ"ה) אלמלא הווי ירעי עכו"ם מהאי שעיר דהיינו, שהארה זו שאנו בותנים להשר שלהם, מושך עליהם כל הדינים הנ"ל, שהיו צריכים לבא על ישראל, לא שבקין לון וכ"י.

(רמט) תאנא בשעתא דעאל וכ"י: למדנו (דפ"י דף ק"ב ע"א)

בדרגין ידיעו, ז לכתרא דאימא תתאה. ולאמשכא נהרין עמיקין מאתרייהו לכ"י. וע"ד, יומא דא תרין נהורין נהרין כחדא, אימא עלאה נהרא לאימא תתאה. ועל דא כתיב יה"כ, כמה דאתמר.

רנא) א"ר יצחק ד קפטרא חדא קשירא ברגלוי דכהנא, בשעתא דחיה עאל, דאי ימות התם, יפקוהו מלבר. ובמה ידעי. בההוא זהוריתא ח אתיידע ואשתמודע, כד לא יהפך גונוי. בההיא שעתא אשתמודע. דכהנא אשתכח לגו ט בחטאה. ואי יפוק בשלם, בזהוריתא אתיידע ואשתמודע, דיהפך גונוי לחור. כדין חדוותא היא בעלאי ותתאי. ואי לאו כלהו אשתכחו בצערא, והור ידעי כלא, דלא אתקבלו צלותהון.

רנב) אמר רבי יהודה, כיון דהוה עאל, וטמטם עיניו דלא לאסתכלא במה דלא אצטריך, והוה שמע קל גדפי כרובייא מזמרי ומשבחי. הוה ידע כהנא, דכלא הוה בחדוה, ויפוק בשלם. ועם כל דא בצלותיה הוה ידע, דמלין נפקין בחדוותא, ומתקבלן ומתברכן * כדקא יאות, וכדין חדוותא היא בעלאי ותתאי.

רנג) רבי אלעזר שאל לר"ש אבוי, א"ל, האי יומא אמאי הוא בהאי אתר תלי, ולא בדרגא אחרא, דיאות הוא למהוי בדרגא דמלכא שארי, יתיר מכלא. א"ל כ ר"ש, אלעזר ז ברי, הכי הוא ודאי, ויאות שאלת.

חלופי גרסאות

ז לנהרא ; לנהרא לאמא. ח ל"ג אתיידע ואשתמודע. ט ל"ג בחטאה. י אי. כ ל"ג ר"ש. ל ל"ג ברי.

דרך אמת ד) חבל או רצועה אחת, היה קשור ברגלי הכהן גדול בכניסתו לקודש הקדשים שבאט ימות שם יכולים שאר הכהנים להמשיכו חוץ כי אי אפשר לכנוס כהן אחר ואפילו כ"ב זולתי ביום הכפורים כנוודע.

מאמר

הסולם

יום הכפורים

שנהפך צבעו ללבן. אז היא שמחה בעליונים ותחתונים. ואם לא, כולם נמצאים בצער, והיו יודעים כולם שלא נתקבל תפלתם.

רנב) א"ר יהודה כיון וכו': אר"י, כיון שהיה נכנס וסגר עיניו שלא להסתכל במקום שאינו צריך, והיה שומע קול כנפי הכרובים שהיו מזמרים ומשבחים, היה הכהן יודע שהכל הוא בשמחה ויצא בשלום. ועם כל זה, בתפלתו היה יודע, כי הדברים יצאו מפיו בשמחה, ומתקבלים ומתברכים כראוי, ואז שמחה היא בעליונים ובתחתונים.

רנג) רבי אלעזר שאל וכו': ר"א שאל לר' שמעון אביו, יום הזה, דיוה"כ, למה תלוי במקום ההוא. בבינה, שהמלכות עולה לבינה, שה"ט השמאל, ולא במקום אחר, שהרי יפה היה שיהיה בהמדרגה שהמלך שריי בה יותר מכל, דהיינו שתדווג עם ז"א בעלה, שה"ט הימין. א"ל ר' שמעון, אלעזר בני, ודאי כך הוא. שצריך להיות תלוי בבינה, ויפה שאלת.

ת"ח

נ"ה. אחת ושש, שמחברה עם חג"ת נה"י. אחת ושבע, שמחברה עם חג"ת נה"מ. כדי להמשיך ולהוביל את אחת הזו, שהיא אמא עליונה, דהיינו בינה, במדרגות הידועות, כנ"ל, אל הכתר של אמא התחתונה, שהיא מלכות, ולהמשיך נהרות עמוקים שהם אורות הבינה, ממקומם, לכנסת ישראל, שהיא המלכות. וע"כ ביום הזה מאירים ב' אורות יחד, שהם אמא עלאה המאירה לאמא תתאה, בינה למלכות, וע"כ כתוב יום הכפורים, לשון רבים, כמו שאמרנו. (לעיל אות רכ"ד).

רנא) א"ר יצחק קפטרא וכו': אר"י, שלשלת אחת היתה קשורה ברגליו של הכהן בשעה שנכנס לקדש הקדשים, שאם ימות שם יוציאוהו לחוץ. כי היה אסור לכנוס שם. ובמה יודעים אם הוא חי או לא, בלשון של זהורית נודע וניכר, כשלא נהפך הצבע שלו ללבן, נודע באותה שעה, שהכהן נמצא בפנים, בחטא. ואם יצא בשלום, נודע וניכר בלשון של זהורית, (דפו"י דף ק"ב ע"א *) דף ק"ב ע"ב)

רנד) ת"ח, מלכא קדישא, שביק היכליה וביתה בידא דמטרוניתא, ושבק לבנוי עמה, בגין לדברא לון, ולאלקאה לון, ולמשרי בגוייהו. דאי זכאן מטרוניתא מ עאלת בחדוותא ביקרא לגבי מלכא. ואי לא זכאן, היא ואינון, אתהדרו בגלותא. והא אוקימנא, כמה דכתיב, (ח) משדד אב יברית אם. וכתיב, (א) ובפשעכם שלחה אמכם.

רנה) ועל דא אית יומא חד בשתא, לאשגחא בהו, ולעיינא בהו. וכד אודמן האי יומא, נ אימא עלאה דכל חירו בידהא, אודמן לקבליה, לאסתכלא בהו בישראל. וישראל ס אודרו בהאי יומא, בכמה פולחנין, בכמה צלותין, בכמה ענויין, כלהו בזכותא. כדין אודמן להו חירו, מאתר דכל חירו בידהא דמטרוניתא. בני מלכא בנהא, דאתפקדן בידהא, כלהו זכאין, כלהו בלא חטאן, בלא חובין, כדין אודווגת לגבי מלכא, בנהירו, בחדוה, בשלימו, ברעותא. דהא רביאת בנין למלכא עלאה כדקא יאות.

רנו) וכד האי יומא לא אשתכחו כדקא יאות, ווי לון, ווי לשלוחיהון, ווי דהא מטרוניתא אתרחקת מן מלכא, ואימא עלאה אסתלקת, ולא נפיק מנה חירו לעלמין. זכאין אינון ישראל, דקב"ה אוליף לון ע אורחוי, בגין לאשתזבא מן דינא, וישתכחון זכאין קמיה. הה"ד, (א) כי ביום הזה יכפר עליכם

מסורת הזהר

ת) (משלי יט, א) (ישעיה נ) ב"א קמח צ"א. מ ל"ג עאלת, עאל לון. נ וישראל אודמנו בהאי יומא בכמה פולחנין בכמה צלותין בכמה ענויין (ב) (ויקרא טז) תרומה נה צ"ס. כלהו בזכותא כדין אימא עלאה דכל חירו בידהא אודמנת לקבלה לאסתכלא בהו בישראל וחמאת בני מלכא בנהא [; ברה] דאתפקדן בידהא דמטרוניתא כלהו זכאין בלא חטאין בלא חובין כדין אודמנת להו חירו מאתר דכל חירו בידהא דמטרוניתא כדין מטרוניתא עאלת. ס יודרו. ע ל"ג אורחוי.

מאמר

הסולם

יום הכפורים

ענויים. וכולם הם בזכות. אז מזדמן להם חירות מהמקום שכל החירות היא ביד המטרוניתא, שהיא המלכות. דהיינו שהמלכות עולה אל הבינה וכל החירות שבבינה מקבלת המלכות. בני המלך, דהיינו ישראל למטה, שהם בניה, שנמסרו בידיה, כולם זכאים כולם בלי חטאים ובלי עונות, אז מזדווגת עם המלך, באור, בשמחה, בשלמות, וברצון, כי גידלה בנים למלך העלין כראוי. דהיינו שמתדבקת בימין. אמנם מטרם שישראל מקבלים טהרה וחירות מבינה, אין המלכות יכולה להזדווג עם ז"א ולקבל מן הימין. ובוה מיושב שאלת ר' אלעזר בנו. רנז) וכד האי יומא וכו': וכשיום ההוא אינו נמצא כראוי, או להם, לישראל, או לשליחם, דהיינו הכהן הגדול, או שהמטרוניתא נתרקה מן המלך, ואמא עלאה, שהיא בינה, נסתלקת ואין החירות יוצא ממנו אל העולמות. אשרי הם ישראל שהקב"ה לימד אותם דרכיו כדי להנצל

רנד) ת"ח מלכא קדישא וכו': ומשיב, בוא וראה, המלך הקדוש עזב היכלו וביתו ביד המטרוניתא, שהיא המלכות, ועזב אצלה בניה, כדי להנהיגם ולהכותם ולשרות בתוכם. ואם הם זכאים, נכנסת המטרוניתא בשמחה וביקר אל המלך. ואם אינם זכאים היא והם מוחזרים בגלות. וכבר העמדנו, כמ"ש, משדד אב יברית אם, שמבריחה לגלות. וכתוב, ובפשעכם שלחה אמכם.

רנה) וע"ד אית יומא וכו': וע"כ יש יום אחד בשנה, להשגיח בהם ולעייין במעשיהם. וכשמגיע יום ההוא, אמא עלאה, שהיא בינה, שכל החירות בידיה, דהיינו המוחין דהארת החכמה המלובשת בחסדים, שה"ט החירות, המברכים ומכניעים כל הקליפות, נודמנת כנגדו, כנגד יום ההוא, להסתכל בהם בישראל, דהיינו להשפיע להם, וישראל ממהרים ביום ההוא, בכמה עבודות בכמה תפלות, בכמה (דמו"י דף ק"ב ע"ב)

לטהר אתכם. וכתוב, ^(א) וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם מכל טמאותיכם וגו'.

רנז) ^(ד) ובחמשה עשר יום לחדש השביעי וגו'. ר' יוסי שאל לרבי אבא, א"ל, הני חמשה עשר יום, מאי קא מיירי. א"ל, ודאי רזא יקירא הוא. ת"ת. בין לעילא בין לתתא, כל חד וחד, בארחה נטלא. ובארחה יתבא, ובארחה אתער ועביד ^(ה) מאי דעביד. האי עשור מכנסת ישראל אינון. ויומא עשיראה, בעשיראה קיימא. ועל דא ^(ו) בעשור לחדש הזה ויקחו להם איש שה לבית וגו'. והאי יומא, הוא דילה. וחמשה יומין אחרנין, דמלכא הוא. ההוא יומא ^(ז) דאתי עלה. דהא חמשה, ביה יתיב מלכא, ^(ח) בכורסייא. רנח) ובכל אתר בעשור, דמטרוניתא הוא. חמשה עלייהו, דמלכא הוא. ההוא יומא דאתי עלה. בג"כ חמשה יומין מירחא, לאורייתא. ואי תימא

מסורת הזהר

(א) (יהואל לו) וישב לו צ"א. (ד) ת"ו רנז: ^(ה) מה. ^(ז) דעלה בגין דדרגא חמשה. ^(ח) כתרעא: (ה) (שמה יב) בא מו צ"ד. בכרסייה.

חלופי גרסאות

ולמעלה ודעת, נחשבים לספירה אחת, כי ת"ת העולה לבינה נעשה בה לדעת. ועם חו"ג, הם שלשה, ועפ חו"ג, הם חמשה. אלא בעבור עוד חמשה ימים לחדש, היא משגת מה' ספירות עליונות שמחזה ולמעלה דז"א, ונמצאת עמו ביוג. וע"כ נמצאת המלכות בחמשה עשר יום לחדש בכל השלמות. וה"ש, האי עשור מכנסת ישראל אינון, שעשר לחדש היא עשר ספירות דמלכות, המגיעה עד החזה דז"א. וחמשה יומין אחרנין דמלכא הוא, וחמשה הנוספים על עשר לחדש, הם ה' ספירות חב"ד חו"ג שמחזה ולמעלה דז"א. ההוא יומא דאתי עליון, שבמלאת חמשה עשר יום ז"א מזדווג עמה ומשפיע לה מה' ספירות שמחזה ולמעלה שלו. דהא חמשה ביה יתיב מלכא בכורסייא, כי החמישי, שהוא ז"א, המלך משפיע בן אל הכסא שלו שהוא המלכות, שמשפיע לה מה' ראשונות.

רנח) ובכל אתר בעשור וכר: ובכל מקום, בעשור, הוא של המטרוניתא, דהיינו המלכות. חמשה עליהם הם של המלך, דהיינו ה' ספירות ראשונות דז"א, שהוא יום ההוא הבא עליה. שהוא ז"א. ומשום זה, חמשה ימים מחדש פיון הוא לקבלת התורה. שיורה על ה' ראשונות דז"א שהשפיעו במתן תורה. ואם תאמר שבשביעי היה צריך ליתן התורה, דהיינו בזמן ששני האבות, שהם אבא ואמא, נמצאים מלובשים בו, בז"א. כי המלך כשהוא בהם אז מתעטר

מאמר

הסולם

דהנצל מן הדין וימצאו זכאים לפניו. ו"ש, כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם. וכתוב, וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם מכל טמאותיכם וגו'.

רנז) ובחמשה עשר יום לחדש השביעי וגו': ר' יוסי שאל לר' אבא. אמר לו, אלו חמשה עשר יום, מה הם אומרים. אמר לו, ודאי סוד יקר הוא. בוא וראה בין למעלה ובין למטה, כל אחד ואחד בדרכו נוסע, ובדרכו יושב, ובדרכו נהעורר, ועושה מה שעושה. כלומר שאין דבר אחד דומה לחבירו בין למעלה ובין למטה. עשור הזה הוא מכנסת ישראל, דהיינו שרומז על המלכות, כי יום העשירי עומד בספירה העשירית, שהיא מלכות. וע"כ נאמר, בעשור לחדש הזה ויקחו להם איש שה לבית וגו'. משום כי בעשור היא מלכות, וכיון שכבר נשלמו בעשרת הימים עשר הספירות, ע"כ ייקחו להם וגו'. ויום הו"א, העשירי בחדש, הוא שלה. וחמשה ימים האחרים הם של המלך, שהוא ז"א. יום ההוא שבא עליה, וממלא אותה באורותיה, וע"כ בחמשה עשר יום המלכות במלואה, כי ביום החמישי, שנגמרו ה' ספירות דז"א, יושב בו המלך על הכסא, שהיא המלכות. שז"ס סיהרא באשלמותא.

פירוש. עשרת הימים רומזים על עשר ספירות שבמלכות, המלבשת מחזה ולמטה דז"א, ועד אז, אין לה עוד מה' ספירות שמחזה ולמעלה דז"א כלום, שהם חב"ד וחו"ג, כי ת"ת שמחזה (דפוי דף ק"ב ע"ב)

שביעאה, בזמנא דתרין אבהן משתכחי ביה, דהא מלכא בהו, וכדין מתעטר בכלא. וחד מלה, שביעאה וחמשה.

(רנט) ת"ח, חמשה דיליה הוא ודאי, כמה דאתמר, וכדין נהיר אבא לאימא, ואתנהירו מנה חמשין תרעין לאנהרא לחמשה. ואי תימא שביעאה, בגין דמלכא בשלימו דאבהן, ועטרה ירית משביעאה, כמה דכתיב (ו) צאינה וראינה בנות ציון. וע"ד בשביעאה הוא יומא דמעטרא מלכא בעטרוי, וכדין ירית מלכא לאבא ואימא, דמזדווגין כחדא. וע"ד כלא בחד תלייא.

(רס/א) (ז) ובחמשה עשר יום, ר' יהודה פתח, (ח) וישמע הכנעני (ט) מלך ערד. תנינן, ג' מתנן עלאין, אזדמנו להו לישראל, ע"י תלתא אחין: משה, אהרן, ומרים. מן, בזכות משה. ענני כבוד, בזכות אהרן. באר, בזכות מרים. וכלהו אחידן לעילא. מן בזכות משה, דכתיב (ט) הנני ממטיר לכם לחם (ס) * מן השמים מן ש השמים, דא משה.

(רס/ב) ענני כבוד בזכות אהרן, דכתיב (י) אשר עין בעין נראה אתה יי' וגו', וכתוב (כ) וכסה ענן הקטרת. מה להלן, שבעה. אף כאן נמי שבעה.

חלופי גרסאות

ר מניה. ש מוסיף השמים דייקא.

מסורת הזהר

(ו) (שיר ג) וארא ב צ"ו. (ז) לעיל אות רנו צ"ד. (ח) (במדבר כא) ח"ג קג. קצג. רפג: ט) (שמות טז) בא מט צ"כ. י) (במדבר יד) ויקהל נה צ"א. כ) (ויקרא טז).

דרך אמת (ה) זה שי"ד בפרשת חקת.

מן באר ענני כבוד

שלמות ז"א, דהיינו בשעה שהוא מלביש או"א, אלא כשחושבים רק הספירות שהם שלו ודאי, אז הוא שלם בחמישי. וכשחושבים גם או"א המלוכשים בו, אפשר לומר שהוא שלם בשביעי. ושניהם רומזים על אותו הדבר.

(רס/א) ובחמשה עשר יום: ר' יוחנן פתח, וישמע הכנעני מלך ערד. למדנו, ג' מתנות עליונות נודמנו לישראל על ידי ג' אחים, משה אהרן ומרים, מן, בזכות משה. ענני כבוד, בזכות אהרן. באר, בזכות מרים וכולם אחוים למעלה. מן, בזכות משה. שכתוב, הנני ממטיר לכם לחם מן השמים. מן השמים, זהו משה. דהיינו שהוא מרכבה לז"א שנקרא משה, ונקרא שמים.

(רס/ב) ענני כבוד וכו': ענני כבוד בזכות אהרן, שהוא מרכבה לחסד, שכתוב אשר עין בעין נראה אתה ה' ונענך עומד עליהם וגו'. וכתוב, וכסה ענן הקטרת, מה להלן, בקטרת. הוא ז' עננים אף כאן, בועננד עומד על הם, הם ג"כ שבעה עננים, כי בקטרת היו ז' עננים מקושרים יחד, ואהרן הוא הראש לכל השבעה עננים

הסולם

מאמר

מתעטר מכל וראוי לתת התורה. ומשיב, דבר אחד הוא, חמישי ושביעי.

(רנט) ת"ח חמישאה דיליה הוא וכו': בוא וראה, חמישי, שלו הוא ודאי, כמו שאמרנו, שיורה על ה' ספירות שלו חב"ד חו"ג. ואז מאיר אבא לאמא ומאירים ממנה חמשים שערים, להאיר לחמישי, שנ' שערי בינה מאירים לה' ספירות עליונות דז"א, ואע"פ שאבא ואמא מאירים בתוכו, אין אנו מדברים אלא מספירות חב"ד חו"ג שלו בלבד, וע"כ הוא נשלם בחמישי. ואם נאמר שהוא שביעי, הוא משום שהמלך נמצא בשלמות של האבות המאירים בו, כנ"ל, שחמשה שלו עם אבא ואמא, הם ז'. ועוד שהוא יורש עטרה מבינה, שנקראת שביעי, שאם מתחילים לספור מיסוד נמצאת הבינה ספירה השביעית. כמו שכתוב, צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה בעטרה שעטרה לו אמו וגו'. וע"כ ביום השביעי הוא יום שהבינה מעטרת את המלך, שהוא ז"א בעטרתיו. וגם אז יורש המלך את אבא ואמא שמזדווגים ומאירים בתוכו יחד כנ"ל, שעם החמשה של עצמו הם ז' וע"כ הכל תלוי באחד. כלומר הכל רומז על (דפ"י דף ק"ב ע"ב ס) דף ק"ג ע"א)

דהא בקטרת שבעה עננין מתקשרן כחדא. ^ח ואהרן רישא לכל שבעה עננין הוא והוא קשיר ^א לשית אחרנין ^ב ביה בכל יומא.

רסא) באר בזכות מרים, דהא היא ודאי באר אתקרי. ובספרא דאגדתא, ^ז ותתצב אחותו מרחוק לדעה וגו'. דא הוא באר מים חיים, וכלא קשורא חד. מתה מרים, אסתלק באר. דכתיב, ^ח ולא היה מים לעדה. ובההיא שעתא בעאת באר אחרא לאסתלקא, דהוה שכיח עמהון דישראל. כד חמאת שיתא עננין דהוון קשירין עלה, ^ג אתקשרת היא בהו.

רסב) מית אהרן, אסתלקו אינון עננין, ואסתלק עננא דבירא עמהון. אתא משה, אהדר לה. הה"ד, ^ו עלית למרום שבית שבי לקחת מתנות ^ו ידם. לקחת מתנות ודאי, אינון מתנות דהוון בקדמיתא באר ועננין.

רסג) באר, דא באר דיצחק. עננים, אלין עננים דאהרן. א"ר יצחק, מפני מה זכה אהרן לדא, בגין דאיהו ^ד קשיר בעננים. והוא אקשיר כל יומא ויומא לכלהו כחדא, ^ה דמתברכאן כלהו על ידי.

רסד) תא חזי, ^ו על כל חסד דעבד קב"ה בישראל. קשיר עמהון ז' ענני יקירן, וקשיר להו בכנסת ישראל, דהא עננא דילה אתקשר בשיתא

מסורת הזהר

ז' (שמות ב) שמות סא צ"ע. ח) (במדבר כ) ח"ג קפא: ו) (תהלים סח) ח"ג קמח. קצג. ח ועוד אהרן: דאהרן. א בשית. ב ל"ג ביה בכל יומא. ג ואתקשרת. ד רישא לעננים. ה ומתברכאן. ו ל"ג על כל.

חלופי גרסאות

הסולם

מאמר

שבית שבי לקחת מתנות באדם. לקחת מתנות, ודאי. שהם אלו המתנות שהיו בתחילה, דהיינו הבאר והעננים.

רסג) באר דא באר וכו': באר, זו הבאר של יצחק, כלומר המלכות נקראת באר, בשעה שמקבלת הארת חכמה משמאל, שנקרא יצחק. עננים אלו עננים דאהרן. כלומר שעננים הם חסדים, כי הם בחינות אהרן שהוא חסד. ובהו מובן מה שאומר (באות רס"א) שמלכות דבאר נתקשרה במלכות דעננים, כי הן משונות זו מזו, שזו הוא חסד דמלכות. וזו היא גבורה דמלכות. א"ר יצחק מפני מה זכה אהרן לזה. שימשכו ענני הכבוד לישראל בזכותו. הוא משום שהוא קשור בעננים, כלומר שהוא מדת החסד כמוהם. והוא להיותו מרכבה לחסד דו"א שהוא ראש העננים, היה מקשר ומיחד בכל יום ויום כולם כאחד, שיתברכו כולם על ידי.

רסד) ת"ח על כל וכו': בוא וראה, על כל חסד שעשה הקב"ה עם ישראל, קשר עמו ז' ענני כבוד, שהם כנגד חג"ת נה"מ, וקשר אותם בכנסת ישראל, שהיא המלכות, כי הענן שלה, שהוא מלכות דעננים, היה קשור בששה האחרים

עננים, כי ז' עננים הם חג"ת נה"מ, ואהרן שהוא מרכבה לחסד הוא ספירה ראשונה מהם, והוא קשור בו לששה עננים אחרים, שהם ג"ת נה"מ, בכל יום. וע"כ נחשבים העננים שהם בזכות אהרן, להיותו בחינת חסד שהוא ראש העננים, וכולל אותם.

רסא) באר בזכות מרים וכו': באר הוא בזכות מרים. שמרים היתה מרכבה למלכות, כי היא ודאי נקראת באר. ובספר אגדה למדנו, ותתצב אחותו מרחוק לדעה וגו'. זו היא באר מים חיים, דהיינו מלכות, והכל קשר אחד, כי מרים היתה קשורה במלכות. מתה מרים, בסתלקה הבאר. שכתוב, ולא היה מים לעדה. ובשעה ההוא רצתה באר אחרת להסתלק, שהיא המלכות, שהיתה מצויה עם ישראל. אלא כשראתה ששה עננים, שהם חג"ת נה"מ שהיו קשורים עליה, על הענן דמלכות, שהוא בחינתה, נתקשרה המלכות בהם.

רסב) מית אהרן אסתלקו וכו': מת אהרן, נסתלקו אלו ענני כבוד, ונסתלק עמהם הענן הז', שהבאר שהיא מלכות, נתקשרה בו, כנ"ל. בא משה והחזירם להם. ז"ש עלית למרום (דפו"י דף ק"ג ע"א)

אחרנין. ובכלהו שבעה, אזלו ישראל במדברא. מאי טעמא, בגין דכלהו קשרא דמהימנותא נינהו ועל דא בסכות תשבו שבעת ימים. מאי קא מיירי. בגין דכתיב, ^(ט) בצלו חמדתי וישבתי ופריי מתוק לחכי. ובעי בר נש לאחזאה גרמיה, דיתבי תחות צלא דמהימנותא.

רסה) ת"ת, כל אינון שנין דקאים אהרן, הוּו ישראל בצלא דמהימנותא. תחות אלין עננין. בתר דמית אהרן, אסתלק עננא חד, דהוא ימינא דכלא. וכד האי אסתלק, אסתלקו כל שאר ^ז עמיה ואתחזיאו כלהו בגריעותא. והא אוקמוה, דכתיב ^(ט) ויראו כל העדה כי גוע אהרן. אל תקרי ויראו, אלא וייראו. מיד וישמע הכנעני מלך ערד יושב הנגב כי בא ישראל דרך האתרים. שמע דאסתלקו אינון עננים, ומית תיירא רברבא דכל אינון עננים אתקשרו ביה. רסו) א"ר יצחק, הכנעני מלך ערד יושב הנגב ודאי. וכד אתו אינון מאללין דשדר ^ח משה, אמרו ^(ט) עמלק יושב בארץ הנגב, בגין לתברא לבייהו. דהא בעמלק אתבר חיליהון בקדמיתא.

רסז) א"ר אבא, וישמע הכנעני, מאי קא מיירי הכא. בתר דאסתלקו אינון עננים. אלא כנען כתיב ביה, ^(ז) ויאמר ארור כנען עבד עבדים יהיה לאחיו. הכא אוליפנא, מאן דאפיק גרמיה מצלא דמהימנותא, אתחזי למהוי

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ט) (שיר ב) לך עב צ"א. (ע) (במדבר כ) ח"ג קפג. ז עננין. ח יהושע. ז"ח יב ט"ד שיר"ד יד ט"ד של"ו. (פ) (שם יג) ח"ג קס. קסא. צ) (בראשית ט) ויחי קיט צ"ו.

מאמר

הסולם

מן באר ענני כבוד

ששה הספירות הכלולות בו, ונראו כולם בחסרון מישראל. והרי העמדנו, שכתוב, ויראו כל העדה כי גוע אהרן, אל תקרי ויראו, אלא וייראו, דהיינו שהלך מהם הצל של העננים ונראו לעין. מיד וישמע הכנעני מלך ערד יושב הנגב כי בא ישראל דרך האתרים. שמע שנסתלקו ענני הכבוד, ומת מורה דרך הגדול, שכל אלו העננים היו מקושרים בו. תייר, פירושו מורה דרך, כי על עינים הייתי לעור מתרגם תייר היותי (איוב כ"ט ט"ו).

רסו) א"ר יצחק וכו': אר"י, הכנעני מלך ערד יושב הנגב ודאי, וכשבאו אלו המרגלים ששלח משה, אמרו, עמלק יושב בארץ הנגב. כדי לשבור לבם. כי בעמלק נשבר כוחם תחילה. רסז) א"ר אבא וכו': אר"א, וישמע הכנעני, מה ענינו של כנעני כאן, שבא אחר שנסתלקו העננים. ומשיב, אלא כנען כתוב בו, ויאמר ארור כנען עבד עבדים יהיה לאחיו, ולמדנו כאן, בהכתוב וישמע הכנעני, שמי שמוציא עצמו מצל האמונה הוא ראוי להיות עבד

האחרים, חג"ת נה"י, ובכל שבעה העננים הלכו ישראל במדבר. מה הטעם. הוא משום שכולם היו קשרי האמונה, שהיו דבוקים במלכות הנקראת אמונה. ועל זה, אומר הכתוב, בסוכות תשבו שבעת ימים, שה"ס ז' ענני הכבוד שהלכו עם ישראל במדבר. מה זה מלמדנו, ומשיב, משום שכתוב, בצלו חמדתי וישבתי ופריי מתוק לחכי. שה"ס, צל ענני הכבוד וה"ס, צל סוכה. וצריך האדם להראות את עצמו, שהוא יושב תחת צלה של האמונה.

רסה) תא חזי כל וכו': בוא וראה, כל אלו השנים שנמצא אהרן, היו ישראל בצל האמונה, תחת אלו ז' העננים, אחר שמת אהרן נסתלק ענן אחד, שהוא החסד דעננים, שהיה מדתו, שהיא הימין של כולם, כלומר שכולם היו בחינות חסדים שהם כלולים בצד ימין, אלא החסד שבהם, הוא יותר ימין מכולם, כי כולם כלולים בו, והם בחינת ז"ס הכלולות בספירת החסד. ועל כן, כשנסתלק זה, דהיינו החסד דעננים, נסתלקו כל שאר העננים עמו, להיותם (דפו"י דף ק"ג ע"א)

עבד לעבדי עבדין, הה"ד (ק) וילחם בישראל וישב ממנו שבי. הוא נטל עבדין מישראל לגרמיה.

רסח) ועל דא כתיב, כל האזרח בישראל ישבו בסוכות. כל מאן דאיהו משרשא וגזעא קדישא דישראל, ישבו בסכות, תחות צלא דמהימנותא. ומאן דליתיה מגזעא ושורשא קדישא דישראל, לא יתיב בהו, ויפוק גרמיה מתחות צלא דמהימנותא.

רסט) כתיב (ו) כנען בידו מאזני מרמה, דא אליעזר עבד אברהם. ות"ח. כתיב ארור כנען ובגין דזכה כנען דא, לשמשא לאברהם, כיון דשמש לאברהם, יתיב תחות צלא דמהימנותא, זכה למיפק מההוא לטייא דאתלטייא, ולא עוד אלא דכתיב ביה ברכה. דכתיב, (ז) ויאמר בא ברוך יי'. מאי קא מיירי. דכל מאן דיתיב תחות צלא דמהימנותא, אחסין חירו ליה ולבנוי לעלמין, ואתברך ברכתא עלאה, ומאן דאפיק גרמיה מצלא דמהימנותא, אחסין גלותא ליה ולבנוי, דכתיב וילחם בישראל וישב ממנו שבי.

רע) (*) (ח) בסכות תשבו חסר, * ודא עננא חד, דכלהו קשירין ביה. דכתיב, כי ענן יי' עליהם יומם. וכתיב, (ט) ובעמוד ענן אתה הולך לפנים יומם. דא הוא עננא דאהרן, י דאקרי יומם, כ דכתיב (י) יומם יצוה יי' חסדו. עננא ל חד, נטיל עמיה חמש אחרנין, ח ואינון שית. ועננא אחרא, דכתיב ובעמוד אש לילה, דא נהרא להו לישראל, מנהירו דאינון שית.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

(ק) (במדבר כא) לעיל אות רס צ"ח. (ר) (הושע יב) ט ל"ג ודא עננא. י ל"ג דאקרי יומם. כ וכתיב. ח"ג קנח. (ש) (בראשית כד) ח"ג קנח. (ח) תצוה ל דא. מ מאינון שבע. נב צ"א. (א) (במדבר יד) ויקהל נה צ"א. (ב) (תהלים מב) שמות קג צ"א.

חג הסוכות

הסולם

מאמר

בא ברוך ה'. מהו מלמדנו. הוא. שכל מי שיושב תחת צל האמונה, מנחיל חירות לו ולבניו לעולם, ומתברך בברכה עליונה. ומי שמוציא את עצמו מצל האמונה, מנחיל גלות לו ולבניו. שכתוב, וילחם בישראל וישב ממנו שבי.

רע) בסכות תשבו וכו': בסכות תשבו, חסר ו' בהמלה סוכות, והוא משום שסכות זה רומז רק לענן אחד בלבד, שהוא חסד, שכל ששה עננים קשורים בו, וע"כ הם ד' ימים, שכתוב, כי ענן ה' עליהם יומם. וכתוב, ובעמוד ענן אתה הולך לפנים יומם, זה הוא ענן של אהרן, שהוא חסד, שנקרא יומם. שכתוב, יומם יצוה ה' חסדו. ענן אחד, שהוא חסד, לוקח עמו חמש עננים אחרים שהם, גבורה, ת"ת, נה"י, והם ששה, וענן אחר, שכתוב בו ובעמוד אש לילה, שהוא המלכות, הוא מאיר לישראל מן ההארה של אלו ששה עננים.

בסוכות

עבד, לעבדי עבדים, דהיינו לכנענים, ז"ש, וילחם בישראל וישב ממנו שבי, שלקח לעצמו עבדים מישראל.

רסח) וע"ד כתיב כל וכו': וע"כ כתוב כל האזרח בישראל ישבו בסוכות. כי כל מי שהוא משורש וגזע קדוש מישראל, ישבו בסכות תחת צל האמונה. ומי שאינו מגזע ושורש הקדוש של ישראל, לא ישב בהם, ומוציא את עצמו מתחת צל האמונה.

רסט) כתיב, כנען בידו וגר: כתוב, כנען בידו מאזני מרמה, זהו אליעזר עבד אברהם. ובוא וראה, כתוב, ארור כנען. ומשום שכנען הזה שהוא אליעזר, זכה לשמש את אברהם, כיון ששימש את אברהם, וישב תחת צל האמונה, זכה לצאת מאותה הקללה שנתקלל, ולא עוד, אלא שכתוב בו ברכה, שכתוב, ויאמר (דפ"י דף ק"ג ע"א *) דף ק"ג ע"ב)

רעיא מהימנא

(רעא) א בסכות תשבו שבעת ימים וגו', נ פקודא דא, לישב בסוכה. והא אוקימנא, בגין לאתחזאה דישראל יתבי ברזא דמהימנותא, בלא דחילו כלל, דהא מקטרגא אתפרש מנייהו. וכל מאן דאיהו ברזא דמהימנותא, יתיב בסוכה. כמה דאוקימנא, דכתיב, כל האזרח בישראל ישבו בסכות. מאן דאיהו ברזא דמהימנותא, ומזרעא ושרשא דישראל, ס ישבו בסכות. ורזא דא אתמר בכמה דוכתי.

(רעב) ע פקודא בתר דא, לקרבא קרבנא בכל יומא, וקרבנא דא, למהוי חולקא בכלא, בחדוותא פ דבנוי. בגין דכלהו אחידן באילנא. ענפין דלתתא דלגבי שרשא דאילנא, כלא אתברכן בגין אילנא. אף על גב דלית בהו תועלתא, כלא אתברכאן. ז וחדוותא דישראל באבוהון דלעילא, ק יהבי חולקא דברכאן, לכל אינון שאר עמין, דאית לון אחידו, ר ואתאחדו בהו בישראל.

(רעג) וכל אלן קרבנין, למיהב מזונא, לאינון ממנן דשאר עמין, דהא מגו רחמיו דקא רחים קב"ה לבנוי, בעי דכלא יהון רחימין דלהון. ורזא דא, (ד) ברצות יי' דרכי איש גם אויביו ישרים אתו. אפילו כל אינון מקטרגי עלאי כלהו אהדרן רחימין ט לישראל וכד חיילין דלעילא אהדרו רחימין לישראל, כל אינון דלתתא, על אחת כמה וכמה.

(רעד) ואי תימא להון הו מקרבי קרבנא, לאו הכי, אלא כלא לקב"ה

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

א) לעיל אות רע צ"ת. ד) (משלי טז) תולדות עה צ"א. נ פקודא מ"ה. ס יהא. ע פקודא מ"ז. פ בבנוי. צ ובחדוותא. ק הכי. ר ואתאחדו. ש ל"ג מן לישראל עד לישראל.

חג הסוכות

הסולם

מאמר

רעיא מהימנא

שאין בהם תועלת, הם ג"כ מתברכים כולם. ושמחת ישראל היא באביהם של מעלה, דהיינו בשורש האילן, והם נותנים חלק מן הברכות לכל אלו שאר העמים, שיש להם אחיזה ומתאחזים בישראל. (רעג) וכל אלן קרבנין וכו': וכל אלו הקרבנות, הע' פרים, הוא לתת מזון לכל אלו הממונים של שאר העמים. כי מתוך האהבה שהקב"ה אוהב את בניו, רוצה שכל השרים יהיו אוהבים שלהם. וזה סוד, ברצות ה' דרכי איש גם אויביו ישרים אתו. דהיינו אפילו כל אלו מקטרגים העליונים, כולם חוזרים להיות אוהבים לישראל. כשהכחות של מעלה חוזרים להיות אוהבים לישראל, כל אלו שלמטה על אחת כמה וכמה.

(רעד) ואי תימא להון וכו': ואם תאמר, שלהם, לע' שרים, היו מקריבים הקרבן, אינו כן, אלא וכל להקב"ה עולה וקרב, והוא מחלק מזון

(רעא) בסוכות תשבו שבעת ימים וגו': מצוה זו היא לישב בסוכה. והרי העמדנו, שהוא כדי להראות שישראל יושבים בסוד האמונה, שה"ס צל סוכה, בלי יראה כלל מקטרגים, כי המקטרג כבר נפרד מהם, ביום הכפורים ע"י השעיר לעזאזל. וכל מי שהוא בסוד האמונה יושב בסוכה. כמו שהעמדנו, שכתוב, כל האזרח בישראל ישבו בסכות, דהיינו, מי שהוא בסוד האמונה, ומזרע ושרש של ישראל ישבו בסכות. וסוד הזה מובא בכמה מקומות.

(רעב) פקודא בתר דא וכו': המצוה שלאחר זו, היא, להקריב קרבן בכל יום, מן ימי הסוכות, וקרבן זה שיהיה חלק לכל, בשמחה של בניו, כי ע' פרים הם כנגד ע' שרים שג' אומות העולם. משום שכולם אחוזים באילן, שהוא ז"א, כי הענפים שלמטה הנמשכים משרש האילן, כולם מתברכים בשביל האילן, ואע"פ (דפו"י דף ק"ג ע"ב)

סליק ומתקרב. ואיהו פריש מזונא לכלהו אוכלוסין דסטרין אחרנין, דיתהנון בההוא דורנא דבנוי, ויתהדרון רחימין דלהון, דינדעון עילא ותתא, דהא לית עמא כעמא דישראל, דאינון חולקיה ועדביה דקב"ה, ואסתלק יקרא דקב"ה עילא ותתא כדקא יאות. וכל אוכלוסין עלאין פתחי ואמרי, ה ומי כעמך כישראל גוי אחד בארץ. ע"כ.

רעה) רבי אלעזר ת פתח, (ו) כה אמר יי' זכרתי לך חסד נעורייך וגו'. האי קרא על כ"י אתמר, בשעתא דהות אזלא במדברא עמהון דישראל. זכרתי לך חסד: דא עננא דאהרן, דנטלא בחמש אחרנין, דאתקשרו עלך, ונהירו עלך. אהבת כלולותיך, דאשתכללו לך, ואעטרו לך, ואתקינו לך ככלה דתעדי תכשיטהא. וכל כך למה. בגין לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה.

רעו) תא חזי, בשעתא דבר נש יתיב במדורא דא, צלא דמהימנותא, שכינתא פרסא גדפהא עליה מלעילא, ואברהם וחמשה צדיקייא אחרנין ב שויין מדוריהון עמיה. אמר רבי אבא, אברהם וחמשה צדיקייא, ודוד מלכא, שויין מדוריהון עמיה. הדא הוא דכתיב, בסכות תשבו שבעת ימים. שבעת ימים כתיב, ולא ג בשבעת ימים. כגוונא דא כתיב, (ז) כי ששת ימים עשה יי' את השמים וגו'. ובעי בר נש ד למחדי בכל יומא ויומא, באנפין נהירין, באושפיון אליו דשריין עמיה.

רעז) ואמר רבי אבא, כתיב בסכות תשבו שבעת ימים, ולבתר ישבו

מסורת הוהר

ה) (ש"ב ז) שמות צב צ"ט. (ו) (ירמיה ב) וירא קטז צ"א. (ז) (שמות לא) ב"א רס צ"א. ת מוסיף פתח ואמר. א דאשתכללו; דכלהו [; וכלהו] אשתכללו בך. ב מוסיף ודוד מלכא שויין. ג בשבעת. ד למחזי.

חלופי גרסאות

מאמר

הסולם

חג הסוכות

רעו) ת"ח בשעתא דב"נ וכי: בוא וראה, בשעה שאדם יושב במדור הוה, בסוכה, שהוא צל האמונה, השכינה פורשת כנפיה עליו מלמעלה, ואברהם שהוא חסד, וחמשה צדיקים אחרים שהם סוד גבורה ת"ת ונה"י, עושים משכנם עמו. א"ר אבא, אברהם וחמשה צדיקים, ודוד המלך, שהוא מלכות, עושים משכנם עמו. ז"ש, בסכות תשבו שבעת ימים. שבעת ימים כתוב הרומזים על חג"ת נה"מ, ולא בשבעת ימים, כעין זה כתוב, כי ששת ימים עשה ה' את השמים וגו'. שלא כתוב בששת ימים, שהיינו ג"כ להיותם מורים על ששת ימים העליונים חג"ת נה"י, שהם עשו את השמים ואת הארץ. (ע"י וארא אות ק"פ) וצריך האדם לשמוח בכל יום ויום בפנים שמחים באלו האורחים. חג"ת נה"י"ם השורים עמו.

רעז) ואמר ר' אבא וכי: וא"ר. כתוב, בסכות תשבו שבעת ימים, ואח"כ ישבו בסכות. בתחילה

מזון לכל ההמונים של צדיקים האחרים, דהיינו השרים של ע' האומות, שיהנו באותה המתנה של בניו, ויחזרו להיות אוהבים שלהם, וידעו למעלה ולמטה שאין עם כעם ישראל, שהם חלקו ונחלתו של הקב"ה. ומתעלה הכבוד של הקב"ה למעלה ולמטה כראוי. וכל ההמונים העליונים פותחים ואומרים, ומי כעמך כישראל גוי אחד בארץ. (ע"כ רע"א מהימנא).

רעה) רבי אלעזר פתח וכי: רא"פ, כה אמר ה' זכרתי לך חסד נעורייך וגו'. מקרא זה נאמר על כנסת ישראל, שהיא המלכות, בשעה שהיתה הולכת עם ישראל במדבר. זכרתי לך חסד, זהו ענן של אהרן, שהוא חסד, שנסע בחמש עננים אחרים, ג"ת נה"י, שנתקשרו עליך והאירו עליך. אהבת כלולותיך, שאלו העננים שכללו אותך, והעטירו אותך והתקינו אותך ככלה תעדה כליה. וכל כך למה. הוא משום לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה. דהיינו משום שהלכה עם ישראל במדבר. (דפו"י דף ק"ג ע"ב)

בסכות. בקדמיתא תשבו, ולבחר יישוב. אלא, קדמא לאושפיוזי. תניינא, לבני עלמא. קדמא לאושפיוזי, כי הא דרב המנונא סבא, כד הוה עייל לסוכה הוה חדי, וקאים על פתחא לסוכה מלגאו, ואמר נזמן לאושפיוזי. ^ה מסדר פתורא, וקאים על רגלוהי, ומברך, ואומר בסכות תשבו שבעת ימים. תיבו אושפיוזין עלאין, תיבו, אושפיוזי מהימנותא, תיבו. ^ו ארים ידוי, וחדי, ואמר זכאה חולקנא, זכאה חולקיהון דישראל, דכתיב, ^ח כי חלק יי' עמו וגו', והוה יתיב.

רעח) תניינא, לבני עלמא, דמאן * דאית ליה חולקא בעמא ^ז ובארעא קדישא, יתיב בצלא דמהימנותא, לקבלא אושפיוזין, למחדי בהאי עלמא ובעלמא דאתי ^ח ובעי למחדי למסכני. מאי טעמא. בגין דחולקא דאינון אושפיוזין דזמין דמסכני הוא. והוא דיתיב בצלא דא דמהימנותא, וזמין אושפיוזין אלין עלאין, אושפיוזי מהימנותא, ולא יהיב לון חולקיהון, כלהו קיימי מניה, ואמרי ^ט אל תלחם את לחם רע עין וגו', אשתכח דהוה פתורא דתקין, דיליה הוא, ולא דקודשא ב"ה, עליה כתיב ^י וזריתי פרש על פניכם וגו', פרש חגיכם, ולא חגי. ווי ליה להוה בר נש. בשעתא דאלין אושפיוזי מהימנותא קיימי מפתוריה.

רעט) ואמר ר' אבא, אברהם, כל יומי הוה קאים בפרשת אורחין, לזמנא אושפיוזין, ולתקנא לון פתורי, השתא, דמזמנין ליה, ולכלהו צדיקיא, ולדוד מלכא, ולא יהיבין לון חולקיהון, אברהם קאים מפתורא, וקרי, ^י סורו

חלופי גרסאות

ה בסדר. ^א אסחי. ^ז ל"ג ובארעא. ^ח מוסיף ועכ"ד בעי.

מסורת הזוהר

(דברים לב) ב"א קצד צ"ה. ^ט (משלי כג) שמות ^ז צ"א. ^י (מלאכי ב) יתרו קין צ"י. ^כ (במדבר טז).

חג הסוכות

הסולם

מאמר

לשמות בעולם הזה ובעולם הבא. וצריכים לשמח את העניים. מהו הטעם. הוא משום שחלקם של אלו האורחים שהזמין לסעודתו, שייך לעניים. ואותו היושב בצל הזה של האמונה, ומזמין האורחים העליונים האלו, אורחים של האמונה, ואינו נותן להם חלקם מן הסעודה, דהיינו לעניים, כל האורחים עומדים ממנו. ואומרים אל תלחם את לחם רע עין וגו'. נמצא ששלחן הזה שערך הוא שלו, של רע העין, ואינה של הקב"ה, עליו כתוב, וזריתי פרש על פניכם וגו'. פרש חגיכם, ולא חגי. אוי לאותו האדם, בשעה שאלו אורחי האמונה עומדים מעל שלחנו.

רעט) ואמר ר' אבא וכו': ואר"א, אברהם, כל ימי היה עומד בפרשת דרכים להזמין אורחים ולערוך שלחן להם. עתה, בסוכות, אם מזמינים לו ולכל הצדיקים, ולדוד המלך, ואין נותנים להם חלקם, עומד אברהם מעל השלחן, וקורא

בתחילה אומר תשבו ואח"כ יישוב. ומשיב, אלא הראשון, הוא להאורחים, חג"ת נה"מ, ע"כ מדבר הכתוב לשון נכח. תשבו. והשני הוא לבני העולם, ע"כ מדבר הכתוב לשון נסתר, יישוב. הראשון הוא להאורחים, כמו רב המנונא סבא, כשנכנס לסוכה, היה שמח ועומד על פתח הסוכה מבפנים, ואמר, נזמן את האורחים. וערך השלחן, ועמד על רגליו, ומברך ליישב בסוכה. ואומר, בסכות תשבו שבעת ימים. שבו אורחים העליונים, שבו. שבו אורחי האמונה, שבו. והרים ידיו ושמח ואמר, אשרי חלקנו אשרי חלקם של ישראל שכתוב, כי חלק ה' עמו וגו'. והיה יושב.

רעח) תניינא לבני עלמא וכו': השני, שהכתוב אומר יישוב, לשון נסתר, שהוא לבני העולם. היינו כי מי שיש לו חלק בעם ובארץ הקדוש, יושב בצל האמונה לקבל האורחים, (דפו"י דף ק"ג ע"ב * דף ק"ד ע"א)

נא מעל אהלי האנשים הרשעים האלה. וכלהו סלקין אבתריה. יצחק אמר, (ז) ובטן רשעים תחסר. יעקב אמר, (ח) פתך אכלת תקיאנה. ושאר כל צדיקייא אמרי, (י) כי כל שלחנות מלאו קיא צואה בלי מקום.

רפ) דוד מלכא אמר, ט ואשלים דינוי, דכתיב, (ס) ויהי כעשרת הימים ויגוף יי' את נבל וימת. מאי קא מיירי. בגין דדוד שאל לנבל, ואתעביד ליה אושפיזא, ולא בעא. ודא זמין ליה, ולא יהב ליה חולקא, ובאינון עשרה יומין דדוד מלכא דאין עלמא, אתדן עליה ההוא בר נש דאשלים ליה ביש יתיר מנבל. רפא) אמר רבי אלעזר - אורייתא לא אטרח עליה דבר נש יתיר, אלא כמה דיכיל, דכתיב (ט) איש כמתנת ידו וגו'. ולא לימא איניש אכול ואשבע וארווי בקדמיתא, ומה דישתאר אתן למסכני, אלא רישא דכלא דאושפיזין הוא, ואי חדי לאושפיזין ורוי לון, קב"ה חדי עמיה, ואברהם קרי עליה, (פ) אז תתענג על יי' וגו'. ויצחק קארי עליה, (צ) כל כלי יוצר עליך לא יצלח. אמר רבי שמעון, האי, דוד מלכא א"ל, בגין דכל זיינן דמלכא, וקרבינ דמלכא, בידי דוד אתפקדו, אבל יצחק קאמר, (ק) גבור בארץ יהיה זרעו וגו', הון ועושר וגו'.

רפב/א) יעקב אמר, (ר) אז יבקע כשחר אורך וגו', שאר צדיקייא אמרי, (ש) ונחך יי' תמיד והשביע וגו', דוד מלכא אמר, (ת) כל כלי יוצר עליך לא

מסורת הזהר

(ז) (משלי יג) בשלח קי צ"ר. (ח) (שם כג.) (י) (ישעיה כח) תרומה קסד צ"ב. (ט) (ש"א כה.) (ע) (דברים טז) משפטים קעט צ"כ. (פ) (ישעיה נח) ב"א ריא צ"ב. (צ) (שם נד) ח"ג קע: (ק) (תהלים קיב) תרומה טו צ"י. (ר) (ישעיה נח) לך קנד צ"א. (ש) (שם) משפטים יח צ"ס. (ת) (שם נד) לעיל אות רפא צ"צ.

חלוסי גרסאות

מאמר

הסולם

חג הסוכות

רפא) א"ר אלעזר וכו': אר"א התורה לא הטריחה את האדם לתת יותר אלא כמה שיכול. שכתוב, איש כמתנת ידו וגו'. ואל יאמר אדם, אוכל ואשבע ואורה תחילה, ומה שישאר אתן לעניים, אלא תחילת הכל הוא של האורחים, ואם משמח את האורחים ומרה אותם, הקב"ה שמח צמח, ואברהם קורא עליה, אז תתענג על ה' ויצחק קורא עליה, כל כלי יוצר עליך לא יצלח. א"ר שמעון, מקרא זה אומר לו דוד המלך, שהוא מלכות, משום שכל כלי זיין של המלך ומלחמות המלך בידיו של דוד נמסרה, אבל יצחק אומר, גבור בארץ יהיו זרעו וגו'. הון ועושר בביתו וגו'. רפב/א) יעקב אמר, אז וכו': יעקב אמר, אז יבקע כשחר אורך וגו'. כי יבקע, הוא אותיות, יעקב. שאר הצדיקים אומרים, ונחך ה' תמיד והשביע וגו'. דוד המלך אמר, כל כלי יוצר עליך לא יצלח, כי הוא נתמנה על כל כלי זיין שבעולם

וקורא, סורו נא מעל אהלי האנשים הרשעים האלה. וכולם מסתלקים אחריה. יצחק אמר, ובטן רשעים תחסר. יעקב אמר, פתך אכלת תקיאנה. ושאר כל הצדיקים, דהיינו משה ואהרן, אומרים, כי כל שלחנות מלאו קיא צואה בלי מקום.

רפ) דוד מלכא אמר וכו': דוד המלך אמר, ומשלים את דינוי, שכתוב, ויהי כעשרת הימים ויגוף ה' את נבל וימת. שואל, מה זה אומר. ומשיב, משום שדוד בקש את נבל שיקבל אותו לאורה, והוא לא רצה. וכן זה, היושב בסוכה, הזמין אותה, את דוד המלך, ולא נתן לו חלק, ע"כ דוד המלך קורא עליו את המקרא הזה של נבל. ובאלו עשרת הימים, שדוד המלך, שהוא מלכות, דן את העולם, דהיינו בעשרת ימי תשובה, נדון עליו אותו האדם, שנמל לו רע יותר מנבל. כי הומינו ואינו נותן לו חלקו. ונבל עכ"פ לא הומינו.

(דפו"י דף ק"ד ע"א)

רעיא מהימנא

שבועלים. אשרי הלוקו של אדם שזכה לכל זה. אשרי חלקם של הצדיקים בעולם הזה ובעולם הבא. עליהם כתוב, ועמך כלם צדיקים וגו'.

רעיא מהימנא

רפכב) פקודא דא ליטול וכי: מצוה זו ליטול לולב ביום ההוא באלו המינים שלו. וסוד זה העמדנו והעמידו החברים, כמו שהקב"ה לוקח את ישראל באלו הימים ושמח בהם, אף כך ישראל ילקח את הקב"ה לחלקם ושמיים וכו'. וזה סוד הלולב והמינים שבו. שהוא סוד צורת אדם, דהיינו ז"ס חג"ת נה"מ, כי ג' הדסים כנגד חג"ת, ב' ערבות כנגד נו"ה, לולב יסוד, אתרוג מלכות. וכבר למדנו. (ע"כ רעיא מהימנא).

מאמר צלם ודמות

רפג) ולקחתם לכם ביום הראשון וגו': ר"ש פתח. כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו (דפו"י דף ק"ד ע"א *) דף ק"ד ע"ב)

רשימא חקיקא בצולמא, וקיימא על ההוא זווגא. ואלמלא אתייהיב רשו לעינא למחזי, חמי ב"נ על רישיה ז' חד צולמא, רשימא כפרצופא דב"נ, ובההוא צולמא אתברי ב"נ, ועד ט' לא קיימא ההוא צולמא דשדר ליה מאריה על רישיה, וישתכח תמו, לא אתברי ב"נ, הה"ד, ויברא אלהים את האדם בצלמו. רפו) ההוא צלם אזדמן לקבליה, עד דנפיק לעלמא. כד נפק, בההוא צלם אתרבי, בההוא צלם אזיל, הה"ד ו' אך בצלם יתהלך איש. והאי צלם איהו מלעילא.

רפו) בשעתא דאינון רוחין נפקו מאתרייהו, כל רוחא ורוחא אתתקו קמי מלכא קדישא בתקוני יקר, בפרצופא דקאים בהאי עלמא. ומההוא דיוקנא תקונא יקר, נפיק האי צלם. ודא תליתאה לרוחא, ואקדימת בהאי עלמא, בשעתא דזווגא אשתכח. ולית לך פ' זווגא בעלמא, דלא אשתכח צלם בגווייהו. אבל ישראל קדישין, האי צלם קדישא, ומאתר קדישא אשתכח בגווייהו. ולעכו"ם, צלם מאינון זינן בישין, מסטרא דמסאבותא אשתכח בגווייהו. וע"ד, לא ליבעי ליה לאיניש, לאתערבא צולמא דיליה, בצולמא דעובדי עבודה זרה, בגין דהאי קדישא, והאי מסאבא. ת"ח מה בין ישראל לעכו"ם וכו'.

רפח) דכתיב ביום ז' השמיני עצרת תהיה לכם, דהא יומא דא, ז' ממלכא הוא בלחודוי, חדוותא דיליה בהו בישראל. מתל למלכא דומין אושפיון, אשתדלו בהו כל בני היכליה, לבתר אמר מלכא, ע"כ אנא ואתון אשתדלנא

מסורת הוהר

חלופי גרסאות

ז' (תהלים לט) ויחי מט צ"ב. ז' (במדבר כט) ע דקיימא ול"ג לא. פ ל"ג זווגא. צ מן מלכא. נח לח צ"ב.

דרך אמת ז' עיין ברעיא מהימנא פרשת נשא סוד הדבר של שני צולמין במאמר המדבר בסוד התשובה.

מאמר

הסולם

שמיני עצרת

לרות. כלומר בחינה שלישית, כי רוח הוא ראשון, נפש הוא ב', וצלם הוא ג'. ומקדימה לבא לעולם הזה בשעה שנמצא זווג, ואין לך זווג בעולם שלא יהיה נמצא צלם בתוכו, אבל ישראל הקדושים, צלם הזה הקדוש, נמצא בהם ממקום קדוש, ובעכו"ם, הצלם שלהם הוא מאלו מינים הרעים. שמצד הטומאה הוא נמצא ביניהם. וע"כ אין צריך האדם לערב צלם שלו בצלם של עכו"ם, משום שזה קדוש וזה טמא. בוא וראה, מה בין ישראל לעמים עכו"ם וכו' כבר נדפס בפרשת ויחי מאות קצ"ו עד אות דל"ב. רפח) דכתיב ביום השמיני וכו': שכתוב. ביום השמיני עצרת תהיה לכם (זה סיום מאמר הנ"ל בפרשת ויחי אות רל"א) כי יום הזה הוא מן המלך בלבד, הוא שמחתו בישראל. משל למלך שהומין אורחים, השתדלו בהם כל בני היכלו, לבסוף, אמר המלך לבני היכלו, עד עתה אני ואתם השתדלנו כלנו בהאורחים, והקרבתם

היה האדם רואה על ראשו צלם אחד, רשום כפרצוף האדם, ובצלם ההוא נברא האדם, ועד שאינו עומד צלם ההוא, ששלח לו אדונו, על ראשו, ונמצא שם, לא נברא האדם. ז"ש ויברא אלקים את האדם בצלמו. (וביאור ענין הצלם תמצא לעיל פרשת ויחי דף ס"ד ד"ה ביאור). רפו) ההוא צלם אזדמן וכו': צלם ההוא נזדמן לו עד שיוצא לעולם. כשיוצא לעולם, בצלם ההוא גדל, בצלם ההוא הולך. ז"ש, אך בצלם יתהלך איש. וצלם הזה הוא מלמעלה (כמ"ש שם).

רפו) בשעתא דאינון רוחין וכו': בשעה שאלו הרוחות יוצאים ממקומם, כל רוח ורוח נתתקן לפני המלך הקדוש בתקון יקר, באותו פרצוף הנמצא בעולם הזה. ומאותה הצורה ותקון היקר יוצא צלם ההוא. כי הצלם הוא לבוש לרוחו של האדם הנמשך יחד עם רוחו (כמ"ש שם) שהם כמו אור וכלי. וזה הוא שלישי (דפ"י דף ק"ד ע"ב)

כלהו באושפיזין, וקרבתון קרבנין על שאר עמין בכל יומא, מכאן ולהלאה, אנא ואתון נחדי יומא חד, הה"ד ביום השמיני עצרת תהיה לכם. לכם : לקרבא קרבנין עלייכו. אבל אושפיזי מהימנותא, במלכא משתכחי תדירא. וביומא דחדוותא דמלכא, כלהו מתכנפי עמיה, ומשתכחו. ועל דא כתיב, עצרת, ק תרגומו : כנישו.

רפט) והאי יומא, יעקב הוא רישא לחדוותא, וכל אינון אושפיזי חדאן עמיה. וע"ד כתיב, ח) אשריך ישראל מי כמוך. וכתיב, ט) ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בכ אתפאר.

רצ) י ויקחו אליך שמן זית זך כתית למאור וגו', א"ר אלעזר, הא אוקמוה. אבל ו אמאי אסמיק קודשא בריך הוא פרשה דא, לפרשת מועדים. אלא, כלהו בוצינין עלאין, כלהו בוצינין לאדלקא משח רבות עלאה, והא אתמר. ועל ידיהו דישראל, מתברכאן עלאין ותתאין, ואדליקו בוצינין, כמה דאוקמוה דכתיב, ו שמן וקטרת ישמח לב, חדוותא * דעלאין ותתאין.

רצא) רבי אבא פתח, ז שמחו ביי' וגילו צדיקים, ש וכתיב, ח) זה היום עשה יי' נגילה ונשמחה בו. ואוקמוה, דהא ת בקב"ה בעי א למחדי, ולאנהרא אנפין, ב וישתכח ב"ג בחדוה, בגין דהוא חדוה דקב"ה הוי, דכתיב נגילה ונשמחה בו ד ביומא. בו : בקב"ה, וכלא חד מלה.

רצב) שמחו ביי', כד דינין אתכפיין, ורחמי אתערו, וכד מתערי רחמי,

חלופי גרסאות

ח) (דברים לג) ויצא קלה צ"ו ז"ח יד ט"א של"ג. ט) (ישעיה מט) יתרו טו צ"ר. י) תרומה קפח צ"ה. כ) (משלי כו) ויקרא לו צ"ב. ז) (תהלים לב) ח"ג. ח) (שם קיה) ח"ג קיד: ז"ח כז ט"ב שנ"א. רנט: ט) (שם קיה) ח"ג קיד: ז"ח כז ט"ב שנ"א.

מסורת הזהר

שמיני עצרת

הנרות העליונים, דהיינו הספירות, שה"ס המועדים, כולם הם נרות להדליק שמן המשחה העליון, דהיינו להמשיך שפע החכמה הנקרא שחן, וכבר למדנו, ועל ידי ישראל, מתברכים העליונים והתחתונים ונדלקים הנרות, כלומר שמאירים לעולם, כמו שהעמדנו שכתוב, שמן וקטרת ישמח לב. דהיינו שמחת העליונים והתחתונים.

רצא) רבי אבא פתח וכו': ר"א פתח, שמחו בה' וגילו צדיקים. וכתוב, זה היום עשה ה' נגילה ונשמחה בו. והעמידה, כי בהקב"ה צריכים לשמח ולהאיר הפנים, וימצא האדם בשמחה, משום ששמחה היא, של הקב"ה היא. שכתוב, נגילה ונשמחה בו. בו היינו ביום, בו, היינו בהקב"ה. והכל הוא דבר אחד.

רצב) שמחו בה' : היינו כשהדינים נשקטים, והרחמים מתעוררים, וכשמתעוררים הרחמים

הסולם

מאמר

והקרבתם קרבנות על כל שאר העמים בכל יום, דהיינו ע' פרים, מכאן והלאה אני ואתם נשמח יום אחד, ז"ש ביום השמיני עצרת תהיה לכם. לכם פירוש, להקריב קרבנו עליכם. אבל אורחי האמונה, שנמצאו בד' ימי סוכות נמצאים עם המלך תמיד. דהיינו גם בשמיני עצרת, וביום שמחת המלך כולם מתאספים אליו ונמצאים עמו, וע"כ כתוב עצרת, שתרגומו כנישו. דהיינו אסיפה.

רפט) והאי יומא יעקב וכו': ויום ההוא, יעקב, שהוא ת"ת, הוא ראש אל השמחה, וכל שאר האורחים, אברהם יצחק משה אהרן יוסף דוד, שמחים עמו. ועל' כן כתוב, אשריך ישראל מי כמוך. וכתוב, ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בכ אתפאר.

רצ) ויקחו אליך שמן זית וגו' : א"ר אלעזר. הרי העמידה, אבל למה הסמיק הקב"ה פרשה זו לפרשת מועדים. ומשיב, אלא, כל (דפו"י דף ק"ד ע"ב *) ק"ה ע"א)

כדין וגילו ה צדיקים, צדיק וצדק מתברכאן כחדא, דאקרון צדיקים, כמה דאתמר, דהא אלין ו מתברכאן לעלמין, וחדאן לעלמין כלהו. והרנינו כל ישרי לב, אלין בני מהימנותא, לאתקשרא בהו.

רצג) ז ובכלא, בעי עובדא לתתא, לאתערעא לעילא. ת"ח, מאן ה דאמר דלא בעיא עובדא בכלא, או מלין לאפקא לון ולמעבד קלא בהו, תיפח רוחיה. והא הכא ט פרשתא דא אוכח, אדלקות בוציניא, וקטרת בוסמין, דכתיב שמן וקטרת ישמח לב. כ ובעובדא דא אשתכח אדלקותא ז וחדוותא לעילא ותתא ואתקשרותא כחדא כדקא יאות. ח אמר ר' יהודה, מזבח דלתתא, אתער מזבח אחרא. כהן דלתתא, אתער כהן אחרא. בעובדא דלתתא, אתער עובדא לעילא.

רצד) ר' יוסי ור' יצחק הוו אזלי באורחא, א"ר יוסי לר' יצחק, כתיב וקראת לשבת ענג לקדוש יי' מכבד וגו', וכבדתו מעשות דרכיך שפיר. אבל ממצוא חפצך ודבר דבר מה הוא. ומאי גריעותא הוא לשבת.

רצה) א"ל, ודאי גריעותא הוא, דלית לך מלה ומלה דנפיק מפומיה דב"נ, דלית לה קלא, וסלקא לעילא, ואתער מלה אחרא. ומאי הוא. ההוא דאקרי נ חול. מאינון יומין דחול. וכד אתער חול ביומא קדישא, גריעותא הוא ס לעילא ודאי. וקב"ה וכןסת ישראל שאלי עליה, מאן הוא דבעי לאפרשא

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ג) (ישעיה נח) הקסה"ו סח צ"ל. ה מוסיף צדיקים כתיב. ו מברכין. ז ל"ג מן ובכלא עד ת"ח. ח מאמר. ט אוכח ופרשתא דא. י מוסיף כחדא בגין דכתיב. כ לעילא וחדוותא לתתא; לעילא וחדוותא לעילא. מ גריס כאן ובעובדא דלתתא אתער עובדא דלעילא. נ מוסיף חול לעילא. ס ל"ג לעילא.

מאמר

הסולם

דבור בשבת

הרחמים, אז, וגילו צדיקים, צדיק וצדק, שהם יסוד ומלכות, מתברכים יחד. שהם נקראים צדיקים, כמו שלמדנו, כי אלו מתברכים להשפיע אל העולמות, ושמים לכל העולמות. והרנינו כל ישרי לב, אלו הם בני האמונה, שיתקשרו בהם, ביסוד ומלכות.

רצג) ובכלא בעי עובדא וכו': ובכל דבר, צריכים מעשה למטה כדי לעורר למעלה. בוא וראה, מי שאומר, שאין צריכים מעשה בכל דבר, או דיבורים להוציאם ולעשות קול, כדי לעורר למעלה. תיפח רוחו. והרי פרשה זו מוכיחה, בהדלקת הנרות, וקטרת הסמים, שכתוב, שמן וקטרת ישמח לב, כי במעשה זו של הדלקת הנרות וקטרת למטה, נמצא הדלקה ושמחה למעלה ולמטה, והתקשרות יהוה, של חכמה ובינה, כראוי. כי שחן מעורר החכמה והקטרת הבינה. א"ר יהודה, מזבח שלמטה, מעורר מזבח (דפו"י דף ק"ה ע"א)

אחר, שהוא מלכות. כהן שלמטה מעורר כהן אחר, שהוא חסד. כי במעשה שלמטה מתעורר מעשה למעלה. רצד) רבי יוסי ור' יצחק וכו': ר"י ור"י היו הולכים בדרך. א"ר יוסי לר' יצחק, כתוב, וקראת לשבת ענג לקדוש ה' מכובד וגו'. וכבדתו מעשות דרכיך, יפה הוא. אבל, ממצוא חפצך ודבר דבר, מה הוא, ומה זה חסרון לשבת, אם מדבר דבר. רצה) א"ל ודאי גריעותא וכו': אמר לה, ודאי הוא חסרון לשבת, כי אין לך מלה ומלה היוצאת מפי האדם, שאין לה קול, ועולה למעלה ומעורר מלה אחרת. ומה היא, אותה שנקראת חול. כי כל דבר שאינו קדוש, הוא חול (כנ"ל אות קי"ד) מאלו ימים של חול (כמ"ש שם). וכשנתעורר חול ביום הקדוש הוא חסרון למעלה, ודאי, והקב"ה וכןסת ישראל שואלים עליו, מי הוא הרוצה להפריד הזוג שלגו, מי הוא

זווגא דילן. מאן הוא דבעי חול הכא. עתיקא קדישא לא אתחזי, ולא שריא על חול.

רצו) בגין כך, הרהור מותר. מ"ט. בגין דהרהור לא עביד מדי ולא אתעביד מניה קלא, ולא סליק. אבל לבתר דאפיק מלה מפומיה, ההוא מלה אתעביד קלא, ובקע אוירין ורקיעין, וסלקא לעילא, ואתער מלה אחרא. וע"ד ממצוא חפצך ודבר דבר כתיב. ומאן דאפיק מלה קדישא מפומיה, מלה דאורייתא, אתעביד מניה קלא, וסליק לעילא, ואתער קדושי מלכא עלאה, ומתעטרן ברישיה, וכדין אשתכח חדוותא לעילא ותתא.

רצז) א"ל, ודאי הכי הוא. והא שמענא מלה. אבל מאן דשארי בתעניתא בשבתא, עביד גריעותא לשבת, או לא. אי תימא דלא עביד גריעותא, הא סעודתי דמהימנותא בטיל מניה, ועונשיה סגי, הא חדוותא דשבת בטיל מניה. רצח) א"ל, מלה דא שמענא, דדא הוא דאשגחן עליה מלעילא, מכל בני עלמא. בגין דהאי יומא, חדוותא הוא לעילא ותתא. חדוותא דכל חדון. חדוותא, דכל מהימנותא ביה אשתכח. ואפילו רשעים דגיהנם נייחין בהאי יומא. והאי ב"נ לית ליה חדוה, ולית ליה נייחא, ושניא דא מכל עלאין ותתאין. כלהו שאלין עליה, מאי שניא דפלניא הוא בצערא.

רצט) ובשעתא דעתיקא קדישא אתגלי בהאי יומא, ואשתכח האי בצערא, צלותיה סלקא וקיימא קמיה, כדין אתקערעו כל גזרי דינין דאתגזרו עליה, ואפילו אסתכמו בבי דינא דמלכא ע עליה פ לביש, כלא אתקערע, בגין

חלוסי גרסאות

ע עלאה. פ מוסיף כלא לביש.

המתענה בשבת

הסולם

מאמר

ממנו סעודות האמונה. ועונשו גדול, כי נתבטלה ממנו שמחת שבת.

רצח) א"ל מלה דא וכי: אמר לו, דבר זה שמעתי, כי זה הוא שמשגיחים עליו מלמעלה יותר מעל כל בני העולם, משום שיום ההוא, הוא שמחה למעלה ולמטה, שמחה מעל כל השמחות, שמחה שכל האמונה בו נמצאת. ואפילו הרשעים שבגיהנם נחים ביום ההוא, ואותו האדם, אין לו שמחה, ואין לו נחת, והוא משונה מכל עליונים ותחתונים, הכל שואלים עליה, מהו השינוי שפלוגי הוא בצער.

רצט) ובשעתא דעתיקא קדישא וכו': ובשעה שעתיקא קדישא מתגלה ביום הזה, בשבת, וזה נמצא בצער, תפלתו עולה ועומדת לפניו, אז נקרעו כל גזרי דין שנגזרו עליו. ואפילו אם הסכימו עליו בית דין של המלך, לרע, הכל נקרע. משום שבשעה שעתיקא קדישא מתגלה, כל חירות וכל שמחה נמצא משום

הוא שצריך כאן חול. עתיקא קדישא, אינו גראה ואינו שורה על חול.

רצו) בגין כך הרהור וכו': משום זה הרהור מותר. מה הטעם. משום שהרהור אינו עושה כלום, ולא נעשה ממנו קול, ואינו עולה. אבל אחר שמוציא דיבור מפיו, דבור ההוא נעשה קול, ובוקע אוירים ורקיעים ועולה למעלה, ומעורר דבור אחר, של חול. וע"כ ממצוא חפצך ודבר דבר, כתוב. ולא הרהור. ומי שמעורר דבור קדוש מפיו, הדבור של תורה נעשה ממנו קול ועולה למעלה, ומעורר קדושי מלך העליון, דהיינו הספירות הקדושות, ומתעטרין בראשו. ואז נמצא שמחה למעלה ולמטה.

רצז) א"ל ודאי הכי וכו': א"ל ודאי כך הוא. והרי שמעתי הדבר. אבל מי ששורה בתענית בשבת, שואל, עושה גרעון בשבת, או לא. אם תאמר שאינו עושה גרעון, הרי נתבטלה (דפ"י דף ק"ה ע"א)

דבשעתא דעתיקא אתגלייא, כל חירו וכל חידו אשתכת, בגין דאתגלייא בהלולא דמלכא.

(ש) וע"ד תנינן, קורעין ז לו גזר דינו של ע' שנה. מאן שבעין שנה. אלא אע"ג דאסכמו עליה כל אינון שבעין כתרי מלכא, דהוא אתחזי בהו, כלא אתקרע. בגין דעתיקא קדישא ק נטיל ליה לב"נ, והני *) מלי, כד מתערי עליה בחלמא בליליא דשבתא.

(שא) ל מלכא דעביד הלולא לבריה, וגזר חדוה על כלא. בהאי יומא דהלולא, כל עלמא הוו חדאן, ובר נש חד הוה עציב, תפיס בקולרא. אתא מלכא לחדוותא, חמא כל עמא חדאן, כמה דאיהו גזר. זקף עינוי, חמא ההוא בר נש תפיס בקולרא עציב. אמר, ומה כל בני עלמא חדאן בהלולא דברי, ודא תפיס בקולרא. מיד פקיד ונפקי ליה, ושארו ליה ט מקולריה.

(שב) כך האי דשארי בתעניתא ט בשבתא, כל עלמא חדאן, ואיהו עציב, והאי אתפס בקולרא. בשעתא דעתיקא קדישא אתגלייא בהאי יומא, ואשתכת האי בר נש תפיס בקולרא, אף על גב דאסכמו עליה כל אינון שבעין שנין דאמרן, כלא אתקרע, ולא שארי עליה דינא. ביומא אחרא א אית ביה רשו למקרע ליה, בההוא יומא, כ"ש שבת.

(שג) דלית לך יום דלא אשתכת ביה חילא, ומאן דשארי בתעניתא דחלמא בההוא יומא, לא סליק ההוא יומא עד דקרע דיניה. אבל לאו דשבעים

חלופי גרסאות

ז ל"ג לו. ק בטיל ליה ול"ג לב"נ. ר מוסיף מתל למלכא. ט מקטרוי. ת ל"ג בשבתא. א לית.

מאמר

משום שמתגלה בסעודת השמחה של המלך, שהוא ז"א.

(ש) ועל דא תנינן וכו': ועל כן למדנו, קורעים לו גזר דינו של שבעים שנה. מה הם שבעים שנה, ומשיב, שפירושן, אלא אע"פ שהסכימו עליו כל אלו ע' ספירות המלך, שהם חג"ת נהי"מ שבכל אחד עשר ספירות. שהוא נראה בהן, הכל נקרע. משום שעתיקא קדישא לוקח את האדם, כלומר שמגין עליו. והדברים אמורים, אם עוררו עליו בחלום בליל שבת. כלומר, אם מתענה תענית חלום. ולא שאר תעניות.

(שא) למלכא דעביד הלולא וכו': בדומה למלך, שעשה סעודת שמחה לבנו, וגזר שמחה על הכל. ביום ההוא של השמחה, כל העולם היו שמחים, ואיש אחד היה עציב, אסור בויקים. המלך בא אל השמחה ורואה כל העם שמחים כמו שגזר. נשא עיניו, ראה אותו האדם האסור בויקים עציב. אמר, ומה כל בני העולם שמחים בשמחת בני זה אסור בויקים, מיד פקד (דפרי דף ק"ה ע"א *) דף ק"ה ע"ב)

הסולם

המתענה בשבת

והוציאו אותו והתירו לו מכבליה, קולר פירושן זיקים וכבלים כמו קולר תלוי בצואר כולן (סנהדרין ו').

(שב) כך האי דשארי וכו': כך הוא זה השורה בתענית בשבת, כל העולם שמחים והוא עציב, והוא נאסר בכבלים. בשעה שעתיקא קדישא מתגלה ביום הזה, ונמצא אדם הזה אסור בכבלים, אע"פ שהסכימו עליו כל שבעים שנה שאמרנו, שהם ז"ס דז"א, הכל נקרע, ואין הדין שורה עליו. ביום אחר, דהיינו אפילו המתענה בחול, יש בו רשות לקרע גזר דינו באותו היום. כל שכן בשבת.

(שג) דלית לך יום וכו': שאין לך יום שלא נמצא בו כת מיוחד השולט בו. ומי ששורה בתענית חלום באותו היום שחלם, אינו עובר יום ההוא, עד שקורעים דינו, אבל לא של ע' שנה כיום השבת. משום זה באותו יום ממש צריך להתענות, ולא ביום אחר, כי אין רשות ליום על יום אחר, כל יום מה שקרה ביומו הוא עושה, ויכול לבטל דינו, מה שלא קרה ביומו

שנה כיומא דשבת. בג"כ, בההוא יומא ממש, ולא ביומא אחרא, דלית רשו ליומא על יומא אחרא. כל יומא, מה דאירע ביומיה, עביד. דלא אירע ביומיה, לא עביד. ועל דא לא לבעי ליה לאינש לסלקא ליה מיומא דא ליומא אחרא. ובגין כך, דבר יום ביומו תנינן, ולא דבר יום ליומא אחרא.

שד) ותא חזי, לאו למגנא מתערי עליה בחלמא, בגין למתבע עליה רחמי. ווי לההוא ב"נ דלא מתערי עליה, ולא אודעו ליה. בחלמא, דהא אקרי רע. ובגין כך, (ט) לא יגורך רע ב כתיב. וכתיב (ו) בל יפקד רע, בל יפקד, בגין דאיהו רע.

שה) אמר רבי יוסי, כתיב (ז) ממצוא חפצך ודבר דבר, כיון דכתיב ממצוא חפצך, מהו ודבר דבר. אלא, עד דיגזר מלה כדקא יאות, וימלל ליה. ודאי כך הוא ברירא דמלה, משמע דכתיב ודבר דבר. זכאין אינון ישראל בעלמא דין ובעלמא דאתי, עלייהו כתיב, (ח) ויאמר אך עמי המה בנים לא ישקרו ויהי להם למושיע.

שו) (ט) ויצא בן אשה ישראלית והוא בן איש מצרי וגו'. ויצא, רבי יהודה אמר, נפק מכללא דחולקא דישראל, דנפק מכללא דכלא, נפק מכללא דמהימנותא. וינצו במחנה, מכאן אוליפנא, כל מאן דאתי מזוהמא דורעא, לסוף גלייה ליה קמי כלא. מאן גרים ליה, זוהמא דחולקא בישא דאית ביה. דלית ליה חולקא בכללא דישראל.

שז) רבי חייא פתח, (י) כבוד אלהים הסתר דבר וכבוד מלכים חקור דבר. כבוד אלהים הסתר דבר, דלית רשו לבר נש לגלאה מלין סתימין.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ט) (תחלים ח) ב"א ריח צ"ב. (ע) (משלי יט) ב"א ריד
(ז) (ישעיה נח) לעיל אות רצד צ"נ. (ז) (שם סג) וירא קנה צ"ב. (ק) שמות יא צ"ע. (ר) (משלי כה) צו יב צ"ר.

מאמר

הסולם

ויצא בן אשה הישראלית

ביומו אינו עושה, ואינו יכול לבטל דינו. וע"כ אין צריך האדם לדחות התענית מיום זה ליום אחר. ומשום זה דבר יום ביומו למדנו, ולא דבר יום ליום אחר.
שד) ותא חזי לאו וכי: ובוא וראה, לא לחנם העירו אותו בחלום רע. אלא כדי שיבקש עליו רחמים. אוי לאותו אדם שאין מעירים אותו, ואין מדריעים לו בחלום, כי הוא נקרא רע. ומשום זה, לא יגורך רע כתוב, וכתוב ושבע י"ן בלי יפקד רע, כל יפקד בחזונו, משום שהוא רע.
שה) אמר ר' יוסי וכי: אר"י, כתוב, ממצוא חפצך ודבר דבר, כיון שכתוב ממצוא חפצך מהו ודבר דבר. והרי גם הדבור בצרכיך הוא בכלל חפצך. ומשיב אלא הפירוש הוא, עד שיחתך דבורי כראוי ודבר אותה, דהיינו צווי, שיזכר בדברי תורה. ודאי כך הוא בירורו (דפו"י דף ק"ה ע"ב)

של דבר, שזה משמע ממה שכתוב, ודבר דבר. אשרי הם ישראל בעולם הזה ובעולם הבא, עליהם כתוב, ויאמר אך עמי המה בנים לא ישקרו ויהי להם למושיע.
שו) ויצא וגו' בן איש מצרי: ויצא, ר' יהודה אמר, שיצא מכלל חלקם של ישראל, שיצא מכלל כל, יצא מכלל האמונה. וינצו במחנה. מכאן למדנו, שכל מי שבא מורע מזוהמא, לסוף מגלה זה לפני הכל. מי גרם לו. הוזהמא של חלק הרע שיש בו. כי אין לו חלק בכלל ישראל.
שז) רבי חייא פתח וכי: רח"פ, כבוד אלקים הסתר דבר וכבוד מלכים חקור דבר. כבוד אלקים הסתר דבר, היינו, שאין רשות לאדם לגלות, דברים סתומים שלא נמסרו להתגלות, דברים שכסה אותם עתיק יומין. דהיינו מבחינת ג' ספירות ראשונות. כש"א לאכול

דלא אתמסרו לאתגלייא. ג מלין דחפא לון עתיק יומין, כד"א, (ו) לאכול לשבעה ולמכסה עתיק. לאכול לשבעה, עד ההוא אתר ז דאית ליה רשו ולא יתיר. ועם כל דא, ולמכסה עתיק, ה למכסה עתיק ודאי.

(שח) דבר אחר, לאכול לשבעה, אינון חברייא דידעין ארחין ושבילין למיהך בארח מהימנותא כדקא יאות. כגון דרא דרבי שמעון שארי בגויה. ולמכסה עתיק, מדרינ אחרנין דהא כלהון לא אתחזון לאכול ולשבעה ולא תגלייא מלין בגווייהו, אלא למכסה עתיק, כמה דאת אמר, (ח) אל אאן את פוך לחטיא את בשרך.

(שט) ו ביומיו דרבי שמעון, הוה בר נש אמר לחבריה, פתח פוך ויאירו דבריך. בתר דשכיב, הוה אמרי, אל תתן את פוך וגו'. ביומיו, לאכול לשבעה. בתר דשכיב, ולמכסה עתיק. דחברייא מגמגמי, ולא קיימי במלין. ד"א, לאכול לשבעה: באינון מלין דאתגליין. ולמכסה עתיק: באינון מלין דאתחפין. (שי) (* א) ויקוב בן האשה הישראלית את השם, מהו ויקוב. רבי אבא אמר, ויקוב ודאי, כמה דאת אמר, (ב) ויקוב חור בדלתו, נקיב מה דהוה סתים. ושם אמו שלומית בת דברי, עד כאן סתים שמא דאמיה, כיון דכתיב ויקוב, נקיב שמא דאמיה.

(שיא) אמר רבי אבא, אי לאו דבוצינא קדישא קיימא בעלמא, לא ארשינא לגלאה, ז דהא לא אתייהיב מלה דא ח לגלאה אלא לחברייא, דאינון בין מחצדי חקלא. ט תיפח רוחיחון דאינון דאתיין לגלאה, לאינון דלא ידעין.

מסורת הזוהר

(ש) (ישעיה כג) ח"ג קכו: ת"ז ת"ע קל: תק"ח ג מאן. ד דהורשית. ה ל"ג למכסה עתיק ודאי. קי ט"ב של"ה. (ח) (קהלת ה) יתרו קט צ"ה. א) ב"א ו ביומא. ז מכאן ולהלאה ול"ג דהא. ח ל"ג לגלאה. שמב צ"ה. (ב) (מ"ב יב), ט מוסיף דאי לאו תיפח.

חלופי גרסאות

ויצא בן אשה הישראלית

הסולם

מאמר

ולא עמדו בהדברים. פירוש אחר, לאכול לשבעה היינו בדברים המתגלים, כלומר בנגלה. ולמכסה עתיק, היינו בדברים המתכסים, דהיינו בסתרי תורה.

(שי) ויקוב בן האשה וגו' את השם: שואל מהו ויקוב. ר' אבא אמר ויקוב ודאי, כש"א ויקוב חור בדלתו, שניקב מה שהיה סתום. שזה דומה כמו ניקב. ושם אמו שלומית בת דברי. עד כאן היה מסתיר הכתוב שם אמו, כיון שכתוב ויקוב, ניקב שם אמו.

(שיא) אמר ר' אבא וכו': אר"א, אם לא שהיה המאור הקדוש, שהוא ר"ש, חי בעולם לא הייתי מרשה לי לגלות, כי לא ניתן דבר זה לגלות אלא לחברים שהם בין קוצרי השדה. דהיינו שכבר נכנסו בחכמת הנסתר ויצאו ממנה בשלוש, תיפח רוחם של אותם הבאים לגלות לאלו שאינם יודעים.

ת"ת

לאכול לשבעה ולמכסה עתיק. לאכול לשבעה, היינו לגלות עד אותו מקום שיש לו רשות. דהיינו מבחינת ו"ק, ולא יותר, ועכ"ז ולמכסה עתיק, למכסה עתיק ודאי, שלא יגלה מה שאין לו רשות דהיינו ג"ר.

(שח) דבר אחר לאכול וגו': פירוש אחר, לאכול לשבעה, היינו החברים היודעים אורחות ושבילים ללכת בהם בדרך האמונה כראוי. כגון הדור ש' שמעון שורה בו. ולמכסה עתיק, היינו מדורות אחרים, שכולם אינם ראויים לאכול לשבעה שיתגלה הדברים ביניהם, אלא למכסה עתיק. כש"א, אל תתן את פוך לחטיא את בשרך.

(שט) ביומיו דר' שמעון וכו': בימיו של ר"ש, היה אדם אומר לחבירו, פתח פוך ויאירו דבריך. אחר שנפטר, היו אומרים, אל תתן את פוך וגו'. בימיו, לאכול לשבעה, אחר שנפטר, ולמכסה עתיק, שהחברים היו מגמגמים (דפו"י דף ק"ה ע"ב *) דף ק"ו ע"א)

אמור

קיא

(שיב) תא חזי, כתיב וינצו במחנה בן הישראלית ואיש הישראלי, האי קרא הא אוקימנא, אבל דא בר אינתו אחרא, דאבוי, בעלה דשלומית הוה. וכיון דאתא ההוא מצראה עלה, בפלגות ליליא, תב לביתא וידע מלה, אתפרש מנה ולא כ אתא עלה. ונטל אינתו אחרא, ואוליד להאי, ואקרי איש הישראלי, ואחרא בן הישראלית. אי אינון אינצו הכא כחדא, מאי קא בעי הכא שמא קדישא. ואמאי קלל שמא קדישא.

(שיג) ולא, איש הישראלי אמר מלה מאמיה, מגו קטטה. מיד ויקוב בן האשה הישראלית. כמה דאת אמר, ויקוב חור בדלתו. רזא דמלה, נטל ה' דשמא קדישא, ולייט, לאגנא על ג' אמיה. ודא הוא נקיבא, דאיהו נקיב מ ופריש שמא קדישא. ולמחצדי חקלא אתמר. ורזא דמלה, א כן דרך אשה מנאפת וגו', זכאה חולקיהון דצדיקייא, דידעין מלה, ומכסיין לה. ועל דא אתמר, (ד) ריבך ריב את רעך וסוד אחר אל תגל.

(שיד) ה' בתראה, הות נוקבא דינקא בתרין סטרין, בגין כך נטלא זיינין דמלכא, ונקמת נקמהא, נ דכתיב הוצא את המקלל. על דא כתיב, איש אמר ואביו תיראו, דחילו דאימא אקדים לאבא. וזכאין אינון ישראל בעלמא דין ובעלמא דאתי.

(שטו) ואל בני ישראל תדבר לאמר איש איש כי יקלל אלהיו ונשא חטאו. רבי יהודה אמר, הא אוקמוה. אבל כי יקלל אלהיו ס סתים. ובגין דאמר

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ג) (משלי ל) ב"א רכה צ"י. (ד) (שם כה) ת"ז תל"ד י דאבוה. כ אתאי. ז עמיה. ח ל"ג ופריש. נ ל"ג עז: תנ"ו צ. תס"ט צט. ה) ח"ג ק: ו"ח ג ט"ד שכ"ח. דכתיב. ט כתיב.

מאמר

הסולם

ויצא בן אשה הישראלית

ופירש שם הקדוש. וזה נאמר לקוצרי השדה. וסוד הדבר, כן דרך אשה מנאפת וגו'. אשרי חלקם של צדיקים שיודעים הדבר ומכסים אותה. וע"כ נאמר, ריבך ריב את רעך וסוד אחר אל תגל, וסוד הזה עמוק יותר מדאי, ואי אפשר לבאר.

(שיד) ה' בתראה חוות וכו': ה' אחרונה של שם הויה, היתה נוקבא שיונקת מבי צדדים, מרחמים ומדין. משום כך, לקחה כלי זיין של המלך ונקמה נקמתה, שכתוב, הוצא את המקלל. ע"כ כתוב איש אמו ואביו תיראו. שיראת אמו הקדים לאביו. ואשרי הם ישראל בעולם הזה ובעולם הבא.

(שטו) ואל בני ישראל וגו': ואל בני ישראל תדבר לאמר איש איש כי יקלל אלקיו ונשא חטאו. רבי יהודה אמר, כבר העמידוהו אבל כי יקלל אלקיו הוא סתם, ומשום שאמר אלהיו סתם, לכן ונשא חטאו, ואין מענישים אותו, כי אין אנו יודעים מי הוא אלהיו, מי הוא

(שיב) ת"ח כתיב וינצו במחנה וכו': בוא וראה, כתוב, וינצו במחנה בן הישראלית ואיש הישראלי. מקרא זה כבר העמדנו, אבל איש הישראלי זה, הוא בן אשה אחרת מאביו, שהיה בעלה של שלומית. דכיון שאותו מצרי בא עליה על שלומית, בחצי הלילה, חזר בעלה לביתו וידע הדבר, ונפרד ממנה ולא בא עוד עליה. ולקח אשה אחרת והוליד את זה, והוא נקרא איש הישראלי, והאחר, שכ הנצרי, נקרא בן הישראלי, שואל, אם הם נצו כאן יחד, מה היה רוצה כאן השם הקדוש, ולמה קלל את השם הקדוש.

(שיג) אלא איש הישראלי וכו': ומשיב, אלא איש הישראלי אמר בתוך המריבה דבר מאמו של בן הישראלי, דהיינו שאמר שז"ה זונה, מיד, ויקוב בן האשה הישראלית. כש"א ויקוב חור בדלתו. וסוד הדבר שנטל הח' אחרונה של שם הקדוש הויה, שהיא מלכות, וקלל כדי להגן על אמו, וזו היא הנקיבה שנקב (דפו"י דף ק"ו ע"א)

אלהיו סתם, ^ע לכך ונשא חטאו. דהא לא ידעינן מאן הוא אלהיו, מאן דחלא דיליה, אי אחד מן השרים, או חד מן ככבייא, או ^פ חד מדברי עלמא. שטז) א"ר יוסי, אי צדיק גמור הוא, לא יתער ^צ חיליהון, וכיון דאתער מלה דא, חיישינן מינות אודריקת ביה, ולא ימות ^ק על דא, בגין דאיהו מלה סתים.

שיז) ר' יהודה אמר, דאין ליה לטב בהא, דאי אמר אלהי, יכיל למטען אלהי דהוה עד השתא, דאתמשכנא אבתריה בלבאי, והשתא אהדרנא ^ר לקבלא מהימנותא עלאה. אבל אי אמר יי' אלהים, או יי', ונקיב ליה בשמא, האי לית ליה למטען בהאי, בגין דדא הוא מהימנותא דכלא, וכל את ואת דשמא קדישא דא, סלקא ^ט לשמא שלימא.

שיח) ד"א ויקוב בן האשה הישראלית את השם ויקלל. רבי יצחק אמר, ויקוב בן האשה, אמאי. אלא כמה דאוקמוה. אבל האיש הישראלי, בעלה דשלומית הוה. רבי יהודה אמר, בריה דבעלה ^ח דשלומית מאנתו אחרא הוה. אמר רבי יצחק, נצו כחדא, וא"ל מלה מאימיה, וכי אבוי הוה דאתקטל בשמא קדישא, כמה דאוקמוה ^א דכתיב, ^ו הלהרגני אתה אומר, דהא בשמא קדישא, קטיל ליה משה, ועל דא אושיט מלה לקבליה.

שיט) ודא הוא דכתיב, ויקוב בן האשה הישראלית את השם ויקלל ויביאו אותו אל משה. אמאי. ^ב בגין דמטא לגביה דמשה, על דקטיל לאבוהי

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

^ו ל"ג לכך. ^פ ל"ג חד. ^צ מלה. ^ק אמר ר' יוסי אפילו צדיק גמיר לא ימות. ^ר לקבלי. ^ט לשבח ול"ג לשמא שלימא. ^ח מוסיף דשלומית אחרא. ^א כתיב. ^ב לגבי דמשה בגין דקטיל.

מאמר

הסולם

ויצא בן אשה הישראלית

שיח) ד"א ויקוב בן וגר: פירוש אחר, ויקוב בן האשה הישראלית את השם ויקלל. ר' יצחק אמר, ויקוב בן האשה, למה. אלא כמו שהעמדנו. אבל האיש הישראלי בעלה של שלומית היה. ר' יהודה אמר, בנו של בעלה של שלומית היה, מאשה אחרת (כנ"ל אות שי"ב) א"ר יצחק, שהיו נצים יחד, ואמר לו דבר מאמו, שהיתה זונה, ואשר אביו המצרי, נהרג בשם הקדוש ע"י משה, כמו שהעמדנו, שכתוב הלהרגני אתה אומר, כי בשם הקדוש שאמר הרג אותו משה. ועל כן הושיט הדבר כנגדו, דהיינו שהודיעו בתוך המריבה.

שיט) ודא הוא דכתיב וכו': והו שכתוב, ויקוב בן האשה הישראלית את השם ויקלל ויביאו אותו אל משה. למה. הוא משום שהגיע אל משה בטענה, על שהרג את אביו בשם

הוא יראתו, אם אחד מן השרים, או אחד מן הככבים, או אחד ממנהיגי העולם.

שטז) אמר ר' יוסי וכו': אר"י, אם הוא צדיק גמור, לא היה מעורר כחות שלהם, לקלל אותם, וכיון שעורר הדבר, אנו חוששים שנזרקת בו מינות, ועם כל זה, לא ימות על זה, משום שהוא מלה סתם. שלא פירש מי הוא אלהיו.

שיז) ר' יהודה אמר וכו': רי"א דנין אותו לטוב בזה. שאם אמר אלהי וקללו הוא יכול לסעוק, אלהי שהיה לו עד עתה, שנמשכתי אחריו בלבי, ועתה אני חוזר בתשובה לקבל האמונה העליונה. אבל אם אמר הויה אלקים, או הויה, ופרש אותו בשם, זה אינו יכול לסעוק כלום בזה. משום שזה הוא אמונת כל, וכל אות ואות של השם הקדוש עולה לשם שלם.

(דפו"י דף ק"ו ע"ב)

בשמה קדישא. בגין כך ויביאו אותו אל משה. כיון דחמא משה, מיד ויניחוהו במשמר, ואבא וברא נפלו בידא דמשה.

(שכ) ^(ז) איש איש כי יקלל אלהיו ונשא חטאו. ^(ג) רבי יצחק פתח, ^(ח) שמע עמי ואעידה בך ישראל אם תשמע לי לא יהיה בך אל זר ולא תשתחוה לאל נכר, כיון דכתיב לא יהיה בך אל זר, מאי ולא תשתחוה לאל נכר. * אלא ד לא יהיה בך אל זר, דלא ייעול ב"נ ליצר הרע ^(ה) בגויה, דכל מאן דאתי לאתחברא ביה, אל זר שריא בגויה, דהא כד אתחבר ב"נ ^(ו) ביה, מיד אתי לאעברא על פתגמי אורייתא, אתי לאעברא על מהימנותא דשמה קדישא, ואתי לבתר למסגד לטעוון אחרון, ועל דא כתיב, ^(ז) לא יהיה בך אל זר, ^(ח) כיון דלא יהיה בך אל זר, לא תיתי למסגד לטעוון אחרון, ולמעבר על מהימנותא דשמה קדישא. הה"ד, ולא תשתחוה לאל נכר, ומהימנותא בישא דב"נ דא הוא. (שכא) ועל דא כי יקלל אלהיו, דיכיל למטען דהוא לייט לההוא ^(ט) אל זר, יצרא בישא דשריא עליה לזמנין, ואנן לא ידעינן מלוי אי קשוט או לאו. ועל דא, ונשא חטאו. אבל ונוקב שם יי' מות יומת.

(שכב) א"ר יהודה, אי הכי, אמאי ונשא חטאו, ונסלח חטאו מבעי ליה. - א"ל, כגון דאמר אלהי כמה דאוקימנא סתם, ולא פריש. רבי חייא אמר, כי יקלל אלהיו סתם, ולא פירש, והא ודאי ונשא חטאו. אבל ונוקב שם יי' -

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

(ז) לעיל אות שטו צ"ה. (ח) (תהלים פא) משפטים ^(ג) מוסיף אמר ר' יצחק כמה דאתמר ר"י פתח. ד ולא תשתחוה לאל נכר. ה ל"ג בגויה. ו בגויה. קצת צ"י. ז ולא תשתחוה לאל נכר. ח ל"ג כיון דלא יהיה בך אל זר; ל"ג מן כיון עד ומהימנותא בישא. ט מהימנותא ול"ג אל זר יצרא. י אלא.

כי יקלל אלקיו

הסולם

ז"ש ולא תשתחוה לאל נכר. שזו היא האמונה הרעה של האדם.

(שכא) ועל דא, כי וגר: וע"כ, כי יקלל אלהיו, הוא יכול לטעון שהוא קלל לאל זר ההוא. שהוא יצר הרע ששורה עליו לפעמים, ואין אנו יודעים דבריו אם אמת הוא או לא, וע"כ ונשא חטאו, בלבד. אבל ונוקב שם ה', מות יומת.

(שכב) אמר ר' יהודה וכו': אר"י א"כ, שהוא מכוון על יצר הרע, למה כתוב, ונשא חטאו, ונסלח חטאו, היה צריך לומר, אמר לו, היינו כגון שאמר אלהי סתם כמו שהעמדנו, ולא פירש שכונתו על אל זר שהוא יצר הרע. וע"כ אי אפשר שיכתוב, ונסלח חטאו. שהרי הוא ספק. ר' חייא אמר, כי יקלל אלהיו סתם ולא פירש, זה ודאי ונשא חטאו, שאין מנ"שים אותו, אבל, ונוקב שם ה' מות יומת, כי כאן תלוי אמונת הכל, ואין לו רשות לטעון עליו

בשם הקדוש. משום זה, ויביאו אותו אל משה, כיון שראה משה, מיד ויניחוהו במשמר. והאב והבן נפלו בידי משה.

(שכ) איש איש כי יקלל אלהיו ונשא חטאו: ר' יצחק פתח, שמע עמי ואעידה בך ישראל אם תשמע לי לא יהיה בך אל זר ולא תשתחוה לאל נכר. שואל, כיון שכתוב, לא יהיה בך אל זר, מהו ולא תשתחוה לאל נכר. ומשיב, אלא לא יהיה בך אל זר, פירוש, שאדם לא יכניס את היצר הרע לתוכו, שכל מי שבא להתחבר עמו, אל זר שורה בתוכו, כי כשמתחבר בו האדם, הוא בא מיד לעבור על דברי התורה, ולעבור על האמונה של השם הקדוש, ובא אח"כ להשתחוות אל אל נכר. וע"כ כתוב, לא יהיה בך אל זר, כיון שלא יהיה בך אל זר, לא תבא להשתחוות לאל נכר, ולעבור על האמונה של השם הקדוש, (דפו"י דף ק"ו ע"א *) דף ק"ו ע"ב)

מות יומת, דהא הכא תלייא מהימנותא דכלא, ולית ליה רשו למטען עליה כלל. ש(כג) אמר רבי יוסי, כ הכי הוא ודאי, ז דהא שמא דא מהימנותא דעלאי ותתאי. ח ועל דא קיימין עלמין כלהו, באת חד זעירא, תליין אלף אלפין ורבוא רבבן עלמין דכסופין, ועל דא תנינן, אתוון אלין, קשירין אלין באלין, נ וכמה אלף רבבן ס עלמין, תליין בכל את ואת, ואסתליקו ואתקשרו במהימנותא ע וסתים בהו, מה דלא אתדבקו עלאין ותתאין, אורייתא בהו תלייא, עלמא דין ועלמא דאתי, הוא ושמיה חד. ועל דא כתיב, ט אמרתי אשמרה דרכי מחטוא בלשוני. וכתוב י, אל תתן את פיך לחטיא את בשרך.

ש(כד) ח רבי חזקיה פתח, כ לא תגע בו יד כי סקול יסקל או ירה יירה אם בהמה אם איש לא יחיה במשוך היובל. ומה טורא דסיני, דאיהו טורא כשאר טורי עלמא, בגין דאתחזי עליה יקרא דמלכא קדישא, כתיב לא תגע בו יד כי סקול יסקל או ירה יירה, מאן דקריב למלכא לא כ"ש. ומה טורא דסיני פ דיכיל ב"נ לאושיט ביה ידא ארח יקר בדחילו, כתיב לא תגע בו יד סתם, ואפילו בארח יקר. מאן דאושיט ידיה בארח קלנא לקביל מלכא, לא כל שכן.

ש(כה) רבי ייסא פתח ואמר, ז אל תקרב הלום של נעלך מעל רגליך כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קדש הוא. ומה משה, דמן יומא דאתיליד זיהרא קדישא עלאה לא אעדי מניה, כתיב ביה אל תקרב הלום. א"ל משה, ע"כ לא אנת כדאי לאשתמשא ביקרי, של נעליך. ומה משה כך.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ט (תהלים לט) יתרו עט צ"ע. י (קהלת ה) לעיל כ ל"ג הכי הוא. ז מהימנותא ו"ג דהא שמא. אות שח צ"ת. כ (שמות יט) ח"ג קכה: ז (שמות ג) ח על. נ בכמה. ס עלאין. ע מוסיף ואתגלייא וסתים. בשלח קטו צ"ו.

דרך אמת ח זה שייך לפרשת יתרו.

כי יקלל אלקי

הסולם

מאמר

ש(כד) ר' חזקיה פתח וכו': רח"מ, לא תגע בו יד כי סקול יסקל או ירה יירה אם בהמה אם איש לא יחיה במשוך היובל וגר. ומה הר סיני, שהוא הר כשאר הרי העולם, ומשום שנראה עליו כבוד המלך הקדוש, כתוב לא תגע בו יד כי סקול יסקל או ירה יירה, מי שקרב אל המלך לא כל שכן. ומה הר סיני שאדם יכול להושיט בו היד בדרך כבוד ביראה, כתוב לא תגע בו יד, סתם, ואפילו בדרך כבוד, מי שמושיט ידו בדרך בזיון כנגד המלך, לא כל שכן.

ש(כה) ר' ייסא פתח וכו': ר"י פתח ואמר, אל תקרב הלום של נעליך מעל רגליך כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קדש הוא. ומה משה שמים שנוגד, לא הוסר ממנו זוהר הקדוש העליון, כתוב בו אל תקרב הלום. אמר

עליו כלום, שלא יוכל לומר, שנתכוון לאל אחר.

ש(כג) אמר ר' יוסי וכו': אר"י כך הוא ודאי, כי שם זה, הויה, הוא אמונת העליונים והתחתונים, ועל זה עומדים כל העולמות, ובאות אחת קטנה, שהיא ר', תלויים אלף אלפים ורבי רבבות עולמות של תשוקות, וע"כ למדנו, אותיות אלו, דהויה, קשורות אלו באלו, וכמה אלף ורבבות עולמות תלויים בכל אות ואות ועולות ומתקשרות באמונה, שהיא המלכות. ונסתר בהם מה שלא השיגו העליונים והתחתונים, התורה תלויה בהן, ועולם הזה ועולם הבא, הוא ושמו אחד. וע"כ כתוב, אשמרה דרכי מחטוא בלשוני, וכתוב, אל תתן את פיך לחטיא את בשרך. (דפו"י דף ק"ו ע"ב)

דהוה קריב בדחילו בקדושה ז כתיב ביה הכי. מאן דקריב בארח קלנא לגבי מלכא, על אחת כמה וכמה.

שכו) רבי אבא אמר, איש איש כי יקלל אלהיו ונשא חטאו. ת"ח, כד הוה ישראל במצרים, הוה ידעי ר באינון רברבי עלמא, דממנן על שאר עמין, וכל חד וחד הוה ליה דחלא בלחודוי מנייהו. כיון דאתקשרו בקשרא דמהימנותא, וקריב לון קב"ה לפולחניה, אתפרשו מנייהו וקריבו לגבי מהימנותא עלאה קדישא. ובג"כ כתיב, איש איש כי יקלל אלהיו, ואע"ג דפולחנא נוכראה הוה, כיון דאנא פקידת לון ממנא לדברא עלמא, מאן דלייט ומבזי לון, ונשא חטאו ודאי, דהא ברשותי קיימין ואזלי ומדברין בני עלמא. אבל ונוקב שם יי מות יומת, לאו ונשא חטאו ר כמה לאלין, אלא מות יומת. מות בעלמא דין, יומת בעלמא דאתי. לאלין ונשא חטאו, בגין דמבזי עובדי ידוי, מבזי לשמשי דאנא פקידית, ואסיר הוה, אבל מיתה לא אתחייב בהו.

שכו) ר"ש הוה אזיל בארחא, והוה עמיה ר' אלעזר ור' אבא ור' חייא ור' יוסי ור' יהודה, טו מטו לחד טיקלי דמיא, פוסקרא ר' יוסי בקטפוי לגו ת מיא, אמר * י קוטרא דקוסטי דמיא ולואי לא שכיח. א"ל ר' שמעון, אסיר

חלופי גרסאות

ז ל"ג כתיב ביה הכי. ק בתו. ר כמאן. ש ל"ג ור' יהודה. ת ימא.

דרך אמת טו הגיעו לנהר אחד אמת המים קטפרט ור' יוסי כו' שהיה שם מדרון אל אמת המים וננער ר' יוסי באותו מדרון בלבושיו לתוך המים. י קשור מדת אמת המים שבכאן הלואי שלא היה, והשיב ר"ש אסור לך לבזות משמשי הקב"ה כמבואר.

כי יקלל אלקיו

הסולם

מאמר

ונשא חטאו, משום שמבזה מעשה ידי, מבזה את משמשי שאני ממנה, והוא אסור, אבל מיתה אינו מתחייב בהם.

שכו) ר"ש הוה אזיל וכו': ר' שמעון היה הולך בדרך, והיה עמו ר' אלעזר ור' אבא ור' חייא ור' יוסי ורבי יהודה, הגיעו לחרץ עם מים, פסג ר' יוסי עם בגדיו לתוך המים, אמר, תקון חריצים ובקעי מים שבני אדם עושים בתוך שדותיהם להעברת המים, הלואי שלא היו נמצאים, אמר לו ר"ש, אסור לך לומר כד, משמש העולם הוא, ואסור לאדם לנהוג בזיון במשמשו של הקב"ה, ואפילו אם הוא מזיק, וכל שכן אם הם מעשים של אמת, כגון אלו החריצים שבשדות, שנמצאים בחלקי השגחה העליונה, כלומר, שיש שורש לתקון זה למעלה.

טיקלי, פירושו חריץ, מלשון האי מאן דתקיל תקלא, (ב"ב נ"ד:) דהיינו החריצים שעושים בכרמים ובשדות להעברת המים, כמ"ש בכלאים ח', חריץ שעובר בכרם. פוסקרא, פירושו עבר ופסג, לפי הענין, בקטפוי

אמר לו הקב"ה, משה, עד עתה, אין אתה ראוי להשתמש בכבודי, של נעליך, ומה משה כד, אע"פ שהיה קרב ביראה ובקדושה, כתוב בו כד, מי שקרב בדרך בזיון אל המלך, על אחת כמה וכמה.

שכו) ר' אבא אמר וכו': רא"א, איש איש כי יקלל אלהיו ונשא חטאו, בוא וראה, כשהיו ישראל במצרים, היו יודעים באלו שרי העולם הממונים על שאר העמים, וכל אחד היה לו אליל מהם בפני עצמו. כיון שנתקשרו בקשר האמונה, והקב"ה קרב אותם לעבודתו, נפרדו מהם ונקרבו להאמונה העליונה הקדושה. ומשום זה כתוב, איש איש כי יקלל אלקיו, דהיינו את אחד מע' שרים הנ"ל, ואע"פ שעבודה זרה הוה, כיון שאני מניתי אותם לממונים להנהיג העולם, מי שמקלל ומבזה אותם, ונשא חטאו, ודאי, כי ברשותי הם עומדים והולכים ומנהיגים בני העולם. אבל ונוקב שם ה', מות יומת, ולא כתוב ונשא חטאו כמו באלו ע' שרים, אלא מות יומת, מות עולם הוה, יומת בעולם הבא, ולא לו ע' שרים, (דפ"י דף ק"ו ע"ב *) דף ק"ז ע"א)

לך. שמשא דעלמא הוא, ואסיר לאנהגא קלנא א בשמשא דקודשא ב"ה וכל שכן ב דאינון עובדי קשוט, ג (כ) בנימוסי ד דקסטירא עלאה שכיחי. (שכת) פתח ואמר, (ח) וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד. וירא אלהים את כל אשר עשה, סתם, אפילו נחשים ועקרבים ויתושים, ואפילו אינון דאתחזון מחבלי עלמא, בכלהו כתיב והנה טוב מאד כלהו שמי עלמא, (ז) מדברי עלמא, ובני נשא לא ידעי.

(שכט) עד דהוו אזלי, חמו חד חויה ה מדבר קמיהו, א"ר שמעון, ודאי דא אזיל לארחשא לן ניסא, רהט ההוא חויה קמיהו, (ח) וקטר בחד אפעה בקיטרא דאורחא (ז) ו נצן חד בחד ומיתו. כד מטון, חמו לון לתרווייהו שכיבין בארחא. אמר ר"ש, בריך רחמנא דרחיש לן ניסא. דהא כל מאן דאסתכל בהאי, כד איהו בקיומיה, או ז איהו יסתכל בב"נ, לא ישתזיב ודאי, כ"ש אי יקרב בהדיה. קרא עליה, (ז) לא תאונה אליך רעה ונגע לא יקרב באהלך. ח ובכללא עביד קב"ה שליחותא דיליה, ולית לן לאנהגא קלנא בכל מה דאיהו עבד. ועל דא כתיב, (ס) טוב יי לכל ורחמיו על כל מעשיו. וכתיב, יודוך יי כל מעשיך. (של) רבי שמעון פתח, (ט) אני חבצלת השרון שושנת העמקים. כמה חביבה כ"י קמי קודשא בריך הוא, דקב"ה משבח לה, והיא משבחת ליה תדיר.

מסורת הזהר

חלוסי גרסאות

(ח) (בראשית א) הקסה"ו קפט צ"ב ב"א נ צ"א. א שמשא. ב אינון. ג גורס בנימוסי דקסטירא (ג) (תהלים צא) בשלח קבג צ"ת. (ס) (תהלים קמה) עלאה שכיחי באות שכ"ח אחר והנה טוב מאד. ב"א רסו צ"ב. (ט) (שיר ב) ב"א רמד צ"ב. ד דקסטירא; דקסטורא. ה מרקד. ו סטון. ז הוא; אי הוא. ח כלא; וכלא עביד קב"ה לשליחותא.

דרך אמת (כ) בנימוס ממונים העליון שכיח ומצוי ר"ל שהכל נכלל בכלל העשייה שחעיר הכתוב את כל אשר עשה וגו'. (ל) מנהיגי העולם. (ח) הנחש היה קשור עם האפעה שהוא ג"כ מין נחש ושניהם היו באמצע הדרך כאומרו בקיטרא דאורחא ר"ל בצירוף הדרך שהיה לפנייהם. (ג) הנחש והאפעה הכו זה את זה ומחו שניהם כשהגיעו לשם ראשו ששנים היו שוכבים בדרך מתים ועשה רבי שמעון הודאה להשי" כמבואר.

מאמר

הסולם

חבצלת ושושנת

בקטפוי, פירושו בבגדיו. מלשון קטיפות אינו חייבות בציצית (ספרי שלח) קיטרא, פירושו תקון, מלשון קטרין ליה גננא (ברכות ט"ז). קוטפוי דמ"א, פירוש מעבירי המים, לפי הענין.

שכת) פתח ואמר וירא וכו': ש"א וירא אלקים את כל אשר עשה והנה טוב מאד. וירא אלקים את כל אשר עשה, נאמר סתם, לרבות אפילו נחשים ועקרבים ויתושים, ואפילו אלו שנראים מחבלי העולם, בכלם כתוב והנה טוב מאד. כולם משרתי העולם, מנהיגי העולם, ובני אדם אינם יודעים.

שכט) עד דהוו אזלי וכו': בעוד שהיו הולכים, ראו נחש אחד הולך לפנייהם. אמר ר"ש, ודאי שזה הולך לעשות לנו נס. רץ נחש הזה לפנייהם, ונקשר באפעה אחת באמצע (דפו"י דף ק"ז ע"א)

מאמר חבצלת ושושנת

(של) רבי שמעון פתח וכו': ר"ש פתח. אני חבצלת השרון שושנת העמקים. כמה אהובה כנסת ישראל דהיינו המלכות לפני הקב"ה. שהקב"ה משבחתה, והיא משבחת אותו תמיד

וכמה שבחין ם ומזמרינ אתקנת ליה למלכא תדיר. זכאה חולקיהון דישראל, דאחידן בעדבא דתולקא קדישא, כמה דכתיב (ג) כי חלק יי' עמו יעקב חבל נחלתו.

שלא) אני חבצלת השרון, דא כ"י, דאקרי חבצלת, דקיימא בשפירו דנוי בגנתא ך דעדן לאתנטעא. השרון, דהיא כ שרה ומשבחת ליה למלכא עלאה. ד"א ג אני חבצלת השרון, דבעיא לאשתקאה משקוי דנחלא עמיקא, מבוטא דנחלין. כד"א ז) היה השרון ם כערבה. שושנת העמקים, דקיימא בעמיקתא דכלא.

שלב) שושנת העמקים. מאן אינון עמקים. כד"א ח) ממעמקים קראתיך יי'. חבצלת השרון, מההוא אתר דשקוי דנחלין עמיקין נ נפקין, ולא פסקין לעלמין. שושנת העמקים, שושנת דההוא אתר דאקרי עמיקא דכלא, סתים מכל סטריין.

שלג) תא חזי, בקדמיתא ם חבצלת ירוקא, ט) בטרפין ירוקין לבתר ן שושנה, בתרין גווינין סומק וחור. שושנת: בשית טרפין. שושנת: דשניאת גוונהא, ואשתניאת מגוונא לגוונא. שושנת, בקדמיתא חבצלת, בזמנא דבעיא לאזדווגא ביה במלכא, אקרי חבצלת. בתר דאתדבכת ביה במלכא, באינון

מסורת הזהר

(ג) (דברים לב) ב"א קצד צ"ד. ז) (ישעיה לג) ויחי עג צ"ד. ק) (תהלים קל) ויחי עג צ"ה.

ט מזמנין. י ל"ג דעדן. כ נטרט; שרת. ל מוסיף חבצלת השרון אני. מ לאגם מים. נ ל"ג נפקין. ט ירקרקת ירוקא כחבצלת בטרפין. ע שושנת סומקא בגווינין סומק וחור.

דרך אמת ט) בענים ירוקים.

מאמר

הסולם

חבצלת ושושנה

עמוקים יוצאים משם ואינם נפסקים לעולם, דהיינו ממקום גילוי של הבניה. שושנת העמקים, היינו שושנה של אותו מקום שנקרא עמוק מכל, הסתום מכל הצדדים, דהיינו ממקום סתום של הבניה.

שלג) ת"ח בקדמיתא חבצלת וכו': בוא וראה בתחילה, המלכות היא, חבצלת ירוקה בעלים ירוקים. לאחר כך היא שושנה, בבי' צבעים אדום ולבן. שושנת, בששה עלים. שושנת, שמשנה צבעיה ומשתנית מצבע לצבע. שושנת, בתחילה נקראת חבצלת, דהיינו בזמן שרוצה להזדווג במלך נקראת חבצלת. אחר שנתדבקה במלך באלו הגשיות, נקראת שושנה, משום שכתוב, שפתותיו שושנים. שושנת העמקים, שהיא משונה ומשנה צבעיה, פעמים לטוב פעמים לרע, פעמים לדין ופעמים לרחמים.

ביאור המאמר, ב' מצבים יש במלכות, מצב

תמיד. וכמה שבחים ומירות התקינה תמיד אל המלך. אשרי חלקם של ישראל, שאחוזים בגורל של החלק הקדוש. שכתוב, כי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו.

שלא) אני חבצלת השרון: זו היא כנסת ישראל שהיא המלכות, שנקרא חבצלת, העומדת בפאר היופי בגן העדן, להנטע. השרון, שהיא שרה ומשבחת למלך העליון, לז"א. פירוש אחר, אני חבצלת השרון, שהיא המלכות, צריכה להשקות משקוי של נחל העמוק, המבוטא של הנחלים, שהיא בינה. כמ"ש היה השרון כערבה. ששרון פירושו ארץ מישור. כלומר, שחבצלת הנמצאת במישור היא צמאח למים, משום שהיא שורפתה.

שלב) שושנת העמקים: היינו שעומדת בעמוק מכל. שושנת העמקים, מה הם עמקים. הוא כש"א ממעמקים קראתיך ה'. חבצלת השרון היא ממקום ההיא ששקוי של נחלים (דפו"י דף ק"ז ע"א)

נשיקין, אקרי שושנה. בגין דכתיב (ו) שפתותיו שושנים. שושנת העמקים. דהיא שניית ומשניאת גוונהא, זמנין לטב, וזמנין לביש. זמנין לדינא, וזמנין לרחמי.

שלד (ש) ותרא האשה כי טוב העץ למאכל וכי תאווה הוא לעינים וגו'. ת"ח, דהא בני נשא לא ידעין, ולא מסתכלין, ולא משגיחין, בשעתא דברא קב"ה לאדם, (ט) ואוקיר ליה ביקירו עלאה, בעא מניה לאתדבקא ביה, בגין דישתכח יחידאי, ובלבא יחידאי, ובאתר דדביקותא יחידאה, (ז) דלא ישתני ולא יתהפך לעלמין, בההוא קשורא דמהימנותא (ח) יחידאה, דכלא ביה אתקשר. הדא הוא דכתיב ועץ החיים בתוך הגן. שלה) ולבתר סאטו מאורחא דמהימנותא, ושבקו אילנא יחידאה עלאה

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ר) (שיר ה) ויחי עה צ"א. (ש) (בראשית ג) פקודי (ז) דלא אשתני ולא אתהפך. צ ל"ג יחידאה רכה צ"י.

דרך אמת (ט) והיה מכבודו בכבוד גדול.

מאמר

הסולם

חבצלת ושושנה

החכמה גם אח"כ, אחר שהיא מתגלית, בסוד עלמא דאתגליא. שושנת העמקים, שושנת דההוא אתר דאקרי עמיקא וכר שאז היא יונקת ממקום הסתום שבבינה, שה"ס קו ימין שבה, הסתום מחכמה, והכל מקבלת מז"א. וז"ש, (באות של"ג) בקדמיתא חבצלת ירוקא בטרפין ירוקין וכר. כי במצב הא, היא במדרגת ז"א, שה"ס ירוק, ושוה כמוהו, אלא בלי חסדים. לבתר שושנה בתרין גוונים פומק וחורר, שיש בה חכמה וחסדים, בסוד דין ורחמים, שמקבלת מז"א בעלה. שושנת בשית טרפין, דהיינו שיש בה שש ספירות חג"ת נה"י, שושנת דשניאת גוונהא וכר שמשנתית ממצב הא' למצב הב'.

שלד) ותרא האשה כי טוב העץ למאכל וכי תאווה הוא לעינים וגו'. ברא וראה, הרי בני אדם אינם יודעים ואינם מסתכלים ואינם משגיחים, בשעה שברא הקב"ה את אדם וכיכד אותו ביקר העליון, ביקש ממנו שיתדבק בו, כדי שימצא יחיד, ובלב יחיד, ובמקום דבקות יחידה, שלא ישתנה ולא יתהפך לעולם, ובקשר הזה של אמונה היחידה, שהכל מתקשר בה, ז"ש ועץ החיים בתוך הגן. דהיינו ז"א, שנקרא עץ החיים, שיהיה דבוק בו כנ"ל, שאין בו כפילות של טוב ורע.

שלה) ולבתר סאטו מאורחא וכר:

ואח"כ נטו מדרך האמונה, ועזבו אילן היחיד העליון מכל האילנות, שהוא עץ החיים, דהיינו ז"א

מצב הא' כשהיא בבחינת ב' מאורות הגדולים. דהיינו במדרגה אחת עם ז"א, שהיא מקבלת אז, משמאל שבבינה, וז"א מימין שבבינה. מצב הב' אחר שנתמעטה, ואין לה מעצמה כלום, אלא מזדווגת עם ז"א ומקבלת הכל ממנו. (כמ"ש בב"א מאות ק"י עד אות קט"ו עש"ה) וז"ש, בזמנא דבעיא לאזדווגא ביה במלכא, אקרי חבצלת, דהיינו במצב הא' שהוא נפרדת מז"א, ודבוקה בבינה, שאז יש לה חכמה בלי חסדים, ואצריכה להזדווג עם המלך שיתן לה חסדים. אז נקרא חבצלת, בטר דאתרדבקת ביה במלכא באינן נשיקין אקרי שושנה, דהיינו במצב הב', אחר שנתמעטה וירדה מבינה, ונסתמה ואין לה כלום מעצמה, אלא שהיא בזווג עם ז"א, ומקבלת הכל ממנו, אז נקראת שושנה. וז"ש (באות של"א) כ"י דאקרי חבצלת, דקיימא בשפירו דנוי בננתא דערן, לאתנפשא, שבמצב הא' היא דבוקה בבינה, ואז ה"ס גן עדן, ואז יש לה חכמה, שהיא כל היופי של המלכות, אמנם קיימא לאתנפשא, פירוש שצריכה להעקר משם מקום בינה, ולהתמעט ולהנטע פעם ב' למטה מחזה דז"א, שאז באה למצב הב'. וז"ש, דבעיא לאשתקאה משקיו דנחלא, וכר. כי במצב הא', היא חכמה בלי חסדים, והיא צריכה להישקות מחסדים שנק' מים. וז"ש, (באות של"ב) חבצלת השרון מההיא אתר דשקיו וכר דהיינו שהיא דבוקה בבחינה הגלויה שבבינה, שה"ס קו השמאל, שממנה מקבלת (דפו"י דף ק"ז ע"א)

מכל אילניו, ואתו לאתדבקא באתר דמשתני ומתהפך מגוונא לגוונא, ומטב לביש, ומביש לטב, ונחתו מעילא לתתא, ואתדבקו לתתא בשנויין סגיאין, ושבקו עלאה דכלא, דהוא חד, ולא אשתני לעלמין. הדא הוא דכתיב, ה^ה אשר עשה האלהים את האדם ישר והמה בקשו חשבונות רבים. והמה בקשו חשבונות רבים ודאי, כדין אתהפך לבייהו בההוא סטרא ממש, זמנין לטב, זמנין לביש, זמנין לרחמי, זמנין לדינא. *) ק כההוא מלה דאתדבקו בה ודאי. והמה בקשו חשבונות רבים, ואתדבקו בהו.

שלו) א"ל קב"ה, ר אדם, שבקת חיי, ואתדבקת במותא. חיי, דכתיב ועץ החיים בתוך הגן, עץ דאתקרי חיים, דמאן דאחיד ביה, לא טעים טעמא דמותא לעלמין. ואתדבקת באילנא אחרא, הא ודאי מותא הוא לקבלך. הה"ד, א רגליה יורדות מות וגו'. וכתב ב^ב ומוצא אני מר ממות את האשה. ודאי באתר דמותא אתדבק, ושבק אתר דחיי, בג"כ אתגזר עליה ועל כל עלמא מותא. שלו) אי הוא חטא, כל עלמא מאי חטאו. אי תימא דכל בריין אתו ואכלו מאילנא דא, ואתרמי מכלא. לאו הכי, אלא בשעתא דאדם קאים על רגלוי, חמו ליה בריין כלהו, ודחלו מקמיה, והוו נטלין בתריה, כעבדין קמי מלכא. והוא אמר לון, אנא ואתון, א^א בואו נשתחוה ונכרעה נברכה לפני יי' עושנו, וכלהו אתו בתריה. כיון דחמו דאדם סגיד להאי אתר, ואתדבק ביה, כלהו אתמשכו אבתריה, וגרים מותא ה^ה ליה, ולכל עלמא.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

הו (קהלת ז) ויחי עו צ"א. א) (משלי ה) ויקהל יב צ"ד. ב) (קהלת ז) ויחי עו צ"ד. ג) (תהלים צה) יחי עו צ"ה ז"ח ס ט"א שליט צ ט"א ש"א.

מאמר

הסולם

חטא עץ הדעת

המות הוא כנגדך. ז"ש רגליה יורדות מות וגו'. וכתוב, ומוצא אני מר ממות את האשה. ודאי במקום מות נתדבק, ועזב מקום החיים. משום זה נגזר עליו ועל כל העולם, מות. שלו) אי הוא חטא וכו': שואל, אם הוא חטא, כל העולם מה חטאו, ולמה נגזר מות על כל העולם. ואם תאמר, שכל הבריות באו ואכלו מאילן הזה, ונלקח מכולם. אינו כן, אלא בשעה שאדם קם על רגליו, ראו אותו כל הבריות ויראו מפניו, והיו נמשכים אחריו כעבדים לפני המלך. והוא אמר להם, אני ואתם, בואו ונשתחוה ונכרעה נברכה לפני ה' עושנו. וכולם באו אחריו. כיון שראו את אדם משתחוה לאותו מקום, לעץ הדעת, ונתדבק בו, כולם נמשכו אחריו, וע"כ גרם מות לו ולכל העולם. אתרמי, פירושו נלקח, מלשון, ביד מאן מרמי ליה (חגיגה טו:).

ז"א, ובאו להתדבק במקום שמשתנה ומתהפך מאפן לאפן, ומטוב לרע ומרע לטוב, דהיינו בעץ הדעת טוב ורע, וירדו מלמעלה למטה, ונתדבקו למטה בשינוים רבים. ועזבו את העליין מכל, שהוא אחד, ולא נשתנה לעולם. ז"ש, אשר עשה האלקים את האדם ישר והמה בקשו חשבונות רבים. והמה בקשו חשבונות רבים ודאי, דהיינו עץ הדעת שיש בו הרבה שינויים כנ"ל. אז נתהפך לבם באותו הצד ממש, שהיו פעמים לטוב ופעמים לרע, פעמים לרחמים ופעמים לדין. ודאי כדבר ההוא שנתדבקו בו. והמה בקשו חשבונות רבים ונתדבקו בהם. שלו) א"ל קב"ה וכו': אמר לו הקב"ה, אדם, עזבת החיים ונתדבקת במות. חיים, שכתוב, ועץ החיים בתוך הגן. היינו עץ שנקרא חיים, משום שמי שאוחז בו אינו טועם טעם מות לעולם, ונתדבקת באילן אחר, הרי ודאי (דמיי דף ק"ז ע"א *) דף ק"ז ע"ב)

שלח) כדין אשתני אדם לכמה גוונים, זמנין לטב, זמנין לביש. זמנין רוגזא, זמנין נייחא. זמנין דינא, וזמנין רחמי. זמנין חיי, זמנין מותא. ולא קאים בקיזמא תדיר בחד מנייהו. בגין דההוא אתר גרמא ליה. וע"ד אקרי, א להט החרב המתהפכת, מן סטרא דא, לסטרא דא, מן טב לביש, מן רחמי לדינא, מן שלום לקרבא, אתהפיכת היא לכלא. ב ואקרי טוב ורע, דכתיב ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו.

שלט) ומלכא עלאה, רחמא על עובדי ידוי, אוכח ליה, ואמר ליה ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו, והוא לא קביל מניה, ואתמשך בתר אתתיה, ואתתרך לעלמין. דהא אתתא לאתר דא סלקא, ולא יתיר. ואתתא גרים מותא לכלא.

שמ) ת"ח, לעלמא דאתי כתיב, ד) כי כימי העץ ימי עמי. כימי העץ: ההוא ג עץ דאשתמודע. ביה זמנא כתיב, ה) בלע המות לנצח ומחה יי' אלהים דמעה מעל כל פנים ברוך יי' לעולם אמן ואמן ימלוך יי' לעולם אמן ואמן.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות מסורת הזהר (שם כה) תצוה א ל"ג להט. ב ל"ג ואקרי: דאקרי. ג אשתמודע מ צ"ח. מ צ"ח.

חטא עץ הדעת

הסולם

מאמר

ובויצא י"ג ד"ה סטרא ע"ש בסולם) ונצטוה שלא ימשוך ממנה החכמה ממעלה למטה, שאז ימות. אלא, אדם יתדבק בעץ החיים שהוא שורשו, דהיינו ז"א. וחוה תתדבק במלכות מצד הרחמים הדבוקה בעץ החיים. דהיינו כשהחכמה שבה מאירה ממטה למעלה. וז"ש, דהא אתתא לאתר דא סלקא, דהיינו למלכות הנקראת עץ הדעת, אמנם כשהיא דבוקה בז"א ה"ס עץ החיים כמוהו. אלא שלקחה ממנו כשהמלכות היתה בפירוד מז"א, או יותר נכון, כשהמשיכה ממעלה למטה נפרדה מז"א. ונתהפכה להם למות, בסוד רגליה יורדות מות. (כנ"ל אות של"ו). וז"ש, ואתתא גרם מותא לכלא.

שמ) ת"ח לעלמא דאתי וכו': בוא וראה, לעולם הבא כתוב, כי כימי העץ ימי עמי. כימי העץ, היינו עץ ההוא הנודע, שהוא עץ החיים. בו בזמן כתוב בלע המות לנצח ומחה ה' אלקים דמעה מעל כל פנים. ברוך ה' לעולם אמן ואמן, ימלוך ה' לעולם אמן ואמן.

שלח) כדין אשתני אדם וכו': אז נשתנה אדם לכמה אפנים, פעמים לטוב ופעמים לרע, פעמים רוגז ופעמים נחת, פעמים דין ופעמים רחמים, פעמים חיים ופעמים מות. ואינו עומד תמיד במעמד אחד מהם. כי אותו מקום גרם לו. דהיינו עץ הדעת. וע"כ נקרא להט החרב המתהפכת מן צד זה לצד זה, מטוב לרע, ומרחמים לדין, משלום למלחמה. מתהפכת היא לכל צד ונקראת טוב ורע. שכתוב, ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו.

שלט) ומלכא עלאה לרחמא וכו': ומלך העליון שרחמיו על מעשי ידיו, הוכיחו, אמר לו, ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו. והוא לא קבל ממנו, ונמשך אחר אשתו. ונגרש לעולם. כי האשה למקום זה עולה ולא יתור. והאשה גרמה מות לכל.

פירוש. המלכות בעת שהיא בדינים, נקראת עץ הדעת טוב ורע, בסוד זכי הא טוב לא זכי הא רע (כנ"ל בהקדמת ספר הזהר אות קכ"ג, דע"י דף ק"ו ע"ב).